Szeretett jótevőink!

Hálás köszönetet mondunk áldozatos lelkű jótevőinknek, kik anyagi támogatásukkal tagsági díjuk (évi 2 pengő) beküldésével lehetővé tették a szellemi működéshez szükséges folyóiratok beszerzését.

Hálából fogadják Szemináriumi Életünk szívük ajtaján kopogtató sorait. Abban a biztos reményben tesszük ezt, hogy az anyagiak hiján szűkreszabott kis jelentésünk, mely felemésztette pénztárunk egészét, mégis visszhangra talál és fel tudjuk venni a kapcsolatot azokkal a kedves jóakaróinkkal is, kik látszólag megfeledkeztek rólunk és nem mutatták szívük mélyén rejtőző viszontszeretetüket. Tudjuk, hogy a lelkipásztori munka és a súlyos gazdasági helyzet egész lényüket, ennek minden idegszálát igénybe veszi, de kérjük, ne vonják meg atyai gondoskodásukat azoktól, kik fiúi bizalommal kérnek és csüngnek jóakaróik minden szaván.

Örömmel és hálatelt lélekkel fogadunk minden anyagi támogatást, szegényes könyvtárunk számára könyveket, folyóiratokat, hogy így alapot nyerve, egy-két év mulva kiművelt lélekkel, acélos akarattal, egész tehetségünk befektetésével tudjunk segíteni azoknak, kik nem feledkeztek meg jótevőikért buzgón imádkozó kispap testvéreikről.

További szíves támogatásukat előre is hálásan köszönve, magunkat szeretett Pártfogóink jóindulatába ajánljuk.

Pécs, 1935 szeptember

A pécsi növ. papság Szent Pál Társulata.

Főtisztelendő Urak szives figyelmébe!

Legnagyobb szolgálatkészséggel állunk rendelkezésére mindazoknak, kik *kedvezményes* áron szeretnének jó könyvekhez jutni. *Külföldi* cégekkel is közvetlen összeköttetést tartunk fenn. — Husvéti, karácsonyi üdvözlő lapok (á 4 fill.) szemináriumi képes lapok, szentképek a legminimálisabb áron beszerezhetők.

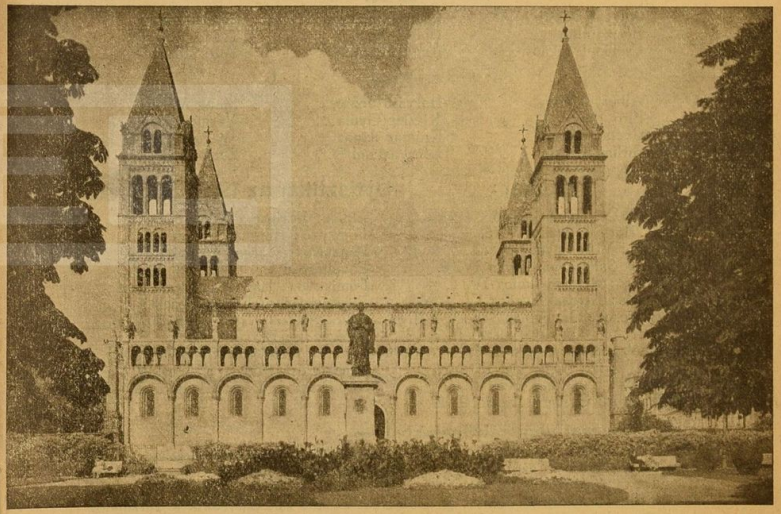
Cím: Szt. Pál Társulat Missziós Szakosztálya Pécs.

Pénz beküldhető a társulat csekklapján, **(49.089.)** a hátlapon az összeg rendeltetését jelezve!

Nyomatott a Kultúra Könyvnyomdai Műintézetben. Felelős vezető Mayer A. Géza.

12. szám 1935 szeptember hó.

Szemináriumi Élet

KÉZIRAT GYANÁNT

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

A Szt. Pál Társulat rendes tagjai
az 1934/35. évben.

V. év.

Albert József
Gerlach György
Gyuk István
Horváth József
Sarlós György
Somorjai István
Staub Ádám
Szirt István

IV. év.

Baranyai Ernő
Békefi János
Békés Ádám
Hérincs Pál
Lehr Ignác
Marycz Elemér
Reisz Lajos
Scheich János

III. év.

Csertán Ernő
Fábián László
Gergely Antal
Hoffman Ádám
Káptalan József
Kovács Géza
Kőszegi István
Müller József
Pohly János
Regős Gyula
Szandtner József
Tihanyi István

II. év.

Angyal Dezső
Bösz Fülöp
Cselényi Vilmos
Csordás Kálmán
Hidasi János
Nagy Ferenc
Siklósi László
Takács Károly
Tóth József

I. év.

Albert János
Biró Lajos
Gyenis József
Hirling László
Horváth József
Kiszler Gyula
Krémer János
Lócsi István
Stang Márton
Verhás Géza
Wagner Zsigmond
Zentai Lajos

Tisztikar:

Igazgató: Dr. Gálos László
Elnök: Horváth Dezső V. é.
Főjegyző: Vida István IV. é.
Pénztáros Salekovics István IV. é.
Levéltáros: Redling János IV. é.
Főmissziós: Barcza Tivadar IV. é.
Könyvtárosok: Elm Fábián Sebestyén II. é.
Rónaky László II. é.
Aljegyzők: Bárka János II. é.
Dr. Légár Pál II. é.
Almissziós: Handler Ferenc II. é.
Szindirektor: Gyimesi László II. é.

Új tisztikar az 1935/36. évre.

Elnök: Hérincs Pál IV. é.
Főjegyző: Hoffman Ádám III. é.
Pénztáros: Gergely Antal III. é.
Levéltáros: Dr. Légár Pál II. é.
Főmissziós: Handler Ferenc II. é.
Főkönyvtáros: Rónaky László II. é.
Alkönyvtáros: Hirling László I. é.
Aljegyzők: Biró Lajos I. é.
Kiszler Gyula I. é.
Almissziós: Wagner Zsigmond I. é.
Szindirektor: Lócsi István I. é.

*** Kivonat alapszabályainkból:**

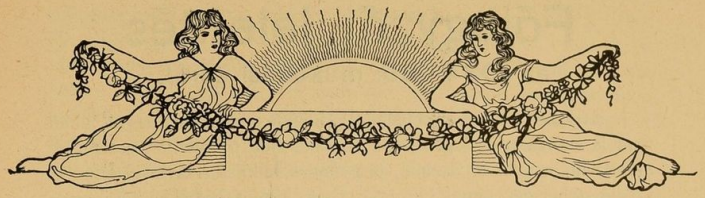
A) *Alapító tag* lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100 P) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja.

B) *Tiszteletbeli tagokká* 1. §. a Társulat azokat választja, akik a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták vagy a kat. irodalom terén kitüntek.

4. §. Akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik, — a tiszteletbeli tagok közé léptek.

C) *Pártoló tag* lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évekint kettő (2 P) pengő tagsági díjat fizet.

A társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

ELŐLJÁRÓBAN.

A szemináriumi felső kertben nyáreleji hónapokban nem egyszer látni, hogy egy-egy faágon madárfiókák ülnek ki s onnan szállnak próbarepülésre. Az öregek biztató csiripelése mellett kisebb-nagyobb köröket írnak le, hogy egyszer végleg szárnyra kelve, önálló életet éljenek.

A Szent Pál Társulat a szemináriumi Életfájának az a galya, melyről az egyházmegye reménysége, a mi kedves fiaink, próbarepüléseiket végzik. Itt gyakorolják magukat gondolataiknak formába öntésében, előadások, beszédek készítésében, a nyilvánosság előtt való fellépésben; itt igyekeznek a tanultakat kimélyíteni, részletkérdésekbe behatolni, a tudományokkal való foglalkozást egész életükre megszeretni.

Ez az Évkönyv némi ízelítőt akar nyujtani az elmult tanév munkájáról, a Szent Pál Társulatban folyó életről és tevékenységről, a törekvésekről, amelyek a kis klérust eltöltik, az apostoli szellemről, mely a felső kertet szegélyező nagy apostol-szobrok árnyékában lelkükben ébredez és fejlődik, a tettre és munkára való készségről, melylyel az életbe belépni s a tervezgetésekről, melyek szerint jövendő tevékenységüket irányítani készülnek.

Fogadják a már kint dolgozó paptestvérek ez évkönyvet szívesen és érdeklődéssel. Valamikor ők is itt és így készültek az életre. A mult int feléjük e lapokról és szeretetüket kéri azok iránt, kik az öregek jóakaratú biztatására bátrabban és serényebben végzik szárnybontogatásaikat.

Dr. SIPOS ISTVÁN
rektor.

Főjegyzői jelentés

az 1934–35. működési évről.

Bárkinek egyéni előrehaladása, fejlődése nem tehetségén, talán nem is szorgalmán, legkevésbé szerencséjén nyugszik legmélyebb alapjában, hanem az őszinte, tárgyilagos lelkiismeretvizsgálaton. A kiváló tehetség, ennek szolgálatában álló szorgalom, főképpen pedig a szerencse mind-mind elragadhatják az embert és olyan vágányra vethetik, ahol talán pillanatnyilag nagy sikerek hullanak is ölébe, de eredményes, gyümölcsöző, Istennek tetsző munka elképzelhetetlen. Aki azonban őszintén magábamélyed, önszeretetéből kivetkőzve kíméletlenül bírálja a multat, feltétlenül elhatározza, hogy pótolja a mulasztásokat. Ha keresztül is viszi elhatározását, előre lendül, fejlődik.

Minden szeptember a megújhodott Társulat életében indulás, kezdet. Igéret. A fejlődés igérete. A május vége pedig számadás, lelkiismeretvizsgálat. Legyünk őszinték önmagukhoz ebben az idei elszámolásunkban — a jövő fejlődés érdekében.

Társulatunk ezévi *szellemét* egységesen meghatározni alig lehet. Több szempontból kell vizsgálnunk, hogy az egész mintegy mozaikszerűen előttünk álljon. Ha azt nézzük, mennyibe vettük társulati működésünk jelentőségét, ha azt kutatjuk, hogy idei munkánkon mennyire éreztük rajta a jövő felelősségét, egyszóval, ha azt kérdezzük, hogy mennyire fogtuk fel a Szent Pál Társulat értelmét, lelkiismeretünket hiánytalanul elnyugtató feleletet — sajnos — nem adhatunk. Bár általában a Társulat szelleme e szempontból kielégítő, munkássága komoly és összeszedett volt, mégis — mint talán minden évben — a fásultság is fel-fel tünt. Ezt az mutatja leginkább, hogy néha bizony összeütött dolgozatok is adtak műsort. E szórványos jelenséget azonban eltünteti a Társulat komolyabb tagjainak buzgó törekvése.

Hogyha azt vizsgáljuk, hogy milyen irányban nyilatkozott a lelkeseknek ez a munkája, igen dícséretes jelenségeket látunk. Elmondhatjuk, hogy egész évi munkásságunknak legjellemzőbb vonása a *hazafiság*. Nem csoda. Nehéz, terhes, vajúdó napokat éltünk és élünk át. Olyan időket, amikből történelem születik. Olyan időket, amik a magyarságnak ismét csak szenvedést hoznak. *A brutális szerb kiutasítások* felháborítják lelkünket, és — bár

anyagilag nem tudjuk segíteni kiüzött testvéreinket — a jó Isten elé térdeltetnek. Egyik tisztelendő tag indítványára vállaljuk és szépen meg is valósítjuk az *örökös könyörgést: minden nap* felajánlja valaki — a jelentkezés sorrendjében — aznapi obsequiumait a *hazáért*. Ez a hazafias szellem adott tartalmat és melegséget *a március 15-i ünnepélyünknek is*. De különösen is táplálta ezt a nemzeti érzésünket *Rákóczi díszgyűlésünk*.

Feketevasárnap hetében emlékeztünk meg Róla, a nagypénteki halottról, magyar kálváriajárásunk egyik nagy előimádkozójáról. Az Ő lelkén áttörve, 200 év távlatából villan elénk az igazi hazaszeretet, Rákóczi hazaszerető lelke. „A hazafiság nem kormányozható valami, amit parancsszóra lehet teremteni, lelkiismeretfurdalás nélkül el lehet hallgattatni. A lélek szent megnyilvánulása, mit eltitkolni csak ideig-óráig lehet. A lélek veleszületett szentsége, mely kitör ezer akadály ellenére is, éget, alakít, formál emberebb embert. Rákóczi hazafiságának majd minden értékét misztikus voltából meríti. Életét enélkül megérteni lehetetlenség. Ha a hazafiságot józan reálpolitikával lehetne magyarázni, valami száraz elmélettel lehetne kielemezni, akkor Rákócziról nem emlékeznénk meg, nevét legfeljebb az egyetemi históríkusok emlegetnék hébe-korba." (Az elnök ünnepi megemlékezéséből.)

Társulatunkban a hazafias szellem elmélyülésére jellemző továbbá az is, hogy a meleg *karácsonyi szent este* hangulatába is belevegyül a hazafias szín.

Társulati munkásságunk másik jellemzője *a missziós szellem* élénkülése. *Magister Molnár S. J.* kínai missziós atyával állandóan összeköttetésben voltunk. Többször kaptunk tőle levelet, amikben eleven színekkel festi a kínai missziók helyzetét és amiket gyüléseinken felolvastunk. Tombolák, könyvrendelések és karácsonyi-húsvéti üdvözlőkártyák nyereségei, illetve százalékai adták a *missziós működés anyagi eredményét:* körülbelül 510 pengőt. Itt kell megemlékeznünk a *szemináriumi trafikról és boltról* is. Az idén már mind a kettő a misszionak hozott hasznot. Dícséret illeti meg lelkes és ügyes vezetőiket. A missziók *lelki* támogatásáról a kápolna-folyosón elhelyezett obsequiumos ládácska tanuskodik.

Tehát a hazafias és missziós szellem emelkedik ki Társulatunk ezévi működéséből. *Egyéb munkásságunk* szétágazó és kisebb körű. Műfajilag a beérkezett 57 munka közül: értekezés 24, eszmefuttatás 8, elmélkedés 4, beszéd 8, szabadelőadás 5, ismer-

tetés 4, vers-ciklus 3, novella 1. — Tárgy szempontjából a következő egymásutáni arányban sorakoznak a dolgozatok, előadások stb. Legtöbb volt: hazafias tárgyú, azután missziós, szépirodalmi, lelkipásztori, szociális, jogi, theologiai, történelmi, pedagógiai és politikai tárgyú. A szépirodalom ismét tekintélyes számú dolgozattal kapott szót.

Négy pályatételre összesen 6 dolgozat érkezett. És pedig: *Nagys. és ft. Szentkirályi István tb. kanonok* úr pályatétele: „A katholicizmus térfoglalása az utolsó 30 évben a pécsi egyházmegyében." Pályadíját: 15 pengőt, *Barcza Tivadar* IV. é. úr nyerte el. — *Nagys. és ft. dr. Piliván Mihály vicerektor úr* pályatételét: „A pedagógiai naturalizmus a pápai encyklika alapján és a modern szerzőknél" *Vida István* IV. é. úr dolgozta ki és megnyerte a pályadíjat: 5 pengőt. — *Nagys és ft. dr. Kelemen Andor* Pécsbelvárosi plébános úr B. Mór kultuszának elterjesztésére vonatkozó pályatételére két munka jött be, de a bírálók egyiket sem fogadták el nyertesnek. Az elnök a két munkát a további intézkedésre beküldte a pályatételt kitűző plébános urnak, aki megfelezte a 10 pengős díjat a két pályázó közt: *Somorjai István* V. é. úr és *Pohly János* III. é. urak között. — *Nagyságos és ft. dr. Sipos István szemin. rektor úr* is adott pályatételt: „A kegyurak jogait és kötelességeit illetőleg miben tér el a magyar partikuláris jog a közönséges jogtól?" Két munka érkezett, amelyek közül a 25 P pályadíjat *dr. Légár Pál* II. é. úr munkája nyerte el.

Társulatunk idei munkájának főhangsúlya azonban nem a műsoros gyülésekben és a 4 rendkívüli gyülésben van, hanem azon a valósággal korszakos munkán, amivel a *könyvtárt* rendbehoztuk és az *alapszabályreformot* elkészítettük. Könyvtárunk szánalmas és elhagyatott állapotban volt már hosszú évek óta. Mindegyik évben elhatározta a Társulat, hogy átrendezi, de a könyvtárosok a kezdettől visszariadtak. Idén kezdtünk tulajdonképpen neki. A megindulás *Takács Károly* II. é. alkönyvtáros úr érdeme, aki betegszabadságon levő főkönyvtáros helyett is dolgozott és nagy hozzáértéssel küzdötte le a felmerülő nehézségeket. Később azután betegségük miatt a főkönyvtárossal együtt megváltak tisztségüktől. A további rendezést nagy buzgósággal *Rónaky László* aljegyző úr vette kezébe. Lemond aljegyzői tisztéről (helyébe *dr. Légár Pál* II. é. urat választja a Társulat) és *Elm F. Sebestyén* alkönyvtárossal karöltve teljesen rendbehozzák könyvtárunkat. A

Társulat buzgóságukat jegyzőkönyvi dícsérettel jutalmazza. A másik korszakos munkánk a Társulat *alapszabályainak* átdolgozása volt. Újítás benne a dolgozatokra, pályázatokra és szabadelőadásokra vonatkozólag történt.

Társulatunkat tehát ezek a nagyfontosságú és későbbre is kiható munkák foglalták le, ezért nem tudtunk többet adni a rendes munka terén. Elég legyen még ehhez megjegyeznünk, hogy a könyvtárt a hosszú rendezés alatt nem használhattuk, ami természetesen nem kis mértékben gátolta a munkát.

Örömmel jelenthetjük, hogy *pénztárunk* szépen gyarapodott. *Ezt pártoló tagjaink lelkes támogatásának köszönjük,* akik az év elején bekopogtató, évek óta várt Szemináriumi Életben minket magunkat fogadtak szívesen és egybetartozásukat a tagsági díj beküldésével bizonyították. Itt, az évvégi jelentésünkben is *hálás köszönetet mondunk nekik és kérjük, ne hagyjanak ezután se magunkra. Bizalommal jelentetjük tehát meg újból a Szemináriumi Életet.* De ugyanitt fejezzük ki köszönetünket mindazoknak is, akik pályatételeikkel lelkessé és tartalmasabbá tették munkánkat. — Ugyancsak hálás köszönettel emlékezünk meg *P. Galambos Kálmán* pálos atya Társulatunk iránt tanusított nagy érdeklődéséről és rokonszenves szellemi támogatásáról és *magát megnevezni nem akaró jótevőnkről,* aki Társulatunk segítésére 50 pengőt adományozott. Most év végén — úgy látjuk — hogy buzdításuk és serkentésük nem veszett el. Megköszönjük *Nagys és ft. dr. Gálos László igazgató úr* sok-sok fáradozását, munkáját, útbaigazítását és hazafias ünnepi beszédeit, melyekkel irányította, illetve megerősítette hazafias szellemű munkásságunkat.

Végső következtetésként úgy látjuk, hogy ha a Társulat ebben ez évben különösebb és maradandóbb értékű munkát nem végzett volna is, ha nem lettek volna értékes dolgozataink, nem rendeztük volna évtizedekre a könyvtárt, akkor is, *azzal, hogy a hazafias szellemet jobban kidomboritottuk, Társulatunk idei munkássága emelkedett színvonalú volt. És legyen szabad remélnünk, hogy a jövőben sem fog ez a szellem elhalni!*

Ebben a reményben köszönjük meg Főtisztelendő Társulatnak belénkvetett bizalmát és tisztségünket a Szent Pál Társulat rendelkezésére bocsátjuk.

Pécs, 1935 május 30. *Vida István,* főjegyző.

KISPAPI IMÁM

Uram, én Néked akarom
Átadni tisztán éltemet.
Vezess a legszebb utakon,
Melyen apostol-szív mehet,

Én nem kérek a világból
Kincset, hírt, dicső hajlokot.
Csak egyet, egyet adj Uram!
Apostol, hősi hajlamot.

Adj hitben égő hű szivet,
Szünni nem tudó lángokat;
Mik égig érve hirdetik
Hogy a hatalmas csak, Te, vagy!

Adj parázsló zsarátnokot,
Melyből szeretet tüze gyúl,
Hogy árvát, szegényt, gazdagot
E szív csókoljon homlokul.

Adj tiszta lelki-életet,
Mely a földről magasba tör.
S hirdetve a jót, a szépet
Legyen isteni, szent tükör.

Szavam, éltem egyet mondjon:
— Hogy Érted élni szép, dicső —
Köröttem vészes tengeren
Símuljon csendes millió.

S amint a hullám-partokon
Irányt mutat a hirtorony,
Az éltem is a szent utat
Mutassa messze lobogón.

S majdan, hogyha őrködésem
Ideje csendben eltellett,
Vezess Magadhoz, hol e hű szív
Megtalálja az életet.

Fogadd, Uram, e kis szivet,
Mely érted égni hőn kíván,
Adj erőt, lángot, hőt neki,
Hogy éghessen a bűntanyán,
Hogy mécs legyen az éjtszakán.

ZENTAI LAJOS
I. éves.

Missziós beszámoló.

Missziós szakosztályunk 1934/35. tanévben szép eredményt mutatott fel. Ez évi működésünk is méltó folytatása volt a kezdetnek. Pontos beszámolót most még nem tudunk adni, csak azokat az irányokat jelöljük meg, amelyek a missziós gondolatot és a missziós ügy iránti buzgóságot állandóan ébrentartották. A missziók iránti állandó érdeklődést a lelki, szellemi és anyagi téren elért eredmények mutatják.

Lelki téren: a) Minden másodnap szentmise után imádkoztunk a missziókért.

b) A kápolnafolyosóra kitett obsequiumos láda és a havi missziós szándékra emlékeztető térkép buzdítottak bennünket egész éven keresztül a missziós szellem elmélyítésére.

c) Ugyancsak megvalósítottuk az év folyamán a folytonos imaláncot és nem volt olyan nap, amelyen valaki föl ne ajánlotta volna imádságait és jócselekedeteit a missziókért.

d) Az ápr. 29— május 7-ig Afrika megtéréséért tartott imahadjáraton mindenki részt vett közülünk.

Szellemi téren: M. Molnár Ödön S. J. kínai hithirdetővel összeköttetésben vagyunk. Levelet és értékes csomagot kaptunk tőle. December havában Fr. Müller F. S. E. vetítettképes előadást tartott az afrikai missziókról. Márciusban P. Reisz Elemér S. J. szegedi főiskolai tanár látogatott meg bennünket és tartott előadást.

A Szent Pál Társulatban három ülést tartottunk. Összesen hat missziós tárgyú dolgozat került műsorra a Társulat ülésein.

Anyagi téren: Könyvtárunk 2 könyvvel gyarapodott. Szemináriumunkba 5-féle missziós folyóirat járt 52 példányban. A levéltár még nincs lezárva, ezért pontos adatot itt nem tudunk adni.

A szemináriumi bolt és trafik képezik anyagi téren a főforrást. Január 25-én tombolát tartottunk Az anyagi haszon többi része képeslapok, karácsonyi és husvéti üdvözlőlapok, tagdíjak és önkéntes adományokból került ki. Ez évben a tiszta haszon 510 P körül van.

Mind lelki és szellemi, mind anyagi téren a Szakosztály működésének iránya emelkedő. A jó Isten kegyelmének segítségével reméljük, hogy a következő években az emelkedő irányzatot mind a három téren még jobban fejleszteni tudjuk.

Társulatunk elhunyt tagjai

az 1934/35. évben.

ZÁDOR ALAJOS
címzetes apát.

ÁBRAHÁM ISTVÁN
plebános.

KIRSCHANEK ÖDÖN
címzetes apát.

SZŰCS JÓZSEF
esperes.

Dr. SZILVEK LAJOS
nagyprépost.

KLEIN JÓZSEF
plebános.

Dr. IGAZ BÉLA
nagyprépost.

Ismét van kilátás...

Az épülő papiotthon.

Madárdalos tavaszi reggeleken nyitott ablakom előtt álldogálok. Tágranyitott szemmel nézek a messzeségbe. A székesegyház égbeszökellő négy tornyán, a patinás négy kereszten játszik a napsugár. A Jakabhegy, mint óriási bástya borúl föléje s mohón szívja égbetörő fáival az életet. Annyira mohón, hogy szinte irígy a néhány házra, mely szerencsés fekvésével előbb kap csókot a pajzán fénykévéktől. Keble, mintha irígységtől behorpadna. Arca is felhősen párás, mintha szégyenkezne előbbi büne miatt.

De fülemben mind erősebben szól a madárfütty, fecskecsicsergés, virágének. Minden érzékemmel szeretném szívni, simogatni, magamba zárni az Úr Isten csodaszép természetét.

Nem is vettem észre, hogy ajkam önkéntelenül is a „Benedicite" zsoltárt suttogja:

Áldjátok fény, sötétség...
hegyek, dombok,
források, tengerek,
halak és szárnyasok,
Áldjátok mindnyájan az Urat...

Minden reggel elmaradhatatlanul ott álltam az ablaknál. Napsütésben, felhős égben, hegy-gondokkal, sírdombjajjal. — Könnyforrások, tenger-bajok, úszó-vágyak, vágymadarak nem bántottak s szinte vontak, nézz, csak figyelj s idd az élet édes vizét.

Mérnökök jönnek, bizottságok mérnek, szerek gyülnek, vezényszavak röpködnek: a kerítést lebontani, alapgödröt ásni, fundamentumot rakni!

Ez is reggel történt. Akkor is kacéran játszott a nap, a madarak csattogtak, levelek szellőben ringtak s nem sejtették, amit én már tudtam: válnunk kell...

Behemót csákányok koppantak, évszázados falak omlottak, a por felhőkben szállt s velük a madarak, ének, fák, napsugár.

Sokáig feléje se néztem. Ugyis hiába. Kilátásom nincsen. Egy év telt el. Korán reggel, mintha megint felhők járnának, napsugár játszik, csillog a kereszt. Csak madárdal hiányzik!?

Ifjú leviták, öreg papok Laudest mondanak. A dal a régi, mintha madár szólna:

Áldjátok fény és sötétség
hegyek és dombok,
források és tengerek,
halak és madarak...
Áldjátok mindnyájan az Urat.

A papi otthonban Isten dalosai zsoltáros, himnuszos hangon imádkoznak...

Újra van kilátás...

Horváth Dezső.
elnök.

II. Rákóczi Ferenc emlékezete.

Nem gondolhatunk a nagy fejedelemre anélkül, hogy ne érezzük magyar létünk tragikus képtelenségét. A saját egyéni élete nemzetünknek kevés immár önállóságunkra az évszázados, nagy bástya-szereplésünk bő vérveszteségei után s másokhoz járni örökösen, zarándokolni minduntalan nemzeti életünk kenyeréért, nagy áldozatok árán szerzett hűbéri kenyér...

S amikor most is e kettőszáz esztendő kapcsán — ahogy elhalálozott a fejedelem — annál a régi határkőnél megállunk — nemcsak Rákóczi Ferenc sírjának emlékkövéhez helyezzük hazafias emlékezésünk megtépett virágait, hanem a sírnál belemerengve a kuruc idők kuruc lelkeinek küzdelmébe, feléfordul szemünk annak a speciálisan magyar sorsnak — túl minden győzelmi emlékek lelkesedésén is — melyet ő is a sírjába vitt, mely történelem formájában lett számunkra kijelölve.

Különösen szép történelem ez, mert nagy embereket szült és hívott mindenkor s halálukat halhatatlansággal jutalmazta mindannyiszor.

Ez a mi történelmünk nem darabokból álló, éposszá szélesbített történelem, mint a legtöbb nemzeté, melyből egy-egy fejezetet nagy könnyedséggel és bátorsággal lehetne kiemelni anélkül, hogy nemzeti életük folyásának legtöbbször csendes epikáját megtörnénk; A miénkéből elvenni nem lehet s hozzá se adjatok, mert a küzdelemből úgy is elég, az ilyen béke pedig — mely van — rosszabb, mintha nem lenne... Küzdelem a kerete a mi életünk történelmének; azért még sem líra — több annál — mert ennek nem szabadna ily színekből állnia! Hőskölteménynek vagy tragédiának szokták nevezni az e fajta gyüjteményeket, amikben a cselekvés a fontos s nem az a dal, mely cselekvésben vigasztalja vagy lelkesíti.

Ez a mi történelmünk. Dráma hősökkel és egymástváltogató, de egymásból folyó színekkel, mit még a magyarság valamelyik ősvezére beintésére kezdett el, talán még a Volga menténél, amikor azt a száznyolc nemzetséget egybefogta.

Történelmünk folyásának ez a minduntalan önmagukat védeni kényszerülő jellemvonása hullatja le mindazokat a támadásokat, melyek nemzeti nagyjaink kegyeletének szálait akarják a nemzet szívéből elszaggatni.

A mi nagyjaink történelme sosem személyi próbálkozások játéka, hanem az egész magyarság létének harca, mely mindig csak úgy várta a vezérét.

II. Rákóczi Ferenc feje köré is, annak az elhívásnak szépsége veti fényét, amely a többieket is küldte előtte is, utánna is, meg küldeni fogja majd ezután is.

A kikerülhetetlen önvédelmi harcot nemcsak nem Ő idézte elő, hanem tudni kell, hogy a kiegyező kísérletek útjába semmi jogtalant nem gördített soha. Az a kegyeletet döntögető nézet akár vád, akár dicsőítő formájában is alapját veszti, Rákóczi tiszta egyéniségében, amit e mozgalom fővezérségének elvállalásáról vele kapcsolatban gyakorta hoztak. Mert rebellisnek nevezni csak az tudja, akinek hazája, népe, alkotmánya nem volt soha, egyéni érzést az vet szemére — legyen bárki is, aki ismerje a történelmet bárhogyan (— rosszúl ismeri —), de a nemzeti érzés lelkivilágában még kiskorúságát éli, vagy érzéke sincs hozzá, s csak lakója ennek az országnak, de nem fia.

Akkor minden egyéb megoldási út feltétlen ki lévén zárva, történelmünk útja a bécsi udvar mindent felszívniakaró központosító hatalma poklán és az önvédelmi harc tüzkeresztségén juthatott keresztül.

Magának a küzdelemnek a kimenetele Rákóczi számára a legjobb esetben is csak kétséges lehetett. Mert a bukás már ott húzódott meg a kezdeten, amikor a nagy átalakulások dinamikájában ránk szakadt új korszak oly óriási feladatok elé állították, mint egyetlen szereplőjét sem történelmünk ilyen küldötteinek, melyek a körülmények végzetes csavarodása folytán ellenállhatatlan katasztrófa felé sodorták azt a hajót, amelynek kormányosául vállalkozott.

S vállalkozása mégis kellett. hogy áldozata legyen nemzeti öntudatunknak, nyelvünknek, multunk fennmaradásának, a nemzet erkölcsi átölelő erejének, mert ezek nagy erőforrások voltak népünk életében a még következő megpróbáltatások idején.

Az Ő nagyságát nem is a látható eredményekben kell néznünk, amikért vállalkozott, hanem azokban táplaló erkölcsi erőkben, melyek vállalkozását és önmagát díszítik. A hagyományos „sors bona, nihil aliud" mögötti számunkra keserves tapasztalat rajta is erőt vett s így ömlenek át az álom romantikus világába mindazok a törekvések s megharcolt eredmények, amelyek egy szerencsésebb fordulat kapcsán megvalósulva soron kívüli erőket kölcsönöztek volna népünknek, és olyan irányban terelték volna nemzeti életünk alapját, hogy sziklaerősségé válhattunk volna Nyugateurópa e keleti partvidékén, s bármely oldalról jövő hullámok háborgásában nem összeroppani, hanem nőni látszottunk volna mint a tengerpartok kiálló sziklái a legnagyobb viharok hullámaiban.

Ő volt az első magyar fejedelmi államférfi aki a nemzet testébe foglalta az összmagyarságot, nemcsak a kiváltságokat élvező nemességet. Ezért tágult ki az ő mozgalma egyetemes nemzeti mozgalommá, ami szerencsés kimenetelével Széchenyi országának majd másfél századdal előbbi megszületését hozta volna.

Egyéniségének ez irányú vonásai: az igazságnak alkút nem ismerő keresése, a jognak, mint a szabad társadalmunk gerincének kultúsza, szociális érzéke, a népért való munka folytonos tudata, mely az egész nemzetet átfogta benne, oly erények nála, amelyek most is kiemelnének messze a tömeg fölé, annak a kornak elhelyezkedésében pedig egyedülállóknak látszanak s adták volna meg néki történelmünkben IV. Béla szerepét vagy pedig ő lett volna az első Széchenyi István...

Így mindez csak álom, pedig Rákóczi egyénisége mindezekre feljogosítani látszott.

...Ne tépjétek meg hát feje körül a fényt, legyen az bármely romantikus is, hiszen az a mi nemzeti vágyunk tüzijátéka, fényszóródása vagy délibábja, mely mégis mindig ott kering mint valami elátkozott szellem, hogy soha testet ne ölthessen; Ne szakítsátok meg homlokán, hiszen úgy is tövissel van egybefonódva.

Vagy inkább oldják meg őt kissé a nemzeti kultusz láncaiból — ha lehet ezt — benne valami még csillog s neki értéket; ad, mert a borostyánkő értékét növelik a rég letűnt világok benne foglalt maradványai, úgy az ő egyéniségének varázsát gyujtja föl, tiszteletének, kultuszának maradandóságot jutalmaz és magasztosítja: vallásossága...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hosszú küzdelmei, keserű megcsalatásai után — sötét emlékek — megállt Ő is nemzeti életünk tragikus képtelensége előtt. Érezte, hogy egyéni élete nemzetünknek kevés immár önnállóságunkra s másokhoz örökösen járni, zarándokolni nemzeti életünk kenyeréért, nagy áldozatok árán szerzett hűbéri kenyér.

... S így épült fel ott messze Rodostóban az a kis kápolnája annak a Boldogasszonynak, kinek kezében legbiztosabbnak gondolta már első királyunk hazánk jövőjének történelmét s így látta a megtörődött nagy magyar fejedelem megoldani legbiztosabban nemzeti életünk nehézségeit és tragikus bonyodalmát.

Takács Károly,
II. é. teológus.

Színdirektori jelentés.

Nagyfontosságú esemény kis társadalmunk életében: a színelőadás. Ez az a röpke idő, amelyben kedvére kacaghat és mókázhat a szeminárium apraja és nagyja. Az előadás közelsége természetesen lázba hoz mindenkit. Az ebédlőben — az egyébként is nagy jókedvről tanuskodó — „csevegés" megélénkül. A főduktor úton-útfélen hirdet; a színdirektor idegesen jár körül, sietésre serkentvén a szerződtetett előadókat a premier előkészületeire. Majd megrohamozza a kulcsárt, hogy utalványozza már ki a vicerektor úr által engedélyezett „bátorságot" azaz fittyet. Innét a konyhára rohan s a megrendelt menüt sürgeti... Közbül a szereplők rohanják meg „mond, milyen bajuszt kapok..." „Kérlek nem tudtam ruhát szerezni, csinálj valamit..." Közbül elveszik a szerepkönyv; meg kellene nézni a konferálást is... és így tovább a lehetőségek végtelen sora izgatja úgy a szereplőket, mint a direktort. Aki nem nézett még a „kulisszák" mögé, az gyerekjátéknak gondol minden színészi próbálkozást.

Az idei év gazdag és változatos volt az előadásokat illetőleg. A gimnazista testvérek kitettek magukért először, amikor is Horváth Gábor vezetésével nov. 10-én „Ne tovább a kaptafánál," — „Városi betörő falun" — „Izgalmas kaland" című komédiákkal és egyéb ötlettel kellemes estét szereztek a lelkesen tapsoló közönségnek.

Másodszor a farsangban játszottak szép sikerrel, mikor is „A nadrág" — „A potyautas" és „Tánc a kép körül" című darabokkal léptek fel.

E nemes versenyben azonban a teológia sem maradt le, mert változatos és újszerű dolgokkal lépett a porondra. Első előadásunk Mikulásra volt. A szereplők már jóval előtte nagy lelkesedéssel és buzgalommal fogtak a szerepek megtanulásához és munkájuk eredményes is lett, mert nagyon jól szórakoztak vendégeink. Színre került pedig Molière: „Kénytelen házasságából" a filozófusok jelenete. Ennek az volt az érdekessége, hogy a ter-

minusokat és a ferde filozófiaí nézeteket pompás szellemességgel tudja nevetség tárgyává tenni. „A fiatalság bolondság" egy főszolgabíró unokaöccsének és a cigánynak nevetséges históriáját tárgyalja. Majd a gazdag amerikai nagybácsi és örököseit mutatja be a „Sakk-matt" című bohózat. Kacagtató a végletekig! — Közbeszúrt jelenetként „egy majsi káplán zenei álmát" jelenítette meg a főduktor, aki lelkes pártolója és szereplője volt a színtársulatnak.

A farsangi előadásunk márc. 5-én volt. Színre került „A braziliai ültetvényes", amely história Pesten a Brazilia kávéházban játszódik le. Majd kimagasló és ritkaság tekintetében múzeumi műkincsként kellene elkönyvelnünk énekes vígjátékunkat, melyben két olasznak öltözött énekes komikummal ékesített daljátékot adott elő. Csemege volt az ifjúság számára! Végül az „Anarchisták" paraszt komédiája került színre, melyben a főduktor mint kisbíró remekül alakított.

Egyébként nagy dícséret és elismerés illeti meg az idősebb évfolyamokat, különösen az ötöd- és negyedéveseket, hogy oly szeretettel segítették kedves családi körünk jókedvét szereplésükkel előmozdítani.

Pécs, 1935. jún. 9-én. *Gyimesi László* II. é.

JÉZUS SZEME

Hányszor jártam én büszkén a lápos talajon
Örömet kerestem ködvirágos tavaszon...
Hányszor húzott az ördögláp felé lidércfény,
Hányszor volt nagyon keskeny a Krisztus ösvény...

Hányszor tárta felém polipkarját a világ,...
— Hiszen tied az erő, élet és ifjúság! —
Oh de hányszor hordtam lelkemben az út sarát,
Milyen sokszor megszegtem az Úr akaratát.

Már-már kialakult belőlem a vámos,
Addig-addig morzsolt gonoszul a város,
Mikor szemembe nézett mélyen krisztusi szeme,...
Érdes halkan fülembe súgta: „Sequere me".

REGŐS GYULA.

Apostolok nyomában...

A szeminárium kertjének apostolszobrai életünk napjainak csendes végignézői. Hálk, munkás napok hűséges tanui, lelkes lángolásoknak, szent vágyaknak megértő szemlélői.

Valahogy úgy érezzük, hogy egészen hozzákapcsolódtak életünkhöz. Munkánknak, életünk célját kitöltő törekvéseinknek szimbolumaivá tágulnak ki. Érezzük, hogy tradició titokzatos aranyszála szövi körül őket. Valami áhitatos levegő suhan vissza a multból, s öleli körül hatalmas alakjukat. Ismeretlen, eltünt életek, örök papok szelleme varázsolja vissza a soha viszsza nem térő napokat. S ilyenkor csak azt tudjuk, hogy lelkünkben csendet parancsol a mult, s a felelősség tudata súlyosodik ránk. Világos lesz előttünk, hogy olyan útra, olyan nyomokba léptünk, amelyeket apostoli lelkületű papok tapostak ki előttünk.

Megelevenedik előttünk a minden évben tapasztalt kép, a Szentlélek csókjától ragyogó homlokok, a nagy elindulások az Isten országának terjesztésére. — Mult és jövő meghatódott összetalálkozása történik az apostolszobrok tövében. Munka és a jövő építése, tervek tarka csillogása, szent papok példájának tisztelő nézése töltik ki az öreg falak közt alakuló ifjú lelkek életét.

Öntudatos lesz bennünk, hogy előttünk már megvalósított utakon kell reprezentálnunk és szolgálnunk az Úr Jézustól megparancsolt jóságos emberszeretetet. Tudjuk, hogy a Szentlélek tűzével kell megszentelnünk a magyar földet, a magyar föld népét, ezt a drága értéket. Oda kell állnunk az élet minden kérdése elé, s az Apostol örök hagyománya alapján mindenkinek mindedévé kell lennünk!

Úgy szeretnénk járni az életben az áldás fönséges hatalmával, hogy valahogyan könnyebb legyen a nincstelenség könnye, s szebb és tisztább az élet derűs oldala!

Ezt tanulják a Szent Pál Társulat legifjabb tagjai az apostolszobrokat körül ölelő, megszentelt tradicióból.

Hérincs Pál
IV. é.

Missziók számára összegyűjtött bélyegeket, staniolt szívesen fogad a Missziós Szakosztály. Deus Retribuat!

Szeretett jótevőink!

Hálás köszönetet mondunk áldozatos lelkű jótevőinknek, kik anyagi támogatásukkal tagsági díjuk (évi 2 pengő) beküldésével lehetővé tették a szellemi működéshez szükséges folyóiratok beszerzését.

Hálából fogadják Szemináriumi Életünk szívük ajtaján kopogtató sorait. Abban a biztos reményben tesszük ezt, hogy az anyagiak hiján szűkreszabott kis jelentésünk, mely felemésztette pénztárunk egészét, mégis visszhangra talál és fel tudjuk venni a kapcsolatot azokkal a kedves jóakaróinkkal is, kik látszólag megfeledkeztek rólunk és nem mutatták szívük mélyén rejtőző viszontszeretetüket. Tudjuk, hogy a lelkipásztori munka és a súlyos gazdasági helyzet egész lényüket, ennek minden idegszálát igénybe veszi, de kérjük, ne vonják meg atyai gondoskodásukat azoktól, kik fiúi bizalommal kérnek és csüngnek jóakaróik minden szaván.

Örömmel és hálatelt lélekkel fogadunk minden anyagi támogatást, szegényes könyvtárunk számára könyveket, folyóiratokat, hogy így alapot nyerve, egy-két év mulva kiművelt lélekkel, acélos akarattal, egész tehetségünk befektetésével tudjunk segíteni azoknak, kik nem feledkeztek meg jótevőikért buzgón imádkozó kispap testvéreikről.

További szíves támogatásukat előre is hálásan köszönve, magunkat szeretett Pártfogóink jóindulatába ajánljuk.

Pécs, 1935 szeptember

A pécsi növ. papság Szent Pál Társulata.

Főtisztelendő Urak szives figyelmébe!

Legnagyobb szolgálatkészséggel állunk rendelkezésére mindazoknak, kik *kedvezményes* áron szeretnének jó könyvekhez jutni. *Külföldi* cégekkel is közvetlen összeköttetést tartunk fenn. — Husvéti, karácsonyi üdvözlő lapok (á 4 fill.) szemináriumi képes lapok, szentképek a legminimálisabb áron beszerezhetők.

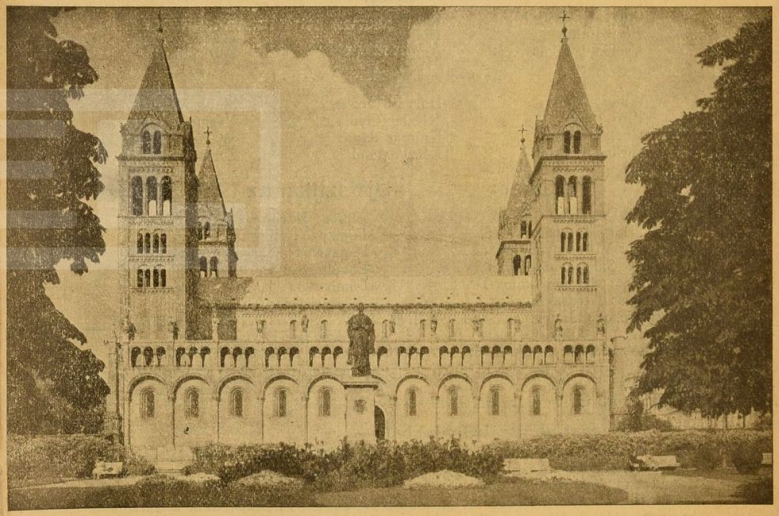
Cím: Szt. Pál Társulat Missziós Szakosztálya Pécs.

Pénz beküldhető a társulat csekklapján, **(49.089.)** a hátlapon az összeg rendeltetését jelezve!

Nyomatott a Kultúra Könyvnyomdai Műintézetben. Felelős vezető Mayer A. Géza.

12. szám 1935 szeptember hó.

Szemináriumi Élet

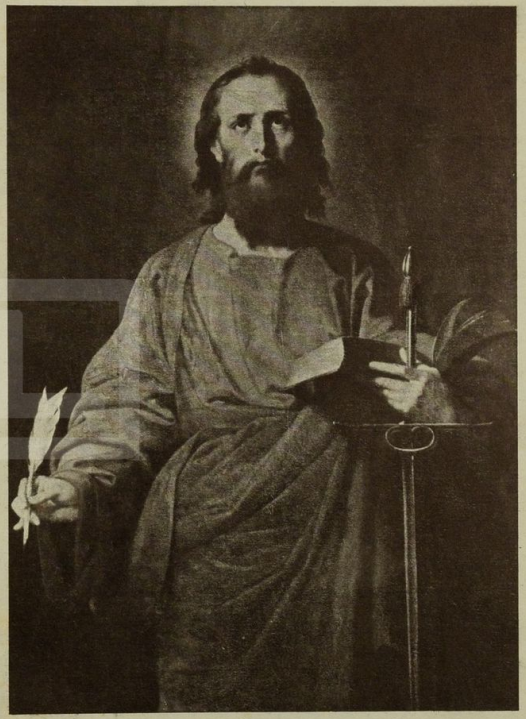
KÉZIRAT GYANÁNT

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

DURÁNTÉL PÉCSI EGYETEM KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA RT. PÉCS.

14. SZÁM. ◆◆ 1937 ◆◆ NOVEMBER HÓ.

SZEMINÁRIUMI

ÉLET

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

KÉZIRAT GYANÁNT!

AZ ÚJ NEGYEDSZÁZAD ELÉ.

Ebben az 1937—38. tanévben ünnepli hetvenötéves fennállását a pécsi kispapok akadémiája: a Szent Pál Társulat.

Az új negyedszázad kezdetén, mint minden kezdésnél, félelem és bizonytalanságérzet lesz kísérőnk: fogjuk-e bírni a terhet, a munkát, a keresztet? micsoda új bajok, megpróbáltatások várnak ránk? tudunk-e a szép multnak méltó folytatói lenni? és végül: megérjük-e az új élet kibontakozását, a jubiláris századik évet eredményesen?

„Mit féltek ti kicsinyhitűek?" szól felénk is az Úr áldott szava Szent Péter hajójából.

A nagy hit mindig nagy bátorság forrása. Ráhagyatkozás saját gyengeségünk elismerése mellett Isten láthatatlan erővilágára, a kegyelemre, mely erősebb mint a minket ijesztő rossz sejtések, aggasztó árnyak. Ennek a természetfeletti erővilágnak szentélye pedig a Szentlélekisten, aki láthatatlan, de „aki ott fú, ahol akar", tehát télben, szomorúságban, gondok között is, munka gyötrelmeiben is egyaránt. Lehellete, fuvalma nyomán élet, vidámság, siker és áldás fakad lelkünk telében, hervadásában, őszében.

A Szentlélek segítségén kívül a boldogságos Szent Szűz nevében kezdjük az új negyedszázadot. Ő a Szentlélek kiváltságos edénye, az isteni Pneuma titokzatos birtokosa, jegyese, akinek teste és lelke egyaránt a harmadik isteni Személy kegyelemözönében áll az Egyház szép imája szerint: „Deus, qui B. Mariae corpus et animam ... Spiritu Sancto cooperante praeparasti ..." A legtisztább emberi lélek tavaszát, anyaságát tehát a Szentlélek indítja el áldásosan, csendesen, istenien kíméletesen. Nevét áldóan elsuttogom, mi-

kor az új negyedszázad kapuján belépek és „omnia bona pariter venerunt mihi cum illa": a Szentlélek segítő kegyelmei, ajándékai, gyümölcsei, boldogságai. Az örök Mester tanítómestere, az örök Bölcseség oktatója lesz a mi oltalmazónk is, munkánk segítője, pótolója.

A boldogságos Szent Szüzet, akinek oltalmába ajánljuk ezt az új negyedszázadot — bölcseség Székének, nagyokosságú Szűznek nevezi a sok szép cím és áhítatos megszólítás között a lorettói litánia. Valóban: az ő szűzessége okos, az ő anyasága bölcs. A szűzesség sok tisztalátást, helyes értékelést tételez fel. A lélek királya: az akarat vak, csak ott mentes gonosz kívánkozásoktól, ahol a tisztán, okosan látó értelem a mindenható, megbesztegethetetlen tanácsos. Anyasága viszont bölcs, mert a Fiú, az Ige, az örök személyes Bölcseség, a ἁγία Σοφία τοῦ Πάτρος ült ölében, és megárnyékozta a Szentlélek, aki az örök Erőtől: az Atyától és az örök Bölcseségtől: a Fiútól származik.

Így nem csoda, ha minden tudományos és önképző munka között elsősorban az isteni teológia ül a nagyokosságú Szűznek rokkája mellé és a Bölcseség Széke elé. Hiszen ez a tudomány aquinói Szent Tamás szerint: Deum docet et a Deo docetur, tehát a tudomány, az értelem, a bölcseség ajándékai nélkül nem is művelhető. Égi Anyánk a legtisztább földi lélek, rajta különösen teljesül: „Boldogok a tisztaszívűek, ők meglátják az Istent." Mily tisztán látja át azonnal Isten terveit az angyali köszöntésben, a szenvedés gyötrelmeiben! Tehát tudás és bölcseség, elméleti és gyakorlati okosság egyaránt ékesítik tiszta lelkét. Nem csoda, hogy Pázmány himnusza Illuminatrix, tenebras excludens jelzőkkel magasztalja és ha a litánia jó tanács Anyjának nevezi.

Égi Anyánk továbbá az áhítat jeles edénye. Minden hittudományi munka föltételezi a titokzatos égi invenciót, a természetfeletti világba nyíló bepillantást, a dolgok és eszmék szövedékében vezető titokzatos kezet. Ez pedig az imádság csendes perceinek, óráinak van fenntartva, mint Weber írja:

Nicht im Grübeln, nein! im Beten
Wird die Offenbarung kommen.

Valóban az élet titkaira, Isten terveire az imádság meszszelátóján át nyílik tekintete a hívő értelemnek. Ez építi a Theologia mentis et cordis-t, a scholasztikát és a misztikát és sok nehézség oszlik el mintegy magától az ima csendjében, áhítatában. A nagyhírességű vásznon: Raffael Disputáján is a megértés négy fokát jelző allegorikus alakok közül (jeles, jó, elégséges, elégtelen) az, amelyik a dolgát világosan érti, az Eucharisztia felé fordul. Tehát valóban „minden tökéletes ajándék — a megértés, tisztánlátás ajándéka is — onnét felülről van": Istentől, akinek végtelen bőségéből mindnyájan meríthetünk, de csak az áhítat korsójával kezünkben.

Amint tehát összetett szó a hittudomány, úgy ennek művelése sem lehetséges másként, mint az imádság és a munka, égi ihlet és földi szorgalom áldott szövetségében. A kereszténység mindenütt Isten és ember közös munkája, üdvösségünk egésze a kegyelem és szabadakarat együttműködésén fordul, hitünk is égi kinyilatkoztatás és emberi értelmünk találkozója. A hittudomány művelése tehát, akár iskolában, akár az önképzés terén — Isten és ember közös munkája, igazi ora et labora.

Ebben a munkában telt el a jubiláló Szent Pál Társulat hetvenöt eddigi éve, ebben az irányban szeretnők ezt mi is tovább folytatni. Ehhez kérjük az isteni elemet az Isten Szentlelkétől, emberi magatartásunkhoz pedig lelkesedést nyujt a boldogságos Szűz jó példája, akinek nevében útjára indítjuk az új negyedszázadot.

Dr. Gálos László.

Rendeljen a Missziós Szakosztálynál!

A Szent Pál Társulat Missziós Szakosztálya bármilyen *könyvet kedvezményesen és gyorsan* beszerez a Főtisztelendő Urak számára. Állandó összeköttetésben vagyunk a Herder, Pustet, Desclée, Marietti, Rauch és több más céggel. Külön felemlítjük Klosterneuburgot liturgikus mozgalmunk gócpontját. Aki a liturgikus mozgalom iránt érdeklődik és e tárgykörből magyar vagy német nyelvű irodalmi terméket óhajt beszerezni (Pius Parsch lit. munkái), az forduljon a Szent Pál Társulat Missziós Szakosztályához.

A betlehemek legrégibb multjából.

Csak pár hét és újra ránk köszönt áldott karácsony napja. A közeledő nagy ünnep sugallja, hogy ráfordítsuk tekintetünket az ősi keresztény karácsonyok megszentelt emlékére s a modern karácsonyok emlékeztető megszentelőjére: a betlehemekre.

A betlehemes gondolat a kis Jézussal született s mint a Messiást hírülhozó csillag földreesett fénye, ott virrasztgatott a betlehemi barlang tájékán és odahúzott minden nemzedéket csodájára annak, aki Sz. Pál szerint, érettünk szegénnyé lett, bár gazdag volt, hogy az ő szegénysége által mindannyian gazdagok legyünk.[1]

A születési barlang fölé már a legelső időben templom került.[2] Hadrianus (117—138.) Adonis-szobrot állíttatott a szentélybe, hogy végeszakadjon a keresztények kegyeletes zarándoklásának. A jászolt azonban benthagyta s a keresztényeket semmi sem vihette rá, hogy megfeledkezzenek róla. A patrisztikai írók[3] tanúk amellett, mekkora tisztelet élt mindig Betlehemben a megtestesülés emléke iránt. Elmondja ezt Origenes († 254): „most is mutatják a barlangot, ahol született az Üdvözítő és a barlangban a jászolt, melyben pólyába terítve nyugodott."[4] Úgyszintén Aranyszájú Sz. János († 407): „Az egész világ Bethlehembe fut, hogy lássa, hol született és hol pihent Jézus."[5] Megerősíti Sz. Jeromos († 420), aki maga is keménykötésű dalmata létére gyermekien egyszerű szavakkal sóhajtozik a Kisded jászolánál.[6]

Sz. Jeromos idejében már javában állott a Nagy Konstantin-féle remek bazilika a barlang fölött.[7] A császár minden pompát összehordott, hogy ez a templom a kereszténység világraszóló hódolata legyen az isteni Gyermek előtt. A szentjászol maradványokat ekkortájt foglalták ezüstbe.

[1] Kor. II. 8, 9.
[2] Schwartz: Karácsony és a betlehem. Kat. Szemle (1936 dec.) 760. o.
[3] Lonovics: Népszerű egyházi Archeologia, Bécs, (1857) 27 ll.
[4] C. Cels. 1, 51.
[5] L. adv. Jud. et Gent. c. 3.
[6] In Ruf. c. 3.
[7] Gröber: Die Geburtskirche in Betlehem. Die Christliche Kunst (1925. 22. évf.) 66. o.

Ezekből a tényekből kitetszik, honnét sugározhatott szét valamennyi néphez a betlehemes gondolat. *Természetesen Kelet hódolt először a köztünk mutatkozó Istenfiú előtt.* Keleté Bethlehem, Keleté Epifánia, Keleté szíriai Sz. Efrém[8] († 373), kinek himnuszai már a ringató dalok bájos egyszerűségével csordulnak.

De Nyugat sem késett sokáig. Már a *katakombák* művészetét igézetbe ejti az égi Gyermek. Egy csapásra megérzi: Numen adest, a királyok Királya van „pólyákba takarva, jászolba fektetve."[9] Eleinte szimbólumokban tapogatózik. Megjelenésében sokat kölcsönöz a klasszikus formavilágból, de újat is hoz. Kusza, töredezett vonalaiban annyi istenközelséget revelál, amennyire az istenek ábrázolásában is a „rein menschliches"-nél elakadó pogány művészet képtelen volt. A megtestesülés képe kifejezetten a Priscilla-katakombában bukkan fel először.[10] Itt húzódik meg az Istenanya II. sz. első feléből való megható képe. A Szentszűz keblén babusgatja Gyermekét, mint a reneszánsz madonnái. Csillag pihen fölötte. Előtte a próféta áll; a csillagra és Kisgyermekre mutat, mintha csak azt mondaná: íme elérkezett az idők teljessége. A Domitilla-katakombában látható a napkeleti bölcsek hódolata a IV. sz.-ból.[11] A bölcsek négyen vannak. Kettő jobbról, kettő balról közeledik sietős léptekkel, lobogó keleti öltözékben, megrakott kézzel a Szűz ölén trónoló Kisded felé. A IV. sz. végén a Sz. Sebestyén-katakombából felmosolyog a jászolos Jézuska.[12] Mint pásztorkájukhoz hozzájuhászodnak az állatok, mert írva vagyon: „Cognovit bos possessorem suum, et asinus praesepe domini sui."[13]

A IV. sz. derekán ünnepet is kap a betlehemi Jézuska. Krisztus születésének igazi ünnepét Róma ülte meg először. Az ősrégi vízkeresztkor (Epifania) inkább a Jordán partján, a nyilvános élet küszöbén való istenemberi megjelenést ünnepelte az Egyház, ehhez csak associatioképen kapcsolódtak

[8] Baumgartner: Die Dichtungen des hl. Ephräm des Syrers. — Stimmen aus M. — Laach (1896.) 208. o.
[9] Lk. 2, 12.
[10] Kirsch: Aus den römischen Katakomben Paderborn, 1929. 26. o.
[11] Rietschel: Weihnachten, Leipzig, 1902. 6. o.
[12] Kirsch: i. m. 37. o.
[13] Iz. 1, 3.

a pásztorok, mágusok, akik elsőknek vették az üdvösség jóhírét. Nyugat tehát megtermékenyült a nagy gondolatok igézetében és epifániáért megajándékozta Keletet karácsonnyal. Felcsendül hamarosan nála is a Kisjézus dícsérete Sz. Ambrus († 397) Veni Redemptorában, Sedulius Carmen Paschalejában.[14]

Nem sokkal utóbb, 360 körül, a karácsonyi ünnepeket követte a *S. Maria Maggiore* építése, mely a szentjászol-kultusz szempontjából jelentős szerepet tölt be. Eredetileg Basilica Liberiana volt a neve. 432-ben III. Sixtus az efezusi zsinat emlékére az Isten Anyjának bazilikájává tette. Éppen Róma nagy újítása, a karácsony, másrészt a Boldogságos Szűznek ezidőben élénken emlegetett istenanyasága hiteti el velünk, hogy már ekkor a Basilica S. Mariae-t ad praesepe megjelöléssel ismerték. — Bajos volna bebizonyítani, hogy már III. Sixtus idejében (432—439) itt állt az eredetinek vélt betlehemi jászol az esquilinusi bazilikában. Annál sürgetőbbé válhatott azonban az igény: közelebb hozni a lelkekhez Krisztus születését. Különösen ebben a templomban, mely Róma karácsonyával szinte egykorú volt, amelynek jászol-oltáránál mutatta be az éjféli misét a pápa s ahová körmenetben járt a város a szent éjtszakán. Ezért nem utasíthatjuk el kereken azokat, akik a sixtusi[15] vagy már a liberiusi[16] bazilikában betlehemről is tudnak. Ez lenne az első mai értelemben vett betlehem. A katakombákban csak falfestményt látunk. A pogányság utolsó erőfeszítéssel akarta megtoldani leáldozó életét, garmadával ontotta összekúszált mithologiája termékeit. Ezért az őskereszténység ösztönösen húzódozott sokáig a szobrászattól.

Az V. sz.-tól kezdve számos relief található, mely Jézus születését ábrázolja. Ilyen a ravennai püspöki trónus elefántcsont-domborműve is.[17] A képzelet egyideig leeresztett szárnnyal gubbaszt az evangéliumi elbeszélés tövében. De az öröm egyre árad s már nem éri be a szűkrefogott evangéliumi eseményekkel; az apokriffekhez, Mária-legendákhoz fut, hogy tartósabbá, gazdagabbá ötvözze karácsonyi boldogságát. A Ravennában lelt domborművön pd. ott látjuk Szalómét, akinek elszáradt kezét meggyógyítja a Kisded.

[14] Heinrich: Egyetemes Irod. Tört. II. k. 118, 134. o.

[15] Rietschel i. m. 52. o.

[16] Schwartz: i. m. 766.

[17] Lill: Das Erwachen des Weihnachtsgedankens. Die christl. Kunst. (1927. 24. évf.) 86. o.

A VIII. sz.-ban Theodorus pápa (642—49.) a háborúktól beviharzott Keletről Rómába menti a hagyomány szerint eredeti szentjászol-maradványokat.[18] A drága ereklye természetesen a S. Maria Maggioreban kap hajlékot.

III. Gergely († 741) aranyból készíttette el a Madonna és Gyermeke szobrát az ősi bazilika szentjászol-kápolnájába.[19]

A IX. sz. első felében IV. Gergely († 845) a Maria Trastevere számára elkészítteti a Maria Maggiore-beli jászol mását. A jászolt gazdagon ékesített szobrok veszik körül. Egyébként a korai középkor sem kedvezett a figuralis művészeteknek. A mindent felölelő eszmék szolgálatában erősödött az építészet, fölvirágzott a szimbolika.

A betlehemek szempontjából jelentős a *misztériumok* létrejötte, melyek néhol már a IX. sz.-ban megvoltak.[20] A misztériumok eleinte a templomban játszódtak le. Papok jelenítették meg papi ruhában. A liturgia szövegét vették ajkukra, mely már magában véve is drámai kifejtése legmélyebb titkainknak: a megtestesülésnek és megváltásnak. Mint általában a liturgia, úgy ezek a liturgikus színjátékok is Isten imádására szolgáltak. A szertartás szakaszaival egyfolyamban elevenítették meg pl. az okos és balga szűzek példabeszédét, ádventi időben sorjában felvonultak a próféták. A következő stádium: a színjáték szétválik a liturgiától, de még egyelőre csak a templom-bejáró alá telepítik ki. Világiak is szerepet kapnak. A megtestesülés nyomán feltörő örvendezés itt sem állott meg az eléje szabott szövegnél, hanem új meg új megnyilatkozásokban

[18] Schwartz: i. m. 760.

[19] Hager: Die Weihnachtskrippe, München, 1902. 9. o. — Rietschel i. m. 53. o.

[20] Kleinschmidt: Die Geschichte der Weihnachtskrippe. Th.-pr. Quartalschrift (Linz 1903) 99. o.

Weber: Geistliches Schauspiel u. christliche Kunst. Stuttgart, 1894. 32. o.

bújt ki, melyek jószívből fakadtak ugyan, de már nem az Egyház egyszerűségében is méltóságos szellemét tükrözték vissza. A misztérium egyre jobban elváltozott, kitellett a becsülete s a templom kapui végkép becsukódtak előtte. Franciaországban színjátszók kerekednek föl. (Confrère de la Passion.) Színházak emelkednek pl. Valenciennes-ban és a misztériumok a nép közt tovább virágzanak. Spanyolországban a XVII. sz.-ban művészi fokra hágnak. (Autos sacramentales.) Angliában a moralitásokban jutnak jelentőségre. Másutt a reformáció dere fölszikkasztotta ezeket. Nem tűntek el azért nyomtalanul, mert az ellenreformáció idején az iskoladrámákban valamelyest újjáéledtek, másrészt már a kezdet kezdetén sok átszivárgott a nép közé belőlük s mint pl. a betlehemjárás, csorbítatlanul plántálódott tovább évszázadokon keresztül.

A karácsonyi játékoknak nélkülözhetetlen kelléke volt a jászol. Gerhoh reichersbergi kanonok háborgó nyilatkozatán felül[21] a dolog természete a legerősebb tanú emellett. Jézus születésének előadásában nem maradhatott el a jászol, mely még az evangélium szűkszavú hírhozásában is egyedülállóan egyéníti Jézus testben való elérkezését.

A XI. századig visszanyúló roueni játékok[22] utasítása szerint a jászol az oltár mögött helyezendő el. A képzelet azonban nem hagyja csupán magára a jászolt. A roueni „pásztorok officiumában" Szűz Mária képét is felállították. A chórus előtti emelkedettebb helyen egy ifjú a Krisztus születését hirdető angyalt jelenítette meg. Erre feltűnt alatta öt pásztor képében öt kanonok. Egymásután a jászolhoz járultak énekelve: Pax in terris... Üdvözölték a Szent Szűzet, majd leborultak a Gyermek előtt. Mise végeztével a pásztorokhoz fordult a pap és megkérdezte tőlük: Quem vidistis pastores? A pásztorok viszonozták: Natum vidimus etc.

A XII. században került először válságba a karácsonyi játék. A gátjátvesztett öröm profán csillogásában, idegen, kegyeletlen humorában elkallódott maga a misztérium: a hittitok. A misztériumok válságának idején jelent meg *Assisi Szent Ferenc.*

[21] „Exhibent praeterea imaginiliter et Salvatoris infantiae cunabula..." — V. ö. Hager: i. m. 10. o.

[22] Martene: De antiquis Ecclesiae ritibus. Venetiis, 1764. 34. o.

Assisi Szentje az isteni Kisded érzéseitől s a Keresztenfüggőnek sebeitől áttüzesedve Szegénység Úrnőjében szívére ölel mindent, ami lemondás, nyomorúság. Az Istenember köztünkjárása számára jelenvaló és drámai valóság. Nem véletlen, ha karácsonykor felállítja emlékezetes *grecciói betlehemét*,[23] méltóan a Teremtmények Dicséretének írójához: erdőben.

Szent Ferenc betleheme első pillanatra árván szegényes a pompázatos misztériumokhoz képest. Szénával bélelt jászolban a Kisded, ökör és szamár jászolánál. Mélyebben tekintve, csodás érzékű scenirozó támadt, aki a megrendezett színek és alakok költészetéről átteszi a fősúlyt az adott valóságok költészetére. A zsúfolt, káprázatos ünneplés helyébe egyszerű, új, tiszta hang jut szóhoz, a nagy természet szűzi, érintetlen hangja csap közvetlen a lélekbe. Az új betlehem hatása sokkal maradandóbb, mert a Természet szaván a végtelen Teremtő ihlete ejti rabul a lelket. — A grecciói erdő fáklyavilágban állott, a környék apraja-nagyja ott sürgölődött. A szentáldozatot a jászol fölött mutatták be, hogy a kenyér és bor színe alatt rejtőzött gyermeket ismét a jászolban imádhassák, mint az első betlehemi éjtszakán látható alakban eljött Kisdedet. A szobor Jézuska egyre csak pihent, mintha igazi gyermek lett volna, csak elszenderedetten vagy megholtan. A Szent szeretettől eltelve vette karjaiba s a csöppség egyszerre felelevenedett. Nem tudta eltakarni örömét és piciny kacsóival össze-vissza cirógatta Ferencet, aki sokak szívében felköltötte az idáig szunnyadó vagy elhalt Jézust. — Francesko a diakonus. Ajkairól csendül el a karácsonyi evangélium. Evangélium végeztével beszédbe kezd. Megáradt, szívbőlszakadt hangon sürgeti valamennyiüket, keressék a mennyei javakat. Azután beszél a Gyermek-Jézusról, a szegény Királyról, aki Dávid városában és éjnek idején jelent meg. Minden szava csorgó édesség. Valahányszor Jézus nevének mondásához érne, váltig csak a betlehemi Kisdedet emlegeti. És a Betlehemet úgy ejti, mint a bégető barika s meg-megnyalja szája szélét, mintha méz gyöngyöz-

[23] Jörgensen: Der hl. Franz von Assisi. München, 1922, 417. ll. Fieber: Modern Művészet. Bp. 1914. 318. o.

ne szavai nyomában. Az összesereglett nép kimondhatatlan örömmel tér haza és nem tud többé megszabadulni a grecciói karácsony emlékétől. Giovanni Vellita Szent Ferenc idevaló barátja és Celanói Tamás bájos legendákban rójják össze a Greccióban történteket. A nép áhítata templomot emelt a grecciói erdőben. Elvitathatatlan Szent Ferenc eredeti, megbűvölően bensőséges elgondolása. Szent Ferenc karácsonya elhatározó jelentőségű esemény a szentjászol-kultusz történetében. „A betlehemi jászol állításának szokása tulajdonképen csak ettől fogva lesz általánossá."[24]

Grecció után készen állottak a betlehemek főbb motivumai. Ezek: a Krisztus szülőhelyén fakadt történelmi tisztelet, a Nyugaton kialakult karácsonyi ünnepségek és San Maria Maggiorében őrzött emlékek, továbbá a karácsonyi drámák, melyeknek sokszor mintegy kiszakított központi jelenete a betlehem, végül Szent Ferenc karácsonya. Csak a formában hiányzott még valami újjáteremtő elv, melyre Szent Ferenc ugyan rátalált, amikor Grecció sziklás, erdős zugát szemelte ki a meghitt ünnepségre, de kortársai előtt rejtett kincs maradt. A barátok atyai örökségkép terjesztették a betlehemes gondolatot amerre csak jártak. Hogy mégis késett a betlehemek virágkora, nem rajtuk múlott teljesen, az csak a reneszánsszal érkezhetett el, amikor a művészetbe bevonult a genre és a tájkép.

Siklósi László V. é.

Meg akarjuk ismerni egyházmegyénket!

Régi, kedves kötelességünknek óhajtunk eleget tenni akkor, amikor egyházmegyénk templomairól, kápolnáiról, iskoláiról, zárdáiról, plébánia épületeiről stb. *képsorozatot* akarunk összeállítani és a folyosóra kifüggeszteni. Tartozunk ezzel egyházmegyénk kilencszázéves multjának, tartozunk a mult és a jelen nagy alkotóinak, de tartozunk főként magunknak, hogy ismerjük azt a helyet, melyet a Gondviselés számunkra kijelöl Isten országáért és hazánk szebb jövőjéért folytatott hivatásunkban. Kitűzött célunk érdekében szeretettel felkérjük a főtisztelendő Plébános és Káplán urakat, amennyiben egyházmegyénk fentemlített intézményeiről akár fénykép, akár levelezőlap van birtokukban, Társulatunk címére megküldeni szíveskedjenek. A képek és levelezőlapok nagyságára nem vagyunk tekintettel, éppen ezért az amatőr felvételek küldéséért is igen hálásak leszünk. Kérjük azonkívül a fénykép túloldalán jelezni az illető templom vagy intézmény alapítási évét is.

Hálás szívvel mondunk köszönetet egyházmegyénk minden papjának, kik örömmel karolják fel ügyünket, szeretettel köszöni önzetlen nagylelkűségüket

A Szent Pál Társulat.

[24] Balanyi: Assisi Sz. Ferenc élete. Bp. 1925. 149. o.

Nagy szívet az Isten országáért!

Pearl Buck, kínai protestáns hithirdető, 1932. dec. 2-án hatalmas konferenciát tartott New-Yorkban gazdag hithirdetői tapasztalatairól. Ha élményei nyomán fakadt meglátásait nem is fogadhatjuk el teljesen, mégis kétségtelenül sok nagyszerű igazságot szögez le, melyeket érdemes szemügyre vennünk. Többek közt azt harsogja nagyszámú hallgatósága lelkiismeretébe, hogy a misszionáriusok nem elég nagyok a nagy idők számára. „Hogy mertetek nekünk annyi kis embert küldeni Kínába? Hogy lehet, hogy a missziós gondolat nem tudta megdelejezni a legnagyobb lelkeket?"

A protestáns pásztor szavait a hithirdetés egész területére alkalmazva, elsősorban az a gondolat ragadja meg figyelmünket, hogy a mai kor megreformálása, áramlatainak helyes mederbe szorítása, a lelkek mentésének nagyszerű munkája és a világnézetek krisztusi fénybe öltöztetése nagy embereket, kiemelkedő vezéreket, lélekben, szellemben, elhatározásokban uralkodó egyéniségeket követel.

Ez az igazság sokkal ragyogóbb, semmint számunkra, Krisztus levitái számára, bővebb magyarázatot kívánna.

A másik meglátás, melyet Pearl Buck közöl, az, hogy a missziós gondolatok és így a katolikus lélekhódítás minden eszméjének meg kellene hódítania a legnagyobb szellemeket és azoknak a lelkét pedig, akiket kicsinységükben is megigézett, a legnagyszerűbb elhatározásokra kellene feltüzelnie.

Tüzet lehellő ellenségeink magatartása is ugyanezt a vasöntetűséget, kevéssel, közönségessel benemérést inspirálja lelkünknek. Az az elszánt, életre-halálra kész, hazát is feláldozó, minden áldozatot meghozó harc, mely az egész egyháztörténelem folyamán példátlanul áll, elsősorban olyan harcosok vállvetett küzdelmével ellensúlyozandó, akiknek élete a sziklaszilárd krisztusi hitből, a végtelen Isten hatalmába, jóságába és gondviselésébe fogódzó reményből, hazát, korokat, társadalmakat, jövőt és főképp Krisztust két karral átölelő univerzális szeretetből forrásozik; röviden: valami nagyszerűből, semmi áron sem közönségesből, alacsonyból meríti erejét, lendületét, önújító energiáját.

A mindent, ami szent és tiszta és isteni, egy kanyarítás-

sal letarolni akaró sarlóval szemben, és a mindent, ami az Isten nagyságát, kultúrák krisztusi nagyszerűségét hirdeti, egy csapásra összezúzni készülő kalapáccsal szemben csak oly nagyvonalú lelkek és sziklakemény jellemek érvényesülhetnek, melyek nem tántorodnak meg a halálos sarló suhintásától és amelyektől a kalapács visszapattan irányzóira.

Ezt a lelkületet áhítja Szentséges Atyánk is levitáitól, papjaitól és minden katolikustól, mikor egyik audienciáján kijelenti, hogy ma senkinek sem szabad közönségesnek maradnia.

Amikor Szentséges Atyánk 1935. dec. 20-án kiadott körlevelét olvassuk, ugyanezt a nagyságot kérő, sürgető és követelő hangot halljuk felénk harsogni. Megrázó szavakkal hirdeti a papi képzettség szükségességét, hogy az egyház számíthasson, építhessen papjaira a komor időkben és soha se legyen oka megsiratni működésüket. Elviselhetetlenül súlyosnak tartja a felelősséget a Főpásztorok Isteni Fejedelme és a lelkek szuverén Püspöke, Krisztus előtt, ha alkalmatlan vezérekre bízná a lelkek nyáját, akik nem állnak hivatásuk magaslatán.

Hatalmas szavakkal dörgi felénk az életszentség parancsát, mely az erkölcsi nagyság non plus ultrája és sz. Tamás nyomán idézi, hogy Krisztus levitája és papja nem elégedhetik meg közönséges erénnyel, hanem kimagasló, fáklyaszerű erényre kell törekednie.

De talán mégis legszívrehatóbban beszél Szentatyánk, mikor különlegesen szól hozzánk, ifjú papjaihoz, és bennünket az Egyház és nemzetek reménységének nevez, akiktől sokat, mindent vár a keresztény világ.

Ez a gondolat jut kifejezésre Pearl Buck egy másik kijelentésében is, melyet epésen intéz Amerikához: Hogy merészeltetek nekünk kis embereket küldeni, hogy Istenetek és Krisztustok tanúi legyenek a nagy világ előtt?! Hiszen a szellemében még nem egészen megromlott kereszténység papjaiban valami nagyot akar szemlélni és a vallás szépségét, igazságát, erejét, sőt gyakran magát Isten létét is a papság életének ragyogó vagy sötétlő megnyilatkozásaival és tanításának nagyszerűségével hozza összefüggésbe. Maga a pogányság pedig, midőn vallási irányváltozásra szólítják fel, még magasabb fokban kíván a vallásthirdetők részéről feddhetetlenséget, tudást, vezéri erényeket. Maguk a kínaiak mondták ugyancsak ennek a protestáns prédikátornak: Vagy adjatok nekünk valami jobbat a tieitekből vagy ne adjatok semmit!

A katolikus hívősereg ajkán is valami hasonló gondolat él: Mi oly papokat kívánunk, akik a hatalmas Istennek szócsövei, Krisztusnak, a világmentőnek méltó tanítványai, a nemzetek apostolának, Pálnak tőrőlmetszett utódai.

Mi Krisztusunk, Vezérünk és Királyunk, Főpásztorunk és Főpapunk világmegváltói művének folytatói leszünk, akiknek papi küzdelmeinkkel, Neki szánt, Őhelyette kapott és jól felfogott csapások elviselésével és egy szeplőtelen Krisztussal keresztreszegezett szent élettel kell kiegészítenünk, ami hija van Krisztus szenvedéseinek az ő teste, az Egyház javára.[1] E papi szerep elől egy pillanatra sem térhetünk ki. De ha ez igaz, mily nagy szívet kell odaáldoznunk Krisztusnak és az ő érdekeinek, különben e világraszóló feladat betöltésére teljesen képtelenek leszünk.

Erre a szívet-lelket és mindent Istennek és a lelkeknek szentelő életre szentjeink nyujtanak legreálisabb példát. Figyeljük meg sz. Ignácot, aki oly lángoló mértékben kívánja szeretni Krisztust, a Mestert, hogy ebben senki se tudja felülmulni. — Halljuk Xavéri sz. Ferenc határokat nem ismerő vágyait! Számára nem volt elég, hogy már bejárta félkeletet és százezreket keresztelt meg, hanem át akarja törni a kínai falakat is, majd Mongoliát kívánja megnyerni Krisztusnak, aztán Szibérián végig szeretné hordozni Krisztus fáklyáját. Európába visszaérkezve egész Nyugatot szándékoznék lángba borítani és átkelve a Földközi-tengeren ismét Afrikában vágyik hirdetni Krisztus egyedül üdvözítő hitét, végül újra Ázsiába sietne vágyai türelmetlen szárnyain, hogy ne legyen egyetlen törzs, nép és nemzet, melyet meg nem nyert Krisztusnak. — Egy misszionárius naponta azért imádkozott, hogy ne maradjon középszerű, kisvonalú, kicsi, hanem minden nap minden órája szélesebbre nyissa tevékenységének törhetetlen szárnyait.

A nagyság és a lelkeknek mindent odaadás e motívum-

[1] Kol. 1. 24.

komplexumára mi is lehet a mi tiszta levita-lelkünk felelete, amikor már-már fellépünk az oltárhoz, Isten sz. hegyére és kezünkben tartjuk a pogányok és minden nemzet megvilágítására jött Megváltó testét,[2] aki a mi üdvünk és a nemzetek egyedüli üdve?[3]

Ha majd a Szeplőtelen Isteni Bárány vérző testét boldogan, szelíden és reszketés nélkül — emberi szó! — akarjuk kezünkben tartani a mindennapi sz. miseáldozatban; ha egy életen keresztül meghitten kívánunk a jó Mesternek szemébe tekinteni, aki minket választott, meghívott, Sion hegyére felvezetett; a legszentebb elhatározásunk, hogy ezreket, tízezreket irányítsunk Krisztus egyháza nem ismert kebelébe, vezessünk vissza az elhagyott akolba és őrizzünk meg az Egyház szikláján hűen, szentül, — akkor csak egy, egyetlenegy lehet a mi levita-válaszunk: *valami nagyot alkotni Krisztusért*, hatalmasat tenni Isten dicsőségére *és nem élni közönséges, középszerű, kevéssel beérő életet*, sőt irtózni mindattól, ami merőben kicsi, kevés és alacsony.

De vajjon a nagyságnak ez a királyi útja való-e minden levitának? Vajjon mindaz, akinek homlokán nem gyulladnak ki Mózesi szarvak, kénytelen legyen meghátrálni az áldozópapság lelki Igéretföldje előtt? Nem született mindenki kardot forgató vezérnek! A szervező tehetség sem mindenki karakterisztikona! Isten nem közölte mindenkivel sz. Pál lángoló hitét, Xavéri Ferenc lobogó buzgalmát, Don Bosco hódító jóságát, Prohászka arany-ajkát. Sokan nélkülözik a Pastorok történelmi higgadtságát, a Bossuet-k aranytollát és mégis szeretnének — méltán! — Krisztus egy kis nyája élén pásztorbotot viselni. A Szentlélek az ő isteni tervei szerint nyujtja adományait „úgy adván részt, ahogy akarja."[4]

És hogy függ össze ezzel a megállást nemismerő magasba törtetéssel, a nagyságnak ezzel a vasütemű hangsúlyozásával az egyszerűségnek, szent gyermekségnek szelleme, mely annyi szent heroizmusának titka, melyet oly fontosnak tart XV. Benedek és XI. Pius pápa? A nagyság, mint vezérgondolat, vagy irányító, lendítő erő emelőrudja lehetne a mindent veszélybe döntő gőgnek, míg a lelki szent gyermekség megőriz a keresztény alázatban, mely alapja a legkeményebb katolikus életnek, szentségnek.

Távol álljon tőlünk, hogy a Mester kedvenc erénye, az *alázat rombolói közé sorakozzunk* és tápot nyujtsunk a kevélység mindent felemésztő Molochjának! A nagyságnak ez a formája, melyet pár szóval feleleventettünk, csupán azt kívánja tőlünk, hogy egész szívünket, teljes lelkünket, minden erőnket, energiánk minden tartalékát, tehetségünk minden alkotnitudását — legyen bár kevés vagy nagyon sok! — odaadjuk Krisztus Királynak, akinek papjaivá hivattunk. *Ne hagyjunk egyetlen energia-szikrát se felhasználatlanul*, ne osszunk meg egyetlen érzést se a Krisztus-ellenség világgal, vezessünk vissza Istenhez minden kegyelmet, melyet nekünk nyujtott saját lelkünk megszentelése és a világ megmentése érdekében! Ez nem jelent semmi rendkivülit, különlegeset, legkevésbbé különcséget. Ez a szellem, mely mindent odaáldoz Istennek és mindent visszavezet Istenhez, forrásához, megfér a szerényebb tudással, kevésbbé ragyogó talentumokkal is, és tudnunk kell, hogy Szentséges atyánk is[5] nagyobbra becsüli az életszentséget, az Istennel egyesült benső életet minden tündöklő tudásnál, mellyel nem párosul az erénynek dúsabb mértéke. A nagyságnak ez a megjelenése független a körülményektől, környezettől, anyagi erőktől, hatalmi beavatkozásoktól, előljáróságtól, idők változásától, helyi különbözőségektől, kedvező vagy lehangoló eshetőségektől, — és egészen tőlünk indul ki, teljesen kezünkbe van letéve és akaratunktól és Isten elnemmaradó kegyelmével való közreműködésünktől reméli életté válását.

Lesznek közülünk olyanok is, akik számára egy sötét, dísztelen, hideg gyóntatószék lesz a nagyság oromzata. Másokat éjjeli, csendes adoráció fog a nagyság láthatatlan, de nem kevésbbé értékes útjára emelni. Talán egész életünk nem lesz egyéb, mint Krisztus gúnypalástjának viselése, de ez lenne nagyságunk legdiadalmasabb, legkrisztusibb hegyi útja. Talán nekünk is sz. Jakab apostol sikertelensége jut osztályrészül. Ám, vele együtt lehetünk mégis apostolok is, szentek is és vértanúk is. Meglehet, hogy egyetlen egy sor sem fog tollunkból megjelenni, de ez a mi Istennek és or-

[2] Lk. 2, 32.
[3] Zsolt. 34, 3.
[4] I. Kor. 12, 11.
[5] Ad Cth. Sacerdotii fastigium.

országának szentelt életünk bevéssődik Krisztus Szívébe, melynél nincs nagyobb érték és mely széttörhetetlen pecsétje a szentségnek és nagyságnak. Egy kínai misszionáriuson éjszaka tört ki a kolera, és reggel találták meg gyékényén a kolera undorító dísztelenségében halva. De ugyan ki merné állítani, hogy ez az eltaszító keret a hithirdető nagyságából csak egy szemernyit is el tudott vonni?

Ha azonban az isteni Gondviselés tele kézzel szórta ránk kincseit, áldozzuk azt is mind oda hiánytalanul, maradék nélkül Krisztus országának a lelkek beláthatatlan világának! Akkor legyünk mi is hatalmasak szóban és tettben,[6] mint Mesterünk. Alakuljon ki bennünk is az az ércöntetű egyéniség, amilyennek Aranyszájú sz. János körvonalazza *Krisztus papját: Univerzális ember, akit érdekel az emberiség minden szenvedése,* mintha az egész világ reá volna bízva. — Legyünk koronázatlan királyai reménnyelteljes magyar ifjúságunknak, Krisztusvezérei népünknek és szent példaképei, szent apostolai egyházközségünknek!

Mindenütt árasszuk Krisztus jóillatát![7] Tudja rólunk minden hívőnk, aki ránk van bízva, hogy szeretjük az Úr házának dicsőségét[8] és a lelkekért mindenre készek vagyunk! Társadalmi érintkezésünk, az élet bármily vonatkozásában megjelenésünk olyan benyomást keltsen, hogy azokban élünk, mozgunk és vagyunk, amik a mi Atyánkéi.[9] Töltse el a mi levita-lelkünket szüntelenül a tudat „opus grande ego facio,"[10] vagyis a Megváltónak vagyunk munkatársai, a lelkeknek mentői és királyai és túlságosan magasztos a mi feladatunk, mintsem ráérjünk nemtelen, kicsiny és ezzel a mindenekfeletti szent szereppel összhangba nem hozható dolgokkal foglalkozni.

Ez a papi típus Isten dicsőségének kiolthatatlan fáklyahordozója, Krisztus seregének bevehetetlen frontja, mely homlokán viseli a küzdő Egyház rettenthetetlenségének villogó tűzjegyét!

Kína, Sanghai, 1937. júl. 16.

Molnár Ödön S. J. kínai hithirdető.

[6] Lk. 24, 19.
[7] II. Kor. 2, 15.
[8] Zsolt. 24, 8.
[9] Lk. 2, 49.
[10] II. Ezdr. 6, 3.

A Távozó után . . .

Szentkirályi István prelátus úr ő méltósága, teológiánk szentírástudomány-tanára az idén nyugalomba vonult.

*

Egy élet ereje, gazdagsága sugárzott emberöltőn túl száz meg száz lélekbe. 39 éves tanári pálya epilogusához a mégannyira fölbokrétázott szó is szegény és erőtlen. Ezúttal nem is a szavak esnek latba, hanem a változatlan továbbélő ragaszkodás, amely megszólaltat bennünket.

Szentkirályi tanár úr, mélyen emberi alakja felejthetetlenül bevonult tanítványai emlékezetébe. Ha prelekcióit nem is halljuk, zamatos magyarságának ízét gyakran felelevenítjük és színes, eredetiségével és igazságával megkapó gondolatai mindvégig visszhangoznak bennünk.

Idők multával is áldani fogjuk főkép, hogy olthatatlan tiszteletet ébresztett lelkünkben a Szentírás iránt. A könyvek páratlan türelmű kutatója eggyé forrott a Könyvek Könyvével. Előtte időtlen kincsek tárultak föl s a tények egyszerű sora közt is az Irásnak új és új szépségét tudta megvillantani. Bent élt a Szentírás világában testi-lelki megpróbáltatásaiban, abból merített vigasztalást s kellett, hogy a Tudósnál is maradandóbb nyomot hagyjon bennünk az Ember, aki szemünk előtt járja a Szentírás nevelőiskoláját. — Érthető, ha szavaiban akkora megjelenítő készség feszült, hogy szinte együtt sodródtunk a bibliai események folyamával. Amikor pl. Sz. Pál leveleit ismertette, kivonhatatlanul hatása alatt állottunk. Volt valami megindítóan szép abban, ahogy az Újszövetség héroszának lángoló, vajúdó életét vázolta, ahogy rávilágított annak örök-apostoli tanítására. Hangjában ilyenkor bennerezgett az élet delén túljáró ember kiforrott világlátása s a lelkek üdvösségét szomjazó pap feltörő öröme, búja, bánata.

De nemcsak a biblikum volt területe. Pécs és Baranya múltjában keresve sem találnánk avatottabb vezetőt. A régi idők ágas-bogas dolgait istenáldotta emlékezőtehetségével nyomban idézi. Ez a csodálatbaejtő memória ékes tanúsága fáradhatatlan szellemének. Vállán 65 esztendővel is fiatal lelkében.

Ritka szellemi időbírása történelem-búvár létére is megóvta attól, hogy merőben laudator temporis acti legyen. Igaz, a sebbel-lobbal való újítás nincs kedvére; kitükröződik ez gazdag és finom humorából, mégsem állt meredten, idegenül köztünk, hiszen a kispapságnak atyai jóbarátja volt.

A kispapok egészsége, jókedve észrevehetőleg földerítette. Előttünk nyitva állott nemcsak ajtaja, de szíve is. Könyveit teológusok és gimnazisták egyaránt sokat szaggatták. Számtalan jótéteményét azonban, mellyel többeket áldozattal is fölkarolt, szerényen takargatta. Istenbemélyedt lelkének bőven elég volt, hogy az Atya, aki lát a rejtekben, megfizet Neki.

Megemlékezésünkben legyen szabad remélnünk, hogy Szentkirályi prelátus úr ő méltósága ezután is minden érzése melegével a mienk marad és egyúttal megígérjük, hogy mi is hűségesek maradunk azokhoz az eszmékhez, melyeket a Tanár Úrban megismertünk és megszerettünk.

† Sárváry József

Mély megdöbbenéssel érintette lelkünket az amerikai magyarok könnyes zokogása: *„Father Sárváry József,* a bethlehemi Kapisztrán sz. János róm. kat. hitközség káplánja július 16-án, több heti súlyos betegség után elhunyt az allentowni kórházban . . .“

Éppen előttem fekszik nehány magyar nyelvű amerikai újságcikk, melyben megható módon búcsúztatják idegenbe sodródott magyar hívei.

„A magyar hazába nem mehetett vissza, ahol szerette volna, hogy teste elporladjon. E helyett megtért az igazi Óhazába, Isten örökkévalóságába. — Főtisztelendő Sárváry József rövid másfélévi fáradhatatlan munkájával, igazi papi, jámbor életével úgy fellebbvalója, mint szeretett hívei osztatlan szeretetét érdemelte ki. De nemcsak hittestvérei és azok lelki ügyei iránt, de minden iránt ami magyar volt, mindig élénken érdeklődött. Nem volt ember, akihez ne lett volna pár szívből jövő szava, különösen, ha az magyar volt!

Rajongásig szerette faját és annak minden rendű és rangú hajtását. A magyarság máris sokat vesztett korai eltávozásával.“

Derült és vídám volt s valami gyermekies lélek lakozott benne, melynek mosolygását az élet megpróbáltatásai, az emberek ridegsége sem tudta megfagyasztani. A halálnak kellett jönnie, hogy örökké mozgékony lényét megállítsa, mindig mosolygó arcát belemerevítse a végtelenségbe. Körünkből való korai eltávozása nagy sajnálattal töltötte el szívünket. Alig tudjuk elhinni, hogy nincs többé.“

„Ha koporsóját nem is állták körül rokonok és közeli ismerősök ebben a neki oly nagy idegenségben, mégsem maradt szem szárazon a templomban és temetőben. Krisztusban való testvérei szívből megsiratták és imádkoztak érte.“

„A Holy Saviour temetőben a gyászszertartást hallgató magyarok körül állták a sírgödröt. A tiszta kékszínű magasságban felsírt a temetési ének: „Jézusomnak kegyelméből már elértem végemet, Véghetetlen kegyelméből várom üdvösségemet . . . Istenem . . . ki voltál mindenem . . . Könyörülj én lelkemen! . . .

A földön maradt vándorok csak énekeltek és imádkoztak: Et lex perpetua luceat ei . . . A sírgödörbe helyezett koporsóra ráhullott a rög . . . Porból lettünk, porrá válunk . . .“

Vajjon mi vezette őt Amerikába? Sokak ajkáról elhangzott e kérdés, feleletet azonban nem kaptak rá. Voltak, akik kalandos vállalkozásnak minősítették utazását. Pedig, hogy mennyire tiszta szándék vezette, tudomásunkra hozzák az amerikai magyarok. Miért ment ki? Hogy pénzt kolduljon és gyűjtsön munkájával templomépítésre, szegény hívei számára. *Templomot akart építeni a tolnai homokon!* Ime a *zelus animarum papja!* Minden gondja, vágya az Isten dicsősége s a lelkek üdve. Ez nem hagyta nyugodni. Nem kereste a maga hasznát, kényelmét, nem azért ment Amerikába, hogy gondtalan öregséget biztosítson magának, hanem, hogy szegényein segíthessen.

A zelus animarum igazi ismertető jegye a Jézus Szíve szerinti papnak. Megboldogult halottunk igazi tisztelője volt a Szent Szívnek. Már a kis gyermekekbe belenevelte ezt a szeretetet; buzdítással, kéréssel, könyörgéssel bevitte a csa-

ládok szentélyébe, lángra lobbantotta sok családi tűzhely kialvó tüzét és sok-sok békét, megértést, áldozatot csiholt ki a Szent Szív tiszteletével a házastársak, szülők, gyermekek lelkéből.

Nagy érzékkel viseltetett a kor égető problémái iránt. Szent Pál lelkületével mindenkinek mindene igyekezett lenni, hogy mindenkit üdvözítsen. *Különösen a fiatalságot akarta megmenteni és Krisztusnak megnyerni.* E cél érdekében nem ismert fáradságot, lemondást. Egyik levelében ezt írja: „Nem szabad kímélni magunkat, ne sajnáljuk a feláldozott éjszakákat, vasárnap délutánokat és estéket, melyeket az ifjúság körében töltünk lelkük megmentésére. Súlyos mulasztást követ el a XX. század minden papja, aki a fenti időket átkártyázza, vagy dédelgetett családoknak szenteli...." Mert nem az intelligencia dönti el a jövő milyenségét, hanem a nép, a tömeg. Rajongó szeretete hivatásunknak és híveinknek! Sajnos, a spanyol papmészárlás nem volt elég memento közülünk sokaknak."

Sárváry József igen *egyszerű* ember volt. Ez az apostoli egyszerűség tükröződik egész lényéről. Viselkedése, beszéde, egész háza tája minden idők legnagyobb plebánosának Vianney sz. Jánosnak szellemét sugározza. És éppen ez az egyszerűség a magyarázata annak, hogy mindenki szerette, becsülte és bizalommal közeledett hozzá minden ügyében.

Sok-sok lelkipásztori erény ékesíti ennek a búzgó papnak a lelkét. Igazi öröm és búzgóság hatja át lelkünket, hogy ilyen búzgó, szociális lelkű papok járnak előttünk az Úr szőlőjében és világítanak nekünk szívük tüzével.

Az Úr Jézus áldása legyen minden Jézus Szíve szerint élő és dolgozó lelkipásztoron.

Boldognak mondjuk azt a papot, akit hivatása teljesítésében ér az Úr hívó szava.

Sárváry József is abban a különös kegyelemben részesült, hogy hivatása teljesítésében, *az oltár szolgálatában* érte a halál lehellete, melyből nem volt többé szabadulás. Az oltárnál, mely élete központja volt, melynél a fehér ostya mellett piros szívét naponta feláldozta, mely előtt oly hosszasan merült el búzgó imában, melyet oly gonddal és szeretettel díszített maganevelte virágjaival.

A zelus animarum papjában megállt az élet, melyet a „caritas Christi" hevített és lázas munkára serkentett. Azonban hisszük, hogy odaát a szentek egyességében folytatja munkáját imádkozva elhagyott híveiért.

A kispapok előtt ideálképpen lebeg búzgó, egyszerű lelkipásztori egyénisége. Ránk is gondolt életében és hisszük, hogy halálában sem feledkezik meg rólunk, hanem kiesdi számunkra azt a kegyelmet, hogy mindenkinek mindene lehessünk, hogy mindenkit üdvözítsünk!

Legyen könnyű neki a föld az idegen hantok alatt!

Legyen áldott emléke!

Gyimesi László V. é.

BESZÁMOLÓNK

Az 1936—37. TÁRSULATI ÉVRŐL.

A Szent Pál Társulat multja csaknem hetvenöt esztendőre visszatekintő hagyományai biztos alapot nyujtottak arra, hogy működését emelkedett színvonalon tartsuk, sőt tovább fejlessszük korunk problémakörének társulati életünkbe való torkoltatása által.

Ha most, csaknem egy félév távolából felszámoljuk az elmult és különleges értékeit, önámítás nélkül állapíthatjuk meg, hogy az a lendület, a mindvégig tartó, felfokozott érdeklődés, az a sokoldalú önképzés és tevékenység, mely Előljáró Urainknak részéről is többször váltott ki őszinte elismerést, nemcsak a jól végzett munka tudatával és örömeivel tölt el, hanem a legjobb reményekre jogosít a jövőre nézve is.

A Társulat elnöke az év elején az A. C. programmjának megfelelően a falu-kérdéssel való foglalkozást tűzte ki. S örömmel állapíthatjuk meg, hogy az elmult évet valóban e gondolat lengi át s megnövekedett bennünk a szociális érdeklődés. A gyűlések folyamán feltárult előttünk jövendő munka-terrenumunk minden jajával és bajával; a segíteniakarás szellemével töltekeztünk, melynek gyakorlati téren kétségtelen tanúbizonysága volt a proli-gyermekek számára rendezett karácsonyfa ünnepélyünk is.

Részletes beszámolónkat az alábbiakban foglaljuk össze.

Összesen 18 gyűlést tartottunk, ezek közül kiemelkedik 4 díszgyűlés és egy emlékgyűlés.

Szent Mór tiszteletére rendeztünk díszgyűlést 1936 okt. 23-án. Az egyházmegyénkben visszhangzó ünneplésekbe kapcsolódtunk mi is bele szent püspökünk megdicsőülésének 900 éves fordulója alkalmával. Az elnök ünnepi beszédében páratlan elevenséggel állította elénk Szent Mórnak, mint papnak, szentnek és magyarnak lenyűgözően impozáns alakját.

Keleti napunkat nov. 22-én tartottuk az Egyház nagy érdekeinek jegyében az uniós gondolat felmérhetetlen jelentőségének hangsúlyozásával.

Karácsonyunk a szokott kereteken túlmenőleg új tényezővel bővült, amennyiben dec. 24-én délután a Legényegyletben karácsonyfa-ünnepélyt rendeztünk a szegénysorsú gyermekek számára. A külvárosok perifériáiról, a vásártéri baraklakásokból és a nyomor hevenyészett hajlékaiból hívtuk meg kis vendégeinket, hogy megtudják, hogy megérezzék, hogy kispapi szívünk minden szeretete az övék, az élet számkivetettségét már oly korán tapasztaló kis barátainké. 42 csomagot osztottunk ki közöttük, hogy legalább a szeretet ünnepén a legszükségesebbeket ne nélkülözzék. A karácsonyfa alatt jászolán nyugovó, a pásztorokra és a napkeleti bölcsekre s akkor bizonyára ránk is oly bájos-szelíden mosolygó Kisdedet bensőséges imával kértük, hogy pólyácskája melegével bélelje ki azt az öt kis ruhácskát, melyeket búzavirágszínű reverendáinkból a legszegényebbeknek készíttettünk, melyekre annyiszor leheltük boldog szívünk kibugyogyanó szeretetét.

Dísztermünkben tartott házi karácsonyesti ünnepélyünkön pompás sikert aratott Zentai Lajos III. é. költeményciklusa: Nagy Idők Imája.

Február 14-én emlékgyűlést rendeztünk Dr. Ákos Ferenc halálának 10 éves évfordulója alkalmából, hol felidéztük kiváló papunk, egykori igazgatónk emlékét.

Március 15-én, a magyar ifjúság ünnepén a hazaszeretet tüzét szítottuk fel magunkban lelkes ünnepség keretében.

A tagok munkássága. A Társulat gyűlésein előadásra került munkák tárgy szerint a következőképen csoportosíthatók. Dogmatikus 1; filozófiai 4; biblikus 1; pasztorális 2; jogi 1; szociális 7; liturgikus 3; missziós 1; szépirodalmi 10; demografia 2; hazafias 3; zenei 1; cserkész 1; szavalat 6.

Pályázatok.

1. **Dr. Vértesi Frigyes** teológiai tanár úr pályatétele: *A megismerés tárgyának és módjának hitéletbeli kihatása.* Díj: 20 P. A bírálók megosztották: Biró Lajos III. é., Zentai Lajos III. é., és Wagner Zsigmond III. é. h. h. között.

2. **Dr. Sipos István** rektor úr pályatétele: *A magyar király főkegyúri jogának eredete, természete és tartalma.* Díj: 25 P. A pályadíj nyertese: Handler Ferenc IV. é. h. h.

3. **Dr. Taksonyi János** plébános úr pályatétele: *A kommunizmus ellenszerei.* Díj: 20 P. Megosztás révén Albert János III. é. és Biró Lajos III. é. h. h. nyerték el a pályadíjat.

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak az uraknak, kik pályatételek és pályadíjak kitüzésével serkentettek bennünket a tevékenykedésre.

Pénztári beszámoló. A Társulat a működéséhez nélkülözhetetlen anyagi erőket tagdíjakból (évi 2 P), pályadíjakból, tagdíjfelülfizetésekből gyűjti össze. Az összegyült csekély összeg könnyebb kezelhetősége és nagyobb gyümölcsöztetése céljából a M. Kir. Postatakarékpénztárnál csekkszámlát nyittatott. (49.089)

Elszámolásunk:	*Bevétel:*
Tagdíjak, pályadíjak, felülfizetések:	399.26 P
Takarékkönyvünkben kamatozik:	75.50 „
Csekkszámlánk összege:	284.96 „
Bevétel összesen:	759.72 P

	Kiadás:
Folyóiratokra:	73.24 P
Könyvtárfejlesztésre:	105.48 „
Pályadíjakra:	40.00 „
Szemináriumi Élet kiadásainak költségeire:	105.08 „
Jótékonycélokra:	14.00 „
Társulati beruházásokra, levelezésre, stb.	17.43 „
Kiadás összesen:	353.23 P

Társulatunk ezek szerint 406.49 P vagyonnal rendelkezett az új működési év kezdetén. Ezen összeg nagy részét a Szemináriumi Élet jelen számának bővebb és csinosabb kiállítása emészti fel.

Könyvtári beszámoló.

A Társulat könyvtárának könyvállománya az év elején 2933 kötet volt. Gyarapodás az elmúlt évben vétel útján 20 kötet, ajándékozás révén 68 kötet. Használatban volt 441 kötet.

Ezúton is hálás köszönetet mondunk *Dr. Döry László* teológiai tanár úrnak, kinek nagylelkű ajándékozása révén csaknem 30 kötetből álló gyönyörű dogmatikus sorozatokkal bővült könyvtárunk.

A Társulat számára az 1936—37. évben a következő folyóiratok jártak:

Budapesti Szemle, Credo, Egyházi Lapok, Élet, Eucharisztikus Értesítő, Fiatal Magyarság, Gárdavezető, Jézus Szíve Hírnök, Katolikus Missziók, Katolikus Szemle, Keleti Egyház, Kis Pajtás, Korrespodenz, Magyar Kultúra, Magyar Umbria, Magyar Cserkész, Mária Kongregáció, Munkásifjú, Nagyasszonyunk, Nemzeti Ujság, Pannonhalmi Szemle, Pécsi Katolikus Tudósító, Rózsafűzér Királynéja, Szalézi Értesítő, A Szív, Szövetkezeti Értesítő, Teológia, Tábortűz, Vezetők lapja, Vigilia, Világposta, Uj lap, Zászlónk. — Összesen: 33.

Folyóirataink részben a Társulat járatja, részben az Előljáró Uraktól kapjuk, kiknek ezúton mondunk hálás köszönetet.

A Missziós Szakosztály beszámolója.

Az elmúlt évi missziós munka a meglevő alapokon folytatódott. A néhány évvel ezelőtt megkezdett munkát nagy buzgósággal végeztük továbbra is és minden rendelkezésünkre álló eszközt megragadtunk, hogy a missziók ügyét előbbre vigyük.

Beszámolónk lelki, szellemi és anyagi téren kifejtett munkásságunkat öleli fel.

Lelki téren: Minden második nap imádkoztunk a missziókért közvetlenül a szentmise után. — A kápolna-folyosóra kitett obsequiomos láda figyelmeztetett bennünket a missziókért való buzgólkodásra. — Szombatonkint missziós napot tartottunk. Ilyenkor a kápolna ajtajára kifüggesztett néger pártfogoltunk nagyított fényképe emlékeztetett a buzgó imádságra. — Naponkint két-két teológus ajánlotta fel a szentmisét és szentáldozást a missziókért az imaláne gondolatában. — Kláver Szt. Péter Társulat rendezésében Afrika megtéréséért tavasszal tartottt imahadjáraton az idén is részt vettünk.

Szellemi téren a levelezés jelentette a legnagyobb gondot. 233 levelet iktattunk. Összeköttetést tartottunk fenn M. Molnár S. J. kínai hithirdetővel és Giovanni Karenjo néger teológus pártfogoltunkkal. Missziós folyóirat 46 példányban járt.

Anyagi téren szép fellendülés mutatkozik. Az éveleji könyvrendelés meghaladja az 1.000 Pengőt! Fő forrásaink: bolt, trafik és legfőkép a könyvrendelés. Tiszta haszon ebben az évben 650 P. Ebből 450 P-t bennszülött teológusunk neveltetésére fordítunk, a többit más úton juttatjuk a missziónak. Hogy a fenti összeg előteremtése óriási energiát igényel, bizonyítja az a tény, hogy a Missziós Szakosztály keretén belül tíz teológus dolgozik és 13 céggel tartunk fenn összeköttetést.

Műkedvelő-élet.

Két alkalommal, Mikuláskor és farsangkor léptek fel „színészeink". Zentai pompás konferanszai, mókái, ötletes közvetítései, a műkedvelő gárda remek játéka nyomán visszhangzott a kacaj, gyöngyözött a jókedv. Öt vígjátékot adtunk elő bomba-sikerrel a zsúfolásig megtelt „pipában." A tiszta nyereség nem volt ugyan horribilis; de minek is, hisz jó Vicerektor urunk még mindig előzte a deficit gondjait fejünk felül.

*

Hálás szavakkal köszönjük meg Szent Pálnak az elért eredményeket. Annak a Szent Pálnak, kinek megtérése 1900 éves évfordulóját éppen ebben az évben ünnepli csendben a keresztény világ. Hetvenöt évvel ezelőtt, pártfogásába ajánlották e Társulatot alapítói s ha végigtekintünk az elmult háromnegyed századon, boldogan vesszük tudomásul, hogy valóban lánglelkének lobogásával világította meg az útat, mely az abszolutizmus dermedt korszakából a kiegyezésen, a liberalis érán, a világháború borzalmain keresztül elvezetett e páratlan jelentőségű jubileumi esztendőhöz.

A boldogságnak e mámoros érzéseivel, a hála meleg érzelmeitől áthatva mondunk köszönetet a Magyarok Nagyasszonyának és Szent Pál apostolnak, hogy megérnünk engedte ezt az évet, s azért hogy éppen mi érhettük meg, akik örömmel állapíthatjuk meg, hogy nem lettünk, nem vagyunk hűtlenek nagy elődeink célkitűzéseihez; mert úgy érezzük, hogy Szent Pál szelleme ma is él, hat, lendít, inspirál az új munkára, a további feladatok megoldására, mely elé ez az új, jubileumi esztendő felülmulhatatlan gondolatgazdagságával állít...

Nagy Ferenc elnök

A győri kurzus margójára.

Általános örömöt váltott ki a hír, hogy az Actio C. Győrben szociális kurzust rendez hittudományi hallgatók részére. Éreztük, ez a mai kor igényeinek megfelelő lépés, melyet ha tíz évvel előbb léptünk volna is meg, akkor sem lett volna korán...

Ma nagyon sokat beszélnek minden oldalról a szociális kérdésről, gazdasági reformról, a társadalom épületének új felépítéséről. Mindnyájan látjuk, hogy új világ van kialakulóban. S ezt az új világot megszervezett pártok és hatalmak mind a saját képükre szeretnék megalkotni. Nem lehet egy pillanatig sem kétséges, hogy mi sem nézhetjük ölbetett kezekkel a világ forradalmi újjáalakulását. Nekünk kötelességünk cselekvőleg résztvenni ebben a küzdelemben és az örök Igazság igézetében állva vigyázni, hogy az el nem évülő normák adják a jövő társadalom és a jobb élet alapját. Annál is inkább, mert aki látja a helyzetet, az tisztában van azzal, hogy *aki a mai kiméletlen viaskodásban alulmarad, az egyhamar nem fog valamire való szerepet játszani a jövő társadalmában.*

Ennek a megérzése sugallta az A. C.-nak a gondolatot, hogy papnövendékek számára szociális kurzust tartson. Hisz itt minden késlekedés felmérhetetlen károknak lehet okozója. Gondoljuk pl. a kommunizmusra. Necsak arra a veszélyre, melyet a társadalmi rend és kultúrára nézve jelent, hanem amit a Szentatya mond róla a „Divini Redemptoris" körlevelében: „Az emberiség történetében először vagyunk tanui az ember hidegen mérlegelt és gondosan előkészített harcának minden ellen, amit Istennek, vagy isteni tiszteletre méltónak mondunk." Ennek a kommunizmusnak pedig a bölcsője a materialista nyomor s legfőbb melegágya e nyomor folytán kétségbeesett tömegek elkeseredettsége. Ezért „sürgősen szükséges a társadalmi kérdéseknek az Egyház szellemében való tanulmányozását előmozdítani." (Div. Red.)

Érthető, hogy nagy érdeklődéssel néztünk a győri kurzus elé, mert ez a kezdeményezés egy nagyfontosságú szocális fejlődés kiindulópontját jelenti. Mindnyájan, akik ott voltunk, őszintén elmondhatjuk, hogy nem csalódtunk. Az egyheti győri tartózkodás felejthetetlen élmény marad számunkra. A kurzus a legteljesebb mértékben sikerült. Sikerült nemcsak azért, mert szakavatott előadók a szociális problémáknak különösen az ipari munkásságra vonatkozó részét a maga teljességében oly világosan, meggyőző erővel s különösen annyira a gyakorlati élet jegyében tárgyalták, hanem főleg azért, mert hallgatóságában elérte a célt: szeretettől égő, lelkesedéstől izzó testvérekké formált bennünket, mindnyájunkat áthevített a közös hivatásérzet, a megalkuvást nem ismerő felelősségtudat, hogy Krisztus papjának, — ha még oly nagy áldozatok árán is — de bele kell harsognia a mai lelketlen világba a keresztény igazság és keresztény szeretet követelményeit és igényeit.

Megtanultuk, hogy *szociális kérdéssel foglalkozni,* a pápai körlevelek súlyos igazságait meghirdetni *nem privát passzió,* nem politikai stréberkedés, nem feltűnési viszketegség, *hanem nagyon is megalapozott, égetően szükséges, lelkipásztori hivatásunkból folyó komoly, elkerülhetetlen kötelesség.* A mai társadalmi és gazdasági rendszer ugyanis „az emberiség nagy részének rendkívüli módon megnehezítik az egyedül szükségesnek — az örök üdvösségnek keresését." (Qu. a.) A lelkiélet, a hit, az erkölcs egyenesen lehetetlen, ha nincs meg az emberhez méltó élet. Belátja ezt mindenki, aki a test és lélek kapcsolatát ismeri. Itt bizony nagyon áll az axioma: Gratia supponit naturam, amit Sonnenschein így fogalmazott meg: *„Az embereknek nem merem hirdetni a tízparancsolatot, hacsak nem gondoskodom, hogy azt meg is*

tarthassák", azt pedig úgy hiszem, nem kell nagyon bizonyítgatni, hogy ma milliók és milliók azon a bizonyos emberi életnívón nagyon is alul vannak, sokan nyomorognak, lehetetlen viszonyok között tengődnek. Nem említem a mezőgazdasági munkásság pusztulását, nem Borsod és Szatmár megyéket, hol 160.000 magyar küzd az éhséggel, maláriával és tüdővésszel, nem az Alföldet, hol a kétségbeesés, kilátástalanság a legkülönbözőbb szektákban tör felszínre, s keres megnyugvást. Csak néhány adatot Budapestről, hol minden negyedik lakos ellátatlan, 63,000 család mindene a hatósági ebédjegy, 120.000 a munkanélküli szakmunkás és talajvesztett emberek száma, s a mentők napról-napra több embert visznek be a közkórházakba éhség miatt! Ezeknek a helyzetük, lelki beállítottságuk nagyon alkalmas táptalaj a felforgatók számára, de a *legkevésbbé jó arra, hogy az Igét befogadván* (föltéve, hogy meghallgatják) *gyümölcsöt teremjenek.*

Az ország minden részéből jöttünk össze, mint ismeretlenek, de egy hét mulva, mint legbensőbb barátok, mint egy eszme és cél rabjai és fanatikusai búcsúztunk egymástól, azzal a biztos tudattal, hogy lélekben többé nem válunk el egymástól, s minden munkánkban és fáradságunkban megerősít az a gondolat, hogy sokan vagyunk, akik ugyanazon a nehéz úton törtetünk előre. Egy hétig tartott mindössze a kurzus, de ez a hét az élmények, a termékenyülés, az önmagunkra eszmélés és elhatározások csodás hete volt. Valósággal új emberekké lettünk, új szemmel néztük a világot s valahogy nagyon testvérünknek éreztünk minden szegény és nyomorgó embertársunkat, mert szemükből a kitaszított és megcsúfolt Krisztus szomorú arca nézett ránk.

Ez a nagy siker Dr. Közi-Horváth Józsefnek, az A. C. orsz. titkárának, a mozgalom megszervezőjének, vezetőjének és lelkének az érdeme. Igazán önfeláldozó lélekkel, egy eszme rajongójának fáradhatatlanságával dolgozott, állandóan velünk volt, előadott, kérdésekhez hozzászólt, a gyakorlati bemutatókat vezette, s mindenütt és mindenkor gazdagított bennünket sokoldalú és gazdag tapasztalataival. A legnagyobb hatással azonban az volt ránk nézve, mit talán nem is vett észre: bárhol jelent meg, akár az utcán, a barakkok

rongyos lakói, vagy a Trianon-telep elhagyatottjai között, mindenütt a legnagyobb tisztelettel, szeretettel és lelkesedéssel fogadták, mint igazi barátjukat, jóságos gondviselőjüket, aki szívén viseli bajaikat és velük érez a szenvedésben. Ez a tény világosan mutatja, hogy érdemes lehajolni a nyomorgókhoz és ügyeiket a magunkévá tenni. De csakis ez az egyetlen út, melyen céltudatosan s komoly következetességgel előrehaladva a társadalom kitaszítottjait magunknak meg tudjuk nyerni, s megakadályozni, hogy *életösztönüktől űzve, ne azoknál keressenek menedéket, kik uralomra kerülve, a keresztény kultúrát és társadalmat alapjukban akarják tönkretenni.* Különben felelnünk kell azokra a kemény szavakra, mellyel eljárásukat igazolni akarják: „Az Egyház és akik magukat egyháziasnak mondják, a birtokosokkal tartanak, nem törődnek a munkással s ügyét nem karolják föl, azért a munkásoknak a szocializmusba kell egyesülniök, hogy ügyüket önmaguk vegyék kezükbe." (Qu. a.)

Hálás szívvel emlékezünk meg Breyer István megyéspüspök úrról, akinek jóvoltából a kurzus teljes ellátást kapott díjtalanul. A szemináriumnak s minden előljárójának pedig köszönjük azt a kitüntető szeretetet, mellyel fogadtak bennünket, s azt a figyelmességet és jóindulatot, melyet egész ott tartózkodásunk alatt oly jólesően éreztünk.

A győri tanfolyam sikere nemcsak bennünket kötelez a kapott anyag átelmélkedésére, továbbfejlesztésére, hogy kialakíthassuk magunkban a szociális pap típusát, s így az Egyház tanítását, ezt a sok szempontból még ki nem aknázott kincset, szóval és tettel mindenkor bátran hirdessük, hanem a rendezőséget is. Nem szabad megengedni, hogy ez a nagyszerű megindulás a szalmaláng kezdeményezések sorsára jusson. *Ezt a mozgalmat tovább kell fejleszteni, ki kell mélyíteni.* Le kell gyűrni minden nehézséget, nem lehet visszariadni a legnagyobb áldozatoktól sem, hogy a Szentatya fölhívása: „A papnövendékek alapos társadalomtudományi képzésben kellően fölkészüljenek" (Qu. A.), teljesüljön, s hogy a roskadozó társadalmunkat és keresztény kultúránkat az egyetlen orvosszer, az evangélium szellemének új kiáradása által megmenthessük.

Biró Lajos,
főjegyző.

CSERKÉSZETÜNK

613/ö. sz. Szent Mór cserkészcsapat.

„Akié az ifjúság, azé a jövő!" Örök érvényű, mély igazságú mondás. De mintha e mondás igazságát csak ellenfeleink értették volna meg, mert ők az egész földkerekségen csatasorba állították minden erejüket, addig mi tétlenül nézzük a harcot, ifjúságunk élet-halál harcát. Nem vesszük észre, vagy inkább nem akarjuk észrevenni, hogy ma mindenki az ifjúság körül forgolódik, minden eszme magának akarja megszerezni az ifjúságot. Érte hevül az isteniszeretet, a fajszeretet, sőt még az istengyűlölet is körülötte settenkedik, hogy zsákmányt ragadhasson az ifjúságból. Tudtára kell ébrednünk talán még nem késő, hogy *mi már egy új világnak, egy örvénylő sodrású katolicizmusnak vagyunk a munkásai,* akik a mindennapi élet százarcú problémájával szembe kell hogy nézzünk. Gyorsan, minden habozás nélkül, lázasan munkába kell állnunk az ifjúságért, ha nem akarjuk, hogy idegen eszmék diadalszekerei félre lökjenek, vagy elseperjenek az élet országútján.

Szükség van apostoli lelkületű, a munka lázától égő papokra, akik a játékon, mókán, kiránduláson tábortüzeken keresztül hevítik a gyermekszíveket az istenszeretetre. *Szükség van lelkes, munkás papokra,* akik ismerik azokat az eszméket, amelyek ott izzanak a gyermek lelkében és megoldásra várnak. *Szükség van lemondó, igénytelen papokra,* akik leülnek a fiú tábortüzéhez, keménységen, erőfeszítésen és romantikán keresztül szólnak a gyermek lelkéhez.

„Quo vadis sacerdos?" Mindíg, mindenütt és mindenen át Krisztushoz. „Rendíthetetlenül járok Krisztus útján. Ha ez az út a templomba vezet, ott vagyok; ha az iskolába, egyesületbe vezet, ott vagyok; ha a gyerekek világán, cserkésztáboron kanyarog keresztül, ott vagyok".

Nem cél a cserkészet, hanem csak eszköz a kezünkben, mert *mi a cserkészetben is Krisztust mintázzuk.* „Őt, aki nem csak egyeneslelkű és igazmondó volt, hanem maga volt az

Igazság. Őt, aki életében körüljárt, jót téve, aki másoknak békét, irgalmat osztogatott, magának pedig a kemény keresztet tartotta meg. Őt, aki olyan tiszta volt, hogy az emberiség történetében egyedül kiálthatta milliók felé: „Ki fedd meg engem a bűnről?" Milliók harcolnak a rosszért, mi harcolunk a jóért. Mi az elsősegélyeknél nemcsak a testi sebeket akarjuk bekötözni, hanem a sokkal nagyobbakat, a lelkieket is. *„Mi új kovász akarunk lenni, amely erjeszt, új só, amely ízesít, új fény, amely előre világít, új tűz, mely gyújt és szikrákat szór."* (M. Kongr.)

Csakhogy erre készülnünk kell! Erre nyujt alkalmat szemináriumunk cserkészcsapata. Csapatunk alakuló gyűlését 1936. szept. 30-án tartotta, rendkívül nagy lelkesedéssel, amely végig is kísérte első működési évünket. *Szent Mórt választottuk csapatunk pártfogójának,* akinek „nemcsak emlékét akarjuk szívünkbe vésni, hanem az ő főpapi lelkét példaképül is akarjuk magunk elé állítani, mert a mi cserkészeszményünk nemcsak az emberebb ember, magyarabb magyar, hanem a krisztusi pap". (Csapat-jegyzőkönyv.)

Sok-sok várakozás és előkészület után 1937. márc. 20-án tartottuk meg első ünnepélyes fogadalomtételünket, amelyen Bartók Egyed dr. ker. ügyv. elnök is megjelent. Kedves, élvezetes műsort adtunk az első nyilvános bemutatkozásunkkor. Április 24-én tábortüzi ünnepélyt rendeztünk a szemináriumudvarán. A tűz lángja nem csapott magasra, nem világította meg a körül ülők arcát, de a lelkesedésünk lángja, melyet szeretettel hoztunk össze, ott izzott mindnyájunk arcán. A jelképes tűzbe mindegyikünk beledobta lelkének kincseit, hogy azok szétáradjanak, mint ahogy a tűzből árad szét a meleg és a fény.

A kezdés, a próbálgatás nehézségein már átestünk. Az elért eredmények remélni engedik, hogy a szemináriumi cserkészcsapat céljának megfelel és sok-sok lelket fogunk a Legfőbb Parancsnokhoz, Krisztushoz vezetni.

Hidasi János V. é.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és főtisztelendő

Virág Ferenc

pécsi megyéspüspök.

Igazgatója: *Dr. Gálos László* teológiai tanár.

Tagjai az 1937/38. évben.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc prelátus kanonok, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla kanonok, prép., tanügyi főtan., egyh. főtan.
Dr. Vargha Damján egyetemi tanár, Maurinumi igazgató.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi plébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár.
P. Galambos Kálmán pálos.
Dr. Gábriel Pál tan. képző intézeti igazgató.
Dr. Gere Gábor szabadszentkirályi plébános.
Dr. Hajós György tb. kanonok, teológiai tanár.
Hantos Béla budai külv. káplán, szerkesztő.
Dr. Iványi János pápai prelátus, egyetemi tanár.
Dr. Jozgits János pápai prelátus.
Dr. Kelemen Andor belvárosi apát-pléb., kormányfőtan.
Kiss Lajos szekszárdi apát-pléb., felsőházi tag.
Kocsis László sekrestyeigazgató.
Komócsy István prelátus kanonok.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius kanonok.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor.
Dr. Schaurek Rafael egyetemi tanár.
Dr. Sipos István apát-kanonok, szem. rektor.
Szentkirályi István pápai prelátus.
v. Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.
Várkonyi János spirituális.
Dr. Vértesi Frigyes teológiai tanár.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.

Pártoló tagok:

Albert József
Ambach Mihály
Arató József
Arányi Géza
Auguszt István
Ágoston János
Árpás Ferenc
Balogh Ferenc
Balogh József
Baranyai Ernő
Barcza Tivadar
Bartinai Ferenc
Bauer József
Bárd Ferenc
Bátai István
Báter Károly
Belázy Ernő
Bencze Ernő
Bencze János
Bencze László dr.
Bende József
Benkő Pál
Bereczk János
Berta Antal
Berta Lajos
Békefi János
Békés Ádám
Blandl György
Bock József
Bor Sándor
Botz Sándor
Bőbel János
Braun István
Bräutigam Ferenc
Búcz Emil
Budavári László
Bujdosó Tibor
Csáky Benjámin
Csarmasz István
Cseh Ferenc
Cselenkó János
Cserta János
Csertán Ernő
Cserti István
Cséry Dezső
Csigi Imre dr.
Curilovič Ottokár
Czár Gáspár
Czernohorszky József
Darabos László
Deák István
Dióssy József
Domosvay Lajos
Dreher Arnold
Dubniczky László
Eberhard József
Erdélyi Gyula dr.
Erdélyi Károly
Erdélyi Lajos
Faludi Ádám
Farkas József dr.
Faust Antal
Fájt Jenő
Fehér Ferenc
Fehérváry Ferenc
Fehérváry József
Fejes Károly
Fent Gyula
Feuerbach Péter
Fényes Antal
Fényi Sándor
Fodor János
Fodor József
Franz József
Frost Péter
Fröschl Gáspár
Fülöp István
Fürész József
Gaál János
Gartner Elek
Gasparich György dr.
Gábor Károly
Gábor Pál
Gedeon Sándor
Geosits Lajos
Gergely Antal
Gergye Győző dr.
Gerlai György
Gestettner Konrád
Gratzl Gyula
Grund Béla
Gyalokai János
Gyenis Vilmos dr.
Gyuk István
Hábel Vince
Halász Gyula
Hardy Ernő
Hargitai János dr.
Harray Gyula dr.
Haug Nándor
Hauser Imre dr.
Heckenberger Konrád dr.
Hegedüs Jenő
Hegedüs József
Hegedüs László
Hemrich Ferenc
Heténvi Alajos
Hérincs Pál
Himesi Károly
Hoffmann Ádám
Hoffmann Kálmán
Hoffmann Károly
Horacsek Andor
Horényi Kálmán
Horváth Dezső
Horváth József
Horváth Károly
Horváth Lajos
v. Horváth Lajos dr.
Horváth Mihály
Iselstőger Lajos
Juhász Pál
Jung Ádám
Jurányi György dr.
Kadosa Lajos
Kalauz Elemér
Kanizsay Vendel
Kaufmann János
Kápolnai Zsigmond dr.
Káptalan József
Kecskés Károly
Keleti Károly
Kemény Andor
Kemény Ferenc
Kéthelyi József dr.
Kitlinger József
Kletzl Béla
Koch Alajos
Koch Ede
Koch Gyula
Kocsis László
Kolbert Bálint
Kondits Lajos
Kosztolányi Pál
Kovács Géza
Kovács Kálmán
Kovács János dr.
Kovács Pál
Kozáry György
Kőszegi István
Kővágó Péter dr.
Kristóf József
Kriszt Mátyás
Kuhl József
v. Kun Lajos
Lacfy Emil
Lajos Gyula
Lányi Emil
Lehr Ignác
Lerch István
Léh József
Lickert József
Liebelt Ferenc
Loschert Kázmér
Lukács István
Magosföldi Péter
Magyar Béla
Magyar István

Magyar Zsigmond
v. Makray Lajos
Maryez Elemér
Márovics Ferenc
Martinkovics János
Marton Sándor
Masson Lipót
Mayer Ferenc
Mayerhof Péter
Melke Lajos
Merényi Ferenc
Miklósi István
Mindszenti Vilmos
Molnár József
Mózes András
Müller József
Müller József
Müller József
Nagy Béla
Nagy György
Nagy István
Nagy Sándor
Nádosi Sándor
Németh László
Németh Pál
Nunkovics Gábor
Nyáry József
Oberritter Ödön
Ollop Ernő
Oszkay Lajos
Örösuri Nándor
Palkó József
Palotai János
Papp István
Patacsi József
Pataki Antal
Patócs József
Patton János dr.
Pál József
Pásztor Endre
Pelz Árpád
Perr Viktor
Petheő Gyula
Petrovits Ede
Petrovich Ede
Péhm Kristóf
Pintz Bálint
Pittesser Antal
Plichta Béla
Pohly János
Polgár János
Pulay János
Püspök Pál
Rajczy János
Rausz Alajos
Rákossy Ferenc
Redling János
Regős Gyula
Reif József
Reinhardt György
Reil Antal
Reining Vendel
Reisz Lajos
Riedlinger Dezső
Rudolf Mátyás
Sarlós György
Scharfenberger János
Schäfer József
Scheich János
Schlachter Ferenc
Sebestyén Károly
Sebestyén Ferenc
Sebő Pál
Simon Lajos
Solti István
Solymár Gábor
Solymár György
Somorjai István
Sperai János
Staub Ádám
Sudár Dezső
Sümegi Kálmán
Szabó Dezső
Szakály István dr.
Szantner József
Szeitz András
Szeitz József
Szentes Károly
Szentiványi József
Szigethy Béla
Szigethy László
Szijártó Nándor dr.
Szinger József
Szirt István
Szolga István
Szommer Gyula
Takács Mihály
Takács István
Taksonyi József dr.
Talabér György
Tandlmayer Lipót
Tasnádi József
Thán Nándor
Tiborcz Benedek
Tihanyi János
Tillinger Ferenc
Tóth Emil
Tóth Lajos
Trinn János
Uhl Antal
Ujvári Géza
Varga Kálmán
Varga Nándor
Varga Pál
Vaszary Kálmán
Ventura László
Vesztergombi János
Vesztergombi József dr.
Vida István
Vizi János
Vizsy Pál
Vörös Kristóf
Vucskits Imre
Waszner Ferenc
Weiszenberger József
Weyer Mátyás
Wolf József
Zanyi Ferenc.

Tisztikar az 1937—38. évben.

Elnök: Nagy Ferenc V. é.
Főjegyző: Biró Lajos IV. é.
Pénztáros: Verhás Géza IV. é.,
Levéltáros: Brenner Ferenc III. é.
Főmissziós: Wágner Zsigmond IV. é.
Könyvtárosok: Blazsev Marin III. é., Tuman Károly III. é.
Aljegyzők: Inhof József II. é., Tóth Lajos II. é.
Almissziós: Kaszás Imre III. é.

Működő tagok:

V. év.
Angyal Dezső
Bárka János
Csordás Kálmán
Elm F. Sebestyén
Gyimesi László
Handler Ferenc
Hidasi János
Légár Pál dr.
Rónaky László
Siklósi László
Takács Károly
Tóth József

IV. év.
Albert János
Gyenis József
Hirling László
Horváth József
Kiszler Gyula
Lócsi István
Putterer Péter
Stang Márton
Zentai Lajos

III. év.
Hammer János
Kovács V. Rezső
Kresz Márton
Müller Jakab
Régert József
Soós B. Zoltán

II. év.
Bosnyák Mihály
Elm György
Ferkov Mihály
Kaufmann Ferenc
Kovács József
Lovinusz Mihály
Róth Endre
Sudár Imre

I. év.
Buszlauer János
Csányi Imre
Dörnyei István
Fekete László
Ferkov György
Horváth J. Gyula
Medgyesi György
Nőger Frigyes
v. Pintér István
Szalay László

Társulatunk elhunyt tagjai az 1936/37. évben:

†

Schmeller József tb. szentszéki ülnök, köblényi plébános, 1936. nov. 3-án, 74 éves korában.
Dr. **Szőnyi Ottó**, pápai prelátus, a Műemlékek Országos Bizottságának előadója, 1937. márc. 15-án, 61 éves korában.
Romaisz Ferenc, pápai prelátus, nagyprépost, márc. 23-án, 85 éves korában.
Bencze József, ozorai káplán, május 9-én, 32 éves korában.
Sárváry József, betlehemi káplán, (U. S. A.) július 16-án, 39 éves korában.
Walter József, ny. rácvárosi plébános, szeptember 15-én, 83 éves korában.
Szalczer Sándor ny. bátai plébános, okt. 24-én, 85 éves korában.

A Társulat elhunyt tagjainak lelkiüdvéért minden évben requiemet mondat.

R. I. P.

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja.

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek (1. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (4. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P* 2.—, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

TARTALOM.

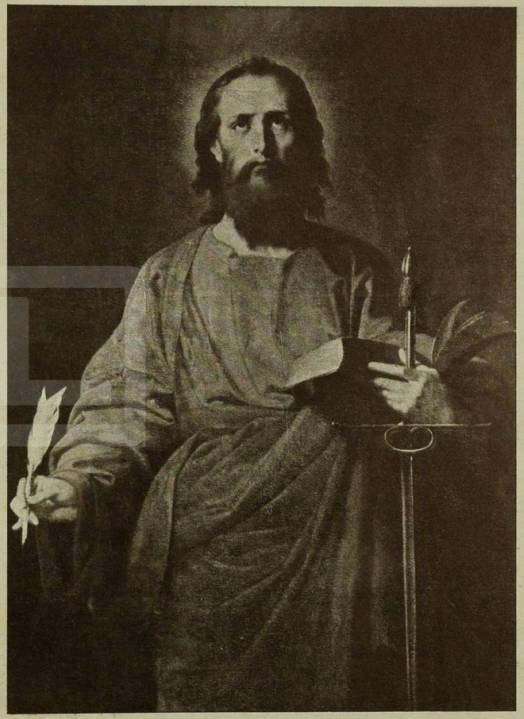
Dr. Gálos László: Az új negyedszázad elé. 1
Siklósi László: A betlehemek legrégibb multjából. 4
Molnár Ödön S. J.: Nagy szívet az Isten országáért. 11
— — — A Távozó után. 17
Gyimesi László: † Sárváry József. 18
Nagy Ferenc: Beszámolónk az 1936—37. társulati évről. 21
Bíró Lajos: A győri kurzus margójára. 26
Hidasi János: Cserkészetünk. 30
A Szent Pál Társulat névsora. . . . . . 32—36

Felelős kiadó: A Pécsi Szent Pál Társulat. (Nagy Ferenc.)

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT

14. SZÁM. ◆◆ 1937 ◆◆ NOVEMBER HÓ.

SZEMINÁRIUMI

ÉLET

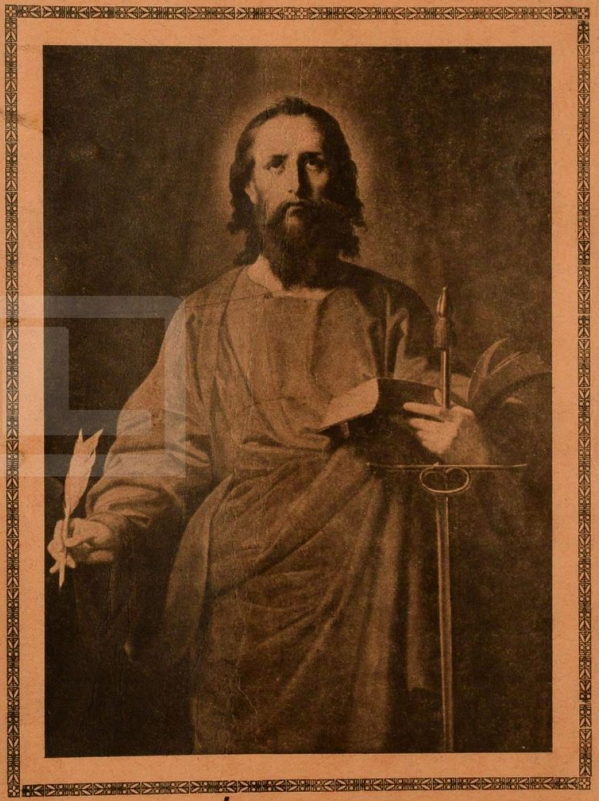
A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

KÉZIRAT GYANÁNT!

DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA RT. PÉCS.

15-IK SZÁM 1938. NOVEMBER

SZEMINÁRIUMI

ÉLET

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

KÉZIRAT GYANÁNT

Felelős szerkesztő és kiadó:
Zentai Lajos.
A nyomdáért felel:
Dvorszky Lőrinc.

Haladás Nyomda Rt
Pécs, Király-utca és
Szt Mór-utca sarok

Beköszöntő.

Ami bennünket a multtal összeköt, az az emlékezés és a hála. Az első felvázolja előttünk egyre szebben, vonzóbban mindazt, amit átéltünk, a második pedig ennek a visszatekintésnek nyomán fakadt kegyeletes érzés, tudatosan ápolt erény. Mindkettő minden előkelő hívő léleknek kincse, értéke kell, hogy legyen, hiszen elsősorban papi életünkben vannak felújításra méltó mozzanatok, hálát ébresztő átélések.

Ez a kis értesítő a mult hírnöke és a jelen számadója kíván lenni. Egy sugár a régen vagy a közelmultban elhagyott világból: a szemináriumból. Alkalmat ad régi-magunkkal szembenézni, visszaidézni kispapi éveink illusióit, ideálizmusát, melynek azóta bizonnyal erősebb színeket adott az élet. Hozza a nemsokára 200 éves barokk-épület ódon varázsát, boltíveinek ölelését, folyósóinak áhítatos levegőjét, melyben erőssé nevelődtünk mi is. Elhúnyt tanárok, előljárók szelleme éled újjá, hiszen saját életünkben lapozunk vissza önkénytelenül, amikor kézbevesszük.

Másrészt a jelen hírnöke ez a kis lap, mert bemutatja, hogy változott idők, évek, koráramlatok mellett az eszmék, az igazságok változatlanul még mindig ugyanazok, mint a mi időnkben voltak. Ezáltal közvetítő szerepe van a mult s a jövő papi generációk között, melyeket mégis csak legjobban a közös eszme szolgálata kapcsol egybe. De ennek az evangéliumi eszmének szolgálata idők szerint más és más, ezért élénk kell, hogy álljon az új idők lelki szolgálatának módszere, ihlete, fegyvertára. Egy kis töredék ebből a jelen értesítő, mely a mai teológia műhelyéből ad egy-két forgácsot asztalunkra.

Első szerepében üdvös lelkiismeretvizsgálatot ébreszthet, mert mindig hasznos mostani állapotunkat az akkorival összehasonlítani, mikor még mindaz, amiből jelenleg élünk, csak ideál, eszme, vágy, primiciai álom volt számunkra tisztán, kedvesen, ihletetten. Második szerepében pedig közeledést eredményezhet, régi és új korosztály között rásejdítve a különbségekre, de megéreztetve az összetartozást is.

Kérjük: olvassák, forgassák szívesen, szeressék az Alma Matert és annak jelenlegi növendékeit. Lecturis Salutem!

Szent Mór püspök ünnepén, szent Mór városában.

Dr. Gálos László
a Szent Pál Társulat igazgatója.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és főtisztelendő

Virág Ferenc

pécsi megyéspüspök.

Igazgatója: *Dr. Gálos László* teológiai tanár.

Tagjai az 1938/39. évben.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc prelátus-kanonok, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla kanonok, prép., tanügyi főtan., egyh. főtan.
Dr. Vargha Damján egyetemi tanár, Maurinumi igazgató.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi plébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár.
P. Galambos Kálmán pálos.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gere Gábor esperes, szabadszentkirályi plébános.
Dr. Grund Béla teológiai tanár.
Dr. Hajós György tb. kanonok, teológiai tanár.
Hantos Béla budai külv. káplán, szerkesztő.
Dr. Iványi János pápai prelátus, egyetemi tanár.
Dr. Jozgits János pápai prelátus.
Dr. Kelemen Andor belvárosi apát-pléb., kormányfőtan.
Kiss Lajos szekszárdi apát-pléb., felsőházi tag.
Kocsis László sekrestyeigazgató.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius kanonok.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor.
Dr. Schaurek Rafael egyetemi tanár.
Dr. Sipos István apát-kanonok, szem. rektor.
Szentkirályi István pápai prelátus.
Varga Kálmán tb. kanonok, döbröközi plébános.
Várkonyi János spirituális.
Dr. Vértesi Frigyes teológiai tanár.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.

Pártoló tagok:

Albert József
Ambach Mihály
Angyal Dezső
Arató József
Arányi Géza
Auguszt István
Ágoston János
Árpás Ferenc
Balogh Ferenc
Balogh József
Baranyai Ernő
Barcza Tivadar
Bartinai Ferenc
Bauer József
Bárd Ferenc
Bárka János
Bátai István
Báter Károly
Belázy Ernő
Bencze Ernő
Bencze János
Bencze László dr.
Bende József
Benkő Pál
Bereczk János
Berta Antal
Berta Lajos
Békefi János
Békés Ádám
Blandl György
Bock József
Bor Sándor
Botz Sándor
Bőbel János
Braun István
Bräutigam Ferenc
Búcz Emil
Budavári László
Bujdosó Tibor
Csáky Benjámin
Csarmasz István
Cseh Ferenc
Cselenkó János
Cserta János
Csertán Ernő
Cserti István
Cséry Dezső
Csigi Imre dr.
Csordás Kálmán
Curilovič Ottokár
Czár Gáspár
Czernohorszky József
Darabos László
Deák István
Dióssy József
Domosvay Lajos
Dreher Arnold
Dubniczky László
Eberhard József
Elm F. Sebestyén
Erdélyi Gyula dr.
Erdélyi Károly
Erdélyi Lajos
Faludi Ádám
Farkas József dr.
Faust Antal
Fájt Jenő
Fehér Ferenc
Fehérváry Ferenc
Fehérváry József
Fejes Károly
Fent Gyula
Feuerbach Péter
Fényes Antal
Fényi Sándor
Fodor János
Franz József
Frost Péter
Fröschl Gáspár
Fürész József
Gaál János
Gartner Elek
Gasparich György dr.
Gábor Károly
Gábor Pál
Gedeon Sándor
Geosits Lajos
Gergely Antal
Gergye Győző dr.
Gerlai György
Gestettner Konrád
Gratzl Gyula
Gyalokai János
Gyenis Vilmos dr.
Gyimesi László
Gyuk István
Hábel Vince
Halász Gyula
Handler Ferenc
Hardy Ernő
Hargitai János dr.
Harray Gyula dr.
Haug Nándor
Hauser Imre dr.
Heckenberger Konrád dr.
Hegedüs Jenő
Hegedüs József
Hegedüs László
Hemrich Ferenc
Hetényi Alajos
Hérincs Pál
Hidasi János
Himesi Károly
Hoffmann Ádám
Hoffmann Kálmán
Hoffmann Károly
Horényi Kálmán
Horváth Dezső
Horváth József
Horváth Károly
Horváth Lajos
v. Horváth Lajos dr.
Horváth Mihály
Iselstőger Lajos
Juhász Pál
Jung Ádám
Jurányi György dr.
Kadosa Lajos
Kalauz Elemér
Kanizsay Vendel
Kaufmann János
Kápolnai Zsigmond dr.
Káptalan József
Kecskés Károly
Keleti Károly
Kemény Andor
Kemény Ferenc
Kéthelyi József dr.
Kitlinger József
Kletzl Béla
Koch Alajos
Koch Ede
Koch Gyula
Kocsis László
Kolbert Bálint
Kondits Lajos
Kosztolányi Pál
Kovács Géza
Kovács János dr.
Kovács Kálmán
Kovács Pál
Kozáry György
Kőszegi István
Kriszt Mátyás
Kuhl József
v. Kun Lajos
Lacfy Emil
Lajos Gyula
Lányi Emil
Lehr Ignác
Lerch István
Légár Pál dr.
Léh József
Lickert József
Liebelt Ferenc
Loschert Kázmér
Lukács István
Magosföldi Péter
Magyar Béla
Magyar István
Magyar Zsigmond
vitéz Makray Lajos
Marycz Elemér
Márovics Ferenc
Martinkovics János
Marton Sándor
Masson Lipót

Mayer Ferenc
Mayerhof Péter
Melke Lajos
Merényi Ferenc
Miklósi István
Mindszenti Vilmos
Molnár József
Mózes András
Müller József
Müller József
Müller József
Nagy Béla
Nagy György
Nagy István
Nagy Sándor
Nádosi Sándor
Németh László
Németh Pál
Nunkovics Gábor
Nyáry József
Ollop Ernő
Oszkay Lajos
Örösuri Nándor
Palkó József
Palotai János
Papp István
Patacsi József
Pataki Antal
Patócs József
Patton János dr.
Pál József
Pásztor Endre
Pelz Árpád
Perr Viktor
Petheő Gyula
Petrovics Ede
Petrovich Ede
Péhm József
Pintz Bálint
Pittesser Antal
Plichta Béla
Pohly János
Polgár János
Pulay János
Putterer Péter
Püspök Pál
Rausz Alajos
Rákossy Ferenc
Redling János
Regős Gyula
Reif József
Reinhardt György
Reil Antal
Reining Vendel
Reisz Lajos
Riedlinger Dezső
Rónaky László
Rudolf Mátyás
Sarlós György
Scharfenberger János
Schäfer József
Scheich János
Schlachter Ferenc
Sebestyén Károly
Sebestyén Ferenc
Sebő Pál
Siklósi László
Simon Lajos
Solti István
Solymár Gábor
Solymár György
Somorjai István
Sperai János
Staub Ádám
Sudár Dezső
Sümegi Kálmán
Szabó Dezső
Szakály István dr.
Szantner József
Szeitz András
Szeitz József
Szentes Károly
Szentiványi József
Szigethy Béla
Szigethy László
Szijártó Nándor dr.
Szinger József
Szirt István
Szolga István
Szommer Gyula
Takács Mihály
Takács István
Taksonyi József dr.
Talabér György
Tandlmayer Lipót
Tasnádi József
Thán Nándor
Tiborcz Benedek
Tihanyi János
Tillinger Ferenc
Tóta Emil
Tóth Jozsef
Tóth Lajos
Trinn János
Uhl Antal
Ujvári Géza
Varga Kálmán
Varga Nándor
Varga Pál
Vaszary Kálmán
Ventura László
Vesztergombi János
Vesztergombi József dr.
Vida István
Vizi János
Vizsy Pál
Vörös Kristóf
Vueskits Imre
Waszner Ferenc
Weiszenberger József
Weyer Mátyás
Wolf József
Zanyi Ferenc

Működő tagok:

V. éves.

Albert János
Biró Lajos
Gyenis József
Hirling László
Horváth József
Kiszler Gyula
Lócsi István
Verhás Géza
Wagner Zsigmond
Zentai Lajos

IV. éves.

Blazsev Marin
Brenner Ferenc
Hammer János
Kovács V. Rezső
Kresz Márton
Müller Jakab
Régert József
Soós B. Zoltán
Tuman Károly

III. éves.

Bosnyák Mihály
Dévényi Endre
Elm György
Ferkov Mihály
Inhof József
Kaufmann Ferenc
Kovács József
Lovinusz Mihály
Rumszauer József
Sudár Imre
Tóth Lajos

II. éves.

Buszlauer János
Csányi Imre
Dörnyei István
Ferkov György
Horváth J. Gyula
Medgyesi György
v. Pintér István
Szalay László

I. éves.

Altai József

Angyal Gábor
Dobó Zoltán
Izsgrum József
Mehringer József
Mim Imre
Miszlai József
Piliván Mihály
Ritter János
Scheich Ádám
Sótonyi Gyula
Stanitz Ferenc
Stiasny István
Stumpf Jakab
Telkes József

Tisztikar az 1938—39. évben.

Elnök: Zentai Lajos V. é.
Főjegyző: Régert József IV. é.
Pénztáros: Kaszás Imre IV. é.
Levéltáros: Tóth Lajos III. é.
Könyvtárosok: Medgyesi György II. é., Sudár Imre III. é.
Aljegyzők: Szalay László II. é., vitéz Pintér István II. é.
Főmissziós: Kaufmann Ferenc III. é.
Almissziós: Horváth J. Gyula II. é.

Társulatunk elhúnyt tagjai az 1937/38. évben:

Oberritter Ödön hőgyészi káplán, 1937 november 21-én, 21 éves korában.
Náray Ferenc, legutóbb lapáncsai adminisztrátor, 1937. november 24-én, 34 éves korában.
Fülöp István ny. magyarhertelendi plébános, 1937. december 24-én, 84 éves korában.
Rajczi János dombóvári hitoktató, 1938. március 20-án, 71 éves korában.
Dr. Kővágó Péter apát-kanonok, 1938. május 27én, 68 éves korában.
Fodor József ny. naki plébános, 1938. augusztus 13-án, 66 éves korában.
Kristóf József tb. esperes, ny. plébános, 1938. szeptember 6-án, 79 éves korában.
Sversits Domonkos, 1938. szeptemberben, 69 éves korában, Grázban.

A Társulat elhúnyt tagjainak lelkiüdvéért minden évben requiemet mondat.

R. I. P.

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja.

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek (1. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (4. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P* 2.—, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

Visszapillantás az elmult esztendőre

Mielőtt Társulatunk munkásságáról adatszerű pontossággal beszámolnánk, megkíséreljük azokból az eszmékből, melyek ezévi munkánkat irányították, megérzékeltetni azt, amit adatnál többre értékelünk: a lelkületet és életet.

Kettős jubileumi évünk kettős programmját jelölte meg az elnök: az égi és földi király programmját, a természetfeletti Kenyér valóságát és a természetes kenyér sajátosan mai problémáját.

Az eucharisztiás gondolat a Társulat egész munkáját aranykeretezte. A komoly tanulmányozásra nyujtott lehetőséget a vezetőség azzal, hogy gondoskodott arról, hogy a vásárolt könyvek tekintélyes részét azok tegyék, melyek az Oltáriszentségről veszik tárgyukat. Nagy lelkesedéssel fogadta és valósította meg a Társulat a missziósvezetőnek azt az elgondolását, hogy egy 95 P-ős *kongresszusi kelyhet* vegyünk, melyet aztán a kínai missziónak ajándékoztunk. A közben állandóan érkező kongresszusi hírek mint egy-egy aranylánc-szem vonták képzeletünket és lelkünket a Szeretet köteléke varázskörébe. Lázas készülődéssel vártuk már hónapokkal előbb a kongresszus időpontját. Spiritualis urunk vezetése alatt többször összejöttünk tervezgetni, szívszorongva hallgattuk a híreket, nem hiúsul-e meg a nagy terv, mennyire vannak az előkészületek? Aztán megint csak imádkoztunk, hogy a nagy Királyhoz méltón sikerüljön minden. Örömünk tetőfokra hágott, mikor megtudtuk, hogy mindegyikünk felutazhat a kongresszusra, annak egész időtartamára és elöljáróink jóságos gondoskodása folytán azok is mehetnek, kik a költségeket nem tudták volna teljes mértékben fedezni. Hogy pedig maga a kongresszus mit jelentett számunkra, arról lapunk más helyén emlékezünk meg.

Társulati munka.

Az évközi gyűléseken előadóink gondoskodtak arról, hogy az Eucharisztia boldog varázsa állandóan közöttünk maradjon, mikor különböző műfajokból fontak szeretet-koszorút a szeretet Szentsége számára.

Az úniós gondolat fejlesztése és ébrentartása érdekében tartott *díszgyűlésünket* is az Eucharisztia jegyébe foglalta az elnök, mikor beszédében az Oltáriszentséget mint minden egység forrását és alapját jelölte meg.

Karácsonyi díszgyűlés.

Ide sorolhatjuk még a *szeretet ünnepe alkalmával tartott díszgyűlésünket.* Karácsony az olyan élmények közé tartozik, melyeket sohasem lehet megszokni. Mi is feszülő várakozással tekintettünk a díszteremben készülő ünnepség elé. Egyik sekrestyésünk már meg is kezdi a hatalmas karácsonyfa sok apró gyertyáinak meggyújtását, de a prefektus úr utólérhetetlen kedvességével magának kívánja ezt a tisztséget. Gyulladnak a sötét égen karácsony csillagai, a karácsonyfán a gyertyák, szívünkben a karácsonyi szeretet. Az elnök meleg szavai mindegyikünk szívének tolmácsai. Ezután *Zentai Lajos* új költeményciklussal lep meg bennünket. A nagy család köszöntőjét 5 költeménybe foglalta. Mindegyiket más szavalta, évfolyama képviseletében főtantárgya nézőpontjából köszöntötte mindegyik a betlehemi Kisdedet. Könny kívánkozott a szemünkbe, mikor *Gyimesi László* az V. évesek nevében búcsúköszöntőt mondott:

„Isten veled hát, drága kicsi Jézus!
Szemináriumi isteni szent gyermek
Nézz csak mégegyszer könnyező szemünkbe:
Fogadd búcsúcsókját ötödéveseknek.“

Teljessé tette örömünket a vicerektor úr gondos ajándék-tára és a rektor úrnak atyai arany-szavai.

Szociális munkásságunk.

Itt térhetnénk át *szociális* munkánk rövid vázolására. A kérdés alapos ismerete céljából a szemináriumi előljárók még a nyár folyamán *Gyimesi L.* és *Biró L.* számára lehetővé tették, hogy a *győri* szociális *kurzuson* résztvegyenek. *A Prohászka*

munkaközösségnek Székesfehérváron tartott kongresszusán pedig *Nagy F.* és *Lócsi I.* vettek részt. Előadásaik nemcsak alapos tudásukat igazolták, de a szociális kérdésnek a lelkipásztori hivatással való szoros összefüggéséről is mindenkit meggyőztek. *Március 15-i* díszünnepségünket is ez a gondolat hatotta át. Biró L. nagy szónoki erővel, a számadatok éles logikájával tárta elénk a csonka ország népének jajkiáltását és a talpraállásnak a szociális kérdés igazságos megoldásában rejlő titkát.

Szeretetakcióink.

De tenni is akartunk valamit. Erre kinálkozott alkalmul a december 24-én *szegény gyermekek számára* megtartott karácsonyi ünnepségünk. 53 gyermeknek adtunk élelmiszerből, játékokból álló ajándék-csomagot összesen 108.96 P értékben, 6-nak pedig ruhát. Meséltünk nekik, énekeltünk, játszottunk velük. Csillogó szemük azt sugározta, hogy a proletár is tud hálás lenni, ha látja, hogy komolyan jót akarnak nekik.

Oltáriszentség és kenyér — ez a két húr zengett dalt az elmult évben lelkünk hárfáján, és mi hisszük, hogy még sokáig fogjuk visszhangját hallani.

Eredmény.

Ami már most munkásságunk külső arányait illeti, az említett díszgyűléseken kívül tartottunk **14** *rendes gyűlést,* melyeken **17** *felolvasás,* **7** *kötöttelőadás,* 8 *szabadelőadás,* **6** *szavalat,* **4** *beszéd,* **1** *csevegés* hangzott el.

Meg kell még emlékeznünk egy rendkívüli gyűlésünkről, melyen *dr. Grund Béla* theol. tanár úr Olaszország szépségeiben fürdette meg fantáziánkat és Szent Januarius csodájából tartott lebilincselően érdekes előadást.

Pályamunkák.

Élénk érdeklődést tanusítottak a tagok a pályamunkák iránt.

1. **Méltóságos és Főtisztelendő Szentkirályi István** prelátus úr: *„A pécsi püspökség lakossága számbeli fejlődésének menete az elmult száz évben“* c. pályatételét kidolgozta és a díjat, 20 P-t elnyerte Kaszás Imre III. é.

2. **Nagyságos és Főtisztelendő dr. Taksonyi János** plébános úr: *„Hogyan őrizzük meg Krisztus nyáját a szektáktól.“* Beérkezett 3 munka és a pályadíjat, 30 P-t elnyerte Verhás Géza IV. é.

3. *„A tökéletes bánat mibenléte.“* Beérkezett 3 mű és Zentai Lajos IV. é. nyerte a 15 P-t.

4. **Nagyságos és Főtisztelendő dr. Sipos István** apát-kanonok, rektor úr: *„Az 1714-i pécsi zsinat határozmányai a legújabb zsinattal összevetve.“* Megnyerte Nagy Ferenc V. é., 25 P.

5. **Főtisztelendő Horváth Dezső** káplán úr: *„Mit kíván a XX. század fiatal papjától.“* Beérkezett 4 mű. A pályadíjat, 20 P-t megnyerte Tóth Lajos II. é.

6. **Méltóságos és Főtisztelendő vitéz Pintér József** úr: *„Hogyan nevelje a Qu. A. szellemében a lelkipásztor az ifjúságot.“* Elnyerte Zentai Lajos IV. é., díj: 10 P.

Ezúttal is hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak az uraknak, kik pályatételek és pályadíjak kitűzésével serkentettek bennünket a tevékenykedésre.

Régert József
főjegyző.

Missziós szakosztályunk.

A missziós munkát a már évek óta bevált alapokon folytattuk.

Lelki téren legszebb sikerünk az a két-két szentmise és szentáldozás volt, amelyet a teológusok naponkint az imaláncgondolatában a missziókért felajánlottak. A szombati általános missziós-napot az idén is megtartottuk, amire a kápolna ajtajára kifüggesztett pártfogolt néger teológusnak képe figyelmeztetett mindenkit, hogy imádkozzék a missziókért. Minden másnap, szentmise után közösen is imádkoztunk a pogányok és hitetlenek megtéréséért. A kápolna-folyóson kifüggesztett obsequiumos ládika állandóan figyelmeztetett, hogy ajánljunk fel lelki áldozatokat is a missziókért. A Kláver Szent Péter Társulat rendezésében tartott afrikai missziós hadjáratban az idén is lelkesen résztvettünk. A havi missziós szándék ébrentartására a szándéknak megfelelő térképet függesztettük ki.

Szellemi téren legnehezebb munkánk annak a 254 levélnek elintézése volt, amellyel könyvrendeléseinket bonyolítottuk le. Összeköttetésünket az idén is fenntartottuk P. Molnár Ödön S. J.

kínai hithirdetővel és Giovanni Karenjo néger pártfogoltunkkal. A missziós folyóiratokat is az előző éveknek megfelelően terjesztettük.

Anyagi téren mind nagyobb eredményeket érünk el. Az idén már **710** P-ig ugrott fel a tiszta haszon, amelyet a bolt, trafik és leginkább a könyvrendelésből nyertünk. Ebből az összegből két teológust neveltettünk: egy kínait, Vincentius Kang Fick-Koent és egy négert, Giovanni Karenjót. Azonkívül **95** P-ért egy kongresszusi kelyhet vettünk P. Molnárnak, akit az idén, június 4-én szenteltek áldozópappá. A haszon többi részét más-más úton fordítjuk a missziók javára. Hogy az idén ily nagy eredményt értünk el anyagi téren, azt leginkább a könyvrendelésbe mindjobban bekapcsolódó főtisztelendő papságnak köszönhetjük. Kérjük a főtisztelendő plébános és káplán urakat, hogy ezentúl is szakosztályunk útján vásároljanak. 13 külföldi céggel tartunk fenn összeköttetést.

Kaufmann Ferenc
főmissziós.

Könyvtárunk

könyvállománya év elején	3027	kötet volt.
Gyarapodás vétel útján évközben	31	„
Gyarapodás ajándékozás révén	32	„
Jelenlegi könyvállomány összesen:	3090	kötet.

Évfolyamán használatban volt 653 kötet.

Évvégén már megkezdtük és lassan folytatjuk a könyvtár nagyarányú csinosítását és esetleges bővítését.

A következő folyóiratok jártak a Társulatnak az 1937/38. évben:

Bölcseleti Közlemények, Budapesti Szemle, Centralista, Credo, Egyházi Lapok, Élet, Eucharisztikus Értesítő, Katolikus Missziók, Katolikus Szemle, Magyar Kultúra, Magyar Umbria, Munkásifjú, Nemzeti Ujság, Pannonhalmi Szemle, Pécsi Katolikus Tudósító, Rózsafűzér Királynéja, Szalézi Értesítő, A Szív, Teológia, Vigilia, Uj-lap. — Összesen: 21.

A folyóiratokat részben a Társulat járatja, részben pedig az Előljáró Uraktól kapjuk, kiknek ezúttal hálás köszönetet mondunk szíves támogatásukért.

Sudár Imre
könyvtáros.

Pénztári beszámoló. A Társulat a működéséhez nélkülözhetetlen anyagi erőket tagdíjakból (évi 2 P), pályadíjakból, tagdíjfelülfizetésekből gyüjti össze. Az összegyült csekély összeg könnyebb kezelhetősége és nagyobb gyümölcsöztetése céljából a M. Kir. Postatakarékpénztárnál csekkszámlát nyittatott. (49.089)

Elszámolásunk: *Bevétel:*

Tagdíjak, pályadíjak, felülfizetések, csekkszámlánk terhére történt kivétek	612.18	P
Csekszámlánk összege	300.82	„
Takarékkönyvünkben kamatozik	75.50	„
Elismervényeken	16.—	„
Egyéb bevételek	2.54	„
Bevétel összesen:	1007.04	P

Kiadás:

Folyóiratokra	58.52	P
Könyvtárfejlesztésre	22.74	„
Szemináriumi Élet kiadásainak költségeire . . .	207.74	„
Pályadíjakra	95.—	„
Jótékonycélokra	75.10	„
Társulat egyéb kiadásai	82.52	„
Kiadás összesen:	541.62	P

Társulatunk ezek szerint 465.42 P vagyonnal rendelkezett az új működési év kezdetén. Ezen összeg nagy részét a Szemináriumi Élet kiadásának költségei, könyvek vétele, folyóiratok előfizetése emészti fel.

Kaszás Imre
pénztáros.

VINCULUM CARITATIS...

Budapest, 1938. május 25—29... Ez a dátum örökké bent marad szívünkben. Mint kitörölhetetlen élmény gazdagít, int, lelkesít bennünket. Valóban igaz, s minden magyar őszinte szívvel csatlakozik Bíboros Hercegprímásunk megnyitó szavaihoz: „Mióta áll ez az ország, s mióta áll ez a főváros, nem volt még olyan általános, olyan világraszóló és olyan áldásos ünnepe a magyarnak, mint most, mikor az Eucharisztikus Úr Jézus az egész világ katolikus híveinek örömrivalgása között néhány napra minálunk állapodik meg földi diadalútján."

Több mint egy évig készültünk megfeszített munkával, hogy minél hatalmasabb, minél szívbőljövőbb, minél mélyebb és külsőségeiben is minél impozánsabb legyen Krisztus mellett való kiállásunk, Előtte való hódolatunk s engesztelő imádásunk. Lelkigyakorlatok, missziók, triduumok, eucharisztikus napok pergőtüze járta át az országot, készítette elő az Úr útját, törte az ugart. S az eredmény nem maradt el: éjfélbe nyuló gyóntatások, az áldoztató rácsoknál mindinkább sűrűsödő hívősereg mutatta az isteni kegyelem csodás működését.

S mikor május 25-én ünnepélyesen megnyitották a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, mikor soha nem látott pompában felvonult az örök Egyház, hitében öntudatra ébredt, lelkében megelevenedett, megtisztult ország állt készen arra, hogy a világ minden tájáról idesereglett zarándoksereggel mondjon áldást és dícséretet a Báránynak, a kenyér takaró fátyola alá rejtőzött Istennek.

Csodálatos napok következtek. Tényeket és igazságokat láttunk, melyek elementáris erővel ragadták meg lelkünket, jeleneteket, melyek szívünk mélyébe markoltak s könnyet csaltak a szemünkbe, távlatokat és lehetőségeket, melyek megvalósítása mindnyájunk számára boldogító kötelességgé vált.

Mindenekelőtt éles határozottsággal láttuk, hogy az emberekben van igény valami szebbre, felsőbbrendűre. Keresi a kiutat, s igyekszik ebben a borzalmas kaoszban is rátalálni az Igazságra. Mi tudjuk, hogy ez az Igazság nálunk van, de tudjuk

azt is, hogy országok, megszervezett hatalmak tagadják ezt az Igazságot, detronizálni akarják Istent, s a kereszténységet mint idejét mult, kiöregedett szektát szeretnék eltemetni. Ép ezért kétszeres volt az örömünk, mikor láttuk, hogy *ez a roppant áradat s mindazok, akiket ezek képviselnek, Krisztus mellett tesznek tanuságot, Ő tőle várják boldogulásukat.*

Micsoda látvány volt a Hősök-tere s a városligeti tómeder Áldozócsütörtök reggelén az ifjúság szentmiséjén. „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket..." Magyarország jövője, ártatlan fehér-ruhás gyermekek százezre, ifjak, leányok serege jött éneket énekelni az Úr fölségének. S ki fogja elfelejteni a dunai szentséges hajókörmenetet. Mikor kigyulladt Szent Gellért hegyén az óriási tüzes kereszt! S a lángoló kereszt alatt, a Duna ezüstcsíkjának két partján millió szem tapadt elbűvölten, megakadó lélekzettel erre a látványra. Íme a zűrzavar, a pusztulás, a rontás, a torkukat ásító ágyúk, a pogányság eszmei vízözöne fölött ott ízzik Szent Gellért hegyén a kereszt. Krisztus keresztje, a szeretet, a békesség, az igazság keresztje. S lenn a Duna vizén mint egykor a Tiberis tengerén, megjelenik Krisztus, hogy körüljárván, áldását adja mindenkire. Budapest és az egész ország szíve ott dobogott ezen az estén. A Duna két partja templommá változott. Fent a hegyen ragyogott a kereszt, lent a két hídon ott ízzott a kongresszusi jelvény, a szent kehellyel, melyben először csillant meg Krisztus drága vére azon a nagycsütörtöki estén és árad azóta is szüntelen érettünk, s lent a Duna tükrén az úszó csodahajón ott volt Krisztus valóban. „Előtted Jézusom leborulok..." énekli áhítattal, ünnepi lélekkel a tömeg. S a hangszórók továbbviszik a város felé, a budai hegyek közé, s megy az ének tovább, hogy az egész ország együtt énekelje a nagy örömöt: Krisztus itt van közöttünk, nem vagyunk egyedül, velünk az Úr. A Tábor hegyének ugyanaz a boldog mámora járta át lelkünket a péntek éjszaka tartott szentségimádáson, mikor 160.000 férfi szorongott a káprázatos színekben ragyogó oltár körül s fogadott hűséget a Királyok Királyának: *Hiszek Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.* Micsoda gyönyörűség volt hallani 160.000 férfi érces hangjának a dübörgését: *hisszük... fogadjuk... akarjuk... ott leszünk.*

Ezen az éjszakán megnyilatkozott előttünk a hit mélységes

misztériuma, mindent magával sodró ereje. Lenyügözve álltunk a nagy Igazság előtt: Egy a fontos, meghódolni Isten előtt s így eljutni az örök életre. Mikor az éjféli misén Úrfelmutatáskor térdre omlottak, mennyire egy volt mindenki, ledölt minden válaszfal, elmosódott minden rang, származási különbség: csak az ember, a halhatatlan lelkű ember állt Istene előtt. Mert lehetnek ellentétek köztünk garmadával, éket verhet közénk az érdekek kusza szövevénye, elválaszthat bennünket a faj, a műveltség különbözősége. De mindezek ma vannak, a holnap már visszavonhatatlanul nincsenek. Egyben azonban mind megegyezünk: rászorulunk Istenre s végeredményben biztosítanunk kell az örök Isten szine-látására való eljutásunkat. Valamennyi világrész képviselete, a nemzetek szinte megszámlálhatatlan sora, a tömegek beláthatatlan sokasága ezt bizonyította. Valóban beteljesedett: „Et adorabunt in conspectu eius universae familiae gentium."

Ezekben a napokban valóban Krisztus volt a középpont. Minden Ő rá vonatkozott. Nemcsak a nagy körmenetek, a Hősökterének hatalmas ünnepségei, a gyülések, a zsúfolt templomok mutatták ezt, hanem az élet mindennapos oldala is Hozzá alkalmazkodott. Az utcák ünnepi szine, a kirakatok kongresszusi plakátjai, jelvényei, a színházak és mozik műsora is Ő reá emlékeztetett. Még a sajtó is kitárta előtte kapuit. Mennyire érdekes volt, hogy azok a lapok is, melyek még nem is oly régen nyiltan harcoltak ellene, s csöndben ma is azon dolgoznak, hogy Krisztust kizárják a közéletből, szenzációknak kijáró vastag betűkkel hozták az első oldalon: „Krisztus király diadalútja a Dunán", stb. Szóval ezekben a napokban kint az utcán is lehetett érezni, amit eddig csak templomok s kápolnák meghitt csendjében éreztünk, a boldogító tényt, hogy itt van közöttünk. Az emberek is sokkal szívesebbek, figyelmesebbek voltak: testvérek voltunk, *a Vinculum Caritatis valósággá lett ezekben a napokban.*

S mikor ezt látta az ember, önkéntelenül is felsóhajtott: Uram, miért nincs ez mindig így? Miért nem zsúfoltak állandóan a templomok? Most kint, nyilvános tereken, padok mellett gyónnak az emberek, máskor pedig a templom csendes mélyén sem keresnek fel, hogy bocsánatot kérjenek és békét kapjanak. Miért nem özönlenek máskor is ily tömegben az áldoztató korlátokhoz, hogy magukhoz vegyenek Téged, az Élet kenyerét. Pedig Te mindig ugyanaz vagy: „Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké", s ugyanazon olthatatlan szeretettel szeretsz bennünket mindenkor.

Nem lehet szebb feladatunk és kötelességünk, mint a *kongresszus sikerét állandósítani, Krisztus közéleti királyságát minél erősebb alapra helyezni s minél nagyobb körben biztosítani.* Ezért kell a kongresszus hármas célkitüzését a legszélesebb rétegben megvalósítani. Vagyis hirdetni a megváltás alapigazságait, melyet az Oltáriszentség misztériuma magába foglal, mint a *„hit foglalata"*. Ennek megvalósítása annál inkább is fontos, mert az istentelenek és új pogányok frontja ép ezeket az alapvető igazságokat akarja az emberiség lelkéből kitörölni: Krisztus istenségét, a megváltás tényét, az örökkévalóságot akarják elsikkasztani. Nekünk tehát annál erősebben kell hirdetni Krisztust, a megfeszítettet, mert nem is adatott más név, melyben üdvözülnünk kellene. Mindenek előtt hirdetni kell az Oltáriszentséget, Krisztus csodálatos vendégségét, mely az örök élet legbiztosabb záloga.

Másodszor követelni kell az Oltáriszentség előtt való tudatos és tökéletes meghódolást; ez pedig a hit és a cselekedetek összhangját sürgeti, mint a *„szentség pillére"*. Joggal kételkednek hitünkben, ha templomaink üresek, hidegek, gondozatlanok, ha a vasárnapi szentmise-hallgatást nem vesszük komolyan, a szentáldozást pedig egyenesen elhanyagoljuk. Az A. C. országos elnökségének az 1936/37. munkaévről szóló beszámolójában olvassuk, hogy több helyen a húsvéti szentgyónást az arra kötelezettek 70—80—90%-a nem végezte el! A gyónásra kötelezettek közül nem végeztek húsvéti áldozást 489.518-an. Vasárnaponként a szentmisét hallgatók száma 1,616.785, pedig a hívek száma 5,533,057. Ha ezek az adatok nem is fedik teljesen a valóságot, mégis megközelítik azt. A kongresszus ezen a téren bizonyosan nagyot lendített, de ha nem dolgozunk a mostani lendülettel tovább, fél, hogy marad minden a régiben. Sok misszióra volna szükség. Különösen a tanyavilág és a diaszporák lelki gondozása lenne kívánatos, hisz a közel 6 millió katolikusságnak 30%-a lakik a plébániák hatókörén kívül. *Itt belterjes lelki gondozásról szó sem lehet. Valóságos missziós-területek ezek, hol évenkint elvétve kapnak* szentmisét. Elsősorban módot és lehető-

séget kell adnunk, hogy a hívek bekapcsolódhassanak a hitéletbe. *Az Úr Jézus azért maradt az Oltáriszentségben közöttünk, hogy mindnyájunké legyen,* hogy élni tudjunk, mert nélküle nem lesz élet bennünk.

Ha pedig hiszünk, az Oltáriszentségbe vetett hit megköveteli, hogy életünket összhangba hozzuk eme titkok titkával. Elsősorban is szeretnünk kell Istent, mert Isten maga a szeretet: Deus caritas est. Ezt mondja az első és legfőbb parancs is: Szeresd Uradat Istenedet. Ha hisszük Jézust az Oltáriszentségben, lehet-e akkor őt nem szeretni, aki önmagát adja értünk, teljesen és visszavonás nélkül? De Jézus szeretete szükségképpen magával hozza embertársaink szeretetét is. Mert mint közös mennyei Atyának gyermekei, testvéri viszonyban vannak velünk. „Maga a lélek tesz lelkünkkel együtt bizonyságot, hogy Istennek fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösök is: Istennek az örökösei, Krisztusnak pedig társörökösei." (Róm. lev. 8., 16—17.) Hogy lehet köztünk akkor gyűlölet és széthúzás? S Jézus, az Újszövetség megalapítója, szövetségének alapokmányává nemde a szeretetet tette, mondván: „A jel, melyről megismernek benneteket, hogy az én tanítványaim vagytok, a szeretet, mellyel egymás iránt viseltettek. (Ján. 13, 35.) Csak azt a legfontosabbat nem szabad felednünk, hogy *a szeretet nem érzelmekben és beszédben, hanem cselekedetekben nyilvánul meg.* Sok úgy nevezett: „jó katolikus", *de nem jó ember,* nincs szíve, szeretete. Magánéletében úgy ahogy fenntartja Istennel való viszonyát, s ez megmarad nála — magánügynek. Embertársaival való érintkezésben azonban ennek nincs semmi reális nyoma, az életben nem tud hatótényezővé válni. Ezért oly pogány közéletünk. A keményszívűség, megnemértés, a legridegebb elzárkózás üli diadalát. Mennyi gyűlölet, rosszindulat, irigység gyötri a szíveket. Hány „jó keresztény" van, akinek nincs a szegények számára semmije, ki az alattvalóiban, vagy a munkásokban nem látja meg a testvért s még az *emberiesség legelemibb követelményeit sem tartja a szeme előtt. Hol van itt a „Vinculum Caritatis?"* Talán inkább a pogány önzés áttörhetetlen faláról lehetne beszélni. Keresztények vagyunk még?

A harmadik célkitüzés pedig összefogni az összes jóakaratú embereket, hogy egyetértésben, áldozatkészséggel dolgozzanak a

társadalmi helyzet javításán. Lényegében ez sem más, mint a szeretet törvényének ebben a vonatkozásban való kiterjesztése, megvalósítása: *A szereteté, mely mindenkinek megadja a magáét, s nem harácsolja el azt, amire másoknak szüksége van.* Hogy ez a pont mennyire fontos, bizonyítja a tény. Hatalmas tábor van, mely hirdeti már az új evangéliumot: El kell szakadnotok Krisztustól, ha megakarjátok találni a földi jólétet és boldogságot. Egyének és nemzetek élete is csak elsorvadhat a kereszt árnyékában. Mi ép az ellenkezőjét állítjuk, mégpedig azt, hogy az e földi s az örök célunkat is csak az Isten és a felebaráti szeretet gyakorlásával érhetjük el. Igaz, „aki embertársait szereti, betöltötte a törvényt". (Róm. 13, 8.) De *„nem lehet igazi a szeretet, ha még az igazságosság követelményeinek sem tesz eleget. Az a szeretet, mely a munkás bérét elvonja, nem szeretet, hanem üres szó és merő látszat".* (Div. Red.) Felelősségünk teljes tudatában érvényre kell juttatnunk a krisztusi elveket az élet minden vonatkozásában: a kereskedelem, az ipar, az üzlet, pénz világában is. Restaurare omnia in Christo! Csak úgy érjük el az igazi békét, ha *az evangélium az egész emberiség életének valóban irányítója lesz.* Ellenkező esetben a legtisztább és legősibb keresztény igazságokat majd istentelen és pogány csomagolásban adják a világ fiai az arra szomjazó emberiségnek.

Hit és cselekedetek összhangjára van szükség. „Elég szomorú, de bizony akadtak és ma is vannak, akik magukat ugyan katolikusoknak vallják, de megfeledkeztek az igazságosság és a szeretet magasztos parancsáról, melynél fogva mindenkinek a magáét megadni tartozunk és nyomorgó testvéreinkben magát, Krisztus Urunkat kell segítenünk". (Qu. A.) Nem is szólva azokról a farizeusokról, akik ép *a vallást használják fel spanyolfalul, hogy bűnös telhetetlenségüket elfödjék és a munkások igazságos és jogos követelései ellen védekezzenek.*

Krisztus Urunk jöjjön el a Te országod! „Az igazság és élet országa, a kegyelem és szentség országa, az igazság, a szeretet és béke országa." Légy szívünk királya, cselekedeteink kormányzója, hogy eggyé forrjon békességben minden nép és nemzet, hogy erre a sokat gyötört emberiségre ráragyogjon a szeretet és béke királyi napja.

Biró Lajos
V. éves.

Aranykalitka

Aranykalitka vagy, Te, nékem!
Selyemmel bélelt puha fészek!
Csipogó, fázó, kis madárként,
Mindig dalolva Benned élek!
Ragyogó, hófehér Ostya!

Aranyvedrecske vagy, Te nékem!
Háromság kútjába merülő.
Te vagy a mennyországba nyúló
Kegyelem — visszfényű hegytető!
Ragyogó, hófehér Ostya!

Befütött menhely vagy, Te, nékem
Az élet havas hómezőin.
Benned kezd el szívem dobogni,
Ha elfagyaszt a földi, bús kín.
Ragyogó, hófehér Ostya!

Hűvöslő árnyék vagy, Te, nékem,
Ha bűnt nyilazó naptűz éget.
Forrás vagy, szomjúságot oltó,
Ha eltikkaszt a bűnös élet.
Ragyogó, hófehér Ostya!

Te voltál első lakodalmam.
Először Téged csókolt lelkem.
Patyolat áldozó ruhámban
Ujjongva néked énekeltem.
Ragyogó, hófehér Ostya!

Ha apostolként útra kélek
S lélek-mezőid sorra járom,
Mindenki elhagy. Te fogadsz csak
Oltáridon, mint jó barátom.
Ragyogó, hófehér Ostya!

Csak egyért esdeklek ma Hozzád,
Csak egyért könyörgök ma egyre:
— Ha a lelkem a mennybe készül,
Akkor is térj be majd szívembe! —
Ragyogó, hófehér Ostya!

Aranykalitka vagy, Te, nékem!
Selyemmel bélelt puha fészek.
Csipogó, fázó kis madárként,
Mindig dalolva Benned élek.
Ragyogó, hófehér Ostya!

Zentai Lajos
V. éves.

KISPAPI VÁGYÁLOM

Egyedül térdelt a templom leghátsó padjában. Elköszönt rokonaitól s most búcsúzni jött Krisztustól. Beszélget Vele itthoni tapasztalatairól, szemináriumi további terveiről. Olyan furcsa ez a világ. Szökkenő lelkű kispap előtt szinte érthetetlen. Mennyi álértékelés, mennyi tengelyferdült lélek. Bálványuk a divat, zsarnokuk a tömeg . . . És a papok vagy hozzákopnak a tömeghez, vagy akik megmaradnak, gyengék és tehetetlenek ahhoz, hogy ezt a félrebillent világegyensúlyt helyrerántsák. Mindkét eset kibírhatatlan egy tettvágytól duzzadó klerikus számára. Hogyan készüljön jövő hivatására úgy, hogy az erényt hatékonyan diadalra segítse a világ bűne fölött? . . .

A templomhajó végéből nézte és kérdezte az Oltáriszentségben rejtőző Krisztust. Az örökmécses sugarai megcsillantak félig lehúnyt szemeiben. És amint így hunyorgat, a rezgő sugarak is egyre szélesebben csillognak, lassan hosszú távlat nyílik meg előtte, melynek végén a tabernakulum előtt 3 hatalmas csillogó habú folyó találkozik. Az első kristálytisztán ragyogó hullámaival csalogat. De már közeledik is rajta az első hajó nyugodt, biztos méltósággal, neve: **Dogmatica.** A hajón hivatásukra komolyan készülő klerikusok, közülük egyik így szól: „Ebben látjuk hivatásunkat, életcélunkat, hogy hitünk igazságáért küzdjünk. Az Eucharisztiában az vonz leginkább, hogy igaz. Csodálatos, hogy Krisztus szavai épen itt oly világosak és meggyőzők, hogy lehetetlen azokat félreérteni. Igaz: titokzatosság, homály van bennük, de mégis igazak, sőt talán annál inkább igazak. Hisz igényeljük a titkot, anyagi és szellemi lényünk a véges és végtelen titkos találkozása. A látszat és valóság szent titkának, a Hit Titkának varázsa vonz!“ — A hajó elhaladt nyugodt biztonsággal célja felé!

A második folyóág neve: **Ethica.** A hajó tempója gyors, a rajta szóraemelkedő ifjú alakja tüzes, hangja magával sodró: „Nekünk az Eucharisztia kettőt jelent: 1. Állandó erőt erkölcsi küzdelmeinkben, üdülést és táplálékot lelki fáradságunkban és éhségünkben; 2. Szeretet-kölcsönt a lelkipásztorkodásban. Mert szeretettel váltotta meg Isten a világot és szeretettel kell nekünk

is az emberek lelkét megmentenünk. De honnan kérhetnénk szeretetet, ha nem a Vinculum Caritastól?"

De már csalogatja a szemet a szivárványszínekben pompázó harmadik folyó a: **Cultus.** Utasai talán még többen vannak, mint az előbbieknek, minek az élen haladó bársonyos hangú teológus így adja okát: „A legtöbb bűn az érzékek miatt van, itt kell tehát az embert nemesíteni. Nem elfojtani kell az érzékeket, hanem az Egyháznak a liturgiában szabott keretein belül kielégíteni és megnemesíteni. Isten a katolicitas fogalma szerint az egész embert magának kívánja, tehát nemcsak az értelmet és akaratot, de az érzelem világát is. Ezt adja az Egyház természetes alapon az egyházművészetben, természetfeletti síkon pedig abban a természetfeletti kölcsönügyletben, mit úgy hívunk, hogy liturgia!"

A három hajó elhaladt, míg egyszercsak az Eucharisztia szeretet-tengerében összetalálkoztak. Csak most látták, amint útjukra visszanéztek, hogy a három folyót lángbetűkből ízzó ív köti össze: Egyház. Ezt pedig nagy egyenlőségi jel kapcsolta a legméltóságosabb Oltáriszentséggel. Megértették ebből, hogy ugyanaz a Krisztus kísérte őket végig vándorútjukon, kiben most találkoztak.

Eddig a kép. S talán szabad feltételeznünk, hogy sok jövendő lelkipásztornak lelke mélyén régi a kívánság: valóra kellene váltani ezt a képet. Érezzük mindannyian, hogy nehéz feladat vár ránk, melyet az idők súlya még nehezebbé tesz. Rendkívüli feladatra rendkívüli készület és erőtartalék kell. Egyikünk a teológiának ebben, a másik abban az ágában látja ezt az erőtételt. De az Egyház különböző útain is ugyanazon Krisztus felé haladunk, kit az Egyházban megakarunk dicsőíteni. Egymásrautalt életvonatkozást és óriási erőt jelent ez a kötelék, csak az kellene, hogy a kétely és az egymásiránti bizalmatlanság ne lugozza ki bennünk azt a szolidáris életérzést, amit a krisztusi test egysége és közössége jelent. Ilyen baráti kezet szeretnénk nyújtani e lap hasábjain keresztül ebben a jubileumi évben minden magyar kispaptestvérünknek. Gyerünk a szavak mögé, ne engedjük, hogy a különböző elméletek elválasszanak bennünket, keressük meg a katolicizmus foglalatában, a szeretetben és a Szeretet Szentségében egymást és akkor majd kifordítjuk a világot sarkaiból.

Régert József
IV. éves.

Édes magyar hazám...

Az elmult hetekben nagy volt az izgalom a kispapok körében is. Mi lesz? ... Háború? ... Béke? ... Revizió? ... Aggasztó kérdések meredtek felénk.

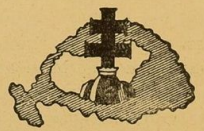
A felhőket áttörte a nap. Békehangulatról írnak az újságok. A magyar revizió gondolata is erős hangra talált. .... Épen a Spirituális úrnak van órája ... Miszitika ... Feszült várakozással tekintünk rá ... Őszintén szólva, a jelen pillanatokban nem a misztikus élmények fejtegetésére várunk ilyen fokozott izgalommal. Jól tudja ezt a jó Spirituális úr is.

— Fiúk, a gondviselő Isten velünk van. Most már egészen valószínű, nem lesz háború. Sőt erősen bízhatunk a revizióban is. Ma különösen sokat imádkozzanak, fiúk, mert ma dől el, valóság lesz-e a szép álomból.

És azután beszél a jó Spirituális úr a lelki ember hazaszeretetéről; a pap hazaszeretetéről. Minden szavára rádobog a szívünk: igaza van. Nem hangoskodásban, nem a mások lerántásában áll a hazaszeretet. — Ora et labora pro patria. — Egész életen keresztül becsülettel, kitartással ... Erény a hazaszeretet, melyet az imádság, a munka, az odaadó szeretet táplál.

.... Tíz percben a kápolnába megyek. Imádkozom a hazáért. Körülnézek. Az egész ötödév itt térdel a nagy Király színe előtt. Egy ütemre dobog ma mindegyikünk szíve. Kérés, szent vágyódás ül minden arcon. Hevülő, tiszta kispapi szívvel imádkozunk:

— Nagy Király, aki néhány hónappal ezelőtt diadallal jártad ezt az áldott magyar földet, add vissza nékünk régi, szép hazánkat!

Szentmise a Nagyalföldön.

Augusztus 15-e. Az ég halványkék búrája borul a Nagyalföldre. A nap beballagta már egyharmad útját a nagy ívnek és mint valami aranyba vértezett lovas nyilazza fényes sugarait a rezgő levegőben. Tipikus alföldi a hangulat. Itt a templom körül ugyan néhány urasan felépített díszesebb ház sorakozik tisztes távolban egymás mellett: a doktorék lakása, a kirendelt rendőrség tanyája, a bolt, de a közeli távol már teljesen a pusztaság bélyegét viseli magán. Imitt-amott egy kis tanyaház dugja félénken a föld fölé nádfödeles, vagy zsuppos fejét. A kerítése gyalulatlan karókból van összeróva. Néhol feltűnik egy kis fekete folt; akác-, vagy nyirfa-erdőség, már amennyire erdőségről lehet itt beszélni. Csendes, halk a táj, mint maguk a homokkal küzködő emberek is.

A kilencórai szentmisét az imént fejeztük be. A plébános úrral tárgyalunk a paróchia homokos udvarán. Istenem, menynyire más ez itt, mint egy dunántúli plébánia. A csupasz jelenről beszél itt minden. Máról holnapra nőtt ki a szigettenger közepén a csínos, félig modern templomocska és a szép-stílusú paróchia-lak.

Úgy áll itt ez a két épület a homokos pusztában, mint az idegenből jött látogató. Sehogy sem tudnak beleilleszkedni a környezetbe. Az udvar dróttal van körülkerítve, de egyetlen fa sem áll benne. Egy pillanatra hallgatunk mind a ketten. Úgy látszik, egy a gondolatunk; ez a furcsa ellentét.

— Tisztelendő úr, lenne kedve kijönni a Tálos kápolnához? — szakítja meg a plébános a csendet. — A legnagyobb örömmel plébános úr! Mikor indulunk?

— Pár perc mulva. Egy óra kell az útnak. Most 10 óra. 11-re jön össze a nép.

A sekrestyés megviszi az izenetet az ismerősöknek, hogy ne várjanak. Nemsokára befog a kocsis. Megjön a kántor is és útnak indulunk. Monoton egyhangúsággal serceg a kristályos homok a kerekek alatt. A szent cselekmények szolgái valami aktuális iskola-politikai ügyet tárgyalnak nagy hevesen. Nekem közben időm telik, hogy kissé jobban szétnézzek a tájon. Civilizációról csak az országút beszél az egész vidéken, de járművet egyet sem látok rajta egész útunkban. Szegedről keskeny nyomtávú vasút fut ki a tanyavilágba. Harminc kilométerre van ide a „Tisza Gyöngye". Az egész környék a határát alkotja. Az akácás szélén egy vihartól vert, cserepeshéjú vadkörtefa áll. Arról meséli épp most a kocsis, hogy az volt a Rózsa Sándor akasztófája. Már nem úgy értve, hogy erre akasztották fel, hanem a hagyomány szerint, amikor üldözték a zsandárok, ennek az ágában akadt meg a haja, a lova kifutott alóla és úgy fogták el.

Néhol távolabb feltűnik az Alföld szerelmesétől oly szeretettel kirajzolt gémeskút, szélmalom, amelynek azonban mozdulatlanul állnak repcés szárnyai. Itt-ott egy-egy kukoricatábla, friss szántás, parlag.

— Mondja, Pista bácsi, volt-e jó termés az idén? — Fordulok a csontos-arcú, hallgatag magyarhoz.

— Nem igön tolakodott vele — véleményezi az öreg. — A búzát mög sem termi. Leginkább csak rozsot vettyünk.

— Aztán van-e sok földjük?

— Mit csinálnánk a sokkal. Hiszen ez se éri mög a pénzit. Mivel is dógoznánk mög. Állat is kőne. Annak mög takarmány.

Bánatos a szegény Ótott Kovács hangja. Nem igen firtatom hát tovább. Hiszen úgyis ismerem már kívülről, belülről szegény kérgestenyerű magyarjaim életét. Küzködnek az irdatlan homokkal. Pár mázsa kis rozsocskájuk terem. Az szűkösen elég, ha elég a cserepes kenyérre. A fiatalok eljárnak a szőlészetbe napszámba. Télen az állami vagy a városi erdőben írtanak. Éjjelenkint meg aztán megszerzik a szükséges kis tüzelőt.

De már látom, innen is, onnan is szállingóznak a csizmás férfiak, fekete-fejkendős asszonyok, cifraruhás lányok. Szinte alig látszik ki a parlag-tengerből a kis kápolna. Kopadozott a fala, zöldre festett deszkából van a tornya. Valami jobbmódú gyermektelen házaspár építtette kis vagyonkáján. Benne is vannak eltemetve.

Leszállunk a kocsiról. Bánatosan sír bele a csöpp kis harang a puszta csendjébe. Bevisszük a felszerelést a kis faoltár elé. Besokadozik a nép is. Egyszerű, kopott padkák húzódnak meg a fal mentén. Az öregebbek letelepednek. A kántor meggyújtja a gyertyákat. Közben én öltöztetem a plébános urat.

Istenem, milyen szegényes itt minden. Egy vásott-keretű Mária-kép az oltár fölött. A feszületről is lekopadozik lassan az Isten Fia teste. Fehérre meszelt kicsi házikó ez csupán.

Aztán megkezdődik a szentmise. „Introibo ad altare Dei . . .“

Ez lenne itt valóban a felséges Isten oltára? . . .

Vontatva, cikornyásan hangzik fel a lelkek mélyéről: — „Bemenek szent templomodba, Uram szent oltárodhoz . . .“ Nekem ennek ellenére is nagyon tetszik. A szív meleg illata leng ki belőle.

Istenem, mennyire más ez a csupasz valóság, mint az álom, melyet annyiszor kifestettem ott a néma áhítatban, a szeminárium falai között. — Virágos oltár, süppedő szőnyeg, ragyogó gyertyatartók. Aranyozott tabernaculum, szelíden mosolygó márvány Krisztus-szobor . . . És itt minden elrágott, omladozó. Csikorog a lábunk alatt a szúette szőnyegtelen dobogó. Négy szál vékony, görbe gyertya, kopott fatartókon hirdeti a krisztusi hit világosságát. Pár szál vadvirág konyul a sárgás terítők fölé.

Szaggatottan énekli a plébános a szent szövegeket. Közben meg-megigazítja a melegtől olvadozó gyertyákat. Jól meghúzza a kántor is a feleleteket.

. . . . Ma ugyanebben az órában a világ ezer más remekbe épített templomában, világhírű bazilikákban fényes asszisztenciák mellett hangzik fel a „Gloria“. Bethoven, Palestrina fenséges melódiáit zúgják a karok. Csodás, mennyei akkordokat búgnak a regiszter-erdős orgonák. Ott az aranytól csillog az oltár, virágkoszorúk között égnek a gyertyák. Csillárfényben ragyognak a nagy mesterek lelket ragadó freskói. A márvány-Krisztus arca mosolyogva tekint le a fínomarcú, illatos uri hölgyekre, az elegánsan kiöltözött nagyurakra. Selyem-miseruha omlik le az infulás főpap vállairól.

— — — — — — — — — — — — —

Elhallgat az ének. Meghatódottan csengetek a nagy Király jövetelére. Még lejebb konyulnak a meghúzott, kemény magyar fejek. Fent a magasban lebeg a pap felszentelt ujjai között a fehér ostya színe alatt a mindenség nagy Királya. Így hiszi, így érzi itt mindenki. — Óh édes Jézus! Óh kegyes Jézus; tör fel a szívek mélyéről és minden kis szögletet betölt a Krisztus édes illata.

Mintha ezer édesarcú angyal suhogna most a kopott faoltár körül. Igen, nem álom ez csupán. A legszentebb valóság. Hiszen az örök Élet Királya szállt le most közénk.

. . . . A nagy bazilikában is elhalkult most az orgona. Ott is lekonyultak most a fejek. Az lebeg most ott is az oltár fölött, aki előtt minden térd meghajol az égen és a földön. Milyen egyforma ebben a pillanatban a fővárosi dóm és az alföldi kopottfalú kápolna. Eltünt minden járulék. Nem fontos most a ragyogó oltár, a fényes miseruha, a csillárok ékes ragyogása, a remek freskók, a csinos, divatos öltözet. Csak egy Valaki fontos, aki felé galambszárnyakon szálldos a lelkek tiszta imája; az Eucharisztikus Király, a szeretet Istene, a Krisztus. Ő most is 1900 év után önmagát adja egészen; istenségét és emberségét mindenkinek egyformán. Legyen az kérgeskezű magyar, sárgabőrű indián, fekete néger, előkelő francia dáma, a római pápa vagy egyszerű tanyai plébános.

Nem bánt már a kopott oltár, a vontatott ének. Átölelem lélekben ezeket az egyszerű, szomorúarcú embereket. Velük zengem szívem egész melegével: — „Itt az Úr Krisztusnak drágalátos teste. Itt felemeltetett szentséges szent vére . . .“

Érzem, hallom, hogy százezrek zengik a hozsannát a világ minden szögletében, a nagyvárosokban éppúgy, mint az egyszerű falusi templomokban. — Alleluja; örvendezzünk. Emmanuel; velünk az Isten. Alleluja, velünk az Isten. Félre minden földi nyomorúsággal, társadalmi választófallal; kéz a kézben. Egy titokzatos testnek vagyunk tagjai. Egy kenyér táplál bennünket, egy vér lüktet ereinkben. Elválaszthatatlanul egybeköt bennünket az Eucharisztia; a vinculum caritatis.

Ebben az esztendőben az egész világ összejött, hogy a mi körünkben hódoljon a nagy Királynak. Mit vártatok tőlünk világ nemzetei? Technikai csodákat, fényt, külsőséget? Mi többet akartunk adni. Olyas valamit, amit megtépázott, megalázott szívünk legjobban tudott nyujtani: megértést, barátságot, szeretetet. Ti is tüzes szívvel jöttetek. Nem mi vártunk titeket, hanem a mi nevünkben a szeretet Istene, az Eucharisztia, a vinculum caritatis.

Leperegnek a fölséges, isteni dráma utolsó fejezetei. Meleg áhítattal zeng fel a „Boldog Asszony anyánk, régi nagy Patronánk“ a Nagyasszony legelhagyottabb, legárvább fiai ajkán.

Együtt zengi az egész néma puszta... Magyarországról, édes hazánkról, ne feledkezzél el szegény magyarokról.

Lassan szétszéled a nép. A szélrózsa minden irányában bandukolnak a fáradt lábak. Mi is kocsira szállunk és nézünk utánuk a végtelen síkságon, míg a távolság el nem nyeli őket.

A plébános megfogja a kezemet. Elfátyolosodik a szeme. Csak ennyit tud mondani: „Tisztelendő úr, szeresse, nagyon szeresse ezt az áldottlelkű, szegény magyar népet."

Nekem csak egy fohászt dobog a szívem: — Eucharisztikus Jézusunk, áldd meg, nagy szeretettel áldd meg e szent évben szegény magyarokat!

Zentai Lajos
V. éves.

Kéz a kézben

A pellérdi országút megszínesült a kék reverendáktól. Mintha egy tábla búzavirág lépett volna ki a földből és ballagna be a falu felé.

Nagy napja van Pellérdnek. A környék szine-java legénysége gyült össze néhány napra, hogy feszülő lelkesedéssel szívja magába a KALOT szellemét, a krisztusi szociális életelveket.

Ott viritunk a mintaelőadáson az első sorokban mi is ötvenen teológusok. Fel-felcsillan a szemünkben a könny, amikor kérgestenyerű falusi legények ajkáról halljuk a hitvalló szózatot: — Mi Krisztusibb embert! Műveltebb falut! Életerős népet! Önérzetes magyart akarunk! Éljen Krisztus Király!

A lélekemelő gyűlés után egy sovány teológus emelkedik fel a székek közül szólásra. A főduktor. Rövid a mondanivalója, de abban bennereszket ötven teológus minden szent vágya, minden őszinte elhatározása.

— Megyünk legények! Kéz a kézben akarunk harcolni veletek. Álljatok bizalommal, kitartással mellettünk. A ti problémáitok a miénk is, a ti sikeretek egy a mienkével. Várjatok, megyünk nemsokára!

Éljen Krisztus, a Király!

A Szent Pál Társulat bölcsőjénél

Ez év november 2-án lesz 75 esztendeje annak, hogy a pécsi növendékpapok Szent Pál Társulata megkezdte csendes, feltűnést keresni nem akaró, de annál mélyrehatóbb munkásságát. Megalakulását a lelkekben felhalmozódott értékek megnyilvánulásra törő ereje hozta létre. Kétségtelen ugyanis, hogy igazi belső értékek csak úgy tudnak teljes egészükben kibontakozni, ha adva van ezeknek külső megnyilvánulási lehetősége is. Ez a magyarázata annak a körülménynek is, hogy a Társulat megalakulásának eszméje nem a Szemináriumon elöljáróságától, hanem magától az ifjúságtól indul ki s többszörös próbálkozás, siker és visszaesés után forr csak ki a Szent Pál Társulat mai szervezete.

A Szent Pál Társulat nem lép előzmények nélkül elénk, bölcsőjénél ott áll a Szent Alajos Társulat, mely a szónoklat művelésére alakult 1861-ben a VII., VIII. oszt. gimnázista kispapokból és I. és II. éves teológusokból. Ebből a társulatból született meg a mai Szent Pál Társulat.

A fentebb említett szónoklati kör virágzó működése felszínre veti egy olyan társulat alakításának tervét, melynek keretén belül mindenki, tehát a III., IV. éves teológusok is, alkalmas önművelési teret találhatnak. Az általános hangulat a társulat megalakítása mellett ezzel már adva volt s most már csak alkalmas kifejlődési formát s célkitűzést kellett keresni, hogy a hangulat tetté, a gondolat valósággá váljék. Ekkor veszik lelkes, buzgó emberek kezükbe a szervezés ügyét, s megszületik a Szent Pál Társulat.

„Születése senkinek sem tudható be egyenesen érdemül, mert születését a közszükség érzete, mondhatni önfenntartási ösztön eredményezte", — írja a Szent Pál Társulat első krónikása (Évlapok I. k. 1. l.), de nyomban utána mégis szükségesnek tartja megnevezni azoknak nevét, kiknek a Társulat létrehozásában döntő szerep jutott. A főérdem, ha érdemről lehet beszélnünk, Gundy Miklós és Németh Ferenc IV. éves teológusoké. Németh a szervezés munkáját vállalta magára s beszédekkel, tárgyalásokkal igyekezett a hangulatot a Társulat megalakítása érdekében elmélyíteni, s ez Németh Ferencnek kétségtelen

érdeme. Biztos ugyanis, hogy minden közület szívesebben vállalja egy Társulat terheit, ha annak megszervezését egy közülük kikerült ember végezte. Ez a szervezés egyik oldala. A másik oldal: a Társulat céljának s jogi kereteinek megállapítását Gundy Miklós vállalta magára, ki a toborzó felhívást is megszerkesztette.

1863 július 8-án a Szent Alajos Társulat gyűlésén alakul meg tulajdonképen a Szent Pál Társulat. Gundy lelkes szavai nyomán 19 rendes és 12 pártoló tag jelentkezik. Ez már olyan alap volt, amelyre lehetett a továbbiakban építeni. Gundy ekkor egy öttagú választmány segítségével, melynek tagjai később egyházmegyénk vezetőemberei is lettek (Halvax József, Németh Ferenc, Waldfogel N. és Szantner Antal), végleges formába önti a már elkészített alapszabály-tervezetet. 1863. július 14-én a közgyűlés elfogadja a kidolgozott alapszabályokat s megválasztja a Szent Pál Társulat első tisztikarát. (Elnök: Halvax József; alelnök: Wajdits Gyula; főjegyző: Németh Ferenc; aljegyző: Szantner Antal; könyvtáros: Bakody Károly; pénztáros: Brand Ede; rendfelügyelő: Pencz János.) Az alapszabályoknak ezt az alakját a Szeminárium rektora: Szláby kanonok is elfogadja.

A Társulatot ezzel már-már végelegesen megalakultnak tekinthetjük, ami azonban még nem jelenti azt, hogy ezzel rá is lépett a biztos, nyugodt fejlődés útjára. Mindenekelőtt vissza volt még az alapszabályoknak püspöki megerősítése is. A Társulat vezetősége azonnal Girk püspök elé akarja vinni az ügyet, de a Szeminárium rektora jónak látta, hogy a Társulatot egy évi próbaidőnek vesse alá s emiatt elutasítja a felterjesztés ügyét.

Ez az óvatosság, bár pillanatnyilag visszatetszést is szült, nem volt felesleges, amint azt a csakhamar bekövetkezett események igazolták is.

1863. november 2-án a Szent Pál Társulat megkezdi működését. Már a működés első hónapjaiban oly súlyos belső válságokon megy át a fiatal Társulat, melyek már-már a felbomlás felé vezettek. A válság legmélyebb okai elvi ellentétekre vezethetők vissza. Nem volt határozottan körvonalazva mindenekelőtt a Társulat célkitűzése, ami belső megoszlásra adott alkalmat. A tagok egyik része azt akarta keresztülvinni, hogy a Társulat maradjon az önképzés területén s ne tüzze ki célul könyvek kiadását.

A másik, s úgylátszik hevesebb része, az önművelés mellett a közművelésre is gondolt, s ilyen értelemben kívánta a Társulat irányítását. Szláby rektor ennek a kérdésnek eldöntését is a kitűzött próbaév eredményeitől teszi függővé. Az ellentétek azonban úgylátszik nem simultak el, sőt még jobban kiéleződtek. 1864. február 16-án az elnök lemond, kilép a Társulatból s vele együtt 3 rendes tag. A kilépések száma egyre nő, úgyhogy a következő év elején a 19 rendes tagból csak 8 maradt, s így a Társulat további fennmaradása kérdésessé vált. „A lehütő körülmények oly magasra hágtak, hogy egyik gyűlésen, még azok részéről is, kik annak zászlaját először lobogtatták, a Társulat felett meghúzták a lélekharangot". (1864—65. jegyzőkönyv.) Ekkor indul a veszni induló Társulat segítségére Bencze István tanulmányi felügyelő, kinek szeretetteljes, de határozott fellépése megmenti a Társulat életét. Bencze új tagokat toboroz s átdolgozza a még hiányos s éppen ezért sok félreértésre alkalmat adó alapszabályokat. Munkáját siker kíséri, a Társulat új életre kelt. 1865. január 7-én Girk püspök fényes ünnepség keretében átadja a Társulat megerősített alapszabályait. A püspök buzdította a kör tagjait a további békés, kitartó, szorgalmas munkára s áldását adta mindazokra, kik a kör létesítésén s annak felvirágoztatásán dolgoztak, vagy a jövőben dolgozni fognak.

Ezzel a Szent Pál Társulat alapjai véglegesen megszilárdultak. Fennállásának 75 esztendeje alatt nem is ment át többet ilyen súlyos belső válságon, hanem kitartó, állandó építőmunkával eljutott a háromnegyedszázados jubileum határkövéig, ami újabb jubileumok biztosítéka számunkra.

Kaszás Imre
IV. éves.

Aratóhálaünnep

Ily szűk keretek közt többre nem szorítkozhatom és többet nem is akarok, mint felhívni a figyelmet egy újkeletű ájtatosságra, mely jó hatással van a népre és azért *lelkipásztori szempontból* föltétlenül figyelmet érdemel. Az aratóünnepség egyes magyar vidékeken ősi időkre nyulik vissza, de egyházias jellege nem nyert különleges kifejezést. A néplélekből fakadó szép szokás volt.

Itt egész más dologgal állunk szemben. Ennek vallásos jellege van: *hálaadó körmenet.* — Az aratásban a mindennapi kenyeret fogadjuk el Istentől. Istentől! — ezt érzi a nép is. De az adományozó és megajándékozott *tudatos* viszonya már természeténél fogva is közelebb hozza az embert Istenhez. Ezért kell ezt a népben teljesen tudatossá tenni. — Ezt szolgálják az aratóhálaünnepségek.

Ezáltal még erősödik a népben annak a hite, hogy a munkának és a produktumnak köze van Istenhez, szoros kapcsolatban van Vele, mert a munkaeszköz, a kalászos búza, a búzából sütött kenyér és a gyümölcsök bekerülnek a templomba, vallásos megnyilatkozásban szerepelnek. A prédikációban a titokszerű összefüggésre kell figyelmeztetni, ami az Eucharisztia és a búza között fennáll. A pusztában Jézus a természetes kenyeret szaporította meg, az oltáron a természetfelettit. A falu népe így jobban megérti, hogy életet ád nemcsak a búzakereszt, hanem Krisztus keresztje is, hogy áldott az a kéz, mely a búzát friss barázdák fölé szórja, de áldott az a kéz is, mely a fehér Ostyában emeli magasra mint a lelkek örök táplálékát. Közelebb érzik magukat az Eucharisztiához, mert észreveszik, hogy kezük munkájának köze van ennek létrejöttéhez.

Hogy lássunk egy ilyen ünnepséget, röviden leírom az egyik *egyházmegyei falunkban* ezidén megtartott hála-körmenetet.

A filiákban korábban miséztek a káplánok, hogy az 5 falu, az egész plébánia együtt vehessen részt a hála-ünnepen. A körmenet ½10-kor indult a Szentháromság-szoborhoz. A kenyérnek az Eucharisztiával való kapcsolata miatt a körmenet szentségi volt.

Az egész falu szívvel-lélekkel fáradozott, hogy szép sikert biztosítsanak ennek az ünnepségnek. Az ablakokban égő gyertyák közt ízléses kalászos-virágos csokrok álltak díszőrséget a kenyér színében elhaladó Krisztusnak. A körmeneti kereszt, a templomi zászlók kalász-koszorúcskákal voltak földiszítve, a férfinép gomblyukában *aranyozott* kalász csillogott. Az iskolásfiúk vezetik be a menetet, utánuk fehérruhás lányok kis tányérkákban búza-, árpa-, rozs- és zab-szemestermést visznek. Négy *arató-pár* következik. A legények vállán új-nyelű, új-pengéjű, virággal és búzakalásszal díszes kaszák, a lányokén arató-gereblyék. Majd „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma" feliratú, kalászokkal bekeretezett *táblát* visz két legény. Később meghatározott távközökben „Isten áldja meg a mi munkánkat" és „Téged, Isten, dícsérünk" feliratú táblák hívják fel a figyelmet hálaadásra. A lányok tarka menete után legény-lány párok hozzák a szebbnél szebb búzából, rozsból, árpából, zabból és érett fenyerből font *koszorúkat.* Az ember nem is hinné, hogy a csupasz kalászos koszorúkat hogy megcsinosítja egy-két ügyes kézzel befont virág, vagy nemzetiszínű szalag. Újabb pár búza- és árpakalászból font koronát visz. A férfiak hosszú, tömött sorait már csak 4 fiatal férfi-asszony pár előzi meg. Ezek fatálcákon ügyesen elrendezve új búzából sütött *kenyeret, szőlőt,* barackot és különféle más gyümölcsöt hoztak. A szentség mögött haladt a rezesbanda és az asszonyok végeláthatatlan sora.

A menet a Szentháromsághoz érkezett. A szobor természetesen fel volt virágozva és kalászokkal diszítve. A plébános elimádkozott egy-két könyörgést, majd a fiúkból és lányokból álló szavalókórus volt mély benyomással a jelenlevőkre. Az előimádkozó elsorolta, hogy mit köszönünk meg az Úristennek: „hogy szántóföldet adtál nekünk", „hogy megóvtad földünket a csapásoktól", stb., mire a kar refrénje volt: „Hálát adunk neked, Úristen". Majd — ismét szavalókórus formájában — Krisztus iránti hűségnyilatkozat következett.

A nagy tömeg miatt a szabadban kellett oltárt építeni. Ide vonult most a körmenet. A szentmise előtt a koszorúkat, a szemestermést és a gyümölcsöket *szavalókórusok* formájában az egyes csoportok egyenként felajánlották az Úristenek és két az oltár előtt álló asztalra, illetőleg az asztal mellé helyezték. Kislány és egy levente szavalnak, majd úgy igazán szívből felharsan

a *Te Deum*, azután megkezdődik a tábori mise. A hívők szemében örömkönnyek csillogtak . . .

Az embernek önkéntelenül is eszébe jut a Didaché szép imádsága: „Sicut hic panis fractus dispersus erat super montes et collectus factus est unus, ita colligatur Ecclesia tua a finibus terrae in regnum tuum". — Adja Isten, hogy az arató-hálaünnepségek révén valamivel közelebb jussunk ezen könyörgés teljesüléséhez!

Wagner Zsigmond
V. éves.

„Szociális Hét" után.

Még zengett fülünkben a kongresszusi himnusz csodálatos dallama, még lélekben láttuk azt a fényt és pompát, amely a Legszentebbet körülövezte, az Actio Catholica máris új munkát indított meg a tömegekért az Eucharisztia szellemében: a szociális kurzust. Világi papok, szerzetesek, teológusok jelentek meg az előadásokon, hogy egy héten át szívják magukba azt a szellemet, amely Krisztus tanításából, az Evangéliumból árad. Egy héten keresztül csepegtették lelkünkbe azokat a kétezer éves igazságokat, amelyek ebben az anyagias, önző világban teljesen feledésbe mentek.

Ezeket az igazságokat az Isten Fia hozta a földre és az Egyház nem feledkezett meg azokat hirdetni soha. A pápák sokszor felemelték tiltakozó szavukat az uzsora, a zsarolás ellen, de — sajnos — a lelketlenségnek, a szeretetlenségnek nagyobb az átütő ereje. Ezért lehetséges az, hogy ma is még milliók sinylődnek nincstelenül. Azért lehetséges, hogy éhes gyomorral, de ökölbe szorult kézzel szaladgálnak az emberek, mert a jó helyzetben lévők lelketlensége, anyagias felfogása koldusbotra juttatta őket.

De ez nem volt elég! Az anyagi romlás, a kenyérhiány után jött a vallástalanság. Lelketlenségükkel tömegeket fordítottak el Istentől, mondván: lám, mit ér az Isten? hiszen nem adja meg nektek még a mindennapi kenyeret sem! Igen, de a kenyértelenség okát nem az Istenben, nem az Egyházban kell keresni, hanem azokban, akik behúnyták szemüket az örök igazságok előtt.

Nem azért nincs kenyér, mert a föld nem hajlandó az emberiséget táplálni, nem azért nincs kenyér, mintha túl sok volna az ember és kevés a táplálék, hanem azért, mert nincs bennünk az Isten. A kenyérgond az Isten és ember harca lett. Ágaskodik az ember az Isten ellen, az Isten bölcsesége és igazsága ellen. Ezek után nincs kenyér, mert nincs velünk, nincs a mi gazdasági életünkben az Isten. És ennek az oka mi vagyunk!

Az Egyház papjai, leendő papjai megtanulták a Szociális Hét-en, hogy mi a kötelességük. Láttuk az előadásokban elvonulni előttünk a szerető, mindenkihez lehajoló Krisztust, láttuk első Szent Királyunkat, aki atyai gonddal törődött mindenkivel, láttuk a szociálisan gondolkodó Prohászkát, éreztük nagy szellemének suhogását lelkünkben és önkéntelenül kibuggyant belőlünk az elhatározás: megyünk! Megyünk az elhagyottak, az igazságtalanul elnyomottak közé, mert sürget, hajt bennünket Krisztus szeretete és első Szent Királyunk szelleme.

Megyünk, ott leszünk, ahol a kenyértelenség, a betegség pusztít, mert érezzük, hogy kötelességünk. Ott leszünk, ahol lábbal tiporják az emberi méltóságot és utolsó leheletünkig védjük az Evangélium tanát, síkra szállunk az Egyház tanítása mellett, és minden erőnkkel azon fáradozunk, hogy a nagy pápák körlevelei értelmében megújuljon a föld színe.

Hazajöttünk a kurzusról és erős elhatározásunk: dolgozni akarunk! De az a kérdés: hogyan? Mit tettünk már eddig bent a szemináriumban ezért és mit teszünk ezután? Sajnos, meg kell mondanunk, a multban nagyon kevés történt. Megelégedtünk két-három nemesen gondolkodó ember két-három előadásával. Az előadások, beszédek meghozták ugyan a lelkesedést, de amilyen hamar jött, olyan hamar el is oszlott és a nagy szociális lelkesedésből a gyakorlatban majdnem semmi sem maradt.

De ezen segíteni akarunk! Bele akarjuk csepegtetni minden ember szívébe azokat az irányelveket, amelyek az egész Szociális Hét anyagát képezték. *Szociális Szakosztállyal* kisérletezünk, amelynek az élén *Vicerektor Urunk* fog állni, mint bölcs irányító és az egész elgondolás összekovácsolója. Ennek a Szakosztálynak önkéntes tagjai lesznek, akik minden erejüket összeszedve dolgoznak a krisztusi igazságok diadalrajutásáért. A gyűlések az egész ifjúság jelenlétében folynak le és így — gondoljuk — elérjük azt, hogy nem lesz senki, aki ne ismerné a pápák kör-

leveleit, aki bepillantást ne nyerne a mai szomorú helyzetbe. Ha ezt elérjük, akkor a végső eredmény nem maradhat el.

A mult év végén Vicerektor Úr által bejelentett falukutatást is ennek a szolgálatába állítjuk. Meg akarjuk ismerni a falut a maga valójában, mert csak így tudunk majd érdemes munkát végezni. Azt akarjuk, hogy minden ember a maga falujáról megfelelő, kimerítő képet nyujtson. Ismerni akarjuk a falunak szociális gondolkodását, szokásait, babonáit, stb. és ezáltal közelebb jutni ehhez az annyira elhanyagolt réteghez.

Minden tudásunkkal igyekszünk a nem régen megindult KALOT-t is támogatni. Már a mult évben résztvettünk egy mintagyülésen, amelyet teljesen a legények irányítottak. Több példányban járatjuk a „Döfi"-t is, hogy mindig szemmel tarthassuk nemzetépítő nagy munkájukat.

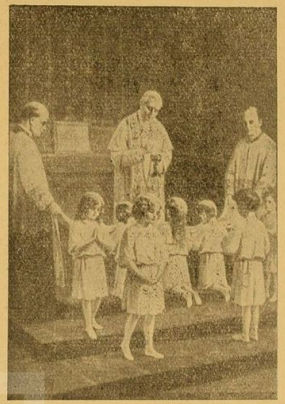
Ember tervez, Isten végez. Mi kijelöltük az irányt, de Isten segítsége nélkül eredményt elérni nem tudunk. De reméljük, hogy e kettős Szentévben Isten megáldja erőfeszítéseinket és meglesz az eredmény. Hisszük, hogy az Oltáriszentségből kiáradó erő megacélozza karunkat, megerősíti akaratunkat és Szent István, dicső Szent Királyunk szelleme megízmosít bennünket, hogy méltón örökítsük meg e szentévet az eljövendő nemzedék számára.

Lócsi István
V. éves.

Plébános és káplán urak figyelmébe!

A régi kopott Missalet és Breviariumot tegyük félre és rendeljünk ujat a Szent Pál Társulat **Missziós Szakosztályánál.** Más könyvet is kedvezményesen és gyorsan szerez be. Állandó összeköttetésben van a Herder, Pustet, Desclée, Marietti, Rauch és több más céggel. Aki a *liturgikus mozgalommal* foglalkozik, az szerezze be az idevágó könyveket és füzeteket a Missziós Szakosztálynál. Akármilyen rendeléssel pártoljuk a missziókat és még kedvezményt is nyerünk, ha a Misziós Szakosztály által szerezzük be könyveinket. Kettős haszon! Árjegyzéket is küldünk.

Kezdő káplánoknak nagy segítség a katechetikai és prédikációs segédkönyv. A Missziós Szakosztály rendelésre mindenkinek küld.

... és felruházták.

Kéz a kézben, párosával mennek a kis elemisták az Ágostonteri templomba. Az egyik sápadt, soványarcú gyereken kék ruha... Megdobban a szívem. Éppen olyan, mint az én reverendám. Igen. Karácsonyi ajándékul kapta szegény csöppség néhány kis társával a kispapok jó szivétől. A reverendából nadrág lett, melengető kabát, hogy a jó Isten néhány kis teremtményét megvédje a téli hideg kinjaitól...

Nem tudom, melyik az igazibb öltözet. Ez-e, amit ez a csöppség hord, vagy az, amit az angyalok szőttek mennyei módon ennek mintájára. Valószínű, az lesz az értékesebb. Ez elszakad talán néhány hónap mulva. Az megmarad az utolsó ítéletig. Angyalok fogják tartani a kezükben, amíg az örök Bíró mondja a szent ítéletet: — Jöjj be Atyám áldottja öröködbe, mert mezítelen voltam és te felruháztál. Szegény teológus voltál, de két reverendád közül az egyiket rámterítetted; mert testvéredként ölelted magadhoz a szegényeket.

Nagyon szépen köszönjük

mindazon nemeslelkű Főtisztelendő uraknak szívességét, akik tagdíjuk befizetésével Társulatunkat anyagilag is segélyezték. Ezek a szíves adományok nem vesznek kárba. Folyóiratok előfizetését, könyvek beszerzését teszik számunkra lehetővé, hogy ezáltal is szellemileg minél jobban felkészülve mehessünk ki az Úr szőlőjébe. Kérjük a kedves Főtisztelendő urakat, hogy támogatásukat a jövőben se tagadják meg tőlünk.

Évről-évre lelkesebb, értékesebb munka folyik a Szent Pál Társulatban. Ha lesz későbbi papi életünkben érték, krisztusi lelkesedés, nagyon sokat köszönhetünk ezekért a Szent Pál Társulatnak is.

Külön is hálánkat fejezzük ki azoknak a Főtisztelendő uraknak, akik felülfizetésükkel hathatósan támogattak bennünket.

30 P-őt küldött *Varga Kálmán* c. kanonok, döbröközi plébános úr.

10 P-őt *Fent Gyula* ker. esperes úr, dr. *Gábriel Pál* képezdei igazgató úr, dr. *Jakab Béla* kanonok, főtanfelügyelő úr, *Uhl Antal* lille-i magyar lelkész úr.

5 P-őt *Erdélyi Károly* c. kanonok, apát úr, dr. *Erdélyi Gyula* püspöki szertartó úr, dr. *Farkas József* püspöki titkár úr, *Fényes Antal* plébános úr, dr. *Kelemen Andor* apát-plébános úr, *Magyar Zsigmond* esperes úr, *Perr Viktor* emericanumi igazgató úr, dr. *Piliván Mihály* vicerektor úr, *Plichta Béla* káplán úr, dr. *Sipos István* szem. rektor úr, *Szabó Dezső* esperes-plébános úr, dr. *Vargha Domján* egyetemi tanár úr.

4 P-őt *Domosvay Lajos* plébános úr, *Fűrész József* zárdalelkész úr, *Haug Nándor* plébános úr, *Jung Ádám* plébános úr, *Lajos Gyula* kanonok úr, vitéz *Makray Lajos* prépost-plébános úr, *Papp István* plébános úr, *Riedlinger Dezső* esperes-plébános úr, *Schlachter Ferenc* esperes-plébános úr, *Schunk Ferenc* esperes-plébános úr, *Thán Nándor* plébános úr.

3 P-őt *Csernohorszky József* apát-plébános úr, *Gratzl Gyula* plébános úr, dr. *Jozgits János* p. prelátus úr, *Mayer Ferenc* énekiskolai igazgató úr, *Merényi Ferenc* karkáplán úr, *Pittesser Antal* adminisztrátor úr, *Reil Antal* plébános úr, *Szentkirályi István* pápai prelátus úr, dr. *Vesztergombi József* káplán úr, *Vucskits Imre* plébnáos úr.

Híres sorok

A Szent Pál Társulatot és az egész szemináriumot őszinte öröm érte. A Társulat igazgatóját, szeretett Prefektus urunkat, dr. *Gálos Lászlót* a Kegyelmes Úr szentszéki bíróvá nevezte ki.

Dr. Grund Bélát nevezte ki Kegyelmes Atyánk a megüresedett biblikus katedrára. Egyúttal a gimnázium prefektusi tisztségét is Grund tanár úr tölti be. Közvetlen, kedves modora, előzékeny szívességei révén az ifjúság máris szeretetébe zárta.

Hálás szeretettel emlékezünk meg dr. *Gergye Győző* belvárosi káplán úrról, aki ideiglenes megbízásból 2 évig tanította a szentírástudományt lelkesedéssel és teljes sikerrel. Ez a rövid idő elég volt ahhoz, hogy megszeressük. Előadásaiban mindig szeme előtt tartotta az életet. Gyakorlati tanácsait, bölcs útmutatásait s nemes papi egyéniségét nem feledjük el.

Az Eucharisztikus kongresszuson a teológia teljes létszámban résztvett. Szeretett elöljáróink és néhány névtelen jótevőnk bőkezűségéből legnagyobb részünk mind a két időszakon jelen lehetett. Nemeslelkű jótevőinknek ezúttal is hálás köszönetünket fejezzük ki, hogy olyan felejthetetlenül szép lelki élmények részeseivé tettek bennünket szíves áldozatukkal.

A háborus veszedelmek a szeminárium békés lakóit is munkába állították. Erősen folynak a légoltalmi kiképzések. A Spirituális úr a megbízott előadó. Hátborzongva hallgatjuk az előadásokat a repesz-bombák, gyújtóbombák, hajmeresztő hatásairól. Mindezek mellett is szép volt, élvezetes volt az előadás, de a legszebb mégis a befejezés volt. Szeretett Rektor urunk megköszönte az értékes és életmentő felvilágosításokat. Köszönjük — mondotta — a szép előadást. Mindezek, amit hallottunk, fontos és szükséges dolgok, de azt hiszem a legbiztosabb légelhárítószer mégis az Úristen segítsége. Imádkozzunk, hogy akiktől függ ezekben a napokban milliók sorsa, úgy döntsenek, hogy ne legyen ezekre szükségünk. A légoltalmi előadás zárószámaként meghatódott szívvel imádkoztunk a világ békéjéért.

Október 4-én Mária-Gyüdre zarándokolt a teológia. A Magyarok Nagyasszonyának 900 éves jubileumát akartuk bensőséggel megünnepelni. 9 órakor ünnepélyes szentmisét mondott a Spirituális úr, melyen énekkarunk énekelt. A szentmise végén Eszterházy nádor imáját mondottuk el és a „Boldogasszony Anyánkat" énekeltük. Délelőtt a Nagyasszony szobrához vonultunk fel és égi áldását kértük szegény hazánkra. — A jó ferences atyáknak ezúttal is hálásan köszönjük szíves, testvéri vendéglátásukat.

Tizennégy új testvér öltötte magára az idén a kék reverendát. Szép beszéd keretében áldotta meg szeptember 25-én a Spirituális úr az új ruhákat. Mi idősebbek őszinte testvéri szeretettel osztoztunk az oltárt sugárzó arccal körültérdeplő újoncok örömében. A harcias idők követelményeinek megfelelően valamennyien ízmos, szálas legények. Adja az Úr, hogy a lelkiekben is mindig tovább ízmosodjanak és szálasodjanak.

Putterer Péter kalocsai V. é. teológus urat, aki tavaly egy évet egészségi okokból körünkben töltött, júniusban Nagyméltóságú *Zichy Gyula* érsek úr alszerpappá szentelte.

Tisztviselőink az 1938/39. évre: *Főduktor:* Biró Lajos V. é. *Gimnáziumi főduktor:* Verhás Géza V. é. *Cantus magister:* Kiszler Gyula V. é. *Asszisztencia mester:* Wagner Zsigmond V. é. *Sekrestyések:* Régert József IV. é., Sudár Imre III. é., Medgyesi György II. é., Stumpf Jakab I. é. *Háznagy:* Müller Jakab IV. é. *Kántor:* Kaszás Imre IV. é.

Kegyelmes Atyánk jóvoltából hárman vettek részt körünkből a július hó elején Budapesten megtartott szociális kurzuson: Biró Lajos, Gyenis József és Lócsi István V. é. urak. Sok értékes gondolatot és lelkesedést vár tőlük a Szociális Szakosztály.

A hagyományos „szüret" az idén is jó hangulatban telt el. Konferánszok és egyéb mókák tarkították a programmot.

A KASZTÓFAHUMOR

(Az alább közöltek azért kapták ezt a címzést, mert javarészt előadási órák szüleményei.)

FONTOS A GYAKORLAT.

A pedagógia professzora az elméleti anyagot azonnal gyakorlati térre szokta terelni. Épp a gyermek intelligenciájának kivizsgálásáról van szó. Felveti a könyv a kérdést, mit csinálna a gyermek, ha társa véletlenül oldalba lőkné?

Felszólít a professzor egy vas-logikájáról közismert hallgatót.

Spártai határozottsággal felel: „Azt mondanám, barátom nincs semmi baj!"

— Na de hát, hogy mondhatja ezt, ha pl. betöri az oldalbordáját?!

— Hát akkor azt mondanám: barátom nagy baj van!

*

GAZDÁLKODÓK ÚTMUTATÓJA.

Gazdaságtan órán a számos állatról magyaráz a professzor úr.

— Na tehát — kérdezi az egyik erősen figyelő hallgatót — mi az a számos állat?

— Számos állatnak nevezzük azokat az állatokat, amelyek meg vannak számozva.

— Micsoda förtelmes tájékozatlanság! — méltatlankodik a professzor.

— Na hát, X úr, mi az a számos állat?

Teljes filozófiai felkészültséggel vág neki a kérdésnek a hallgató és szerkeszti a definíciót:

— Számos állatról akkor beszélünk, amikor bizonyos fajtából nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre.

*

EZ IS FIGYELEMRE MÉLTÓ.

A tarlószántás göröngyeinek megtörési módjáról folyik a szó.

A disznócsordát ráhajtjuk a földre és így törik szét a göröngyöket. — mondja az előadó.

— Hát, hogy tudják ezt azok a disznók elvégezni, J. úr, kérdezi a professzor.

— Be vannak tanítva — feleli az olimpusi bölcseséggel.

*

JOGI ESETEK.

Mik vonatnak ki a katona-lelkész jogköréből? — kérdezi a professzor kolloquiumon.

A meglepetésszerűen felszólított hallgató ijedten vágja rá: — A katonák.

LEGÚJABB jogtudósunk véleménye szerint a püspöki kancellárián helyet foglal a n o t o r i u s is.

*

ORDINÁCIÓS VIZSGÁN.

Ordináció előtti napon folyik az általános vizsgáztatás.

— Mi az akolitus főkötelessége? — kérdezi a spirituális az egyik akolitusjelöltet.

— Kezeli az egyházi fényforrásokat, — feleli az meggyőző tudományossággal.

Örömhírrel

van tele egész Magyarország. Egymillió magyar testvér sok szenvedés, küzdelem után hazatért. Drága magyar szentélyek: Kassa, Munkács, Ungvár és a többiek ismét a miénk. Előkelőbb hely illette volna meg e szív-újjongató hírt, de csak lapjaink lezárásakor érkezett meg hozzánk. Legyen e pár sor is hirdetője felejthetetlenül szép, tiszta magyar örömünknek. Legyen áldott az Egek Ura, ki e kettős szentévben Nagyasszonyunk és első Szent Királyunk közbenjárására ránktekintett.

Magyarország, édes hazánk, továbbra is érted élnek, dolgoznak apostoli szívvel

a PÉCSI KISPAPOK.

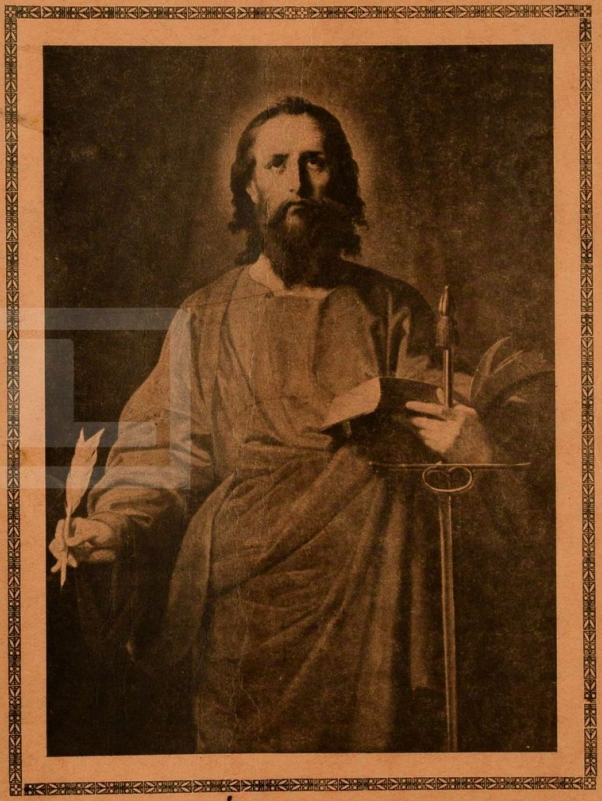
Kiadja a Pécsi Szent Pál Társulat.
Felelős kiadó és szerkesztő: Zentai Lajos.
Haladás Nyomda Rt., Pécsett. — A nyomdáért felelős: Dvorszky Lőrinc.

TARTALOM.

Dr. Gálos László: Beköszöntő ... 1
A Szent Pál Társulat névsora ... 2
Visszapillantás az elmult esztendőre ... 6
Biró Lajos: Vinculum Caritatis ... 12
Zentai Lajos: Aranykalitka (vers) ... 18
Régert József: Kispapi vágyálom ... 19
Édes magyar hazám ... 21
Zentai Lajos: Szentmise a Nagyalföldön ... 22
Kéz a kézben ... 26
Kaszás Imre: A Szent Pál Társulat bölcsőjénél ... 27
Wágner Zsigmond: Arató-hálaünnep ... 30
Lócsi István: „Szociális Hét" után ... 32
... és felruháztatok ... 35
Nagyon szépen köszönjük ... 36
Híres sorok ... 37
Akasztófa-humor ... 38
Örömhírrel ... 39

15-IK SZÁM 1938. NOVEMBER

SZEMINÁRIUMI

ÉLET

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESÍTŐJE

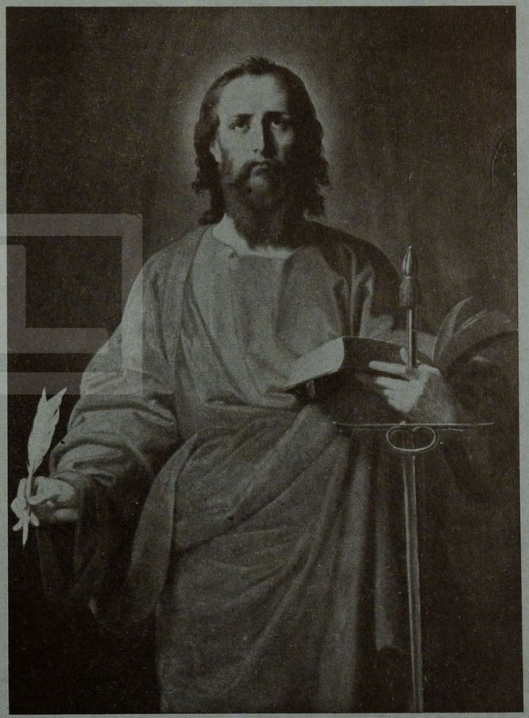
KÉZIRAT GYANÁNT

Felelős szerkesztő és kiadó:
Zentai Lajos.
A nyomdáért felel:
Dvorszky Lőrinc.

Haladás Nyomda Rt
Pécs, Király-utca és
Szt Mór-utca sarok

16-iK SZÁM 1939. NOVEMBER

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESITŐJE

KÉZIRAT GYANÁNT.

KULTURA KÖNYVNYOMDAI-MŰINTÉZET PÉCS

BEKÖSZÖNTŐ

Custos, quid de nocte (Iz. 21/11.) Az Őszövetség nagy váteséhez intézett kérdés felénk is hangzik. Dübörgő ágyúdörgések között hallatszik-e a békés munkát jelző, magasba repülő pacsírta hangja? A vérzivatartól terhes éjszakában látjuk-e már a hajnal első pirkadását? Vagy ugyanazt kell-e felelnünk mint a Prófétának: Venit mane ***et nox,*** *hogy a rövid ideig tartó, delet nem érlelő reggel után az éjszaka következik-e? Nem. Még nem látjuk ugyan a bíborban születő hajnal első királyi sugarát, de készülünk rá, hogy hamar bekövetkezzék s pompásan beragyoghassa életünket a béke és boldogság újrakelő napja.*

Tovasuhanó patak mentén szerényen húzódik meg a kék nefelejts. Kandi szemmel kiséri a vízben nyüzsgő ezer életet. Komor fák sötétlő árnyában ég felé emeli fejecskéjét, hogy annak szelid kékségétől megittasulva, tompítsa az erdők morajló homályát. A nefelejts feladatát végezzük mi is itt a Szemináriumban. Beletekintve az élet zúgó árjába, nyugodtan szemléljük az eseményeket csendes félrevonultságunkban. A kor szellemi jelenségei és különböző bajai mellettünk zúgnak el, visszhangra találnak lelkünkben. Nem háborgatják meg azonban a lélek nyugodt tengerét, mert az ég felé fordítjuk tekintetünket, hogy az isteni kegyelemtől megittasulva vizsgáljuk meg azokat, lehántcsolva róluk a szellem erejével és törvényeivel az igazságot eltakaró réteget. Ebben a munkában segít bennünket az egy Igazságot tanító teológia, mely megtanít arra, hogy az újra felismert és megtalált igazság fényrészeit egyesítsük az örök Igazság soha meg nem szűnő fényegységével. Az új erők feszítenek bennünket is, lankadtságunkat felduzzasztják, hogy fiatalos erővel és ihlettel vállalkozzunk az Igazság terjesztésére az ***igazságosság*** *által, a viharos erők lecsendesítésére, a hajnal halk kö-*

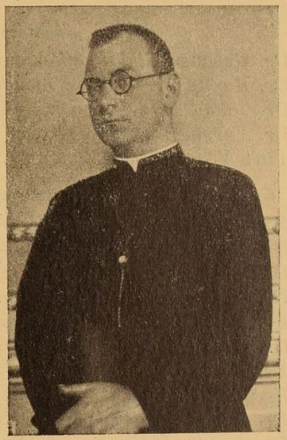
zeledésére. Ebben a munkában segítségünkre van a kétezeréves Várta, az Egyház, a maga világos és isteni kegyelemsugallatok által felerősített reflektorával, hogy a hit és bizalom, szelidség és állandóság mécsese ki ne aludjék kezünkben, hanem az élet robajos áramlata mellett csendes nyugalommal állva megőrizzük az éjszakában is az Ég biztató, soha meg nem szünő békés kékségét.

Erről az őrtállásról, az arravaló felkészülődésről tesz tanuságot a jelen füzet is. Önképzésünk és önművelődésünk sokoldalúságát mutatja a Szent Pál Társulat keretén belül, s mindegyike egy-egy megvillanó fénysugár, egy-egy előretolása az őrállomásnak a hajnal felé. Fogadják ezért szeretettel a Főtisztelendő Urak küzdelmeiknek őrhelyén, mert készülnek feladatuk komoly tudatában az ujjoncok, hogy az őrséget megerősítsék. Az erősítést már halljuk, mert a kérdésre: Custos, quid de nocte? csak egy válasz lehet: Opus iustitiae ***pax,*** *et cultus iustitiae* ***silentium,*** *et* ***securitas*** *in sempiternum" (Iz. 32, 17.) mely meghozza a béke és boldogság, Isten és emberszeretet hajnalát.*

AZ IGAZGATÓ.

HÁLÁVAL

és köszönettel gondolunk Nagyságos és Főtisztelendő dr. Gálos László volt prefektus urunkra és a Sz. Pál Társulat volt igazgatójára, aki nyolc éven át irodalmi iskolánk élén állt. Köszönjük, hogy nemes példájával buzdított, tüzelt, lelkesített, új életre serkentett bennünket. Itt volt köztünk, ismert bennünket, látta minden mozdulatunkat, bátor elszánásunkat, elhervadt reményeinket, gyáva lemondásunkat. Ismerte vágyainkat, céljainkat, látta erőtlenségünket és hibánkat, de a bennünk feszülő jó tulajdonságokat is, azért adtuk át magunkat vezetésének hittel és bizalommal.

Köszönjük a szívünkből kiáradó szeretet melegével, hogy megszerettük az irodalmat, megbecsültük a szellemi terméket. Írói munkásságunkat neki köszönhetjük, mert Ő első próbálkozásunkkor, első sikertelenségünkkor buzdított lelkesített és újabb vállalkozásra bátorított.

Köszönetet mondunk még, mint volt Prefektus Urunknak is. Mint előljárónk közelebb volt hozzánk, ajtaja nyitva volt számunkra, hozzá vittük panaszainkat, bajainkat, emberi csalódásunkat és Ő megvigasztalt, megnyugtatott. Olajág, a béke és szeretet olajága volt számunkra, ha megjelent közöttünk, nemes alakja csak szeretetet és megértést sugárzott. Szavai után felengedtek a szívek, fegyelmi intézkedést, korholást, figyelmeztetést a szeretet jegyében tette. Szeretet volt a szava, szeretet volt prefektusi működése.

Viszontszeretetünk, hálánk és nagyrabecsülésünk kísérje életének további útján.

Isten tartsa meg Őt sokáig mindnyájunk számára, mindnyájunk örömére!

Ezúttal is tisztelettel köszöntjük új Prefektus Urunkat, a Szt. Pál Társulat új igazgatóját Főtisztelendő dr. Grund Béla tanár Urat, megértő szeretetébe ajánlva magunkat.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és főtisztelendő

VIRÁG FERENC

pécsi megyéspüspök.

Igazgatója: *Dr. Grund Béla* teológiai tanár.

Tagjai az 1939/40. évben.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc prelátus-kanonok, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla kanonok, prép., tanügyi főtan., egyh. főtan.
Dr. Vargha Damján egyetemi tanár, Maurinumi igazgató.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi plébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár.
P. Galambos Kálmán pálos szerzetes.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gálos László teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Gere Gábor esperes, szabadszentkirályi plebános.
Dr. Hajós György tb. kanonok, teológiai tanár.
Hantos Béla budai külv. káplán, szerkesztő.
Dr. Iványi János pápai prelátus, egyetemi tanár.
Dr. Jozgits János pápai prelátus.
Dr. Kelemen Andor belvárosi apát-pléb., kormányfőtan.
Kiss Lajos apát-kanonok, felsőházi tag.
Kocsis László sekrestyeigazgató.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius kanonok.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor.
Dr. Schaurek Ráfael egyetemi tanár.
Dr. Sipos István apát-kanonok, szem. rektor.
Dr. Szentkirályi István pápai prelátus.
Varga Kálmán tb. kanonok, döbröközi plébános.
Várkonyi János spirituális.
Dr. Vértesi Frigyes teológiai tanár.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.

Pártoló tagok:

Albert János
Albert József
Ambach Mihály
Angyal Dezső
Arató József
Arányi Géza
Auguszt István
Ágoston János
Árpás Ferenc
Balogh Ferenc
Balogh József
Baranyai Ernő
Barcza Tivadar
Bartinai Ferenc
Bauer József
Bárd Ferenc
Bárka János
Bátai István
Báter Károly
Belázy Ernő
Bencze Ernő
Bencze János
Bencze László dr.
Bende József
Benkő Pál
Bereczk János
Berta Antal
Berta Lajos
Békefi János
Békés Ádám
Bíró Lajos
Blandl György
Bock József
Bor Sándor
Botz Sándor
Böbel János
Braun István
Búcz Emil
Budavári László
Bujdosó Tibor
Csáky Benjámin
Csarmasz István
Cseh Ferenc
Cselenkó János
Cserta János
Csertán Ernő
Cserti István
Cséry Dezső
Csigi Imre dr.
Csordás Kálmán
Curilovics Ottokár
Czár Gáspár
Czernohorszky József
Darabos László
Deák István
Dióssy József
Domosvay Lajos
Dreher Arnold
Dubniczky László
Eberhard József
Elm F. Sebestyén
Erdélyi Gyula dr.
Erdélyi Károly
Erdélyi Lajos
Faludi Ádám
Farkas József dr.
Faust Antal
Fájt Jenő
Fehér Ferenc
Fehérváry Ferenc
Fehérváry József
Fejes Károly
Fent Gyula
Feuerbach Péter
Fényes Antal
Fényi Sándor
Fodor János
Franz József
Frost Péter
Fröschl Gáspár
Fürész József
Gaál János
Gartner Elek
Gasparich György dr.
Gábor Károly
Gábor Pál
Gedeon Sándor
Geosits Lajos
Gergely Antal
Gergye Győző dr.
Gerlai György
Gestettner Konrád
Gratzl Gyula
Gyalokai János
Gyenis József
Gyenis Vilmos dr.
Gyimesi László
Gyuk István
Hábel Vince
Halász Gyula
Handler Ferenc
Hargitai János dr.
Harray Gyula dr.
Haug Nándor
Hauser Imre dr.
Heckenberber Konrád dr.
Hegedüs Jenő
Hegedüs József
Hegedüs László
Hemrich Ferenc
Hetényi Alajos
Hérincs Pál
Hidasi János
Himesi Károly
Hirling László
Hoffmann Ádám
Hoffmann Kálmán
Hoffmann Károly
Horényi Kálmán
Horváth Dezső
Horváth József
Horváth József
Horváth Károly
Horváth Lajos
v. Horváth Lajos dr.
Horváth Mihály
Iselstöger Lajos
Juhász Pál
Jung Ádám
Jurányi György dr.
Kadosa Lajos
Kalauz Elemér
Kanizsay Vendel
Kaufmann János
Kápolnai Zsigmond dr.
Káptalan József
Kecskés Károly
Keleti Károly
Kemény Andor
Kemény Ferenc
Kéthelyi József dr.
Kiszler Gyula
Kitlinger József
Kletzl Béla
Koch Alajos
Koch Ede
Koch Gyula
Kocsis László
Kolbert Bálint
Kondits Lajos
Kosztolányi Pál
Kovács Géza
Kovács János dr.
Kovács Kálmán
Kovács Kálmán
Kovács Pál
Kozáry György
Kőszegi István
Kriszt Mátyás
Kuhl József
v. Kun Lajos
Lacfy Emil
Lajos Gyula
Lányi Emil
Lehr Ignác
Lerch István
Légár Pál dr.
Lickert József

Lócsi István
Loschert Kázmér
Lukács István
Magosföldi Péter
Magyar Béla
Magyar István
Magyar Zsigmond
vitéz Makray Lajos
Marycz Elemér
Márovics Ferenc
Martinkovics János
Marton Sándor
Masson Lipót
Mayer Ferenc
Mayerhof Péter
Melke Lajos
Merényi Ferenc
Miklósi István
Mindszenti Vilmos
Molnár József
Mózes András
Müller József
Müller József
Müller József
Nagy Béla
Nagy Ferenc
Nagy György
Nagy István
Nagy Sándor
Nádosi Sándor
Németh László
Nunkovics Gábor
Nyáry József
Ollop Ernő
Oszkai Lajos
Örösuri Nándor
Palkó József
Palotai János
Papp István
Patacsi József
Pataki Antal
Patócs József
Patton János dr.
Pásztor Endre
Pelz Árpád
Perr Viktor
Petheő Gyula
Petrovics Ede
Petrovich Ede
Péhm József
Pintz Bálint
Pittesser Antal
Pohly János
Polgár János
Pulay János
Putterer Péter
Püspök Pál
Rákossy Ferenc
Redling János
Regős Gyula
Reif József
Reinhardt György
Reil Antal
Reining Vendel
Reisz Lajos
Riedlinger Dezső
Rónaky László
Rudolf Mátyás
Sarlós György
Scharfenberger János
Schäfer József
Scheich János
Schlachter Ferenc
Sebestyén Károly
Sebestyén Ferenc
Sebő Pál
Siklósi László
Simon Lajos
Solti István
Solymár Gábor
Solymár György
Somorjai István
Staub Ádám
Sudár Dezső
Sümegi Kálmán
Szabó Dezső
Szakály István dr.
Szantner József
Szeitz András
Szeitz József
Szentes Károly
Szentiványi József
Szigethy Béla
Szigethy László
Szijártó Nándor dr.
Szinger József
Szirt István
Szolga István
Szommer Gyula
Takács Mihály
Taksonyi József dr.
Talabér György
Tandlmayer Lipót
Tasnádi József
Thán Nándor
Tiborcz Benedek
Tihanyi János
Tillinger Ferenc
Tóth Emil
Tóth József
Tóth Lajos
Trinn János
Uhl Antal
Ujvári Géza
Varga Kálmán
Varga Nándor
Varga Pál
Vaszari Kálmán
Ventura László
Verhás Géza
Vesztergombi János
Vesztegombi József dr.
Vida István
Vizi János
Vizsy Pál
Vörös Kristóf
Vucskits Imre
Wagner Zsigmond
Waszner Ferenc
Weiszenburger József
Weyer Mátyás
Wolf József
Zanyi Ferenc
Zentai Lajos

Működő tagok:

V. év.

Blazsev Marin
Brenner Ferenc
Hammer János
Kaszás Imre
Kresz Márton
Müller Jakab
Régert József
Soós B. Zoltán
Tuman Károly

IV. év.

Bosnyák Mihály
Dévényi Endre
Elm György
Ferkov Mihály
Inhof József
Kaufmann Ferenc
Kovács József
Lovinusz Mihály
Rumszauer József
Sudár Imre

III. év.

Buszlauer János
Csányi Imre
Dörnyei István
Ferkov György
Horváth J. Gyula
Medgyesi György
Szalay László

II. év.

Angyal Gábor
Dobó Zoltán
Isgum József
Mim Imre
Miszlai József
Piliván Mihály
Ritter János
Scheich Ádám
Stanitz Ferenc
Stiasny István
Stumpf Jakab
Telkes József

I. év.

Balatoni Mátyás
Czukor István
Dékány János
Fried Vilmos
Krug Péter
Mott János
Plasinka Mihály
Pleizler János
Ribli Mátyás
Rudasi Henrik
Ruppert Péter
Schreiber Rezső
Szerdahelyi István
Székely Béla

Tisztikar az 1939—40. évben.

Elnök: Brenner Ferenc V. é.
Főjegyző: Inhof József IV. é.
Szociális szakosztály vezető: Blazsev Marin V. é.
Pénztáros: Ferkov Mihály IV. é.
Levéltáros: Dörnyei István III. é.
Könytárosok: Sudár Imre IV. é., Medgyesi György III. é.
Aljegyzők: Angyal Gábor II. é., Piliván Mihály II. é.
Főmissziós: Kaufmann Ferenc IV. é.
Almissziósok: Horváth J. Gyula III. é. és Stanitz Ferenc II. é.

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja. (8. §.)

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek. (9. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (12. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P 2·—*, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító. tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

A Szent Szív üzenete

(E sorokat egy Rómában elhunyt szerzetes papirjai között találták. Valószínűleg egy privilegizált lélektől kapta, mert az „üzenet" igazán olyan, mintha magából a Mi Urunk Szívéből jönne. A Szentszék jóváhagyásával nyomtatták ki és igen sok nyelven megjelent.)

(Fordítás.)

Fázom... Szomjazon... Éhezem... Mondd az én jó papjaimnak, hogy melegítsenek szeretetükkel! Keressék számomra a lelkeket! lelkeket! lelkeket! Nem értük haltam meg szeretetből?

Szívemnek összes kincsei ím elöttük állanak!

Minél jobban távolodnak tölem a nemzetek és taszítanak el maguktól: szelíd Anyám annál jobban sürget, hogy Szívemnek szeretet-, irgalom- és megszentelö-kincseit kiárasszam.

Szent Szívem tisztelete — igaz — szépen elterjedt. Vígasztal és a lelkeket tömegesen vezeti hozzám, a lelkek Megváltójához. Mégis, mily messze vannak még mindig Szívem végtelen kincseinek megértésétöl! Anyám unszol, szeretetem sürget kincsek osztogatására. Sürget, hogy hívjam a jó lelkeket az irgalom és szeretet eme Óceánjába merülésre, temetkezésre...

Ó vidd a földsarkig Szívem hívását, föleg pedig az én papomnak, kit én annyira szeretek! Az én papom... az én másik énem, alteregóm!... Ó, ha értenék forró vágyamat, mellyel bensöleg szeretnék egyesülni mindegyikkel!... Nagyon kevesen érik el eme egyesülést annyira, amint azt Szívem számukra a földön is megadná...

És mi hiányzik ehhez?...

Összeszedni, valósággal rám halmozni, bennem összpontosítani az érzelmeket. Bennem, aki ott vagyok lelkük legmélyén.

Ó kiáltsd mindenkinek, ki értem szenved Észak jeges honában, kit Dél heve éget, a zászlóim alatt küzdö derék harcosoknak, kik éjjel-napal fáradoznak a lelkekért; üldöztetés, munka, nehézségek, fáradtság terhe alatt roskadozva szolgálatomban! Végül kiáltsd mindenkinek, hogy mennyire szeretem öket! Könyörögj, hogy hallgassák meg Szívem oly szeretö és oly sürgetö hívását! Az én gyöngéd kérésemet, mellyel lelkük mélyébe szállásra hívom öket, hogy ott Azzal egyesüljenek, aki sohasem hagyja el öket, hogy valósággal belém olvadjanak... mert minö áldást igérek én akkor!!

Ez a titokzatos és isteni egyesülés egészen másként szent és termékeny életnek lesz alapja, mint minöt idáig éltek...

Sok pap nagyon is jól ismeri a lelkek velem való egyesülésének elméletét. Sokan törekednek is rá, de mily kevesen ismerik gyakorlatban. Jámbor, lelkes, söt odaadó pap-barátaim közül is mily kevesen tudják, hogy ott vagyok lelkük mélyén, égve a vágytól, hogy egyesüljek velük!

Miért? Mert lelküknek mintegy csak felszinén élnek. Ó! csak el kellene fordulnunk a külsö dolgoktól, emberi benyomásoktól, hogy így egyedül szálljanak le lelkük mélyébe, egészen a belsejébe, ahol én vagyok. De gyorsan megtalálnának! és milyen fény- és szeretetben egyesült élet lenne osztályrészük!...

Sok-sok pap, mivel a jó úton jár és bizonyos ellenörzést is gyakorol maga fölött: megelégszik ezzel és nem megy tovább. Menjenek csak bizalommal Anyámhoz, aki az ö Anyjok is. Ó mennyire is szereti Ö az én papjaimat, mennyire szívesen könyörög hozzám érettük! Ismétlem: az én szelíd Anyám az, aki Szívem kincsének osztogatására sürget és, hogy újra és újra hívjak minden jó lelket, különösen az én jó papjaimat.

Szívem gyönyörüsége, az én jó Anyám legyen a tiétek is. Tudjátok meg, hogy Öneki, az isteni szeretet Anyjának van birtokában a csodálatos egyesülés titka. Ezt ajánlja fel most Szívem az irgalom és szeretet mérhetetlen kiáradásában összes papjainak, mint a megszentelödés új és igen nagy kegyelmét.

A Szent Pál Társulat munkássága

Főjegyzői beszámoló az 1938—39. évről.

Egy esztendei önként vállalt munkának az értékét az ígéret és beteljesülés helyes aránya mutatja. Irodalmi társulatunk életében minden év szeptembere az új ígéret, májusa pedig a beteljesülés. Ha nincs ígéret, programm, nem lehet rendszeres munka sem, viszont a legszebb programm is, ha túlméretezett, a megvalósítás során csakhamar ábránddá válik. A két véglet elkerülése volt célunk, mikor magunkévá tettük a Társulat elnökének célkitüzéseit: **Változatossá** akarjuk tenni a Társulat életét, **egész lélekkel** akarjuk végezni az önként vállalt munkát. Ígéretnek nagyon elég ez, változatosságot vinni olyan munkába, mely évenkint, söt azon belül hetenkint megismétlödik, és lelkiséggel teliteni olyan müködést, melynek keretei az évtizedes gyakorlatban megmerevedtek.

A mi feladatunk most az, hogy a mérleg másik oldalára vessük az évközben végzett munkát. Változatosság és lelkiség, ez volt a programm. Hogyan valósitottuk hát meg az egyiket, hogyan a másikat?

Munkánk változatosságát elsösorban azáltal akartuk elérni, hogy a teológiai studiumokban megismert örökké változatlan igazságokat a katolikus erkölcsben színes, lüktetö életté változtassuk. Az élet, mint a legegyénibb, legutánozhatatlanabb valami már alapul szolgálhat, hogy érdekessé és mindig újszínüvé tegye a Társulat életét. De mikor az élethez akarunk hidat verni, nem szabad elfelejtenünk, hogy a mai élethez kell ennek a hídnak érnie, mai meglátásban kell az örök igazságokat felszínre vetnünk.

Egy ma általánosan viszhangzó gondolatot, **a szociális kérdést** akartuk elsösorban a teológia prizmáján megszürni, elemeire bontani. Ezért megalakítottuk most már forma szerint is okt. 23-án a vicerektor úr vezetése alatt a szociális szakosztályt. Többen már az elmúlt nyár folyamán foglalkoztak a szociális viszonyokkal bennünket elsösorban érdeklö gyakorlati szempontból és falujuk gazdasági, társadalmi, népi, erkölcsi viszonyairól gyüjtöttek adatokat. A szakosztály havonkint tartott gyülései elsösorban elvi jelentöségü kérdések tisztázását tüzték ki célul. Vicerektor urunk, mint a szakosztály vezetöje állandóan mellettünk állt, jó tanácsaival, téma felvetéseivel és anyag nyújtásával irányította a szakosztály munkáját. Felkérte *Esztergár Lajos* h. polgármester urat, hogy országos tapasztalatai nyomán tartson számunkra egy elöadást. A vetítettképes elöadás mindannyiunk szivét lángra lobbantotta országszerte. nyomorgó magyar testvéreink iránt.

A szociális szakosztály megalakulása és sok más régi jogbizonytalanság tette szükségessé az *alapszabályok* teljes *újjárendezését*. Az elnök által kijelölt ötös bizottság végezte ezt a munkát s májusban kegyelmes Püspök Atyánk jóváhagyta az új alapszabályokat.

Részint a 900 éves hála, részint a súlyos idök miatt érzett aggódásunk fakasztotta lelkünkben a **Magyarok Nagyasszonya** tiszteletére okt. 9-én tartott díszgyülés gondolatát. A Magna Domina gyújtotta meg keresztény és magyar hazaszeretetünk tüzét, ö lesz újabb ezeréves létünk hajnalcsillaga. „Könyörülö Anyánk, szánd meg síró néped s áldd meg szegény hazánk“ hangzott fel a kérés Verhás Géza szónokunk ajkán és ez a forró vágy égett mindannyiunk lelkében.

És a Nagyasszony meghallgatta imánkat: nov. 6-án már **egy millió magyar testvérünk visszatérte** felett érzett örömünknek adhattunk kifejezést egy díszgyülés keretében. Lelkünk remegett az örömtöl, szerettünk volna minden visszatérö magyart szivünkre szoritani, megölelni, újjongtunk és úgy éreztük, hogy jogunk van örülni az igazság újjáéledésének, mert mi is szenvedtünk ezért a napért, ifjú életünk is hozott apró áldozatokat a magyar feltámadásért. Bíró Lajos mindnyájunkat megindító beszéde után Koudela: Magyar Miatyánk-jával kértük a Mindenhatót további terveinkhez. Majd idegenbe szakadt testvéreink sóvárgása rezdült meg szivünkben Kacsóh: Rákóczi megtérésén keresztül, végül kispapi lelkünk testvér várása jutott kifejezésre Zentai Lajos, az elnök erre az alkalomra született költeményében.

Anyaszentegyházunk **úniós gondolatának** ébrentartására és fejlesztésére ebben az évben is tartottunk a keleti napon rendkívüli díszgyülést. Az ünnepi beszéd, a négyszólamú ének, felolvasás, szavalat és rektor urunk öméltóságának megkapó buzdító szavai mind abban az egyre sürgetöbb kívánságban csúcsosodtak ki: „Ut omnes unum sint.“

Kispap-**karácsonyunkat** a családias bensöség melege hatotta át. A szegény gyermekek számára rendezett szeretetünnepélyünkröl lapunk más helyén számolunk be részletesen. Karácsonyesti házi ünnepélyünket külsö vendégek is megtiszteltek: Kiss Lajos apátkanonok, kormányfötanácsos úr és Majtényi Viktor tábori esperes, alezredes úr. A szentestét a Kiszler Gyula, cantus magister vezénylésével elhangzott két szép karének mellett Zentai Lajos „Papi karácsony“ c. misztériumjelenete tette felejthetetlenné.

Március 15-én új meglepetésekre ébredtünk. A történelmi események új lázba hozták a szíveket és új irányt, jelentösé-

get adtak márc. 15-nek. Ünnepi szónokunk, Lócsi István a mult eseményei helyett a jelen örömeiről és a jövő feladatairól beszélt, majd Verhás Géza „A magyar föld reverendás szerelmesei“ c. felolvasásában elénk vetítette Anonymus, Pázmány, Prohászka hazafisága tükrében a jövendő magyar pap hazafias hivatását.

És még egy fontos esemény történt ebben az évben, mely szintén egész közelről, lelkünk mélyéig érintett bennünket s ez: az **őrségváltás Szt. Péter trónján.** Szükségét éreztük, hogy *nyilvános díszgyűlés* keretében fejezzük ki ragaszkodásunkat Krisztus helyettese iránt XII. Pius pápa őszentsége trónra lépése alkalmával. Mindannyiunk lelkéből beszélt szeretett igazgatónk Dr. Gálos László tanár úr, mikor ünepi megnyitójában mondotta, hogy az új főpap, tanító és kormányzó üdvözléséből „a magyar klérus és egy kis szögletben a pécsi kispapság alázatos tisztelettel helyet kér.“ Ünnepélyünket magas megjelenésükkel megtisztelték: nagyméltóságú és főtisztelendő Virág Ferenc megyéspüspök úr, Makay István polgármester úr öméltósága, méltóságos dr. Hanuy Ferenc ált. püsp. helynök, méltóságos Komócsi István pápai prelátus, több kanonok úr és főtisztelendő úr.

A fenn vázolt hat díszgyüléssel iparkodtunk Társulatunk életét nemcsak ünnepélyessé tenni, de a kitüzött programm szerint iparkodtunk azt a körülöttünk viharzó élethez is alkalmazni, maivá tenni.

Az alapos, mindennapiságuk mellett is teljes lélekből fakadó munkának kifejezői a hetenkint tartott **rendes gyűlések.** Ezek részletes ismertetésébe már nem bocsátkozhatunk, de legalább lássuk nagy vonásokban. Tartottunk **15** *rendes gyűlést* **29** *műsorszámmal*, melyek müfaj szerint következőképen oszlanak meg: *felolvasás* **18**; *szabadelőadás* **5**; *szavalat* **2**; *beszéd* **4**. Tárgy szerint pedig: *történeti* **1**; *szociális* **13**; *pasztorális* **1**; *dogmatikus* **1**; *liturgikus* **2**; *missziós* **1**; *irodalmi* **3**; *etikai* **1**; *egyéb:* **4**.

A Társulat munkájának tekintélyes része csak eredményeiben jut a nyilvánosság elé. Ez a **pályatételek** kidolgozása.

Méltóságos Makay István polgármester úr pályatétele: „Az Egyház ünnepélyes szertartásainak áhítatkeltő hatása és ennek a papság részéről megkívánt feltételei.“ Az első díjat, 20 P-t megnyerte *Horváth J. Gyula* II. é. úr, a második díjat, 10 P-t *Sótonyi Gyula* I. é. úr.

Méltóságos és főtisztelendő Dr. Sipos István rektor úrnak „Az egyházi tagság“ c. pályatételére 2 munka érkezett. A pályadíjat *Brenner Ferenc* IV. é.-nek ítélte oda a bíráló bizottság. (25 P.)

Főtisztelendő Tiborc Benő pleb. úr pályatétele: „A nemzeti szocializmus és Szt. István Magyarországának élete.“ beérkezett 3 munka. A 20 P-ös pályadíjat megnyerte *Inhof József* III. é.

Főtisztelendő Horényi Kálmán pléb. úr pályatétele: „Vajjon mit tenne Szt. Pál apostol az ormányság hitéletének emelésére.“ A pályadíjat, 20 P-t megnyerte *Kaszás Imre IV. é.*

Végigmentünk egy esztendei munkánkon, melyet ha magában tekintünk, talán nem különösebb értékü. De mi abba a szintézisbe illesztjük bele ezt a munkát, melyet úgy hívunk, hogy papi karakter. Összekötő anyag ez az elvont teológiai studiumok és a lelkipásztori gyakorlat közt. A strassburgi dóm évszázadokig épült és azok a munkások, kik évenkint egymást felváltva dolgoztak rajta, azért alkottak maradandót, mert ebbe a szintézisbe fektették munkájukat. Mi a Szentlélek templomát akarjuk magunkban és másokban mindig jobban kiépíteni és hisszük, hogy az elmult év munkája egy téglasor volt ennek a templomnak falában, mely megmarad mindaddig, míg a templom állni fog.

RÉGERT JÓZSEF
főjegyző.

Mi kötelez bennünket az uniós munka felkarolására?

„Néha a katolikusokban is hiányzik kötelességeik helyes megítélése. Hiányzik a szükséges ismeret és testvéri szeretet.“ [1] E komoly szavakat boldog emlékü XI. Pius pápa intézte 1927-ben az olasz egyetemi ifjúsághoz.

És csakugyan, vajjon hány katolikus ember van, akiben elevenen és gyakorlatilag ott él a tudat, hogy neki kötelessége van az Egyháztól elszakadt görög-keleti testvéreivel szemben? És vajjon nem volnának-e többségben azok, akik erről a tényleg katolikus kötelességükről még csak nem is hallottak semmit? Pedig van velük szemben kötelességünk, mely az úniós munkáért való buzgólkodásban áll. Ennek igazolásaképen csak néhány okot szeretnék vázlatosan megemlíteni.

Aki csak némiképen is ismeri Anyaszentegyházunk gyermekkorát, aki csak valamit is hallott azokról a vad viharokról,

[1] Keleti Egyház V. évf. 9. sz. 232. old.

melyeket az első századok folyamán ki kellett állnia, annak éreznie kell a tartozást Kelettel szemben. A még jóformán járni tanuló Egyháznak óriási külső és belső harcokat kellett megvívnia, és a jó Isten különös kegyelmének tekinthető, hogy épen akkor léptek porondra azok a szellemóriások, akik a legádázabb harcokban is győzni tudtak. Amikor az arianizmus hullámainak árja fenyegette a hit egységének biztonságát, Szt. Athanáziusz sziklaként verte vissza azokat. A három kappadociai atya, azután Jeruzsálemi szt. Cyrill, Aranyszájú szt. János és a többi nagy keleti atyák mind igazi oszlopai voltak az általános Egyháznak. Most is az ő tanításaikat tanuljuk, nagy részben nekik köszönhetjük hitünknek tudományos megalapozottságát, és ragyogó, szent életükkel mindenkinek mindig példaképül szolgálhatnak. És amikor most azt látjuk, hogy az Úr szőllejének épen az a része pusztul, amely valamikor olyan nemes termést hozott, akkor feltétlenül tudatára kell ébrednünk, hogy *a mentésben nekünk is segítenünk kell.* A hit egységéért való fáradozás és a századok óta tartó szakadékot betöltő munkának folytatása most a mi feladatunkká lett.

Ha lelkileg még kissé ott időzünk az első századok Egyházánál és figyeljük annak életét, akkor úniós kötelességünknek még egy okát találjuk meg. Ahogyan az emberi testben a szív az, mely a különböző testrészekbe szétlöki a friss, tiszta vért, amely az egész szervezetet életben tartja és ellenállóvá teszi, úgy a fejlődő Egyház életében *a zsinatok voltak azok a szívdobbanások,* melyek Krisztus Urunk igaz tanát belekiáltották a zavaros világba. E zsinatok, melyek adott körülmények folytán létfontosságúak voltak az Egyház életében, Keleten zajlottak le. Tehát azt mondhatjuk, *hogy az Egyház szíve századokon át Keleten dobogott.* Keleten gyültek össze az atyák, hogy szembeszálljanak mindazzal, ami az általános Egyháznak akár tanbeli, erkölcsi vagy fegyelmi egységét a legcsekélyebben is kikezdte. Mennyire sajnálatos azért épen annak a résznek egységmegbontása, ahol olyan sok szentéletű atya egységre talált, és ahonnan olyan sok jó származott az egész keresztény világra. A tisztelettel párosult hála kötelez a munkára.

Thomas a Yesu a sarutlan karmelitáknak XVI. századbeli castiliai provincialisa a „De Unione Schismaticorum cum Ecclesia Catholica Procuranda" című munkájának prológusában ezeket írja: „Quamobrem qui inter veros Ecclesiae filios rem Deo acceptissimam facere cupiunt, in conversionem schismaticorum qui ab Ecclesiae Romanae corpore seipsos diviserunt, serio incumbere deberent, quod subiectis rationibus persuaderi videtur ... *Ipsa gentis ruditas summa commiseratione digna est,* praesertim si cum vitiorum colluvie coniungatur."[2] Az únióért való buzgólkodás egyik okát tehát a keletiek iránt való könyörületben látja, az ő tudatlanságuk és a hit dolgaiban való járatlanságuk miatt. Az irgalmasság lelki cselekedetei között pedig első helyen áll: docere ignorantes. Ez a parancs különösen keleti testvéreinkkel szemben kötelez. Az isteni szeretet rendje szerint ugyanis azokat kell jobban szeretnünk, akik velünk szorosabb kapcsolatban vannak, akik hozzánk közelebb állnak. Már pedig „... az Egyház testéről leváltak közül hozzánk legközelebb az a közel 200 milliónyi, magát orthodoxnak nevező keleti keresztény áll, kiknek ma is apostoli utódlású püspökeik, érvényesen felszentelt papjaik, érvényes szentmise-áldozatuk, a katolikus egyházéval számban és felfogásban, kegyelemeszközlő hatásokban egyenlő, érvényes szentségeik vannak, s a tan, melyet hirdetnek, a hit, melyet vallanak, a maga egészében katolikus tan és katolikus hit még akkor is, ha terminus technikusaik nem egyeznek a katolikus egyházéival, mégha talán idegenkednek, vagy ellene is szegülnek olyankor, mikor a katolikus egyháznak a nagy keleti szakadás óta definiált igazságairól, újabb keletű törvényeiről vagy fegyelmi döntvényeikről van szó."[3]

Végül, de nem utolsósorban *kötelez bennünket a szeretet.* Minden szeretet az egyesülésben nyer kielégülést. Felebarátaink iránt való szeretetünk is a velük való egyesülést keresi. És ez a szeretet a legtökéletesebben az Istenben való egyesülés alakjában kristályosodik ki. Ha már most meggondoljuk azt, hogy az Istenember, Jézus Krisztus titokzatos módon, misztikusan azonos magával az Egyházzal, akkor az Egyházban való egyesülés azonos magával az Istenben való egyesüléssel. A felebaráti szeretet tehát természeténél fogva keresi keleti testvéreinkkel az Egyházban való egyesülést. Ezért tehát az únio munkálása kötelesség.

Amikor mi az Egyház egységének helyreállításáért fáradozunk, akkor a szeretet hevít a munkában. És ha ez a szeretet harcra hív, akkor harcolunk. Szeretet és harc — nem ellentmondás ez. Ezt a harcot szentesíti a cél és a harci eszközök. Célja Krisztusnak végrendelet — és parancsszerű akarata: „ut omnes unum sint", harci eszközei pedig az ima és áldozatos munka, olyan fegyverek, melyek Krisztus azon szolgái kezébe illenek, akik nem tudják elviselni, hogy Krisztus Urunknak varratlan köntöse továbbra is szétszakadva maradjon.

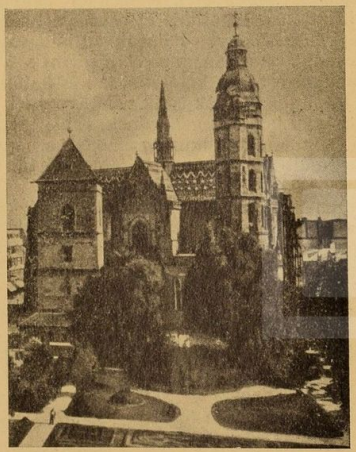
INHOF JÓZSEF
IV. éves.

[2] J. — G. Migne. Tom. quint. pag. 398.
[3] Keleti Egyház, VI. évf. 6. sz. 189. old.

Rákóczi városából...

Borongó, esőre hajló reggelen hagytam el a felsőidrányi plébániát, honnan a premontreiek kedves vendégszeretetének emléke kísér. Szép, barátságos vidék, mégis alig nézek széjjel. Türelmetlen sietség hajt a régnemlátott, szeretett szülőváros felé.

A Hernád völgye itt összeszűkül. Vasút, folyó- és országút egy darabig egymás mellett futnak. A Felvidék, a hegyek országának első üdvözlete ez! Nemsokára azonban a közlekedés eme három ütőere ismét szétválik. Az út a völgyből kikapaszkodik és szántóföldek, legelők közt fut tovább. A békés összhangot egyszerre nagy, szomorú-szürke hivatalépület zavarja meg. Idegenül, gőgösen terpeszkedik az útszélen. Az épület most üres és lakatlan. Az idegenbe került magyar földet őrízték onnan húsz évig... Szívem megdobban a gondolatra, hogy arra a földre értem, mely felé oly sokáig csak tehetetlen vágyakozással néztem. A tegnap álma azonban ma valóság! A sorompó lehullt s most szabad, magyar út vezet Rákóczi városa felé!

A Hernádot összeszorító dombok is most kissé visszahúzódnak s a kis lapályon nyílegyenes út vezet iránytüm, célpontom, a kassai székesegyház toronykeresztje felé. Jobboldalon a pompás, modern rádió-állomás marad el, míg balról nemsokára a szelíd lankájú dombra épült gyönyörű temető tünik fel.

Elhaladok a ferencrendi templom, a piactér mellett s egyszerre a város szíve, büszkesége magaslik fel előttem: Szent Erzsébet temploma. A kép elragadó és lebilincselő. Mert míg Bécsben az István templomot csak majdnem belébotolva fedezzük fel, Köln büszkeségét a Hohenzollern-brücke és a pályaudvar hatalmas tömege, a milánói dómot pedig 5—6 emeletes paloták rengetege nyomja: itt a széles, nyilt utca közepén szabadon bontakozik ki a a székesegyház páratlan pompája. Lendületes vonalaival, merész arányaival biztosan uralja a környező 1—2 emeletes háztömböket.

Itt is hagytak azonban nyomot maguk után a távozók. A főutca harmonikus, finom házsorát otromba és ízléstelen toronyszerű tömeg bontja meg. Nyolcemeletes, hatalmas kockaalakú épület ez s az embert valami félbenmaradt felhőkarcolóra emlékezteti, melynek felső emeletei hiányoznak. Mint mondják — a csehek az egész utcasort ilyenné akarták kiépíteni. Általában óriási arányú építkezés jellemzi a csehek 20 éves itt tartózkodását. Hatalmas rendőrségi-, posta és pénzügyigazgatósági palotájuk ma több magyar hivatalnak ad mindegyik helyet, mégpedig bőségesen. Egész új városrész épült a régi Erzsébetváros alatt. Ízléses épületek, szép, egyenes utcákkal szolgáltak lakásul a tisztviselőseregnek, melyet a bürokrata cseh állam sehogysem tudott a város régi kereteibe bepréselni. (Túlméretezett számukra jellemző, hogy a város átadásakor több, mint 26.000 polgári tisztviselő — tehát a katonaság, rendőrség és csendőrségen kívül — hagyta el a várost.) A kétségkívül szép városrészt a csehek büszkén kis Prágának nevezték. Itt épül most a ferencrendiek új temploma. Belső berendezése még nem kész, de méretei, karcsú, nemes vonalai (torony!) már most is sokat igérőek. (Mikor ottjártam, éppen K. és H. főtisztelendő urak Pécsről tekintették meg alaposan, bár a torony megmászását elmulasztották!) A toronytető szellős árkádjai alól festői látvány a lábunk alatt elterülő város. Innen, felülről is újból megállapítható, hogy a perifériák kivételével milyen változatlan maga a város. Szük, régi utcácskái, átjáró-házai, boltíves kapui híven őrzik ősi multját. Eredetisége a város középpontjának, ahol a fontos és régi épületek állnak — székesegyház, városháza, vármegyeháza, püspöki palota stb. —, hogy nem a szokásos négyzet, hanem téglalap alakban épült.

A város ütőere a Fő-utca. Elején és végén összeszűkül, de közepén oly széles, hogy a keresztben álló székesegyház is helyet talál magának. A Fő-utca kiszélesedő részében szebbnél-szebb kertecskék váltakoznak monumentális épületekkel. A legelső ilyen kis oázisban állt a honvédszobor, melyet a csehek természetesen eltüntettek. Kicsit tovább, az építészetileg oly különös szerkezetű

Szent Mihály kápolna. (A kis oromtorony egy gótikus — eredetileg talán román — keresztíven nyugszik!) De itt mutogatják boldogan a kassaiak azt a cseh zászlórudat is, melynek piros-fehérkék festése eső és nap hatása alatt a magyar nemzeti színné alakult s mégis hogy-hogy nem elkerülte a csehek figyelmét.

A székesegyházzal szemben áll a premontreiek szép, kéttornyú temploma. Barokk stílusú, de itt-ott mintha renaissence elemek is előbukkanpának még. Ha már a templomoknál tartunk, említést érdemel, hogy a Péccsel körülbelül egy népességü város mily nehéz feladat elé állítja úgy a híveket, mint a papokat. A város 4 temploma — nem számítva a ferencrendiek régi és most épülő templomát, valamint a domonkosrendi apácák kápolnáját — 400 méteres körön belül csoportosul. Így áll elő az a furcsa helyzet, hogy a nem egy olasz püspökségnél nagyobb számú hívősereg egy plébániához tartozik. A lakosság zöme a székesegyházba jár. Mégsem tapasztal az ember torlódást vagy zajt, bár hétköznapokon is szép számú látogató akad. Ez különben egyúttal a templom méreteire is jellemző fényt vet.

Mit mondjunk mármost magáról a gótika eme remekművéről? Lehet-e leírni a homályba vesző hatalmas boltíveket fejünk fölött, az egészen anyagszerütlenül finom kőcsipkéket a szentségházon és a szobrokon? Az óriási üvegablakokon áttüző nap káprázatos színjátékát, vagy a Nagy Fejedelem kriptájának megrázó, keresetlen egyszerüségét? Képen, vagy valóságban, de l á t n i kell ezeket! A legszínesebb leírás is csak halvány, erőtlen képet, fogalmat nyujtana róla. A sok müvészien szép, az áhitatkeltő, megnyugtató félhomály, az egységes, halk harmóniába olvadó csengetés, szó, lépészaj varázsa fogva tartja az embert. Szinte az időnkívüliség boldog állapotában merül az ember a tabernákulum fenséges foglyával való beszélgetésbe. Az élet a maga nyughatatlan, ideges lüktetésével nem ér idáig. Gondjaink, bajaink egyszerre távlatot kapnak s mi maradék nélkül tudunk boldog feledkezéssel Isten jelenlétébe temetkezni. Bonum est nobis hic esse ...

Nem csoda hát, hogy a kapun kilépve káprázatot a tüző napfény s nyomasztóan nehezedik ránk az utca lármás forgataga. Csend, magány után vágyik az ember, hogy előbbi élményeit rendezze s azoknak utórezgését még egy darabig háborítatlanul őrízhesse. Önkénytelenül is kifelé indulok így a városból.

Kassa észak-déli irányú völgyben fekszik s alig hagyjuk el a várost, erdők-hegyek közé érünk. Villamosvasút visz a szük és festői Bankóvölgybe, ahonnan a meredek hegyoldalon szépen kanyargó szerpentinen a kassaiak kedves és hagyományos kirándulóhelyére, Bankófüredre érünk. Kis kápolna áll a hegygerincen, a szállótól alig párszáz méterre. Lent, mélyen alattunk van a város tarka házcsoportjaival, míg a másik oldalon tekintetünk a hegyekerdők világába vész. Az új határ azonban itt fut a közelben. Pár

kilométer csak a pompás tátrai müúton s mikor a lomberdőt komoly fenyők váltják fel: meg is kell állanunk. Az út itt, a Jahodinán éri el legmagasabb pontját, mely a Zengő magasságának (682 m.) felel meg.

Kereszt áll a tetőn, honnan a szem messze-messze túllát a határon, fel egészen a nyárvégén is már nem egyszer hóborította Tátra-csúcsokig. Előttünk a völgyben Kassabéla falucska húzódik meg, de már nem a miénk. Az erdő, a havasi rét, a csörgedező kristálytiszta erecske minden változás nélkül fut át az elszakított földre. Az emberi megnemértés, gyülölködés fájó misztériuma ül a lélekre a leszálló alkony e magányos perceiben ...

Gyorsan esteledik. A fenyves hüvös párába burkolja hatalmas szálfáit s a lassan ereszkedő esti ködnek már csak legfelső rétegeit szegi halvány rózsaszínnel a lebukó nap. Még egy búcsúpillantás a lassan ködbeveszö határontúli hegyekre. Így néztem Kassa felé is még pár évvel ezelőtt. Fájó-vágyó szívvel, de reménykedve. Omnia in manu tua sunt Domine ... sóhajtom most is és hazafelé indulok.

Sötét estére érek vissza a városba. Az édes szülőváros most mégegyszer lelkemhez szól, emléket vés szívembe, mely talán válasz a jahodinai fájdalmas percekre is. A szük utcákból nem sok fény sugárzik a város fölé. A környező dombokról nézve sötét tömegként terpeszkedik a háztömeg, itt-ott sejtetve csak valamit magából. A lassan éjjeli pihenőre csendesülő város fölött messze kimagaslik Szent Erzsébet templomának toronykeresztje. Villanylámpák mélykék fényében ragyog bele az éjszakába. Alatta, körötte áthatolhatatlan sötét. Maga a torony sem látszik, melynek tetején áll. Azt hinné az ember, hogy a levegőben lebeg.

Nézem és eltünődöm ... Nem reklám, nem idegent csalogató látványosság ez, hanem szimbolum. Szimboluma a kereszt árnyékában élő, küzdő és szenvedő, de végül is diadalmaskodó Rákóczi városának, de talán az egész magyarságnak is.

SOÓS B. ZOLTÁN
V. éves.

Plébános Urak!

Rossz a **Misekönyv**, régi a **Breviarium**?
A lehető legnagyobb kedvezménnyel szállítja
a **Missziós Szakosztály.**

A Szociális Szakosztály működése

MUNKÁRA FEL!

Vajudik a világ. A küzdelmek korát éljük. Az egyik ellentét még el sem símult s a másik annál nagyobb erővel tör elő. A nagy mérkőzésben ezrek ontják ki vérüket s maradnak holtan a küzdőporondon, anélkül, hogy valamit is jobbra fordult volna az emberiség sorsa. Küzdünk, civakodunk, marakodunk. Magunk is érezzük, hogy elég volt már a vérből, az áldozatból. A béke után áhítozunk, a nyugodtabb élet után sóvárgunk.

De hol a béke? Mikor következik el a kor, hogy a munkás nem gyülöli az urat, az úr megbecsüli a munkást; az egyik osztály nem acsarkodik a másik ellen, hanem kéz a kézben szolgálják a békét és a rendet? Mikor talál már egyszer magára a keresztény Európa, hogy müveltsége és kereszténysége birtokában megoldja a feléje tornyosuló nehézségeket s útmutatást nyujtson a színes fajoknak is? A választ megadja a dicsőségesen uralkodó Szent Atyánk, midőn kiválasztja jelmondatát: „Opus institiae pax". A béke csak akkor következik el, ha az igazságosság veszi át az uralmat a földön. Nyugalom csak akkor jut osztályrészül az emberiségnek, ha szétomlanak az égig tornyosuló válaszfalak az egyes néprétegek között. Csak akkor lesz rend és megelégedettség, ha mindenkinek megadjuk, ami a magáé, amit őt megilleti.

Mi halljuk bölcs pápánk csatakiáltását s magunkévá tesszük jelmondatát. Küzdünk az igazságosság diadaláért. A „Szent Pál" magyar iskola keretén belül megalakítottuk a „Szociális szakosztályt". Ennek a szakosztálynak feladata, hogy kizárólagosan szociális témákkal foglalkozzék; célja pedig az, hogy a tagokban felébressze vagy tovább fejlessze a szociális érzéket. Az ifjúság már régtől fogva figyelmes lett az idő szavára, meghallotta a nép fel-feltörő jajkiáltását, de Vicerektor Urunk volt az, aki megtalálta számára a kellő keretet s a megalakulást tető alá hozta. Az ő bölcs irányítása és vezetése mellett dolgozunk és müködünk.

Lehet, hogy egyesek ezt vetik ellen: Mit akarnak ezek a papnövendékek? Elég, ha csak a teológiai studiumokkal foglalkoznak. Mit ütik bele az orrukat olyan dologba, ami nem tartozik reájuk? — Ezeknek ezt feleljük: Igaz, hogy sok munkánk van, de úgy érezzük, hogy rendkívüli időkben a rendesnél többet kell dolgozni.

Vannak, akik azzal ütik el a dolgot: az Egyháznak a feladata, hogy természetfeletti dolgokkal foglalkozzék, az anyagiakat pedig hagyjuk a világiaknak. Ezeknek ezt válaszoljuk: Mi sem tévesztjük szem elől, hogy az Egyház feladata, hogy az örök életre vezesse az embereket. De éppen ebből következik, hogy a nép anyagi helyzetével szemben sem lehet közömbös. Mindnyájan tudatában vagyunk annak, hogy aki a célt akarja, annak az eszközöket is akarnia kell. Mi az örök üdvösséget akarjuk biztosítani az emberek számára. Mivel azonban az ember ezen a földön él s már itt dől el, hogy az örök életre, vagy örök kárhozatba kerül, olyan életkörülményeket kell számára teremteni, melyek az örök élet elnyerésében segítik. Mit ér a müködésem, ha a szegények büneit ostorozom, de a gazdagok s vagyonosok förtelmeit elhallgatom? De csak az Egyház történetét kell szemügyre venni s látni fogom, hogy az Egyház soha sem mondott le a nép anyagi helyzetének javításáról. Azért mondotta Montesquieu: „Csodálatos! A keresztény vallás, melynek egyetlen feladata, hogy a túlvilági boldogságot biztosítsa az emberek számára, a földi boldogságot is megadta az emberiségnek."

Minden mozgalom egy probléma megoldásán fáradozik s ha a problémát megoldotta, érdemes volt életre kelnie. A szociális probléma megoldásán több mozgalom fáradozott már, sajnos azonban nálunk még egyik sem oldotta meg. Álljunk hát bele mi is e munkába s a Megváltó segítségével hozzunk megváltást e problémának! Hisz a mi kezünkbe van letéve az emberiség sorsának az irányítása. Lépjünk Kolping, Sonnenschein s Prohászka nyomdokába! Legyünk mindenkinek mindenévé s a jó Isten nem veti meg áldozatunkat.

Küzdjünk egy jobb kor elközeledéséért, amikor nem azt fogják nézni, ki milyen családnak a sarja, amikor az úr nem nézi le a parasztembert, hanem értékelni tudja értékes munkáját, amikor mindenki teljesíti kötelességét, hogy dicsőítse Istent, mindnyájunk Atyját, aki előtt mindnyájan egyenlők vagyunk!

BLAZSEV MARIN
V. éves.

Kíméljék a pénztárcájukat!

Könyveiket a **Missziós Szakosztályon** keresztül rendeljék!

Az ormánysági katolikusság helyzete.

Megkondult a halálharang az Ormányság felett... Talán soknak lelkében túlzásnak tünik fel ez a lesujtó „bevezető", de hogy mennyire megfelel a valóságnak, elégedjünk meg egyenlőre ennyivel: az ormánysági öslakosság az utolsó hetven év alatt 18.000-röl 12.000-re süllyedt. *Tehát pontosan egyharmaddal, 6000-rel fogyott a lélekszám, holott a megfelelő szaporodási feltételek mellett, legalább ennyivel kellett volna gyarapodnia. 12.000 magyar hiányzik* tehát az Ormányság földjéről... Hát nem a halálharang kongatja gyászénekét ennek a népnek?! A mi fülünket is meg kell remegtetnie e síró harangzúgásnak, a mi fülünket is rá kell fordítani a kétségbeesett segélykiáltásra: *mentsetek meg a haláltól, nem akarunk elpusztulni!* És meg kell tennünk mindent, amit csak tudunk, hogy a kihaló Ormányságot, a hulló magyarságot megmentsük...

Baranya délnyugati részén terül el az Ormányság. *Negyvenöt* pusztulásnak indult színmagyar községből áll. A két nagyobb községen, Sellyén és Vajszlón kívül nincs még egy, amely 40—50 háznál többet számlálna. Területe kb. 80.000 kat. hold. „... *az Ormányság fogalma alá annyira éles faji, nyelvi és bizonyos külsőségekben annyira különleges néprajzi sajátságok tartoznak, hogy a területére évtizedekkel ezelőtt beköltözött, más eredetű magyart is azonnal megismered: ez nem Ormányság.*" (Kiss G.: Ormányság.) Nincsenek természetes földrajzi határai. *Bodonyi Nándor*, volt tanítóm, találóan így határozta meg területi kiterjedését: „*ameddig a bikla ér.*" (A bikla tipikus ormánysági női ruhadarab. Térdig érő, ráncos, hófehér szoknya.)

Az ormánysági öslakosság magyar és református. Ma már a bevándorlók — csaknem kivétel nélkül katolikusok — száma kb. meghaladja az öslakosságét. De a lakosság így is színmagyar. Az öslakosság és bevándorlók közötti különbséget tehát csak a valláskülönbségben találjuk. Ép ezért református elnevezés alatt az öslakosságot, katolikus alatt pedig a bevándorlókat szokták érteni.

Természetesen a *református*ság — mint öslakosság — *kezén van a föld, a vagyon.* Csaknem kizárólag földmüveléssel foglalkoznak; saját földjüket müvelik. Ezzel szemben a *katolikusok* legnagyobbrészt *földhöz ragadt szegény napszámosok, uradalmi cselédek, béresek és iparosok.* Tehát vagyonilag a reformátusság vezet olyannyira, hogy velük e téren a katolikusokat nem is lehet egy napon említeni. S ha e nagy vagyoni eltolódás figyelembevételével mindkét részről vizsgáljuk a szaporodást, furcsa, söt első pillanatra egyenesen érthetetlennek látszó kép tárul szemünk elé: *a református*ságot *irtózatos erővel pusztítja az egyke* és viszi a biztos halálba, míg a szegény *katolikusságnál a születési arányszám jóval meghaladja a gazdag öslakosságét.*

Bennünket közelebbről a katolikusság sorsa érdekel. Éppen ezért a következőkben csak róluk lesz szó. A katolikus lakosság száma 1830-tól 1930-ig *1500-ról kb. 10.000-re emelkedett szemben a reformátusokéval, akiknek száma ugyanezen idő alatt 18.000-ről 12—13.000-re esett vissza.* Az eredmény a katolikusok részéről kielégítőnek, söt biztatónak látszik. *De ez csak látszat!* Mert ha a dolog mélyére nézünk, szomorúan kell megállapítanunk, hogy itt is bajok vannak: az utóbbi évtizedekben a katolikusokat is kikezdte az egyke. Nem is csodálkozhatunk ezen. Ennek természetes magyarázata van: „*Az egyke a legveszedelmesebb betegség, mert mindenkit megfertőz, aki útjába kerül. A kolera, himlő, pestis sok embert pusztított el, de mindig voltak sokan, akiken nem fogott a ragály. Ha az illető megúszta szerencsésen a betegséget, annak megvolt legalább a nyugodtsága, hogy egy egész életre mentesült attól a betegségtől. Ezzel szemben az egyke mindenkire ráragad és aki egyszer a karmai közé kerül, az nem tud többé tőle szabadulni*" — írja *Hidvégi János* a „*Hulló magyarság*"-ban.

Az egyke valóban ragályos betegség. „*Megfertőz mindenkit, aki útjába kerül.*" A gyengébb ellenállóképességüeket könnyebben, a szívósabbakat nehezebben. De a méreg hatása biztos. Az ormánysági katolikusság jó ideig ellenált a pusztító ragálynak. Elkerülni azonban — sajnos — nem tudta. Végül is kimerült, ellenállása az utóbbi időkben megtört s a kór köztük is most már rohamosan terjed. Természetesen még nem állanak egy színvonalon a reformátusokkal. Ezt nemcsak a statisztikából, de saját tapasztalatomból is bizonyíthatom. Nyaranta ugyanis gyakran fordulok meg Drávaiványi és Drávasztára községekben. Mindössze 3 km-nyi a távolság közöttük. Az előbbi ősrégi település, ma csaknem csupa református lakosságú, míg az utóbbit tiszta katolikusok lakják. Ha az ember mindkét falun áthalad, lehetetlen észre nem venni a kettő közötti nagy különbséget. Az egyik egész kihaltnak látszik, fényes nappal egy élőlénnyel sem találkozik az ember, egy gyerekhangot se hall sehonnan. Mitha senki sem lakna itt, mintha minden kihalt volna itt. Ezzel szemben a másik községben a csendet utcahosszat felveri a gyerekek lármája. Az udvarokban, kint az utca porában ugrándoznak, játszadoznak kis fiúk, kis lányok. A nyomasztó érzés, amely az előbbi faluban az ember lelkére nehezült, itt felodódik. Ez

azonban nem jelenti azt, hogy a katolikusság teljesen ment az egykétől. Csak azt mutatja, hogy még nem tart ott, ahol a reformátusság. *Világosan feltűnik a katolikusságra áthárámló veszedelem, ha a lakosság szaporodását foglalkozás szerint vizsgáljuk.*

Íme pár adat!

A népmozgalom megnevezése	vallás	1911—20 kisbirtokos	napszámos	cseléd	iparos	szellemi	1921—30 kisbirtokos	napszámos	cseléd	iparos	szellemi
születés	r. kat.	148	355	618	315	51	281	490	929	353	80
halálozás	r. kat.	164	453	372	210	30	188	370	449	193	44
szaporodás	r. kat.	**—16**	**—98**	**246**	**105**	**21**	**93**	**120**	**480**	**160**	**36**
születés	ref.	1363	231	166	150	70	1527	250	150	194	65
halálozás	ref.	3010	436	123	66	55	2540	302	97	80	28
szaporodás	ref.	**—1647**	**—205**	**43**	**84**	**15**	**—1013**	**—52**	**53**	**114**	**37**

Látjuk ezekből az adatokból, hogy a *kisbirtokosok és napszámosok valláskülönbség nélkül következetesen fogynak*, míg a *cselédek, iparosok és szellemi foglalkozásúak szaporodnak*. Igaz ugyan, hogy a kisbirtokosok és napszámosok esése a reformátusoknál aránylag nagyobb, de **némely helyen már a katolikusoknál is a nulla alá esik a szaporodási arányszám.** És ez mindennél világosabban mutatja, hogy itt is nagy a baj: *már a katolikusokat is kikezdte az átkos betegség, az egyke.*

Ezen nem is csodálkozhatunk nagyon. Vajjon csodálkozhatunk-e, ha a hit- és valláserkölcs terén a züllés jelei mutatkoznak akkor, amikor a reformátusságot csaknem 40 lelkész gondozza, a katolikusság lelki igényeit *két plébánia* elégíti ki csaknem ugyanolyan lélekszám mellett. 10—15 km-re gyalogolni a templomba a legjobb akarat mellett is lehetetlenség. A hívek vallási igényeiket nem tudják kielégíteni. S e mellett bent élnek a romlott protestáns környezetben. Bővebb fejtegetésre nincs szükség, hogy ez mit jelent. Érthető, hogy az a szegény elhagyatott lélek nem tud ellenállni a fertőző szellemnek, hogy ilyen körülmények között asszimilálódik a környezetéhez. Ezekhez járul még *az iskolaügy rendezetlensége.* A katolikus gyerekek kénytelenek a ref. felekezeti iskolákat látogatni. Itt pedig — sajnos nem egyszer — meg vannak fosztva a nyugodt tanulás lehtőségétől, könnyen elgondolható okból kifolyólag. Úgyannyira, hogy a szülők kénytelenek, — ha kat. iskola van a közelben — 5—6 km-re odaküldeni gyermekeiket. Ezeken az okokon kívül nagy szerepet játszik még a katolikusok *szomorú gazdasági helyzete.* Nagy szegénységben, nagy nyomorban élnek. Képzeljük el annak a szegény napszámosnak, béresnek vagy zsellérnek a sorsát! Amikor nyolc tagú családjával egy vizes szobában, összezsúfolva kénytelen lakni, amikor 7—8 éves gyermekének télvíz idején hiányos öltözetben, lyukas cipőben, csúromvizesen kilométerekre kell gyalogolnia, csodálkozhatunk-e, ha elkeseredik s ha az ilyen szomorú körülmények között felnövekedett szülő levonja a következményeket s megadja magát sorsának?

Most már meg tudjuk érteni, miért kezd pusztulni az ormányságí katolikusság, miéirt halódik az ormányságí magyarság.

Ezt a pusztulási folyamatot ölbetett kezekkel, tétlenül nem nézhetjük tovább. Gátat kell vetni neki. Ez a föld nemzeti szempontból is hazánk egyik legfontosabb területe: „... *ha itt elveszítem a csatát, Drávától föl Budáig olyan szilárd nemzetiségű tömb épül ki, amely megpecsételi Dunántúl sorsát. De a Dunántúl elveszte után Magyarország sincs többé. Ezért legfontosabb területe ma ez a föld egész Magyarországnak*" (Kiss Géza: Ormányság). Ha ez így van, akkor legfontosabb kötelességünk az Ormányság megmentése. Nekünk annál is inkább meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt, mert hiszen *saját híveinkről* van szó. A legjobb orvosság, a legfőbb teendő, a hit- és erkölcsi élet fellendítése, kellő színvonalra való emelése elsősorban ugyanis a papság feladata. Itt azonban nem érhetünk el eredményt addig, míg a nép nyomorral küzködik. Az éhező ember nem ér rá lelkiekkel foglalkozni, míg éhségét ki nem elégíti. Ép ezért az ormányság szegény katolikusai számára elsősorban emberséges megélhetési lehetőséget kell teremteni, azaz gazdasági reformokra van szükség. *A vallás-erkölcsi élet föllendítéséhez szükséges a gazdasági helyzet följavítása.* Karöltve kell járni a kettőnek.

A hit és erkölcsi élet fellendítéséhez legsürgősebb teendő mindenesetre *új templomok és iskolák* létesítése. *Templom* és *pap* kell ennek a szegény elhanyagolt népnek, hogy vallási igényeit ki tudja elégíteni. Kb. 40 ref. lelkészséggel szemben két kat. plébánia csaknem akkora létszám mellett! Bizony szomorúak ezen a téren a jelenlegi állapotok. És a templomok mellett *iskolákat* felállítani! Majdnem minden községben meghaladja a kat. gyermekek száma a reformátusokét. A gyermekekről nem szabad lemondanunk. Öntudatos katolikusokká kell nevelnünk őket. Hisz akié az ifjúság, azé a jövő.

Az ormányságí katolikusság gazdasági helyzetének följavítása az állam ügykörébe tartozik, itt csak az állam segíthet.

Pár tollvonással próbáltam ecsetelni az Ormányság

katolikus lakosságának aggasztó helyzetét. Igyekeztem a maga rideg valóságában feltárni az ottani állapotokat. *Vegyük észre, hogy bizony ott bajok vannak!* Nagyon nagy bajok, amelyeket sürgösen kell orvosolni. Még a tizenkettedik órában. És itt nekünk is vannak kötelességeink, hiszen *itt fekszik egyházmegyénk területén* ez a szegény, szomorúsorsú, elhagyatott vidék, az ország legsajnálatraméltóbb darabja, *az Ormányság.* A kongó harang szavának a mi fülünkben kell a legjobban zúgnia, hisz közvetlen közelről jön a hang. Értsük meg a harang szavát! Siessünk segíteni! Talán még nem késö ...

BRENNER FERENC
V. éves.

Visszaemlékezés
az EMSZO vezetői kongresszusra.

Népmozgalmak korát éljük. Olyan korban élünk, melyben a nép indított mozgalmat. Nem a felsö körök találták ki, hanem a becsületes és szorgalmas munkás agyában született meg a gondolat és fejlödött ki nagy mozgalommá. A munkásság saját akarata és beleegyezése indította útnak az EMSZO mozgalmat, melyhez aztán késöbb, mint testvérmozgalom csatlakozott a KALOT és a HIVATÁSSZERVEZET.

Az évek óta tervezett vezetöi kongresszus napja is megszületett. És itt az EMSZO induló is állandóan fülemben cseng:

Ránk virradt már az új világ,
Építjük az új magyar hazát,
Ezer munkástorok kiált:
A gyászos tegnap már lejárt!

Eljött a hét, hogy az EMSZO mozgalom kitárja szívét-lelkét sok ember elött, kik az ország minden részéből eljöttek. Elérkezett az EMSZO órája, hogy sok lélekben átültesse mibenlétét, áldozatkészségét, önzetlenségét és célját, t. i. a magyar munkás szebb s boldogabb jövöjének gyözelmét.

Minden megvalósult, amit a kongresszus rendezöi elgondoltak és maguk elé tüztek. A mozgalmi életnek sok új, lelkes tagot nyertek és azokat vezetésre, EMSZO-k szervezésére szükséges elméleti és gyakorlati tudással ellátták. Sok jelentös

város lakói adtak egymásnak találkozót: gyári munkás, káplán, föiskolás, tanító, cipész, gazdálkodó, asztalos, tanár, kömíves stb., hogy ugyanazon eszméröl egy hajlékban, egy asztalnál, testvéri szeretettöl sugárzó egységes baráti körben tegyenek hitet.

Megható és szívbemarkoló volt az az élmény, hogyan forrott eggyé, valósággal édes-testvérré a fiatal és az öreg, a vidéki és a fövárosi, a különböző társadalmi osztályba tartozók lelke. Ez a lélek alakított át bennünket testvéreké, mert éreztük, hogy most az édes magyar hazánkban összefogásra van szükség. Olyan összefogásra, melyet semmiféle ököl szét nem riaszt és kard szét nem aprít.

Itt eszembe jut egy munkással való beszélgetésem, ki azt mondotta magáról: *„Eddig sokféle mozgalomban és pártban vettem részt, de sehol sem láttam az igazságot, azt az igazságot, melyet az EMSZO mozgalom hirdet és vég nélkül hangoztat. Tudom és meg vagyok erősen győződve, hogy itt az igazságért küzdünk és ezért léptem a kékinges gárdába, az EMSZO mozgalomba.“*

De talán felötlik olvasóimban az a gondolat, hogy milyen igazságot hirdet ez a mozgalom? Melyik az az igazság, melyért érdemes küzdeni? És én ehhez még azt teszem hozzá, hogy nemcsak érdemes ezért az igazságért küzdeni, hanem kötelességünk is. Különösen nekünk, kispapoknak és papoknak, akik hivatva vagyunk az embereket odavezetni Istenhez és megmenteni lelküket az örök boldogság számára. De ehhez a nagy és kitartó munkához az eszközöket is fel kell használnunk és az örök cél szolgálatába állítanunk. Ezért a legteljesebb szellemi egységre és belsö fegyelemre van szükségünk. Ez a pártok felett való egység csak akkor valósul meg, ha a közvélemény helyes és világos irányítást nyer a nemzeti lét döntö kérdéseiben és minden ellenkezö tévedést visszautasít. Egy tisztán szellemi és erkölcsi mozgalomnak kell létet nyújtanunk, mely megvilágosít minden embert és a téves útról a helyes útra irányít. Ezt akarja az EMSZO és két testvérmozgalma, mikor megjelöli nekünk a nemzeti törekvések egyetemes célját és ezt tudatossá akarja tenni minden polgártársunkban.

Független Magyarországot akarunk, ahol minden magyar szabadon és függetlenül élhet. Tragikus a magyarság sorsa, kényelmetlen és rossz helyre telepedtünk le, Nyugat és Kelet közé. Aki Nyugatról Keletre, vagy Keletről Nyugatra akar menni, mind belénk ütközik. Nem vagyunk elszigetelve, hanem ki vagyunk szolgáltatva minden veszedelemnek. A Keletről Nyugatra zúduló történelmi viharok testünkön törtek meg és Nyugat keresztény kultúrája a mi kardunk árnyékában izmosodott meg. Legyen ezután is a germán és szláv nép-

tenger között a magyar sziget Kelet és Nyugat felé gát. De amennyire igaz az, hogy a független Magyarország történelmi hivatást töltött be Európa közepén ezer éven át és ezen hivatását a jövőben is teljesíteni akarja, annyira kétségtelen az, hogy a magyarságnak természeti szükségessége, hogy független maradjon. Hisszük és hirdetjük, hogy a magyar népnek és minden embernek egyénileg is legnagyobb értéke a nemzet függetlensége. Semmi idegen hatalom alatt nem lesz oly jó, szép és napsugaras az ember élete, mint a független Magyarországon.

Függetlenségünk azonban csak akkor nyugszik szilárd alapon, ha erös az államunk. Küzdelmünkben Istenen és magunkon kívül másra nem támaszkodhatunk. Mivel pedig a függetlenség erös biztosítéka az erös állam, ezért azon kell lennünk, hogy az állam gazdasági, szellemi és honvédelmi szempontból minél erösebben álljon.

Olyan államreformot akarunk, melyet nem idegenböl másolunk le, — mert, sajnos, mindíg idegen gondolat tépi agyunkat, — hanem a nemzet igényeinek megfelelöen hajtunk végre. A hatalom a népért van, nem pedig fordítva.

Fel kell szabadítanunk az egyént, mert most is rabszolgaságban van az emberek egy része, kik várják a felszabadulás napját. Védelembe kell vennünk a családot, mely a nemzet erkölcsi, politikai és gazdasági életének sejtje. Akarjuk, hogy a család minél jobban megerösödjék a magyar földön. Oltalom alá vesszük a magyar anyát, ki építi a magyar jövöt, ad a hazának új magyarokat. A magyar anya és minden más anya legszebb hivatása az, hogy ö menti meg az utódoknak ezt a szót, hogy „édesanya". Hogy ezen hivatását teljesíteni tudja, ki akarjuk vonni öt a munkából. Akarjuk, hogy kizárólag annak élhessen, ami természetes hivatása: a háztartás vezetésének és a gyermek nevelésének. *„A családanyák leginkább otthon foglalkozzanak és a házi teendöket végezzék. Szégyenletes és mindenáron kiirtandó visszaélés az, hogy a családanyák a családapa elégtelen munkabére miatt a házi teendök és különösen a gyermeknevelés elhanyagolásával bérmunkába menni kényszerüljenek. Tehát mindenképen azon kell lennünk, hogy a családapák munkabére az egész háztartás költségeit fedezhesse"* (Quadr. A.).

Ezt kell prédikálnunk és valósággal belekiáltanunk a világba. Hirdessük mindíg az igazságot és ne ijedjünk meg az igazság bátor szókimondásától. A reális Krisztust hirdessük és ismertessük meg a világgal. Necsak a káritászt hirdessük, hanem a iustitia, az igazságosság is vigyen bennünket a prolihoz! A modern nagy gondolat, a IV. rend felszabadítása követeli ezt.

Krisztus nyomán és útján jár a mi mozgalmunk is, melynek egész programmja a „Magyar Cél" címü könyvben van lefektetve. A „Magyar Cél" mutatja meg nekünk azt az utat, mely a földrengésböl a magyar békébe, a fenyegetö halálból a magyar feltámadásba, az új ezer esztendöbe vezet. A „Magyar Cél„ által kitüzött úton kell haladnunk, ha valóra akarjuk váltani, ha kell az éjt nappallá téve azt a Magyarországot, amelyet Szt. István alapozott meg: minden dolgozónak jólétet biztosító, magyar és magyar között különbséget nem ismerö, erös és független Nagymagyarországot.

Ez a gondolat volt a kongresszus lelke. Ez a gondolat kísért és kell, hogy állandóan kísérjen bennünket életünk folyamán. Reméljük, hogy ezek a gondolatok sok lélekben találnak testvéri megértésre és egy nagy összetartásra. Szükségünk van erre, ha azt akarjuk, hogy olyan új ezer esztendöt éljünk, mely ledönti a nagy válaszfalat a munkás és a munkaadó között és megteremti a békét, egyetértést és szeretetet az emberek között.

Örömmel gondolok mindíg vissza az EMSZO kongresszus hetére, mert sokat tanultunk alatta és hoztunk magunkkal haza. Láttuk, hogy érdemes dolgoznunk a magyar munkásért, érdemes a magyar munkás mellé állnunk és ahol kell, segédkezet nyujtanunk. De ebben a munkában sok megértésre és szeretetre van szükség. És kinél találja meg az ember a megértést és a szeretetet, ha nem a papnál? Ezért fektessük bele erönket a munkába és dolgozzunk közösen a magyar munkásért. Küzdelmes és fáradságot nem ismerö munkánkban legyen állandó kísérönk és jókedvre hangolónk az EMSZO induló 2.-ik verse:

Országunk szebb jövöre vár,
Lesz még újra nagymagyar határ;
Kenyér is minden asztalon,
Egy szó sem marad parlagon.
Megyünk, mint tüzön át a hangya,
Mint tiszta légen a sirály;
Megyünk a biztos diadalra:
Eljen Krisztus, a Király!

Adjon Isten!

FERKOV MIHÁLY
IV. é.

A Missziós Szakosztály munkássága

Mit végeztünk az idén?

Lelki téren iparkodtunk az idén is legtöbbet segíteni a missziónknak. Naponkint két-két teologus ajánlotta fel sz. misehallgatását és szt. áldozását a missziókért. Szombat volt a missziós napunk. Figyelmeztetésül ezért felváltva két teológus pártfogoltunk képét akasztottuk kápolnánk ajtajára. Kis obsequiumos ládikánkat is kitettük a kápolna-folyosóra, hogy részben jelezzük a missziókért végzett jócselekedeteinket, másrészt figyelmeztessen jótettek végzésére. Ezt az utóbbi célt szolgálta a havi szándéknak megfelelő missziós térkép kitüzése is. A Kláver Szent Péter Társulat által rendezett „afrikai missziós hadjáraton" az idén is résztvettünk.

Szellemi téren legtöbb munkába került annak a 372 póstacikknek elintézése, amellyel könyvrendeléseinket lebonyolítottuk. Levélösszeköttetésünket továbbra is fenntartottuk P. Molnár Ödön S. J. kínai hithirdetővel és Giovanni Karenjo néger teologus pártfogoltunkkal. Azonkívül kínai teologusnuknak is megírtuk első levelünket. Missziós tárgyaink P. Molnár küldeménye folytán az idén erősen szaporodtak. Ezért ezek rendezését, katalogizálását és a képek bekeretezését is megkezdtük.

Anyagi téren főbevételünket a tombola, bolt és leginkább könyvrendeléseink szerezték. Kb. 650 P-t gyüjtöttünk össze, melyből 450 P-t fizettünk Giovanni Karenjo, néger és Vincentius Kang-Fiek-Koan kínai bennszülött teologusok tartásdíjára, 50 P-t küldtünk M. Cser László S. J. fiatal misszionáriusnak, ki búcsúkörútján, mint régi ismerős minket is meglátogatott, azonkívül 58.40 P-t fordítottunk missziós tárgyaink rendezésére.

Ezúton is köszönjük a Főtisztelendő uraknak támogatását, kik a Missziós Szakosztály által szereztek be Missálét, Breviariumot vagy más könyvet.

Kérjük továbbra is a missziók eme támogatását. Mindenkinek a figyelmét felhívjuk, hogy a Desclée, Pustet, Rauch, Herder (és más) céggel továbbra is fenntartjuk összeköttetésünket és rendeléseket ezentúl is a legnagyobb készséggel közvetítünk.

KAUFMANN FERENC
főmissziós.

Könyvtárunk és pénztárunk helyzete

Könyvtárunk

könyvállománya év elején — — —	3090 kötet volt
ebből selejtezés alá került — — —	30 „
maradt — — — — — — — —	3060 kötet
Gyarapodás vétel útján 45 mü — —	47 kötetben
Gyarapodás ajándékozás révén 27 mü	56 „
Jelenleg van összesen — — — —	3163 kötetünk.
Használatban volt az év folyamán —	542 kötet.

A rosszabb állapotban lévő könyvekből a mult évben beköttettünk 57 kötetet.

A tavaly megkezdett könyvtár rendezést befejeztük és minden könyvet új címkével láttunk el. A cédula-katalógus és tárgymutató-katalógus ürlapjait szintén elkészítettük, már csak ezek megírása van vissza.

Itt mondunk köszönetet a könyvtárunkat gyarapító ajándék könyvekért, melyek legnagyobb részét a tanári könyvtárból kaptuk. Köszönjük azonkívül a Társulat egyes tagjainak szives ajándékát.

A következő folyóiratok és újságok jártak a Társulatnak az 1938/39. évben.

Bölcseleti Közlemények, Budapesti Szemle, Centralista, Credo, Dunántúl, Egyházi Lapok, Élet, Eucharisztikus Értesítő, Fehér Barát, Katolikus Iskola, Katolikus Kántor, Katolikus Missziók, Katolikus Szemle, Keleti Egyház, Korrespondenz, Magyar Kultúra, Magyar Umbria, Nemzeti Ujság, Pannohalmi Szemle, Pécsi Katolikus Tudósító, Rózsafüzér Királynéja, Szalézi értesítő, A Szív, Teológia, Uj-lap, Ujnemzedék, Vigilia. — Összesen: 27.

A folyóiratokat részben a Társulat járatja, részben pedig az Elöljáró Uraktól kapjuk, kiknek ezúttal hálás köszönetet mondunk szives támogatásukért.

SUDÁR IMRE
főkönyvtáros.

Pénztári beszámoló

A Társulat a működésekhez nélkülözhetetlen anyagi erőket tagdíjakból (évi 2 P), pályadíjakból, tagdíj felülfizetésekből gyüjti össze. Az összegyült csekély összeg könnyebb kezelhetősége céljából a M. Kir. Postatakarékpénztárnál csekkszámlát nyittatott. (49.089.)

Elszámolásunk:

BEVÉTEL:

Tagdíjak, pályadíjak, felülfizetések, csekkszámlánk terhére történt kivételek — — —	655.83 P.
Csekkszámlánk összege — — — — — —	263.80 „
Takarékkönyvünkben kamatozik — — —	75.50 „
Elismervényeken — — — — — — —	12.— „
Bevétel összesen:	1.007.13 P.

KIADÁS:

Folyóiratokra — — — — — — — —	92.42 P.
Könyvtárfejlesztésre — — — — — —	183.12 „
Szemináriumi Élet kiadásainak költségeire —	171.— „
Pályadíjakra — — — — — — — —	20.— „
Jótékony célokra — — — — — — —	64.30 „
Társulat egyéb kiadásai — — — — —	107.47 „
Kiadás összesen:	638.31 P.

Társulatunk ezek szerint 368.82 P vagyonnal rendelkezett az új működési év kezdetén. Ezen összeg nagy részét a Szemináriumi Élet kiadásának költségei, könyvek vétele, folyóiratok előfizetése emészti fel.

Itt mondunk köszönetet mindazon nemeslelkű Főtisztelendő uraknak, kik tagdíjuk rendes befizetésével a Társulat anyagi vagyonát növelték. Azon vagyunk, hogy ezen adományok kárba ne vesszenek. Hisz mindannyian jól tudjuk, hogy a mai kor papjának szellemileg jól felszerelve kell kimennie az életbe, az Úr szőllejébe. Ezért kérjük a Főtisztelendő urakat, ne feledkezzenek meg ezután sem támogatni bennünket.

Külön is hálánkat fejezzük ki azoknak a Főtisztelendő uraknak, kik felülfizetésükkel támogattak bennünket.

10 P-ől küldött *Fent Gyula* plebános úr, *Koch Ede* apát-kanonok úr, *Komócsy István* prelátus-kanonok úr, *Molnár József* lelkész úr, *Szentkirályi István* pápai-prelátus úr.

8 P-ől *Hang Nándor* plebános úr.

6 P-ől *Gerlai György* káplán úr, *Örösuri Nándor* plebános úr, *Tóth József* káplán úr.

5 P-ől *Bárd Ferenc* plebános úr, *Csernohorszky József* apát úr, *dr. Farkas József* püspöki titkár úr, *Fényes Antal* plebános úr, *Hantos Béla* szerkesztő úr, *Kiss Lajos* apát-kanonok úr, *Magyar Zsigmond* esperes úr, *Petheő Gyula* plebános úr, *dr. Piliván Mihály* vicerektor úr, *Putterer Péter* diákonus úr, *Sebestyén Ferenc* plebános úr, *dr. Sipos István* szem. rektor úr.

4 P-ől *Bartinai Ferenc* apát-esp. plebános úr, *Curilovics Ottó* plebános úr, *Fürész József* hittanár úr, *Faust Antal* plebános úr, *Gaál János* apát-plebános úr *Horényi Kálmán* plebános úr, *Kuhl József* esperes-plebános úr, *vitéz Makray Lajos* prépost-plebános úr, *Nagy István* plebános úr, *Papp István* plebános úr, *Szeitz András* káplán úr. *Tandlmayer Lipót* káplán úr, *Thán Nándor* plebános úr.

3 P-ől *Benke János* káplán úr, *Bőbel János* plebános úr, *Domosvay Lajos* plebános úr, *Himesi Károly* karkáplán úr, *Nagy Béla* káplán úr, *dr. Nagy Ferenc* káplán úr, *Perr Viktor* americanumi igazgató úr, *Pitteszer Antal* adminisztrátor úr, *Reil Antal* adminisztrátor úr, *Staub Ádám* hittanár úr, *dr. Vesztergombi József* káplán úr, *Vucskits Imre* plebános úr,

FERKOV MIHÁLY
pénztáros.

Cserkészet

Miért cserkészkedünk?

Az Üdvözítő hívó szavát akarjuk követni, aki Péternek és Andrásnak mondotta a csodás halfogás után: „Jőjjetek utánam és emberhalászokká teszlek benneteket.“ (Mt. 4, 19.) Utasítást is adott, hogyan kell halásznunk. Ne a partokon, a sekélyes vizeken próbálkozzunk, mert így a rendelkezésre álló idő alatt, vagyis földi életünkben — egész éjjel fáradozván semmit sem fogunk, hanem evezzünk a mélyre! Mi mást jelenthet ez a fölszőlítás, mint a komoly pasztoráció kötelességét. A háló, a horog a pasztorációs eszközök, a mély tenger a kifejletlen emberek lelki mélysége. Ebből az örvénylő zavaros mélyből kell felszínre hoznunk a lelkek rejtett értékeit. Ezek a hálók, ezek a pasztorációs eszközök pedig az egyesületek, hol a fejlettség különféle fokán álló lelkek szükségletei által adott keretek között biztosan vezethetjük s megtarthatjuk a lelkeket a hajóban, a bárkában.

Úgy vélem *a különböző életkorok mindegyikének meg kell a maga egyesületének lennie* a Szívgárdától a Credo-ig. Van azonban az ember életének egy szaka a „Sturm und Drang“ kor, a kamaszkor, amikor nagyon nehéz gyeplőbe fogni a vadcsikót; amikor mindent emlegethetnek előtte, csak tekintélytiszteletet ne, csak korlátokat ne, csak önfegyelmezést, csak jámborságot ne. Az ilyen gyerekember úgy véli, neki szabadság kell s az érvényesülési vágy, a túlzott öntudat vezeti s ó jaj — sokszor mire vezeti! Mindennel s mindenkivel szemben megvan a maga véleménye s ezt akarja mindenképen nyilvánosságra hozni, keresztülvinni. Ilyen kis forradalmárral szemben hogy lépjünk fel? Hívjuk Mária Kongregációba? Bár jönne! De érdeklődése, hajlama most másfelé hívja. Bizalmatlanná lesz, fél minden korlátozástól. Hát hol van egy rendszer, mely alkalmas teret nyujtana vad csatangolásának, mely duhajozó, verekedő lendületét fel tudja használni, túlzott önbizalmát az alázatosság erényére tudja elvezetni?! Mert ha mindezt a vad, vagy inkább csak forrongó ösztönös áramot nem megfelelően szoritjuk vissza, elkorcsosodást okozhat s akkor is ez a vég, ha teljesen szabadjára hagyjuk. Hol van ki meglátja a veszélyt s ki az, aki nem hagyhatja ennyiben. Leginkább a lelkipásztor. A papköltővel kimondjuk a felelősség vádját:

„Én — Isten szavának trombitája
s mint költő élő lelkiismeret:
szétkürtölöm most minden égi tájra,
hogy vannak züllött ifjú emberek,
kikből nem lesz se szent, se honfihős
s e fiúkért valaki felelős!“

Nagyon valószínű, hogy nem lesz, ha magukra maradnak. *De hála Istennek — van egy nagyszerű ifjúsági mozgalom, mely megtartja őket, sőt vezetni is tudja magasabb értékek felé. A cserkészet ez az eszköz, melyet a lelkipásztornak nem lehet lekicsinyelnie.* A cserkészettől nem ijed meg a kamaszgyerek, hiszen olyan az, mintha hozzászabták volna. Fantáziájának

elég tápot ad a táborozás gondolatával, hol az erdő madárdalos szabadságában tanyázhat, sátorban lakhat, maga főzheti meg étkeit. Megfigyelheti a madarat, amint fiókáit eteti, a kis virágot, amint kifejti bimbóját, számmal a kalapján lesve, lopva bujkálhat a bokrok között, hogy előbb olvassa le rejtőzködő társa számát s a varázslatos tábortűznél a finom humor, az igazi jókedv, a szeretet s megértés melegét élvezi. De ezzel még nem merítettük ki a cserkészet nevelési értékét. *A cserkésztörvények révén,* melyeknek önként veti alá magát s így könnyebben meg is tartja azokat, *oly eszköz jut a lelkipásztor kezébe, mellyel könnyedén vezetheti őket a lelkifejlődés útjain is.* A cserkésztörvény ugyanis csak olyan vonásokat hoz, melyek nemesítik az embert. *Az Isten tízparancsolatának bővebb kifejtése ez;* többet nem hoz, *csak jobban rávilágít és megérteti azt.* A cserkésztörvény pozitív; nem követel, hanem megállapítja az ideált s így az önkéntességet is kidomborítja. *Pedagógiája abban áll, hogy az igazi szellemet lobogtatja fel a cserkészfiú előtt, ki nagyravágyása ösztönzésére biztosan a helyes következtetést vonja le a maga életére. Ilyen körülmények között a cserkészet nem lehet közömbös a lelkipásztor szemében lévén az az emberebb ember és magyarabb magyar nevelésének eszköze.*

*

Ezeket a nagyfontosságú szempontokat vettük figyelembe s tartjuk azóta is szemünk előtt, mikor csapatunkat megalakítottuk s most is, mint vezetőképző csapat működünk. Ha csapatot tán nem is alakítanánk kint az életben, azért *fontosnak tartjuk,* hogy legalább mint tisztek működvén a csapatokban, *a cserkészet lelkiségre nevelő hatását ne engedjük valami nem kívánatos szellemmel helyettesíteni.* Ezek alapján csapatunk a tisztképzésre helyezi a fősúlyt. A tanév ideje alatt a tisztifokozatok szellemi részét végezzük el a csapatgyűléseken, hol csapatunk cserkésztiszt tagjai tartják előadásaikat a cserkészpedagógia köréből. A tisztjelölt és segédtiszti fokozatokhoz szükséges háromnapos tábort három kirándulás alatt tartott forgószínpad- s teljesítménypróbával tartott gyakorlati kiképzés pótolja s így a tisztitáborok látogatása föltételének is megfelelünk. *Anyagiakban nagy segítségünkre van a szeminárium, honnan segélyként évi 25 P-t szoktunk kapni* s a tavaly kezdeményezett és *egyházmegyénk áldozatos papságától összegyűjtött kis tőke, melyből táborozási segélykölcsön címén már 7 testvérünknek tettük lehetővé a tisztitábor anyagi föltételeit.* Otthonunk is van már s ennek berendezését (asztalok, padok) *csapatunk ügyes tagjának: Horváth J. Gyulának vezetésével magunk készítettük el. Azt hiszem nemcsak a cserkészmozgalom, de a jó Isten is örömmel tekinti munkánkat s adja áldását fáradozásunkra, mellyel a magyarabb magyar és emberebb ember neveléséhez papcserkészeket adunk a hazának s így a hazát megtartjuk az Egyháznak.*

TUMAN KÁROLY
V. é. h. prancsnok.

Kell **misekönyv, Breviarium?** Kérjen árjegyzéket a **Missziós Szakosztálytól!**

Halottaink

Társulatunk elhúnyt tagjai az 1938/39. évben:

Horacsek Endre görcsönyi plébános, 1938. október 9-én. 71 éves korában.
Liebelt Ferenc tb. esperes, ny. újpetrei plébános 1938. december 3-án, 75 éves korában.
Bräutigan Ferenc püspöki tanácsos, hőgyészi plébános 1938. december 16-án, 51 éves korában.
Léh József teveli plébános 1939. február 1-én, 54 éves korában.
Rausz Alajos tb. pápai kamarás, babarci plébános 1939. február 13-án, 64 éves korában.
Hardy Ernő ny. gimn. tanár, szentszéki bíró 1939. február 17-én, 59 éves korában.
Németh István 1939. március 8-án, 51 éves korában.
Sperai János regölyi plébános 1939. május 2-án, 53 éves korában.
Pál József ny. bogdásai plébános 1939. május 30-án, 78 éves korában.
Plichta Béla magyarkeszi káplán 1939. július 21-én, 33 éves korában.
Takács István tb. esperes, mecsekjánosi plébános 1939. augusztus 4-én, 74 éves korában.
Német Pál tb. esperes, garéji plébános 1939. október 11-én, 71 éves korában.
Csizmadia Alajos dr. ny. püspökbogádi plébános, 1939 november 1-én, 75 éves korában.

A Társulat elhúnyt tagjaiért minden évben ünnepélyes requiemet mondat.

R. I. P.

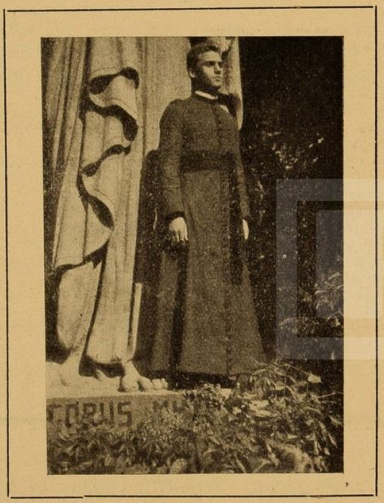
... nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministroaverit, honorificabit eum Pater meus...

(Io. XII. 24—26.)

MEHRINGER JÓZSEF
1919—1939.

Tíz év óta ő a Szeminárium első halottja.

A nagyhét első napján kora délelőtt sorban adtuk egymásnak a hírt: „Tegnap este meghalt otthon a Jóska." Meglepett a hír, mert néhány nappal előtte javulásról kaptunk értesítést. Biztunk megkezdett kilencedünk sikerében. De így

sem csalatkoztunk benne: Isten akaratának a teljesüléséért imádkoztunk. Így akarta Ő. Előbb ment Haza.

Hosszú ideig szenvedett. Biztosan közeledett számára a megváltás, az elválás órája. Ő is így gondolta. Nyugodtan is várta ezt az órát. Betegágyán mondta: „Ha egy fél évig is voltam csak a Szemináriumban, megérte! Megtanultam, hogy hogyan lehet nyugodtan meghalni." Ilyen megbékélt lelkülettel ment Haza.

Temetésen csak kevesen lehettek jelen. De lélekben Nagyszerdán mindnyájan ott voltunk Németpalkonyán. Odaálltunk mi is a ravatal elé. Néztük a testvérünket, amint fehér karingben már nem a földre néz, hanem a Magasba irányítja tekintetét. A halottak mind a Magasba néznek. Szemléltük sovány arcát. Elgondolkodtunk... Talán megrettentett a halál arca? Nem! „Venite exultemust" énekeltünk, mert „quos contristat certa moriendi condicio, eosdem consoletur futurae immortalitatis promissio." Mi kispapok erre gondoltunk kispaptestvérünk ravatalánál.

Más talán a kérlelhetetlen sors kegyetlen csapását látta a fiatal levita halálában. Lehet hogy szép jövő várt rá. Erre készült ő is. Komoly és nehéz kérdésekkel foglalkozott. Többször mondta: Nem szeretem az olyan embereket, kik csak a mának élnek. Nem akarok problémák nélkül élni! Feltehetjük, hogy sokat dolgozott volna. De talán alkalmazhatjuk rá a Szentírást: „Consummatus in brevi explevit tempora multa." (Sap. 4, 13.)

Földi poraid az otthoni földben nyugosznak: sírodhoz nem mehetünk. Mindenszentek napján, azonban lent a temetőben megemlékeztünk Rólad, másik kispaptestvéred sírjánál. Tavaly még Te is imádkoztál ott. Lentről imádkoztál Felfelé, most kérünk, hogy imádságod Odafentről segítsen minket idelent.

R. I. P.

VOLT OSZTÁLYTÁRSAD.

Krónika

EZ TÖRTÉNT...

Az idő fut. Kerekei egymásbaakaszkodnak, de csak pillanatokra, hogy újra egy lendülettel gazdagabbak, erősebbek legyenek. Események kergetik egymást. Nagy, történelemalakító események. És a nagy események mellett minden kis körnek, társaságnak megvannak a maga kis eseményei. Ezek az események sokszor belekapaszkodnak a nagy fogaskerekek zajgó forgásába és különleges színt, alakot kapnak, máskor minden külső feltűnés nélkül bent a lelkekben zajlanak le. A mi kis körünknek is, szemináriumi egylüttélésünknek is voltak ilyen eseményei.

*

UJJONGÓ örömmel hallgattuk egy késő őszi estén a hírt, amit Spirituális Urunk hozott: a bécsi döntőbíróság nekünk ítélte *Kassát, Ungvárt, Érsekújvárt, Komáromot.* És aztán Szent Imre herceg ünnepén megindultak csapataink, hogy megvigyék a magyar feltámadás ujjongó örömhírét testvéreink-

nek, akik szenvedések, lemondások között várták, álmodták ezt a napot. Boldogságban ragyogtak az arcok, amikor ott ültünk a rádió körül és hallgattuk a magyar katonák lábainak ütemes dobogását az ősi magyar földön. És könnybeborult a szemünk, mikor hallottuk a magyar himnusz eget ostromló kérését azoknak az ajkán, akiknek nem volt szabad magyar szóra nyitniok az ajkukat a keserves elnyomás húsz esztendeje alatt. Hallottuk *Kormányzó Urunkat* az ősi kassai dóm előtt beszélni és büszkeséggel hallgattuk az Előtte felvonuló magyar hadsereg acéljának dübörgő harsogását.

*

CSERKÉSZEINK tették felejthetetlenné Mikulás napját. Kacagtató mókáikon együtt nevetett az egész ház. A legnagyobb sikert mégis *dr. Arabbi „naiv eposza"* aratta, amelyben a történelmi multat elevenítette fel pattogó ritmusú verseiben. A szemináriumi futballpálya tízéves jubileuma ihlette meg költői fantáziáját. Egyes irodalmárok egész oldalakat, sőt énekeket is betanultak belőle. Sokáig emlékezetünkben élt még utána is a felejthetetlen szép este.

*

A SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLY rendezte meg a szokásos karácsonyi ajándékosztást a szegény gyermekek számára. Már hetekkel előtte gyüjtögették a filléreket, amelyekből liszt, cukor, szalonna, zsír lett sok szegény család karácsonyi ünnepére, játék, sütemény, cukorka az örömtelen, nyomorgó, mosolygást, napsugarat ritkán látó gyermekeknek. Öröm volt nézni a kis arcokat, amint kíváncsian hallgatták a mesét, szavalatot, beszédet, de még nagyobb öröm volt velük együtt örülni a sok játéknak, meseországbeli jónak, szépnek, ami oly ritkán jut nekik. És a munkában verejtékező, kenyérgonddal küzködő szülők örömét is látni kellett, hogy egyszersmindenkorra megfogadjuk: egész életünkben örömosztók, könnyeket törlők, egyszóval: papok, jó papok leszünk!

*

BORONGÓS februári reggelen, mint a vészmadár szállt a hír: *„Meghalt a Szentatya!"* Nem hittük el. Mert nem akartuk elhinni. Olyan valószínütlennek látszott. És akkor egyszerre megszólalt a csengő. Nem szólt senki, mégis mindenki tudta, mit jelent ez. A kápolnába mentünk. A Spirituális úr közölte velünk a szomorú hírt. Olyan fájdalmas, olyan szívenütő volt.

Elmentél Atyánk!... sírtuk együtt az egész Egyházzal. Néhány nappal ezelőtt még láttuk atyai jóságod derűs mosolyát az újságok lapjain, még hallottuk simogatóan kedves hangodat, amint Krisztus békéjéről szóltál! És ma harangok zúgása, fekete lobogók komor gyásza sírja lelkünkbe, hogy elmentél. Elmentél... haza... Elmentél beszámolni az Úrnak gazdag életedről. (Mikor először hallottuk a szomorú hírt, nem is akartuk elhinni.) Nem tudtuk elhinni, hogy itthagytál minket, nem tudtuk elhinni, hogy az a kéz, amely nem ismert pihenést, nem fog megmozdulni; az a szív, amely eddig együtt dobogott a világ minden népével, megállt örökre; azok az ajkak, amelyek eddig biztatást, bátorítást, áldást mondottak a csüggedő, fáradt emberiségnek, elnémultak örökre.

Elmentél Atyánk!... De nagy alkotásaidat itthagytad nekünk. Szellemed köztünk fog élni, fáradhatatlan áldozatosságod állandóan buzdítani, kitartásra, munkára fog lelkesíteni. Kérünk, imádkozzál érettünk, hogy

bennünk is lángoljon az apostoli lelkület, amely Téged hevített, hogy bennünk is világítson a hit fénye, minket is buzdítson a remény ereje, melegítsen a szeretet lobogó lángja. Imádkozzál értünk, hogy papi buzgóságunk ne legyen szalmaláng, pislákoló szikra, amelynek hamar ki kell eludnia, hanem legyen gyujtó láng, ki nem alvó, világító, melegítő mécses. Nyugodjál Atyánk békében és az örök világosság, amelyből oly sok embernek osztottál, amelyet oly sok emberhez eljuttattál, világosodjék *Neked* is!

*

KITÖRŐ örömmel hallottuk március 2-án este az örömhírt, amelyet a rádió röpített világgá: *„Habemus Papam!"* Nem vagyunk már árvák. Szent Péter székében ott ül a Kormányos, hogy vezesse, irányítsa a háborgó tengeren, ezer ellenséges örvény és szirt közt az Egyház hajóját a biztos, örök rév felé. *XII. Pius* nevet vette fel. Mintha ezzel is jelezni akarta volna, hogy nagy elődjének nyomdokaiba lép. Örömünk azonban egészen leírhatatlanná fokozódott, mikor meghallottuk, hogy XII. Pius pápa nem más, mint *Pacelli Jenő* bíboros, a budapesti Eucharisztikus Kongresszus mindenkitől szeretett Pápai Legátusa. Az, akit mi is egészen közelről láttunk és hallottunk Budapesten. És akinek az ajkáról magyar köszöntés, magyar szó szállt felénk, elfelejtett, lenézett, szegény magyarokhoz. Örömtől ragyogtak a szemek az egész Szemináriumban.

*

PUSZTULÁSRA ÍTÉLT országok, szétmáló, hazugság-kovácsolta egységek, igazságot bilincsbeverő leigázók napja bealkonyodott. Felragyogott az igazság, szabadság március idusán újabb felvidéki részek felett. Megindultak a magyar csapatok, hogy hóviharban, hideg, jeges szélben visszahódítsák a magyar fegyver erejével a gyönyörű Kárpátalját és kezet fogjanak a legőszintébb, legmegbízhatóbb barátainkkal: a testvér lengyelekkel. Mindennap csoportbaverődtünk a térkép előtt és kerestük azokat a helyeket, ahol bátor katonáink minden nehézséget leküzdve nyomultak előre az ősi határ felé. Lelkesedésünk nem ismert határt ezekben a boldog napokban.

*

KEDVES ÜNNEPSÉG keretében tette le a *cserkészfogadalmat* március 25-én 12 ujonc. *Dr. Vértesi Frigyes* teológiai tanár úr fejtette ki avatóbeszédében a pap-cserkésztiszt kötelességeit. Ünnepélyes csendben hangzott el a cserkészliliom 12 új lovagjának fogadalma: „... fogadom, hogy teljesítem kötelességemet, melyekkel Istennek, Hazámnak és embertársaimnak tartozom..."

*

GYÁSZHÍRREL kopogott be április 3-án reggel a póstás. *Mehringer Jóska* szülei ölelő karjaiból hazatért. Elmondottuk érte a halottak officiumát. Temetésén küldöttség képviselte Szemináriumunkat. Szelíd, csendes, finom alakját, jóságos lelkét nem felejtjük el soha!

*

KITÜNTETÉS érte ft. *Rektor Urunkat*, a világszerte ismert jogtudóst. Érdemei elismeréséül m. kir. kormányfőtanácsossá nevezték ki. Mikor ebből az alkalomból üdvözöltük, szerényen, a Tőle megszokott kedvességgel jelen-

tette ki előttünk, ezután is olyan jó Atyánk, szerető barátunk lesz, mint eddig volt. Tudtuk, vártuk ezt. Őszinte örömmel töltött el mindnyájunkat ez a kitüntetés, hiszen igazán olyant ért, aki megérdemelte. És ebben a kitüntetésben valahogy mi is részesültünk. Mi, akiket atyai szeretettel vezet, tanít, nemes példájával buzdít, irányít a jobb, szebb, szentebb papi életre.

*

VIDÁM

nótaszóval indultak cserkészeink a vadregényes Mecsekbe, hogy kemény próbákat álljanak ki a cserkészsegédmesteri képesítés megszerzésére. Megfigyelték a fákat, növényeket, meghallgatták a daloló madarak hangját, útjelzéseket kerestek, akadályversenyek nehéz pontjait oldották meg és játszottak kicsattanó vidámsággal, daloló jókedvvel. A számjáték örömeit élvezték legjobban. Megtanultak játszani, hogy egyszer majd ők is tudjanak játékot vezetni és tudjanak örömet, derűt, napsugarat vinni a gyermekek közé.

*

MEGDÖBBENTÜNK,

mikor hallottuk, hogy *dr. Tóth Tihamér*, a fiatal veszprémi püspök, a kitűnő szónok és a magyar ifjúság egyik legnagyobb barátja elnémult örökre. Kevesen láttuk Őt, mégis mindnyájan nagyon közelről ismertük, kevesen hallottuk közvetlenül beszédeit, mégis mindnyájan hallgattuk, kevesen voltunk szerencsések vele beszélgetni, mégis mindnyájunkhoz szólt. Könyveit kezünkben forgattuk mindnyájan, hangját a rádión keresztül ismertük mindnyájan, nemes egyéniségét, ideális papi lelkületét szerettük mindnyájan. Bámulói voltunk, de megpróbáltuk követni, tisztelői voltunk, de megpróbáltuk magunkban kialakítani nemes alakját. És mikor elveszítettük, akkor láttuk meg, mit veszített vele a magyar ifjúság. Koporsójához nem mehettünk el, de lélekben mindnyájan ott voltunk. És megígértük Neki, hogy azokon az utakon fogunk haladni, amelyeket szavaival, tollával és vonzó példájával mutatott nekünk, megígértük, hogy az ártatlanság hamvát, ragyogó napsugarát sohasem engedjük a ránk bízott gyermekek arcáról lefagyni, megígértük, hogy az imádság és munka szent lángját, lendületét sohasem engedjük kialudni sem magunkban, sem másokban, hanem mindig a nemes eszmék, nagy akarások harcosai, buzgó munkásai leszünk.

*

MINDNYÁJAN

együtt örültünk kilenc ötödéves testvérünkkel, amikor ft. Püspök Atyánk kézrátételében részesültek. Ők már eljutottak oda, amiről mi még csak álmodni merünk: a primiciás oltárhoz. Amikor áldásukat kérve térdelve összetettük a kezünket, szent irígységgel néztük boldogságtól ragyogó szemüket, csókoltuk meg fölkent kezüket. És titokban mindnyájan azért imádkoztunk, hogy egyszer majd mi is eljussunk oda, ahova ők életünknek ezen a legboldogabb, legszentebb napján jutottak.

*

AZ ELMULT ÉV

kegyelmeiért, isteni segítségéért szállt fel a hálaadó *Te Deum* június 22-én. Mert sokat, nagyon sokat kaptunk az elmúlt tanévben. Sok-sok kincs, szépség, érték gyülemlett fel a lelkünkben. Sok testvérrel éltünk együtt. És mindegyiktől tanultunk valamit. Az egyiktől bölcseséget, tudományt; a másiktól életszemléletet; az egyik talán derűs napsugarat csillantott szemünkbe bátorításával, buzdításával, a másik meleget,

szeretetet öntött hidegedő szívünkbe. És sokszor találkoztunk, együtt éltünk az Úrral. Mellénk állt. Bátorított. Segített. Vállunkra tarisznyát akasztott, benne az élet Kenyerével, kezünkbe botot adott a vezető, erősítő Lélekkel, lelkünkre drága köntöst húzott: a kegyelem hófehér ruháját. És amikor a tarisznya megürült, megtöltötte azt, mikor a bot már-már elkopott, megújította az, mikor a köntös megszakadozott, kijavította, újjászőtte azt. Mindezért köszönet, hála, hódoló leborulás járt az Úrnak.

Utána a ház kiürült. Mindenki hazament vakációzni, hogy új, friss erővel kezdhesse meg a következő új tanévet.

*

TÁRSULATUNKNAK

új igazgatója *dr. Grund Béla* lett. Tavaly jött a Szemináriumba, mint a biblicum és exegesis új tanára, idén pedig teológiai prefektus lett. Első bemutatkozásánál, már az elmult évben, mint szerető, megértő jóbarát szólt hozzánk, akinek ajtaja mindig nyitva fog állni mindnyájunk számára. Idén, mint Prefektus urunk, régi szeretetével fogadott bennünket. Reméljük, várakozásunk beteljesedik és tudását, képzettségét a Szent Pál Társulat igazgatói székéből értékesíteni fogja számunkra, ahonnan bírálataival, hozzászólásaival és vezető, útmutató irányításával fog minket az Ige ékesszavú, nagytudású hirdetőivé képezni.

*

A KEZDŐDŐ ÉV

legszebb eseménye az új testvérek beöltözése volt. Örömtől ragyogtak az arcok, mikor ott térdeltek az oltár előtt, hogy magukra vegyék a kék ruhát és eljegyezzék magukat az egész életre Krisztussal. Ott térdelt a tizennégy ifjú levita és hallgatta az áldás szavait. Boldogok voltak. És boldogok voltunk mi is, akik láttuk őket. Bizonytalan időkben jöttek, de vállalták a bizonytalanságot. És vállalták azt, hogy a világ lenézze, gyűlölje őket. Örömmel, szent lelkesedéssel vették magukra a szent ruhát. Örömükben a mi örömünket láttuk újra megfiatalodva fellobbanni.

*

SÖTÉTSÉGBE

borult az egész város a légoltalmi gyakorlatok alatt, sötétségbe borult a Szeminárium is. Sejtelmes lila fények világítottak a folyosókon. A leleményes cserkészek persze mindjárt ki is használták a kínálkozó alkalmat és vidám éjjeli nyomkeresést és akadályversenyt rendeztek. Sötét árnyak suhantak az alsó udvaron, titokzatos útjelzések irányítottak az amúgy is jól ismert utakon, kérdések vezényszavak pattogtak a sötét éjszakában. A cserkészek pedig megtanulták a tájékozódást a sötétben („merre van a fáskamra? pince? konyha?"), megkeresték a Göncölszekeret, megtanulták a sötétben való távolságbecslést, szóval sok-sok gyakorlatias, cserkészszerű dolgot.

*

ÚJRA CSERKÉSZEINK

vonták magukra a figyelmet október utolsó vasárnapján, amikor felavatták pompásan felszerelt otthonukat, melynek asztalait, padjait *Horváth I. Gyula* az ügyes cserkész-ezermester készítette. Szép ünnepség keretében adták át az otthont rendeltetésének. Az ünnepség végén pompás sültgesztenyét tízóraizott a csapat és a ft. Rektor úr vezetésével az egész egybegyült vendégsereg.

*

Kis események, kis történetek voltak ezek. Mégis fontosak voltak nekünk. A megszokott hétköznapokba színt, frissességet, elevenséget vittek. Igaz, hogy ez a szín sokszor a gyász komor feketesége volt, sokszor a bizonytalanság idegtépő várakozása, mégis felemelő, továbblendítő erők voltak. A szenvedés megtisztítja a lelket, hogy aztán annál jobban tudjon örülni a szépnek, jónak, nemesnek. És volt az elmúlt év folyamán öröm is nagyon sok. Ujjongó lélekkel, daloló érzésekkel tudtunk örülni mindennek. A nagy események és kis történések így hatottak ránk.

STANITZ FERENC
II. éves.

Egy pillanatra...

Meg vagyok győződve, hogy ha csak egyszer is megfelelő nagy hittel és szeretettel vennénk magunkhoz a legméltóságosabb Oltáriszentséget: elég volna ahhoz, hogy gazdagokká legyünk lelki kincsekben. (Nagy Sz. Teréz.)

*

Mindennek nyitjára jön az, aki várni tud, ha van bátorsága is a sötétség közepette meg nem tagadni azt, amit a fényben felfogott.
(Conventry Patmore.)

*

Ecce ego et tu et spero quod tertius inter nos Christus est.
(Szt. Ethelreda.)

*

Óh esztelenség! Óh gondatlanság, ha lelkünkre és üdvösségünkre nem vigyázunk, ha nem úgy élünk, mintha ma kellene meghalnunk.
(Pázmány.)

*

— Milyen nehéz is az élet!
— Ilyen is kell legyen! Hol volna a mi érdemünk, ha könnyű lenne?
(X. Pius.)

*

Az is gyakran elesik, akinek gyakran vannak jó elhatározásai, hát akkor az, akinek csak ritkán! *(Benigna Consolata.)*

*

Az idő üres tartály, melyet jócselekedetekkel kell kitölteni.
(Prohászka.)

*

Kérdezd meg a szenteket! Ha volna vágyuk az égben a föld után, csak az idő után vágyódnának. *(Prohászka.)*

*

A világ ugyancsak könnyen szentnek hisz minket. Mihelyt már nem vagyunk egészen olyanok, mint ő: azt hiszi, hogy olyanok vagyunk, mint milyennek kellene lennünk.

DERŰS PERCEK

HIREK EGY SORBAN:

Kanálszállitás az ebédlő és kápolna között egyelőre szünetel. (. ió.)

*

Fotbalozáshoz klottnadrágot és talpbetétet keresek. (. . chárd.)

*

Rémhírterjesztési tilalom miatt hirszolgálatunk nem működik. (. . . ács.)

*

Szilvásgombócok felkutatására expedíciót szervezünk. (. . . ler duktor.)

*

Az Acta Apostolorum legújabb számát keresem. (. . — duktor.)

*

Mandulát — édest, sóst, keserűt — gyűjt, vesz és eszik. (? perec.)

*

„Súlyos" betegen is megünneplem a 100-ik infirmáriában töltött napot. (. ór.)

A TUDOMÁNYOK BERKEIBŐL:

JOG.

Kollokviumról.

— Kik vannak felmentve a káplán-vizsga alól?
— Az egyházdoktorok!

*

Óra alatt.

A tanár aggasztó iramban szaporítja a kollokvium anyagát. Valaki méltatlankodva megjegyzi:
— Hát meddig tanuljuk még ezt a jogot?
A tanár meghallva a közbeszólást:
— Ameddig a jó Isten éltet bennünket! A jó pap hótig tanul.

*

Rávezetés.

Az usufructuariusról kellene néminemű felvilágosítással szolgálni.
— Például a plébános is a beneficium usu . . . — próbál segíteni a tanár.
— Usurpátora! — vágja rá megkönnyebbülten a felelő.

*

ÉNEK.

Megfelelt.

— Maga nem énekel Domine?
— Be vagyok rekedve, Igazgató úr.
— Hát akkor miért mozgatja a száját?
— Csak . . . úgy szokásból.

GAZDASÁGTAN.

Csendélet.

Az állattenyésztésről folyik az előadás — . . . ez rendszerint a földműveléssel van kapcsolatban, bár van ú. n. „aszfalt tehenészet" is — mondja a tanár. I. úr nevet.
— Mit nevet I.!?
— Én . . . az aszfalton sohasem láttam tehenet.

*

Ravasz kérdés.

— Látott maga már filoxérát?
— Lehet, hogy láttam, csak nem ismertem fel.
— Ejnye! hát nem az előbb mondtam, hogy szabad szemmel nem is látható!

*

HISTÓRIA.

Pontos körülírás.

. . . s így Cirill és Metód Rómába menekültek a pápához . . .
— De melyik pápához? — érdeklődik tovább a tanár.
— A római pápához!

*

MORÁLIS.

Félreértette.

— Vitatkoznak erről a teologusok?
Vizsgázó (bizonytalanul): Szoktunk . . .

Tartalomjegyzék.

Oldal

1. Beköszöntő 1
2. Hálával 3
3. A Szent Pál Társulat névsora 4
4. Kivonat alapszabályainkból 7
5. A Szent Szív üzenete 8

A SZENT PÁL TÁRSULAT MUNKÁSSÁGA.

6. Főjegyzői beszámoló az 1938—39. évről 10
7. Mi kötelez bennünket az uniós munka felkarolására? 13
8. Rákóczi városából 16

A SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLY MŰKÖDÉSE.

9. Munkára fel! 20
10. Az ormánysági katolikusság helyzete 22
11. Visszaemlékezés az EMSZO vezetői kongresszusra 26

A MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY MUNKÁSSÁGA.

12. Mit végeztünk az idén? 30
13. Könyvtárunk és pénztárunk helyzete 31

CSERKÉSZET.

14. Miért cserkészkedünk? 33

HALOTTAINK.

15. Társulatunk elhúnyt tagjai 35
16. Mehringer József 36

KRÓNIKA.

17. Ez történt... 37

GONDOLATOK.

18. Egy pillanatra... 42

DERŰS PERCEK.

19. Hírek egy sorban 43
20. A tudományok berkeiből 43

Kiadja a Pécsi Szent Pál Társulat.
Felelős kiadó: **Dr. Grund Béla.**
KULTÚRA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET, MAYER A. GÉZA ÉS TÁRSAI, PÉCS.

16-iK SZÁM 1939. NOVEMBER

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI SZENT PÁL TÁRSULAT ÉRTESITŐJE

KÉZIRAT GYANÁNT.

KULTURA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET PÉCS

Angster József és Fia
ORGONA- ÉS HARMÓNIUM-GYÁR R.-T. PÉCS

Orgonák, harmóniumok. Javítások, átépítések. Új homlokzatsípok Villamosfujtató berendezések.

A szegedi nagy orgona készítői.
Méltányos árak! Fizetési kedvezmények!

szemüveg, fotó, játék
BÁNFAI
KLINIKAI LÁTSZERÉSZ
PÉCS
KASZINÓPALOTA

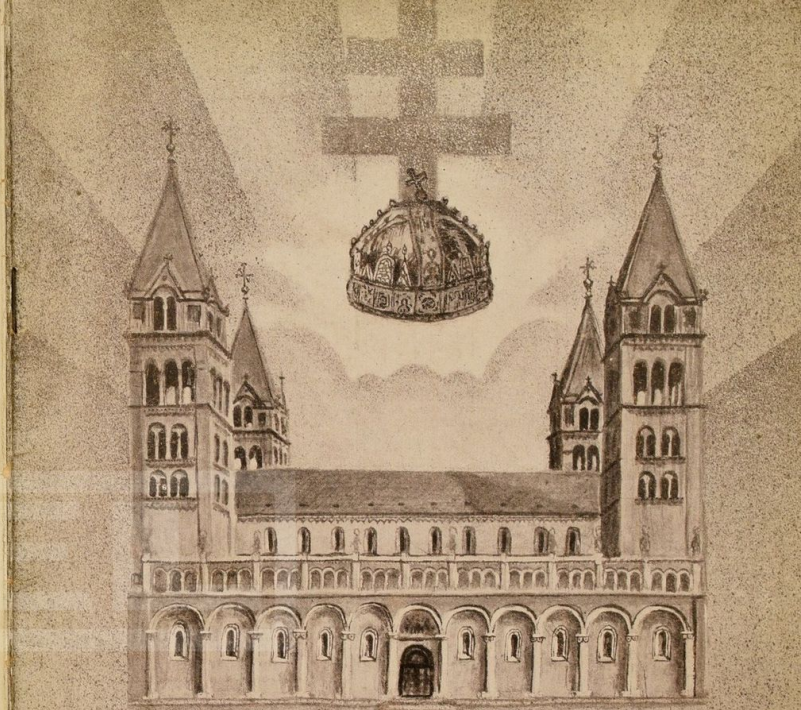
Szemüveg, fotó, pipere és kozmetikai cikkek szolid árakon

Éden
DROGÉRIA
PÉCS
KIRÁLY-UTCA 18. SZÁM
SZINHÁZ MELLETT

Kelyhek, cibériumok
szentségtartók,
egyházi szobrok
Weisz Frigyes
kegyszerüzletében
BUDAPEST, IV. Ferenciek-tere 3-4.

Hermes **írógépek**
Triumph
Olympia **számológépek**
PALAI GÉZA
varrógépszaküzlete
Pécs, Széchenyi-tér 2.
Telefon: 37-63 sz.

Rákóczi Nyomda, Pécs, Rákóczi-út 35. Telefon: 20-98. Felelös: Keller József cégtulajdonos

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI PAPNÖVENDÉKEK SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK ÉRTESITÖJE

Szemináriumi Élet

17. szám. 1940. December.

KÉZIRAT GYANÁNT

SZERKESZTI ÉS KIADJA: A PÉCSI NÖVENDÉK PAPSÁG SZENT PÁL TÁRSULATA

FELELŐS KIADÓ: SUDÁR IMRE

TARTALOMJEGYZÉK

1. Lapunk margójára — — — — — — — — — — 1
2. A Szent Pál Társulat névsora — — — — — — — — 2
3. Kivonat az alapszabályainkból — — — — — — — — 4
4. Köszöntünk, Erdély...! — — — — — — — — — — 5

A SZENT PÁL TÁRSULAT MUNKÁSSÁGA

5. Főjegyzői beszámoló — — — — — — — — — — 7
6. Az orthodox egyház-fogalom — — — — — — — — 8
7. Magyar mivoltunk kritériumai — — — — — — — — 13
8. A bátai új Szentvér templom tanusága — — — — — 16
9. ‚Margit imái vezekelve szállnak' — — — — — — 19

SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLY

10. A munkáskérdés és a jövő — — — — — — — — — 22
11. KALOT papi nagytábor — — — — — — — — — 25
12. Miért kell hivatásrendiség? — — — — — — — — 26

MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY

13. Évi beszámoló — — — — — — — — — — — 27

BESZÁMOLÓK

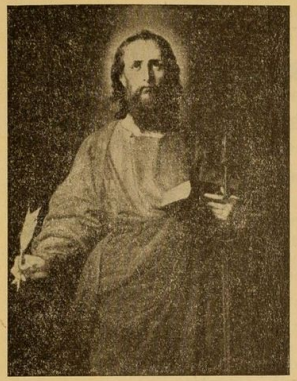
14. Könyvtári beszámoló — — — — — — — — — — 28
15. Pénztári beszámoló — — — — — — — — — — 28
16. CSERKESZET. A ma cserkészete — — — — — — — — 30
17. HALOTTAINK — — — — — — — — — — — — 32
18. OTTHONUNKBÓL — — — — — — — — — — 33

SZUKITS KÖNYVESBOLT ÉS TUDOMÁNYOS ANTIQUARIUM

PÉCS, KIRÁLY-UTCA 31. SZÁM

KÖNYVSZAKÜZLET

Könyvek vétele, eladása, cseréje legelőnyösebben. ● Mielőtt könyvet venne, nézze meg raktárunkat, kérdezze meg árainkat.

Lapunk margójára

A Szemináriumi Élet ezidei száma bemutatja a kispapi lelket az idő sodrában. Megérti és magáévá teszi korunk két nagy eszmeáramlatának: a világszemléleti-nemzeti és társadalomgazdasági problémák megoldási kísérletét. A módot, ahogyan egész egyéniségével és erejével hozzá akar járulni a szellemi megtisztuláshoz, a Szent Pál Társulat eszmei keretében találja meg. Követi a nagy Apostol útmutatását, hogy az idő szövőszékén megszője Istennek a történelemben élő ruháját. Az anyagot hozzá a kor adja a maga kérdéseivel, a mintát pedig az isteni Szikra, melyet a földi és időben mulandó események sorskalapácsával az emberi szellemből csihol ki. A világszemléletet megoldó szellemi szikrát a Világegyház isteni örök gondolatában találja meg, a társadalomgazdasági kérdések megoldását pedig a Szentkorona hagyományában leli fel. Ezt fejezi ki címlapunk is, és ezért oly sok a történelmi és szociális tárggyal foglalkozó dolgozatunk száma. Ebben a két erőben találja meg a ma teológusa az Isten történelmi köntöséhez szükséges fonalat, mert a többi csak szín, mely az idő múlásával elfakul, hogy új meglátásoknak adjon helyet. Az Egyház és a Haza a két erős pillér, melyen megkezdheti az új típus, a kialakuló ember Istenhez vezető hídjának felépítését. Találkozásuk csak Krisztus keresztjében lehet, mert a két erő áldozatos harmóniájának csak ott van végső megoldása. A mai idő szörnyű vajúdásában csak az áldozatos lélek találja meg a kivezető útat, hogy a régit és biztosat egybefonva az idő követelményeivel, kialakítsa Isten arcát a történelem köntösében. „Novus ab integro saeclorum nascitur ordo" — a latin költő ezen gondolatának megvalósulását akarja a kispapi lelek jelen megnyilatkozása is.

IGAZGATÓ.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és főtisztelendő

VIRÁG Ferenc

pécsi megyéspüspök.

Igazgatója: *Dr. Grund Béla* teológiai tanár.

Tagjai az 1940/41. évben.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc ap. protonotárius kanonok, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla kanonok, prép., tanügyi főtan., egyh. főtan.
Dr. Vargha Damján egyetemi tanár, Maurinumi igazgató.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi plébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár, szentszéki bíró.
P. Galambos Kálmán pálos szerzetes.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gálos László egy. m. tanár, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Gere Gábor esperes, szabadszentkirályi plebános.
Dr. Hajós György tb. kanonok, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Hantos Béla hosszúhetényi plébános.
Dr. Iványi János pápai prelátus, egyetemi tanár.
Dr. Kelemen Andor belvárosi apát-pléb., kormányfőtan.
Kiss Lajos apát-kanonok, felsőházi tag.
Kocsis László újdombóvári plébános.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Makay István ny. polgármester.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius kanonok, nagyprépost.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor.
Dr. Schaurek Ráfael egyetemi tanár.
Dr. Sipos István apát-kanonok, szem. rektor, kormányfőtan.
Dr. Szentkirályi István pápai prelátus.
Várkonyi János spirituális, püspöki tanácsos.
Dr. Vértesi Frigyes teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.

Pártoló tagok:

Albert János
Albert József
Ambach Mihály
Angyal Dezső
Arató József
Arányi Géza
Auguszt István
Ágoston János
Árpás Ferenc
Balogh Ferenc
Balogh József
Baranyai Ernő
Barcza Tivadar
Bartinai Ferenc
Bárd Ferenc
Bárka János
Bátai István
Báter Károly
Belázy Ernő
Bencze Ernő
Bencze János
Bencze László dr.
Bende József
Benkő Pál
Bereczk János
Berta Antal
Berta Lajos
Békefi János
Békés Ádám
Biró Lajos
Blandl György
Blazsev Marian
Bock József
Bor Sándor
Botz József
Bőbel János
Braun István
Brenner Ferenc
Búcz Emil
Budavári László
Bujdosó Tibor
Csáky Benjamin
Csarmasz István
Cseh Ferenc
Cselenkó János
Cserta János
Csertán Ernő
Cserti István
Cséry Dezső
Csigi Imre dr.
Csordás Kálmán
Curilovits Ottokár
Czár Gáspár
Czernohorszky József
Darabos László
Deák István

Diósszy József
Domosvay Lajos
Dreher Arnold
Dubniczky László
Eberhard József
Elm F. Sebestyén
Erdélyi Gyula dr.
Erdélyi Károly
Erdélyi Lajos
Faludi Ádám
Farkas József dr.
Faust Antal
Fájt Jenő
Fehér Ferenc
Fehérváry József
Fejes Károly
Fent Gyula
Feuerbach Péter
Fényes Antal
Fényi Sándor
Fodor János
Franz József
Frost Péter
Fröschl Gáspár
Fürész József
Gaál János
Gartner Elek
Gasparich György dr.
Gábor Károly
Gábor Pál
Gedeon Sándor
Geosits Lajos
Gergely Antal
Gergye Győző dr.
Gerlai György
Gratzl Gyula
Gyalokai János
Gyenis József
Gyenis Vilmos dr.
Gyimesi László
Gyuk István
Hábel Vince
Hal Pál
Halász Gyula
Hammer János
Handler Ferenc
Hargitai János dr.
Harray Gyula dr.
Haug Nándor
Hauser Imre dr.
Heckenberber K. dr.
Hegedüs Jenő
Hegedüs József
Hegedüs László
Hemrich Ferenc
Hetényi Alajos
Hérincs Pál
Hidasi János
Himesi Károly
Hirling László
Hoffmann Ádám
Hoffmann Kálmán
Hoffmann Károly
Horényi Kálmán
Horváth Dezső
Horváth János
Horváth József
Horváth József
Horváth Károly
Horváth Lajos
v. Horváth Lajos dr.
Horváth Mihály
Iselstőger Lajos
Juhász Pál
Jung Ádám
Jurányi György dr.
Kadosa Lajos
Kalauz Elemér
Kanizsay Vendel
Kaszás Imre
Kaufmann János
Kápolnai Zsigmond dr.
Káptalan József
Kecskés Károly
Keleti Kálmán
Kemény Andor
Kemény Ferenc
Kéthelyi József dr.
Kiszler Gyula
Kitlinger József
Kletzl Béla
Koch Alajos
Koch Ede
Koch Gyula
Kolbert Bálint
Kondits Lajos
Kosztolányi Pál
Kovács Géza
Kovács János dr.
Kovács Kálmán dr.
Kovács Kálmán
Kovács Pál
Kozáry György
Kőszegi István
Kresz Márton
Kriszt Mátyás
Kuhl József
v. Kun Lajos
Lacfy Emil
Lajos Gyula
Lányi Emil
Lehr Ignác
Lerch István
Légár Pál dr.
Lickert József
Lócsi István
Loschert Kázmér
Lukács István
Magosföldi Péter
Magyar Béla
Magyar István
Magyar Zsigmond
vitéz Makray Lajos
Marycz Elemér
Martinkovics János
Marton Sándor
Masson Lipót
Mayer Ferenc
Mayerhof Péter
Márovics Ferenc
Melke Lajos
Merényi Ferenc
Miklósi István
Mindszenti Vilmos
Molnár József
Mózes András
Müller Jakab
Müller József
Müller József
Müller József
Nagy Béla
Nagy Ferenc
Nagy Ferenc dr.
Nagy György
Nagy István
Nagy Sándor
Nádosi Sándor
Németh László
Nunkovics Gábor
Ollop Ernő
Oszkai Lajos
Orösuri Nándor
Palkó József
Palotai János
Papp István
Patacsi József
Pataki Antal
Patócs József
Patton János dr.
Pásztor Endre
Pelz Árpád
Perr Viktor
Petheő Gyula
Petrovics Ede
Petrovich Ede
Péhm József
Pintz Bálint
Pittesser Antal
Fohly János
Polgár János
Pulay János
Putterer Péter
Püspök Pál
Rákossy Ferenc
Redling János
Regős Gyula
Reif József
Reil Antal
Reining Vendel
Reisz Lajos
Régert József
Riedlinger Dezső
Rónaky László
Rudolf Mátyás
Sarlós György
Scharfenberger János
Schäfer József
Scheich János
Schlachter Ferenc
Sebestyén Ferenc
Sebestyén Károly
Sebő Pál
Siklósi László
Simon Lajos
Solti István
Solymár Gábor
Solymár György
Somorjai István
Soós B. Zoltán
Staub Ádám
Sudár Dezső
Sümegi Kálmán
Szabó Dezső
Szakály István dr.
Szantner József
Szeitz András
Szeitz József
Szentes Károly
Szentiványi József
Szigethy Béla
Szigethy László
Szijártó Nándor dr.
Szinger József
Szirt István
Szolga István
Szommer Gyula
Takács Mihály
Taksonyi József dr.
Talabér György
Tandlmayer Lipót
Tasnádi József
Thán Nándor
Tiborcz Benedek
Tihanyi János
Tillinger Ferenc
Tóth Emil
Tóth József
Tóth Lajos
Trinn János
Tuman Károly
Uhl Antal
Ujvári Géza
Varga Nándor
Varga Pál
Vaszari Kálmán
Ventura László
Verhás Géza
Vesztergombi János dr.
Vesztegombi József dr.
Vida István
Vizi János
Vizsy Pál
Vucskits Imre
Wagner Zsigmond
Waszner Ferenc
Weiszenburger József
Weyer Mátyás
Wolf József
Zanyi Ferenc
Zentai Lajos

Tisztikar az 1940—41. évben:

Elnök: Sudár Imre V. é.
Főjegyző: Szalay László IV. é.
Szociális szakosztály vezető: Ferkov Mihály V. é.
Pénztáros: Dörnyei István IV. é.
Levéltáros: Piliván Mihály III. é.
Könyvtárosok: Medgyesi György IV. é., Telkes József III. é.
Aljegyzők: Ribly Mátyás II. é., Romvári Illés II. é.
Főmissziós: Horváth J Gyula IV. é.
Almissziósok: Stanitz Ferenc III. é. és Mott János II. é.
Szindirektor: Balatoni Mátyás II. é.

Működő tagok:

V. év.
Bosnyák Mihály
Dévényi Endre
Elm György
Inhof József
Kaufmann Ferenc
Kovács József
Lovinusz Mihály

IV. év.
Buszlauer János
Csányi Imre
Ferkov György

III. év.
Angyal Gábor
Dobo Zoltán
Isgum József
Mim Imre
Miszlai József
Ritter János
Stiasny István
Stumpf Jakab

II. év.
Dékány János
Fried Vilmos
Krúg Péter
Pleizler János
Rudasi Henrik
Ruppert Péter
Schreiber Rezső
Szerdahelyi István
Székely Béla

I. év.
Gyimesi Vilmos
Kiczli János
Onodi János
Szebényi Sándor
Szücs Ferenc
Völgyes Oszkár

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja. (8. §.)

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek. (9. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (12. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P 2*'—, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

„Minden ember felebarátunk. Nem szabad senkinél családfája magas korát nézni, mert eredetünk közös."
Szent Ágoston.

„Kerestem a jót és itt a szorongattatás. Az Isten felé tartottam és magamba ütköztem. Lelkem rejtekében megnyugvást kerestem és legbensőmben zavart és bajt találtam. Uram, kérlek, éhesen kereslek Téged, ne engedj el magadtól üresen."
Szent Auzelm.

Köszöntünk, Erdély!

Szeretett Kormányzó Urunkat névnapján egy cserkész is szokta köszönteni. Egyik alkalommal a rádió beszélője megkérdezte tőle a nevét. „Nekem most nincs nevem. Én most a magyar cserkész vagyok." Felelte a fiú.

... S ha most tőlem is megkérdezné valaki, hogy ki vagyok, azt felelném, hogy most nincs nevem. Most a „pécsi theologus" vagyok. És ennek a pécsi kispapnak a nevében szeretnélek köszönteni téged, Erdély, szeretnélek köszönteni benneteket, visszatért Testvérek. De mit is mondjak, hogy a szavak, a leírt betűk csak halványan is kifejezzék azt, amit éreztünk azokban a nagy pillanatokban, amikor a visszatérést meghallottuk...

Amikor az első üdvözlő szavak szálltak feléd, Erdély, ott ültem a rádió mellett s az járt az eszemben, hogy mit mondanék, ha ott lehetnék én is a helyszínen, egy visszatért helység magyarjai között. Tudjátok mit mondtam volna, Testvérek...? Elmondtam volna, hogy az utóbbi években nem volt olyan nap, amelyiken nem imádkoztunk volna a határokon túl szenvedő testvéreinkért — és ezek között is főleg Tiértetek. — Elmondtam volna, hogy hallottunk sok üldöztetésekről, szenvedésekről s ilyenkor összeszorult a torkunk és befelé könnyeket hullattunk és fájt, nagyon fájt, hogy nem tudtunk benneteket azonnal kiszabadítani. Amikor néha-néha dunántúli falvainkban erdélyi fiatalemberekkel találkoztunk, — akik nem tudták már elviselni a román katonaság sorai között azt a megalázást, amelyben részük volt s éppen ezért átjöttek hozzánk — akkor erősebben, melegebben kezdett dobogni a szívünk. Hát hogyne örülnénk most, amikor annyian jöttetek haza. Együtt éreztünk veletek a szolgaságban, az elnyomatásban, hát mennyivel inkább örvendezünk most veletek a szabadságban.

Nem is olyan régen a VI-ik gimnáziumi osztály végzésére mentem vissza a vakáció végén a városba. Édesanyám, szegény, gondosan elkészített mindent fia számára, de hát hiába, felszerelésem azért minden gondosság ellenére is csak hiányos maradt. Egy-két pengőnél pedig alig volt több, amit adni tudott útravalóul. Gyalog indultam el a falumból. Édesanyám elkísért a falú határáig. Ott átölelt, megcsókolt és ezt mondta: „Fiam, nagyon fáj, hogy csak „így" tudlak elbocsátani..." S megeredt a könny a szeméből. Elfordította arcát és visszafelé indult. Én sem bírtam tovább s talán még soha nem folytak oly sűrűn a könnyeim. Akkor éreztem meg igazán, hogy mennyire szeret engem az én áldott Édesanyám.

Erdélyi Testvérek, nekünk fáj, hogy csak ilyen szegényesen tudunk benneteket visszafogadni, mint amilyen szegényesen bocsátott el engem akkor Édesanyám. Mint jó Édesanyának, nekünk fáj, hogy nem tudunk minden könnyet letörölni, minden szenvedést, szegénységet azonnal megszüntetni. Legyetek megnyugodva, szívünkön viseljük sorsotokat. Nekünk

magunknak fáj talán legjobban, hogy szegények vagyunk, hogy nem tehetjük a Ti napjaitokat oly boldoggá, oly gondnélkülivé, mint szeretnők . . .

Sőt alig, hogy visszatértetek, már mi kérünk Tőletek. Tudjuk, hogy olyanok jöttek haza, akikre mindig számíthat ez az ezeréves ország, akik a maguk és a haza szabadságáért készek mindenre . . . Onnan jöttök, ahol minden elnyomatás ellenére is megmaradt a magyar szellemiség, ahol magyar megbecsülte a magyart, akármi is volt annak a foglalkozása. Ahol az irigység, a széthúzás, az egyéni törtetés szelleme nem tudta megbontani az egységes felsorakozást. Jöjjetek, árasszátok belénk ezt a szellemet, terjesszétek közöttünk a befelénézés, a magunkbanézés lelkiségét . . . mert szükségünk van erre. Jertek . . . Ezt kérjük Tőletek.

Nem tudom anélkül befejezni köszöntőmet, hogy Rátok ne gondoljak erdélyi, nagyvárad-szatmári kispap testvérek. Ezen az úton köszöntünk benneteket egyenként, mindegyőtöket külön-külön. Érezzétek a testvéri ölelés melegét. Tudjátok meg, hogy sok szeretettel, lelkesedéssel gondolunk Rátok és szeretnők, ha állandó meleg kapcsolat maradna meg közöttünk. Nagy öröm számunkra a Ti hazatérésték. Többen leszünk, akik a szegény, elhagyott magyar nép közé megyünk majd, hogy azt felemeljük Krisztushoz. Többen leszünk, akik egységesen akarjuk Krisztus királyságát a magyar szívekben s Nagyasszonyunk, a Szent Szűz erényeit népünk életében. Többen leszünk, akik dolgozunk azért, hogy továbbra is hűek maradjunk ezeresztendős hivatásunkhoz, a keresztény-ség lovagjainak s a Szent Szűz választott vitézeinek a hivatásához, azért hogy ez az ország Mária országa maradjon, újra nagy legyen, szabad és mindig Szent István-i.

Ezek a gondolatok jártak az eszemben ott a rádió mellett és ilyen érzések töltöttek el engem és töltöttek el bennünket azokban a felejthetetlen órákban. Bocsássátok meg Testvérek, hogy nem tudtam úgy elmondani, mint ahogy bennünk hullámzott, pezsgett . . . Ki tudná azt hűen elmondani, amit akkor éreztünk, amikor visszatérésedről hallottunk ősi magyar föld: Erdély . . .

„A jó barát vigyáz barátja lelkére." *Nagy Szent Gergely.*

„A tenger és a szív igazát a viharban lehet megismerni." *Dostojewskij.*

„Tarsd meg a rendet és a rend fönn fog tartani téged." *Szent Bernát.*

„A sérelmeket írd homokba, a jótetteket vésd márványba."
Aranyszájú Szent János.

„A nagy és odaadó, hű szeretet a szívek zsenialitása." *Prohászka.*

A Szent Pál Társulat munkássága

az 1939—40. évben. FŐJEGYZŐI BESZÁMOLÓ

Társulatunk egész évi munkájának irányát az elnöknek bevezető beszéde szokta meghatározni. Ha az idei munkaévet és annak eredményeit vesszük, akkor az első pillanatban rendszertelennek látszik, mert nincsen benne megszabott irány, mely az egészet szigorú keretekkel körülövezte volna. De az csupán látszat. Nem rendszertelenség ez, hanem változatosság. Az elnök ugyanis arra kérte a tagokat, hogy mindenki dolgozzon azon a téren, ahol tehetsége a legjobban érvényesülhet, mindenki olyan tárgyhoz nyúljon, melyhez kedve legjobban vonzza. Ennek tudatában állíthatjuk azt, hogy Társulatunk ezévi munkájának irányát a tagok egyénisége szabta meg és szülte azt a változatosságot, mely gyüléseinket jellemezte.

Az egyéniség szabad érvényesülését biztosította az a körülmény, hogy a Szent Pál Társulat tevékenysége önként vállalt munka. Egyéniségünknek és a szabadságnak találkozásából született munka nem lehetett más, mint aminek természetéből kifolyólag lennie kellett: egész lélekkel végzett kispapi munka. Ha tárgyaink és műsorszámaink csupán címük után ítélve néha talán profánnak is látszottak, a valóságban azonban mindig bennük érződött egy kispapi lélek rezonálása.

Még működésünk részletes ismertetése előtt nem szabad megfeledkeznünk arról a fontos mozzanatról, mely Társulatunk életében mély nyomot hagyott. Nagyságos és Főtisztelendő *dr. Gálos László* igazgató urunk nyolc évi munkássága után átadta helyét Főtisztelendő *dr. Grund Béla* új igazgató urunknak. Az ő nagytudása és fiatalos lendülete sokszor nagyon előnyösen éreztette hatását a Társulat életében.

Meg kell emlékeznünk arról is, hogy Társulatunk az elnök indítványára őszinte örömmel és egyhangú lelkesedéssel választotta tiszteletbeli tagjaivá méltóságos *Makay István* ny. polgármester urat és nagyságos és főtisztelendő *Gálos László dr.* teologiai tanár urat. Kötelességet véltünk teljesíteni, amikor hálánkat és szeretetünket ny. polgármester úr és volt igazgató urunk iránt így is kifejeztük.

Munkánk nagy-nagy többsége a hétről-hétre ismétlődő rendes gyüléseken zajlott le. A nagy várakozásban élő és a jövőt legalább kívánságban jelenné varázsló kispapi hangulat ülte meg e gyüléseket, melyek mindegyikének végső célja a több élet, a több lélek volt. Nagy vonásokban és a számok hidegségével a következőképpen vázolhatjuk őket. Összesen 17 rendes és 4 diszgyülést tartottunk. Gyüléseinken 39 tárgyat dolgoztunk fel, melyek a következőképpen csoportosíthatók tárgyuk szerint: szociális 10, missziós 6, hazafias 4, uniós 3, pedagogiai 2, pasztorális 2, dogmatikus 1, aszketikus 1, szépirodalmi 1, egyéb: 9.

Külön is ki kell emelnünk diszgyüléseinket. Szám szerint összesen négyet tartottunk és mindegyik aktualitását vagy a szemináriumban kialakult szokás, vagy még inkább maga az élet biztosította.

A mindig jobban és jobban előtérbe nyomuló missziós gondolat méltó kifejezést nyert az október 22-én megrendezett *missziós gyülésen.* A Társulat

missziós szakosztálya a főpásztori dicséreten kívül már az egész egyházmegye részéről többszörös elismerésben részesült.

A ma egyre gyakrabban hangoztatott és a mindenkiben nagy örömöt kiváltó országgyarapodás által nálunk is egyre sürgetőbbé váló úniós gondolat ápolása érdekében november 22-én *úniós gyűlést* rendeztünk. Rektor urunk szavai, amelyekkel elismerését fejezte ki a Társulatnak a szépen sikerült gyülésért, mindegyikünkben visszhangra találtak és lelkesen szegődtünk a legkatolikusabb gondolat mellé.

A minden évben oly kedves és hangulatos *karácsonyestet* az idén is megtartottuk. Az idén is tárulásig nyitottuk ki szívünket a kis Jézusnak öröklakás gyanánt. A karácsonyesti szeretet-akciónkról máshelyen adunk bővebb beszámolót.

Az utolsó díszgyülésünk a március 15-én megtartott *hazafias ünnepélyünk* volt. Március idusának örök aktualitása az idén különösen megragadott bennünket. Főként a hála érzése és a jövőbe vetett szilárd remény lengett át a gyülésen.

Ez volt a Szent Pál Társulatnak nyílt, mindenki által látható munkája. Ez azonban a munkatérnek csak egyik oldala. A másik oldal, egy láthatatlan front is tevékeny volt. Ez a pályatételek kidolgozásának frontja. Időrendi sorrendben a következő pályatételek kerültek kidolgozásra:

1. Főtisztelendő *Horváth Dezső* káplán úr: *Milyen legyen a lelkipásztor az egyesületek vezetésében?* Beérkezett 2 pályamű, a díjat Medgyesi György III. é. úr nyerte.

2. Méltóságos és Főtisztelendő *dr. Sipos István* rektor úr: *A kísérlet beszámítása és büntetése a kánonjog szerint.* Beérkezett ugyancsak 2 pályamű, a díjat Kaszás Imre V. é. úr nyerte.

3. Nagyságos és Főtisztelendő *Tiborc Benedek* plébános úr: *A jócselekedetek és az erények.* Beérkezett 5 pályamű, a díjat Régert József V. é. úr nyerte el.

A Szent Pál Társulat keretén belül az idén is két szakosztály, a missziós és a szociális szakosztály fejtett ki élénk tevékenységet, melyről azonban külön számolunk be.

Ezzel nagy vonásokban vázoltuk is évi munkánkat. Ha csak a számokat és az azokból adódó arányokat tekintjük, akkor azt mondhatjuk, hogy ez nem sok és talán többet is végezhettünk volna. Munkánk értékét azonban sokszorosan felfokozza az a lelkesedés és idealizmus, mely azt jellemzi. E kettőt, a lelkesedést és idealizmust vittük bele minden számunkba, mert értékeknek tekintettük azokat. És ha így nézzük egész évi tevékenységünket, akkor szabad remélnünk, hogy ezek az értékek épen munkánk révén csak még jobban megerősödtek bennünk.

Inhof József,
főjegyző.

Az orthodox egyház-fogalom

A görögkeleti egyház, vagy ahogy a görögkeletiek szeretik magukat nevezni, az orthodox egyház, a katolikus Egyháztól eltérőleg külső csalatkozhatatlan tekintélyt nem ismer. Épen ezért egyházuk fogalmának megállapításánál nem is támaszkodhatunk csalatkozhatatlan ítéletekre, hanem csupán csak egyes teologusok tanítására.

Hogy helyes fogalmat alkothassunk magunknak az orthodox egyházról,

két alapgondolatot állandóan szemünk előtt kell tartanunk. Az első: miként az emberek üdvösségének helyreállításáért az Úr Jézus isteni természete mellé felvette az emberi természetet is, és e két természet Benne egy személyben titokzatosan, de valóságosan egyesült, úgy kell minden embernek titokzatosan, de valóságosan egységbejutni az Istenemberrel, Krisztussal. Ez az egységbe-jutottság az Egyház, Krisztus teste.

A másik alapgondolat az, hogy az Egyháznak kizárólagos jelentősége van abban az értelemben, hogy rajta kívül üdvösség nincsen. Aki tehát nem tartozik az Egyház organizmusába, aki nem tagja Krisztus titokzatos testének, az örök üdvösséget elérni nem tudja. A keleti egyházban tehát ugyanúgy érvényesül az „extra Ecclesiam nulla salus"-elv, mint a római Egyházban.

Az orthodox egyháznak e két jegye az Egyház fogalmának megállapításához még túlságosan kevés. Ez természetesen az ő teologusaik előtt is ismert tény, azért különösen a múlt század második felétől kezdve nyugati viszonyok közt is nagynak nevezhető azoknak a tudományos fejtegetéseknek a száma, melyek az Egyház szabatos meghatározását keresik.

Felvetették tehát a kérdést: mi alkotja az Egyház lényegét? Ha csupán definitiokat keresünk, abban bővelkednek a keleti teologusok, de ezek a definitiok nem autentikusak és épen azért igen sokszor az egyes auctorok felfogása szerint változnak. Szükséges még megjegyeznünk azt is, hogy az összes orthodox teologusok, kik megkísérelték az Egyház definitióját megalkotni, többé kevésbbé nyugati alapokra támaszkodtak. Így pl. „Az Egyház isten-emberi organizmus, Krisztus misztikus, életetárasztó teste." Chomjakov, a keletiek egyik legnagyobb orosz teologusa szerint: az Egyház az igazság élő organizmusa, mely az egymásiránt való kölcsönös szereteten alapul. Szolovjev szerint pedig az Egyház nem más, mint a megtestesült Logosnak, Jézus Krisztus isten-emberi egyesülésének misztikus megsokszorosodása az egész emberiségre vonatkozólag, azaz az isteni principiumával újra egyesült emberiség.

De nem hiányzik olyan teologus sem, aki egyszerűen kijelenti, hogy az Egyházat pontosan meghatározni nem is lehet, mert „Krisztus teliességét nem lehet korlátolt logikai fogalom-határozatmányokba beleágyazni (Florenskij). Zankov is felveti a kérdést, hogy mi az, ami az Egyház lényegét alkotja, de kénytelen egy negatív válasszal beérni. Azt írja: „Erre vontkozólag nincsen az orthodox egyházban pontosan és autentikusan körülírt válasz. Nincsen, mert az ősegyházban sem volt ilyen." (Das Orthodoxe Christentum des Ostens.) A mai orthodox teologia tehát szorgos kutatása és elismerésreméltó fáradozása ellenére sem tud olyan meghatározáshoz jutni, mely egységesen fejezné ki az Egyházról vallott hitüket és felfogásukat.

Autentikus ismertetőjegye az orthodox Egyháznak ezek szerint a Niceakonstantinápolyi hitvallásban foglaltakon kívül nincs is. E hitvallás az Egyháznak négyes tulajdonságát jelöli meg: az egységet, szentséget, az apostoliságot és a katolikusságot. És mivel az orthodox Egyház természetesen önmagát vallja igaz Egyháznak, Krisztus Egyházának, az osztatlan Egyház közvetlen továbbhordozójának, és a kegyelmek közvetítőjének, azért önmagában látja megtestesülve a négy, minden kétséget kizáróan az igaz Egyháznak ismérveit, mint azt alább látni fogjuk.

Ha mégis pontosabb feleletet akarunk nyerni arra a kérdésre, hogy mit értenek keleten az Egyház fogalma alatt, akkor nagy általánosságban a következőket szögezhetjük le tények gyanánt. Általános az a felfogás, mely az Egyházat egyesülésben látja, mely egyesülés természetét és jellegét szerintük legplasztikusabban az organizmus szó fejezi ki. Ennek az organizmusnak

feje az Istenember Krisztus, teste és tagjai pedig a keresztények. Szent Pál apostolnak ezt a tanítását a katolikus Egyházhoz hasonlóan szintén misztikusan magyarázzák és éppen azért, mivel náluk az Egyház jogi meghatározása hiányzik, az Egyházat misztériumnak tekintik, melyet „nem lehet logikai fogalomhatározmányokba beleágyazni". Az Egyháznak ilyen módon való felfogását különös előszeretettel két hasonlattal gondolják világosabbá tehetni. Az egyik Aranyszájú szent János hasonlata, mely szerint: miként a búzamagvak nagy sokasága egy kenyérré formálódik úgy alkotja a keresztények sokasága Krisztus egyházát, Krisztus testét. A másik hasonlatot magáról az Üdvözítőről veszik. Ahogyan Krisztus isteni személyében egyesül az isteni és az emberi természet, ugyanúgy egyesül az Istenember Krisztus a keresztényekkel, mely egyesülés azonos az Egyházzal. Ennek az egyesülésnek csodálatos realizációját látják a hívőnek és Krisztusnak titokzatos egyesülésében az Eucharisztia misztériumában. Ezt az egyesülést, amint már láttuk, organizmusnak, tehát élő szervezetnek tekintik. Amit megmagyaráz az a körülmény, hogy az Egyház a kegyelmi közvetítője és ennek következtében az Egyházon belül folyik a kegyelmi élet, vagyis a Krisztussal való titokzatos egyesülés egyúttal belekapcsolódás is a természetfeletti életbe.

Az Egyháznak feje Krisztus. Ő él az Egyházban, minden hívőnek lelkében, sőt testében. Nélküle nem létezhetik az Egyház. Philaret moszkvai metropolita szerint az Egyháznak isteni eredete és természetfeletti lényegénél fogva nem is lehet más feje, mint Krisztus.

Az Egyház tagja minden krisztushívő, aki a földön él, vagy már az örök boldogságba jutott. Az embereken kívül az Egyházba tartoznak az angyalok is, akiknek az embereknek a üzdelmekben való megsegítése a rendeltetésük. Az Egyházban az angyaloknál is előkelőbb, legelső helyet foglalja el a tiszta, malaszttal teljes Istenszülő, Mária. Az emberek és az angyalok csak egy organizmust képeznek és egységet alkotnak az Isten szeretetében. Ez az egység, a földön küzdő emberek, az őket segítő angyalok és a megdicsőült szentek egysége különösen a keleti szertartású szent áldozat bemutatásánál fejeződik ki szépen.

Itt felvetődik az a kérdés, hogy az orthodoxok milyennek vallják az Egyházat. Láthatónak-e vagy láthatatlannak. A két vélemény szintézisével adják meg a választ. Az Egyháznak két oldala van: egy isteni és egy emberi oldala. De ez a két oldal egymástól teljesen elválaszthatatlan, mint Krisztus személyében egyesült isteni és emberi természet. Az isteni elem az Egyház láthatatlan oldalát képezi, míg az emberi elem, mely az Egyház tagjainak egy részében, azoknak cselekedeteiben alapul, az Egyház látható oldalát alkotja. Az orthodoxok ezt a felfogásukat a következőképen okolják meg: Ha valaki csak a látható Egyházat fogadja el, melyhez csak az igazak tartoznak, jóllehet az igazak felismerésére semmi biztos jellel nem rendelkezik, akkor két eset lehetséges: vagy a láthatatlan Egyház elvét kell vallania, vagy egyházi nihilizmusba jut. Ha pedig valaki csak a láthatatlan Egyházat vallaná, melyről e negatív jegyen kívül semmi pozitívumot állítani nem tud, szintén elméletileg is és gyakorlatilag is az egyházi nihilizmusba jut. E megfontolás alapján ragaszkodik az orthodox Egyház a kétoldalú, látható és láthatatlan Egyház szerves szintéziséhez.

Amint már föntebb láttuk az orthodox egyház magára alkalmazza a Nicea-konstantinápolyi Credonak az Egyházra vonatkozó határozatait. Ez a Credo az Egyházról négy határozmányt sorol fel: az egységet, szentséget, katolikusságot és apostoliságot.

Hogy miért és miképpen egy az orthodox egyház, azt a következőképen okolják és magyarázzák meg: mert egy feje van, egy szerves testet alkot, egy eredete, egy hite és tanítása, és egy célja van. Arra a kérdésre vonatkozólag, hogy a sok történelmi egyházra való tekintettel beszélhetünk-e még egyáltalán egy Egyházról és ha igen, melyik az az Egyház, a következőképen vélekednek: Krisztus szükségből alapította az Egyházat, tehát annak léteznie kell és az nem más, mint az orthodox egyház. Mégpedig azért, mert mind a mai napig megmaradt az ősi, katolikus talajon, és a hagyományok hűséges betartása miatt nem tért el a Krisztustól alapított Egyháztól.

E témával kapcsolatos másik kérdésre pedig, hogy t. i. az összes nem orthodox egyházak nem Krisztus egyházai-e az orthodoxok nézetét a következőkben foglalhatjuk össze. Két egymással szembenálló véleménnyel találkozunk, Az egyik, a szigorúbb, mely k. b. a mult század közepéig feltétlenül többségben volt, az, hogy az utóbbi egyházak nem Krisztus egyházai. E véleményt még ma is főként a hivatásos teologusok képviselik. E véleménynek megfelelő volt a praxis is, azért tilos volt orthodox és nem orthodox közt a házasság, érvénytelennek tartották szenteléseiket. De az utóbbi időkben főleg a nagy orosz teologusoknál egy enyhébb nézet alakult ki, amelyet ugyan nem sokan fogadnak el elméletben, de a gyakorlatot máris átformálta, mely szerint a többi egyházak is beletartoznak az orthodox egyház által képviselt Krisztus Egyházába, mint testben a beteg tagok. Lippay a Keleti Egyházak című könyvében ezt így fejezi ki: A szakadások csak Krisztus ruháját tépték össze, de magát a misztikus Krisztust nem. Több orthodox theológus így fejezi ki magát: „az egyes egyházak közti válaszfalak nem érnek az égig. (Glubokovszkij, Florenskij). E második, enyhébb vélemény szerint tehát Krisztus igaz Egyháza az orthodox Egyház, de a többi történelmi keresztény egyházakat sem tartja egészen elszakadtaknak Krisztus testétől. Ezt a véleményt tartja Zankov is és a következőképen világítja meg: Krisztus Egyházába tartozik minden megkeresztelt egyén, akár igaz, akár helytelen, bűnös útakon jár is. És ahogyan egyénenként mindenki hozzátartozik az Egyházhoz, úgy csoportosan is; ilyen csoportokat alkotnak az egyes egyházak, melyek tehát mint rossz útakon járó csoport épen úgy hozzátartozik az egyházhoz, mint a rossz útakon haladó egyén.

Az Egyház másik autentikus ismertetőjele az, hogy szent. Szent az Egyház azért, mert a feje Jézus Krisztus és mert az Egyházban működik a kegyelem révén a Szentlélek Úristen. Szent az Egyház továbbá azért is, mert szenteket nevel, melyek mindíg tagjai maradnak. Szent végül az Egyház céljánál fogva, mely nem más, mint minden tagjának megszentelése.

Igen érdekesen magyarázzák a keleti teológusok egyházuk katolicitását. Nem csupán azért katolikus, és nem főképen azért katolikus az Egyház, mert a földkerekség minden részében, a társadalom, kor és nem minden rétegéből toborozza tagjait, hanem azért is, és főképen azért, mert magábazárja a látható és a túlvilági láthatatlan világot, és magának kívánja az egész embert, annak egész életét.

Amit az orthodox egyház az apostoliságról megjegyez és magának vindikál, az semmiben sem különbözik attól az apostoliságtól, melyet a római katolikus Egyház is vall magáról.

Mivel az orthodox tanítás szerint az Egyháznak két arca van, egy látható és egy láthatatlan, azért nem vetheti el az Egyház szervezettségét sem. Az Egyház szolgálatában kiváltságos helyet foglal el a klérus, a klérus feje pedig a püspök. Több püspökség érsektartományt alkot, mely élén az érsek

áll, az egyes országokban pedig az érsektartományok felett áll a metropolita, akinek természetesen épen úgy nincs joghatósága az egyes érsekek felett, mint az érseknek az érsektartományába tartozó püspökök felett, vagy a püspöknek a saját hívei felett. A püspökök mind egyenlők és így az érsekek vagy pedig a metropolita csupán primus inter pares, akinek tiszteletelsőbbsége van a többi felett. A klérusnak tehát csak rendi hatalma, potestas ordinis-a van. Mindazok az ügyek, melyek joghatóságot kívánnak, átutaltatnak a szinodushoz. Minden plébános és minden püspök mellett van szinodus, mely részben klérikusokból, de nagyobbrészt laikusokból áll. A laikusoknak ennélfogva igen élénk tevékenység jut osztályrészül az orthodox egyház életében. A plébánostól kezdve egészen a metropolitáig minden egyházi méltóságot ők választanak. Sőt az egyes orthodox egyházak legfelsőbb zsinatain is képviselve vannak, mégpedig rendszerint többségben és érvényes, döntő szavazatuk van minden ügyben, melynek elintézésére a zsinat illetékes. Tehát a legszorosabb értelemben vett lelki kérdésekben, dogmatikai vagy erkölcsi kérdésekben is. Ennek tudatában csodálkozás nélkül halljuk azt, hogy orthodox egyház legnagyobb teologusai mind a mai napig laikusok. A laikusoknak és általában az egész hívőseregnek az egyházi életben olyan nagy szerepe van, hogy még az általános zsinat sem hozhat olyan határozatot, vagy hittételt, mely a nép hitével némileg ellenkezik. Épen azért az orthodox Egyházban az általános zsinat nem feltétlenül infallibilis és nem is az a célja, hogy infallibilis határozatokat hozzon. Bulgakov, (aki mellesleg megjegyezve szintén loikus teologus) nem abban találja az általános zsinat jelentőségét, hogy a hit dolgaiban csalatkozhatatlan tekintélye legyen, hanem abban, hogy kitünő eszközként szolgál az egyházi önérzetnek felkeltésére és kifejezésére.

Arra a kérdésre pedig, hogy vajjon mi, vagy ki a legnagyobb tekintély az orthodox egyházban, azt a feleletet kapjuk, hogy az maga az egész Egyház, mint teljesség, pleroma. Nem a püspökök együttesen, sem valamelyik püspök külön, sem az egész klérus, bár a klérusnak különleges állását vallják. De nem is maga a hívősereg, hanem ezek mind együtt, a teljes Egyház. Ezt Florenszkij így fejezi ki: a keleti egyház nem ismer pars pro toto-t, hanem csak pars in toto-t.

Az orthodox egyháznak belső szervezettsége tehát a szinodális rendszeren nyugszik. Sokkal nehezebb azonban a külső szervezettséget, egybetartozást és ennek módját megállapítani, tisztán jogi szempontok szerint. Minden egyes egyház autokefal, azaz a saját ügyeit egyedül intézi és ügyeibe való beavatkozásra minden más orthodox egyház illetéktelen. Épen azért úgylátszik, hogy jogilag egységes orthodox egyházról beszélni nem lehet. De a külső egységet pótolja a közös hit, közös kultusz, melyhez hozzájárul a közös történelem tudata és a jellegzetes keleti lelkület, mely az orthodox egyház minden hívében valóban fellelhető.

Hogy az egységes jogi megszervezettségnek hiánya milyen hátrányt jelent, az a keleti teológusok előtt sem titok. Épen azért talán ezen a téren végzik a legerősebb munkát, hogy némiképen segítsenek magukon. Gyakran felmerül mint segítő eszköz az általános zsinat gondolata, jóllehet nem egy teologus ellenzi ezt, mert, amint láttuk, nem ezen a téren látják az egyetemes zsinat jelentőségét. *Bármiképen is alakuljon azonban az orthodox teologusok felfogása, annyi bizonyos, hogy a jogi megszervezettségük megteremtése csak közelebb hozhatja őket a katolikus Egyházhoz. A jog ugyanis szükségképen kapcsolatos a tekintéllyel. És ha egyszer az egész orthodox Egyház elismer egy külső tekintélyt, akkor már azon az úton jár, melynek végén a legfőbb tekintély áll, a római pápa, Krisztus földi helytartója.*

Inhof József,
V. é.

Magyar mivoltunk kritériumai

A lángelméknek megadatott az a nagy szellemi fölény, hogy koruk eszméin túlhaladva meglássák a jövőt: ehhez a szellemi arisztokráciához azonban csak kevesen tartozhatnak: egy-egy népnek történelmet alakító nagy fiai. Aki azonban még saját korának és nemzetének eszméit is idegenkedve és értetlenül szemléli, nem érdemli meg, hogy csak egész kis körben is vezetőszerepet töltsön be. Ez a hivatástudat és igaz magyarságunk kötelez arra, hogy az egészséges magyar nacionalizmus kialakításánál, a magyarság mai nagy önvizsgálatánál és önmagáradöbbenésénél mint pozitív tényezők szerepeljünk.

A ma magyarságát erősen érinti az öntudatos nyugati nacionalista eszmeáramlat. Könnyen érthető: valamilyen álláspontot el kell foglalnia a kis magyar szigetnek a körülötte mindenütt nemzeti mivoltuk lényegét hangoztató, népi életük erőteljesebb kifejlődését sürgető nemzetek között, annál is inkább, mert a nacionalizmus helyes vagy helytelen fogalma kiterjeszti, vagy megcsonkítja a nemzetet.

Jelenleg a magyarság nacionalizmusa válságos idejét éli: Szent István és Széchenyi felfogása áll szemben a még halódásában is erős liberális nemzetszemlélettel, vagy ahogy Szekfű nevezi:[1] a nagymagyar és kismagyar út akarja az országot különböző módon, de boldog révbe vinni. Legalkalmasabb lesz, ha párhuzamot vonunk a két mentalitás között, hogy így a nagy meglátások, igazságok és tévedések annál jobban kitűnjenek.

A mult század liberális idealizmusa lépett először a kismagyar útra és ez a felfogás annyira belevette magát a magyar lelkekbe, hogy jóhiszemü, de történelmi műveltséggel nem bíró tömegek még ma is mint magyarságuk credoját vallják.

Ez a kismagyar nacionalizmus nem akar és nem tud számolni azzal a ténnyel, hogy nemzetiségi állam vagyunk. Nem akar maga körül mást látni csak magyart és az „Extra Hungariam non est vita" elve alapján gyanakodva néz mindent, ami idegen. Az a kritérium azonban, melynek alapján különbséget tesz magyar és nem magyar között nagyon felületes és külsőséges: magyarnak tartja azt, aki magyarul beszél és magyar neve van. Megelégszik tehát azzal, hogy nemzetiségeink nevet magyarosítanak és magyarul beszélnek, de annak kivizsgálását, hogy ezek nyelvvel és névvel együtt lelket és felfogást is cseréltek-e, felületesen elhanyagolja. Ez a kis magyar nemzetszemlélet tartott a mult század 40-es éveitől napjainkig.

Hogy ez a felfogás mennyi kárt okozott egy heterogén államban, azt csak ma látjuk igazán, amikor egyes nemzetiségek erőszakos disszimilációja ebből meríti argumentumait, vádjait és izgatásait és a túlsó nacionalizmusra ugyanígy reagál. Így megértjük azt is, hogy miért van nálunk zsidókérdés: csak külsőségeket követeltünk és a programok elől idemenekülő zsidóság kellemes csodálkozással vette észre, hogy csak nemzeti viseletét, idegen nevét és nyelvét kell letennie, s máris olyan jó magyarrá válik, mint akárki más. *Beleestünk abba a tévedésbe, „melytől Széchenyi halálos félelemben, kezét tördelve óvott bennünket, összetévesztettük a nemzetiséget a nyelvvel, a magyarságot a magyarul csevegéssel, a halhatatlan lelket a múlandó, színét váltó külsővel".*[2] Mindazonáltal két jelentős tényt nem hagyhatunk figyelmen kívül:

[1] Szekfű Gyula: Három nemzedék 480. o. s köv.
[2] Szekfű: Id. m. 335. o.

először is azt, hogy a kismagyar szellem nem speciális magyar tévedés, hanem a többi nagy európai államok mintájára a liberális-materialisztikus koreszme hatása alatt alakult ki; a másik pedig, hogy „még ebben a túlzó nacionalista hangulatban se jött létre olyan intézkedés, mely a nemzetiségek érdekeit valósággal sértette volna. Áll pedig ez a mai szempontból is, midőn a nemzetiség érdekkörét szélesebben vonjuk meg, mint azon jogkör, melyet a nemmagyar nemzetiségek fejlettségük akkori kezdetleges fokán maguknak vindikáltak".[3]

Amíg a kismagyar út egyik véglete külsőséges kritériumaival mindenáron tágítani és növelni akarja a magyarság létszámát, addig e nemzetszemlélet másik oldala épen a legújabb időkben a ma annyira divatos vér és faj eszméjével jegyzi el magát, és a magyarság igazi tagjainak csak azon „törzsökös", vagy „faj" magyarokat hajlandó elfogadni, akiknek összes ősei a magyarságból származtak, ellenben a magyar nép közösségéből kizárni igyekeznek azokat, akiknek családjában idegen név idegen eredetről tanuskodik".[4] Ha a kismagyarnak volna bátorsága ezen a gondolaton vaslogikával végighaladni, akkor tízmillió magyar helyett néhány száz, vagy végül is csak saját magát tekinthetné igaz magyarnak. Nem lehetetlen, hogy ez a felfogás valamikor még erősen gátolni fogja az egészséges nacionalizmus kifejlődését, egyrészt mert a korszellem is erősen hangoztatja, másrészt pedig az ilyen illúziók sohasem álltak távol „a magát szüntelen álmokban ringatni kívánó Hunniától" ahogy azt Széchenyi szokta mondani.

Összefoglalva az eddigieket; a kismagyar út kritériumai: a név és nyelv,

Most pedig térjünk át a nagymagyar nemzetszemlélet vizsgálatára, *illetőleg vér és faj misztériuma felületes, materialisztikus és külsőséges szempontok, téves, gyorsan tűnő-múló koreszméknek produktumai.*

melyet Szekfű[5] ősi magyar és egyuttal mindig modern nacionalizmusnak nevez: ősi, mert XIX. századon át vallotta és gyakorolta a magyarság és mégis modern, mert hangoztatására talán sohase volt akkora szükség, mint éppen ma.

„A szellem legelső kötelessége az önismeret"[6] és ez a nacionalizmus is szembenéz a nagy problémával: miben keressük magyar mivoltunk kritériumait.

Mindenekelőtt negatíve határozza meg: *nem a névben és nyelvben, mert ezek önmagukban még egyetlenegy igaz magyarral se adtak többet e hazának,* viszont a külsőleg gyorsan asszimilált, de lelkiségben és felfogásban idegen elemek gyakran szennyeztek be magyar neveket: gondoljunk csak a kommunizmus legtöbbnyire jó magyar nevű, de merőben idegen szellemű vezéreire, vagy a napjainkban történő visszanémetesítésre. *Örök igazság marad Széchenyi szava: „minthogy a szólás még korántsem érzés, a nyelvnek pengése korántsem dobogása még a szívnek és ekkép a magyarul beszélő, sőt legékesebben szóló korántsem magyar még".*[7]

A fajiság eszméje se ad megoldást, mert magyar faj testi értelemben nincs, bármilyen kívánatos is volna. „Ha történelmünket áttekintjük, nyomban kiviláglik, hogy az eredeti ugor-török faj — helyesebben rassz — a mostani hazában különösen a kereszténység felvétele következtében a bejövő idegenekkel és meghódított bentlakókkal való keveredés folytán annyira átalakult,

[3] Szekfű: Id. m. 121. o.
[4] Somogyi J.: Az asszimiláció lélektani alapjai. Katolikus Szemle LIII. 6.
[5] Szekfű: A népi elv két arca. Magyar Szemle. XXXV. I.
[6] Mi a magyar? Szerkesztette Szekfű Gy. Magyar Szemle Társaság kiadása 1939.
[7] Akadémiai beszéde.

hogy már a XI.—XII. században a magyarságnak új fajképe állott elő. Gondoljunk már most a tatárdúlásra, a háromszáz évig tartó török küzdelemre, a kúnok, németek és egyéb vendégnépek betelepítésére. Mindezek annyira összekavarták a magyar fajiságot, hogy a honfoglaló ősök faji elemeit kibogozni ma már alig lehetne. Jellemző például, hogy a két legmagyarabb alföldi vármegyénk nevében is szerepel a „kun" megjelölés. És ha ma valaki az Alföldön fajmagyarságát akarja dokumentálni, büszkén vallja magát jásznak vagy kúnnak, nem is gondolva arra, hogy ezzel épen az ellenkezőjét állította".[8] Bartucz Lajos[9] a kiváló anropológus is nyolc rasszból álló kevert népnek mondja a magyart.

Miután így kimutattuk, hogy külsőséges és materialisztikus kritériumok nem oldják meg a problémát, a magyarság belső, lelki és szellemi világában kell keresnünk a választ. A magyarság kevert fajú nép, mégis beszélhetünk erkölcsi és szellemi értelemben vett magyar fajról, amennyiben szellemi síkon ezeréves történelmünk produktumaként találunk speciális magyar tulajdonságokat: a magyar jogérzékkel bíró, politizáló, harcias, szabadság- és hazaszerető nép. *Mindegyik magyar tulajdonság az egy fő jellegre: a haza- és szabadságszeretetre vezethető vissza: ennek szolgálatában állnak béke idején a jog és politikai háborúban pedig a harcias szellem.* Mivel pedig ezek a magyar specifikumok szellemi síkon találhatók, elsajátításuk is csak ilyen eszközzel történhetik. *Itt jön a nagymagyar út döntő jelentőségű megállapítása, a világos kritérium:* **a magyar nemzethez való tartozás akarati tényezőtől függ**, *tehát magyar az, aki annak érzi és vallja magát azzal, hogy minden erejével, szóval és tettel ápolja a magyar haza- és szabadságszeretet.* „Ezért igazi magyarok mindazok, akárhonnan jöttek, vagy akármilyen vérkeveredésen mentek át, akik ezt a magyar szabadságszeretetet magukban érzik, istápolják s még a legnagyobb veszélyek esetén is ezért vagyont, vért és életet áldoznak. De viszont a legtisztább vér, a legősibb név, vagy az Árpádokkal való rokontartás mellett se igazi magyarok azok, akik akárcsak gondolatban, vagy vágyban is ezt az országot másnak szállítani akarják, vagy a szabadságot is alkú tárgyává tennék."[10] Tehát *nem azt kérdezzük, hogy ki milyen nevű és nyelvű, de Vázsoly és Koppány sorsára tartjuk méltónak azt, aki megtöri a magyar államszéhez való hűséget, legyen az akárki.*

Mi sem természetesebb, minthogy a nagymagyarnak megvan a maga megtisztelő véleménye a névmagyarosításról is: akinek volt ahhoz lelki ereje, hogy elhagyja tradícióját, őseitől örökölt és századokon át becsületesen viselt nevét csak azért, hogy magyarságát külsőleg is kimutassa: megbecsülést és tiszteletet érdemel, mégis valljuk, hogy ez csak egy belső, akarati változásnak per acciden manifestációja.

A nagymagyar út tehát sürgeti az erős államközösséget, de tiszteletben tartja a hatalmi törekvésektől mentes népközösség igényeit is, nem mint a múlt század felfogása, mely a nyelv határát az ország határáig akarta kitolni a nemzetállam jelszavával. Így tudja csak a kicsi magyarság itt a Kárpátok medencéjében egy nagy nemzet küldetését betölteni: „alkotmányt és államfenntartó géniuszt kell adnia a népek országútján olyan kis népeknek, melyek önmagukban itt sohasem jutottak el az államalkotó nemzettéválás betetőzési folyamatáig".[11] Így valósítható meg Magyarország jelenlegi reális célja is:

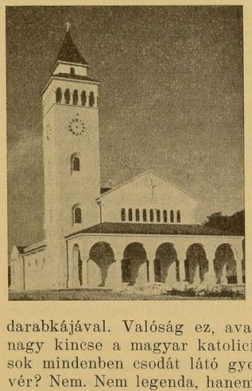
[8] Csekey István: Magyarság és asszimiláció. Magy. Szemle. XXXVI. I.
[9] Bartucz Lajos: Mi a magyar?
[10] Nyisztor Z.: Magyar mivoltunk lényege. M. Kult. XXVII. 18.
[11] Csekey: Id. m.

a Kárpátmedence geopolitikai egységében a különböző nevű és nyelvű nemzettagokkal vállvetve biztosítani a további fennmaradást és újabb ezeréves történelmet.

A nagymagyar felfogás spirituális kritériumaival és téves koreszméken felülemelkedő reális meglátásaival elvitathatatlanul a keresztény ethica és morális derivátuma. Hogy ma, közel százéves számüzetés után ez a szellem ismét méltó helyet foglaljon el a magyar lelkekben *az elsősorban a katolicizmus és így főleg a mindig igaz magyar katolikus papság feladata.* Ha ez megtörténik, akkor mindjobban gyarapodva területtel és néppel, erősödve szeretetben és összetartásban, bizakodva nézhetünk a jövő elé. *Azt hiszem nem illuzió hinni a magyar katolikus papság egészséges nacionalizmust terjesztő erejében!*

Szalay László,
IV. é.

A bátai új Szentvér templom tanusága

Megyünk Báta felé. Szép nyári reggel napja aranyozza be és teszi hangulatossá a baranyai dombokat, melyek között kanyarog el vonatunk... Már Tolnában járunk... Feltünik a bátai új Szentvér templom. Hogy uralja a vidéket! A község maga nem látszik, de a templom a maga egészében. Búcsú van ott ma. Oda megyünk asszisztálni. Első búcsúnapja ez a templomnak, első ünnepélyesség, mely — ha Isten is úgy akarja — egy történelmi múlt felelevenítésének első láncszeme is. Történelmi mult! Igen. Hiszen Szent Lászlótól egészen a gyászos mohácsi vészig a bátai bencés monostortemplom egy nevezetes darabja a magyar középkor életének. Krisztus vérét őrizték itt, Krisztusnak az Eucharisztiából kifolyó vérét testének egy darabkájával. Valóság ez, avagy csak kedves legenda? Ha valóság, akkor nagy kincse a magyar katolicizmusnak Báta új temploma. Nem a középkor sok mindenben csodát látó gyermekded hitének szüleménye-e a bátai Szentvér? Nem. Nem legenda, hanem történelmi bizonyosság. Ezt hírdeti a sárközi község klastromhegyén épült gyönyörü templom.

De hitelt is kell adnunk az új templom tanúságának. Mire támaszkodik tanúsága? Íme:

Az 1093-ban Szent Lászlótól alapított bátai bencés apátság Szent Mihályról nevezett templomában Thuróczi krónikája szerint 1415-ben Gara János főúr kiszabadulván spalatói fogságából, megjelent és otthagyta nehéz bilincseit „örök emlékezetül Urunk, Megváltónk legdrágább vérének dicsőségére, ott tett fogadalmának megváltására."[1] Ez az első híradás a bátai Szentvérről.

[1] Thuróczi: Chronicon Hung. P. IV. c. 16. Rerum Hung. Scriptores varii. Francfurti 1600.

De van még más is. 1434-ben IV. Jenő pápa bullát adott ki, melyben tíz évi és ugyanannyiszor negyven napi búcsút engedélyez a bátai templomnak, ahol nagy tömegben gyülik össze a nép Úrnapján. A búcsúengedélyt Zsigmond királyunk személyesen kérte. Miért tette ezt? Felel a pápai constitució: „ut fideles Christi ad visitandam ecclesiam predictam in festivitate cum ostensione huiusmodi eo ferventius accendantur et sanguinem... devotius venerentur." Mert Bátán Szent Benedek fiai monostortemplomában „... miraculosus sanguis Christi de sacramenti eucharistie emanatus... populo publice ostendatur..."[2]

1475 körül Ransanus, a nápolyi király követe Mátyás király udvarában, számtalan szemtanúra hivatkozva hazánk nevezetességei közé felveszi Báta nevezetességét is: „Báta kis falú ugyan, de előkelő az ott lévő bencés monostor miatt, mely nagy hírnévnek örvend a feltünő csoda révén, hogy *a szentostyában Krisztus vére testének kis részecskéjével együtt látható,* amint ezt állítja számtalan, aki látta."[3] — Báthori Andrásról írja Szerémi György Magyarországról szóló emlékiratában, hogy 1521-ben megjelent Bátán „ahol megjelent a Mi Urunk Jézus Krisztus vére, az én kapitány uram (Báthori a naszádosok kapitánya volt) a Szent Vér elé ment a búcsúkeresztet megnyerni és Lajos királyt ott megvárni."[4] Ez azt is mutatja, hogy II. Lajos királyunk ezen a tájon Bátán megfordult. De II. Lajos még egy bátai tartózkodásáról tudunk a hadtörténelmi múzeumnak a mostani bátai plébániatemplom falába illesztett emléktáblája alapján. Eszerint 1526 aug. 18-án seregével ide érkezett a király, megpihenvén, innen indult megütközni Szolimán seregével.

Hogy Báta zarándokhely is volt, Kapisztrán Szent János szenttéavatási irataiban található zarándoklat is igazolja: Egy pécsi polgár Klára nevü özvegye, ki súlyos, köszvényszerü bajban feküdt, magát Bátára vitette kocsin 1461-ben, hogy ott, „hol Krisztus vérző testét mutatják a népnek", talán az isteni irgalom kegyes lesz hozzá és meggyógyítja.[5]

Főurainkat kegyeletes szeretet füzhette Bátához, Bátának messze földjén az országnak ismert ereklyéjéhez. Valóban. Bizonyítja ezt egy protestáns gúnyvers, mely csúfolva a búcsújárást megemlíti a magyarok közül Bátát, Kassát, Váradot és Darnót. Ezek voltak minden valószínüség szerint a legismertebbek, mert ha nem így állt volna a dolog, nem lehet elképzelni, mért éppen ezeket hozza a gúnyvers.

„Az Krisztus mondja: Jertek énhozzám, mit futunk Rómában,
Bódogasszonyhoz Colóniába, onnat a nagy Ágba,
Bolcsós helyekre az szent Jakabhoz Compostellába.

„... Az kinek nincsen annyi kőtsége, menjen csak Bátára,
Avagy Kassára, avagy Váraddá, avagy csak Darnóra,
De hol taníta minket az Krisztus ez farsangozásra?"[6]

[2] Vatikáni levéltár. Reg. Lat. 322. kötet, 128. lap. (Fásztor Lajos tárta fel.)

[3] Ransanus: Epitomae rerum Hungaricarum. Schwandtner: Scriptores rerum Hungaricarum. Vindobonae 1766—1768. I. 231. l.

[4] Szerémi György emlékirata Magyarország romlásáról. Magy. Tört. emlékek. II. Írók. I. k. Pest, 1857. 97. l.

[5] Geszti János kézirata Kapisztrán szent János csodáiról a római sz. Izidor kolostorban.

[6] Szikhárosi Horváth András: Az Istennek irgalmasságáról és ez világnak háládatlanságáról. Régi Magyar Költők Tára II. k. 204. l.

Hunyad várának lutheránus kapitánya, Scholcz György meg szídja a katolikusokat összes szentjeikkel együtt, mert nem védték meg a török ellen hazánkat; közben így fakad ki: „... És hol van az a bátai Szentvér? Miért engedte az a bálvány, hogy felégessék és elpusztítsák helyét... ?"[7] Hunyad messze van Bátától, de a Szentvér híre odáig is eljutott.

De főuraink kegyeletes Szentvérszeretetét mi igazolja? — A garamszentbenedeki bencés apátság megőrizte levéltárában a bátai templomi kincsek jegyzékét az ajándékozók nevével együtt. A legtöbb ajándékot a Hunyadi család adta. Maga Hunyadi János két dalmatikát, Szilágyi Erzsébet aranyosgyöngyös „nagy bársony"-nak nevezett miseruhát ajándékozott. Hunyadi László halála előtt egy arannyal átszőtt fekete miseruhát küldött, hogy benne mutassák be érette a legszentebb áldozatot. Mátyás király 450 forint értékű ajándékot juttatott a monostortemplomnak. Hunyadiak példáját követte Korvin János, majd az adakozók hosszú sora: Geréb Péter özvegye, Török Imre, Kinizsi Pál és sokan mások.[8]

A Hunyadi családban élt különösen Báta szeretete. Miért? 1440-ben László és Ulászló trónversengése tulajdonképpen Báta mellett dőlt el. Itt aratta Hunyadi, Ulászló híve, győzelmét Garán, ki Lászlót segítette. Hunyadi könyörgő imában kérte a Szentvér segítségét és amikor győzelme bekövetkezett, hálával gondolt a Szentvér ereklyére. Ezt a hálát beleoltotta családja szívébe is. Hiszen ha itt nem győzött volna, minden nemes szándéka összeomlott volna és maga Ulászlóval hontalanná válva menekülni kényszerül a török prédájává lett országból. Így meg védhette hazánkat és ezen keresztül az egész nyugati kereszténységet a török ellen.[9]

Mi lett az ereklye további sorsa? 1521 után belevész a török hódítással együttjáró szomorú pusztulásba. II. Lajos tragikus halála után a véreklyét Alsokra viszik: 1526 szeptember 1-én már itt van.[10] Azonban, amikor látják a bátai szerzetesek, hogy a török még nem veti meg lábát nálunk, az ereklyét Bátára visszavitték.[11] 1529-ben Bátát is felégette a török. Az ereklye nyomát már nem lehet fellelni. Emléke él csak tovább. Útirajzok és földrajzok tesznek említést róla. Például: „Báta gazdag apátság, hajdan híres csodálatos szentségéről." „Báta valamikor emlékezetes a Szent Vérről."[12]

A történelem többet már alig tud. Csak a bátai nép ajkán élt legendában a Szentvér további sorsa: A dúló török elől egy barát igyekezett menteni a monostor kincseit az ereklyével együtt. Ezért egyik barlangba búvt a bátai hegyek között. De üldözői itt is utólérték. A barát védte az ereklyét, a tűlerő azonban halálra sebezte; ő erre forgó, tüzes kerékké változott és senkit sem engedett közelébe. A barlang nyílása már beomlott. Senki sem tudja merre van. De a kerék még forog; csendes éjszakákon hallani zúgását.

A bátai monostor legalább is 150 éven át nemzedékek búcsújáró helye volt, mert ott őrizték Krisztusnak az Eucharisztiából csodásan kicsordult vérét. — Ez a tanúsága, hites tanusága a bátai klastromhegy tetején épült új Szentvér templomnak. A megszünt történet benne újra folytatódik. Négyszáz éve épült ez a templom. Tornyából diadalittasan hirdeti a harang: „Krisztus vére nem veszett el, él!" A harangszó azonban túltör a falú határán. Be kell járnia egyházmegyénket, be kell járnia nagy területeket, hogy érces hangja belezsongja a szívekbe: „Krisztus vére él, Krisztus vére velünk van!" A négyszáz éves forgásban már kifáradt tüzeskerék hadd pihenjen el; hadd váljon valóra egy csendben dolgozó lelkipásztor vágya: „Báta ismét legyen kegyhely."

Dörnyei István,
IV. é.

[7] Bunyitay, Rapaics, Karácsonyi: Egyháztörténeti emlékek a magyarországi hitújítás korából. 1902-től I. k. 207. l.

[8] Knauz Nándor: A Garam melletti szent benedeki apátság története. Budapest. 1890. I. k. 48—49. l.

[9] Kónyi Mária: Hunyadi János bátai csatája. Magyar Kultúra, 1937. 9. sz. 267—269 l.

[10] Sörös Pongrác: Az elenyészet bencés apátságok. Budapest, 1912. 131. l.

[11] Aleander bécsi pápai követ naplója. Egyháztört. emlékek III. k. 282—283. l.

[12] Idézve Danielik Emlékkönyv II. k. 388—389. l.

„Margit imái vezekelve szállnak"

Margaritana margaritifera az igazgyöngy tudományos neve. Az igazgyöngy a kagyló testének, a kagylóhéj anyagából való megszilárdult könny váladéka. Szépséges színe, formája s ritkasága miatt ősidőktől fogva nagy becsben áll az embernél. A leghíresebb lelőhelyei: a Perzsa öböl, Velence környéke és Ceylon sziget partvidéke. A legértékesebb igazgyöngyszem az angol királyi koronán van, amelynek cca értéke 975.000.000 P. Igen szép és értékes a magyar Szent István koronát körben díszítő két igazgyöngy sor is.

Margarita, azaz Margit magyarul gyöngyöt jelent. Találóan, egyik szentatya a szenteket a Szentlélek drágalátos gyöngyeinek nevezte. Büszkék és boldogok lehetünk mi magyarok Árpádházi Boldog Margitra, Magyarország gyöngyére, akinek lelki szépsége megtetszett a jó Istennek és elfogadta őt a Haza váltságául.

* * *

„Az Egyházzal született, alapításának egyik alkotó eleme, hogy az egész keresztény világ szinén nincs nemzet... amely előbb-utóbb ne részesült volna ama tisztességben és szerencsében, hogy szentet szüljön." (Bougaud.) A katolikus lélek, ha igazán a hit szemével nézi az életet s ennek ezerarcu jelenségeit, nagy dolognak tartja a szenttéavatást s vallásos kegyelettel tekint magára a szenttéavatottra. Isten mennyei udvarának lakóját látja benne, azoknak egyikét „qui repleti sunt fide et Spiritu Sancto."

A gondolkodó ember önkéntelenül is fölveti a kérdést: mi az amiért a szentek személye felé mindig oly intenzív, oly meleg és közvetlen tisztelet, általános hódolat áramlott... sőt áramlik még a mai felfordult világban is? Egyszerű a felelet: életszentségük miatt tiszteljük a szenteket. Az életszentség az igazi, a legmaradandóbb s az idők minden próbakövével dacoló valódi nagyság. A szentek az igazi hősök, a szentek az emberiség legnemesebb hajtásai, a szentek a történelem legnagyobb értékei. Nem is beszélve Isten ítéletéről, tisztán emberi szemmel nézve a szenteket, hol maradnak mögöttük a hadvezérek, akiket valamikor seregek éljeneztek? Hol az államférfiak, akiktől életükben népek és nemzetek sorsa függött... ? Hol a tudósok s a művé-

szek, akiknek zsenijét világ csodálta...? Voltak... meghaltak, ma alig ismeretesek.

A szentek pedig? Századok, évezredek multán is élő valóságok. Nem kopnak, nem fakulnak, nem vénülnek, hanem mint friss, üde, megtöretlen ifjú erők hatnak, vonzanak, inspirálnak, éltetnek... Az idő legföljebb egyre több vonását tárja föl színgazdag életüknek... Mélységesen szép próza és költemény minden szent élete... mert mindegyiknek egy és ugyanaz a szerzője, az ő Egyházát szerető, kormányozó, építő és díszítő Fölséges Szentlélek.

Vegyük most elmélkedés tárgyául: ki volt Árpádházi Boldog Margit, mi az értéke és végül mit köszönhet Neki a Magyar Nemzet?

* * *

„Finis Hungariae..." — jegyezte a krónikás 1240 körül. E kor — akárcsak a miénk ma — forrongó korszak volt. A katlan forrt és sistergett. Egyre közeledő földalatti moraj hallattszott, amely eljövendő nagy megrázkódtatásoknak volt hirdetője. A tatárok elsöpörni készültek Magyarországot, 1241-ben már el is veszett az ország. Országból-országba fut a király, de üzi a tatár. Holt vitézek hekatombái szerteszét... Bujdosó asszonyok... kettészakított gyermekek, éhség, dögvész és halál nyomai mindenütt. Muhi felől tatár kopják, tatár nyilak, tatár gyilkosok, tatár pogányság vágják a halálutat a magyarnak. Nagyon megharagudott Isten a magyarra... Igaz a krónikás sora: „Hic est finis Hungariae..."

...Ekkor tesznek fogadást a jámbor és istenfélő szülők, a menekülő IV. Béla magyar király és felesége Laskaris Mária nikäai császár lány, hogy ha Isten e csapást elhárítja Magyarországról és megtisztítja azt a vad tatár hordáktól, legelső gyermeküket, amellyel Isten majd megáldja őket, az ő szolgálatára ajánlják föl...

A királyi pár tiszta szívből fölajánlott áldozata tetszett az Úrnak és elfogadván azt, a magyar nép sorsának jobbrafordítását határozta el.

Alighogy a megtört, bánatos anya, a magyar királyné a bujdosásban, lent a dalmát Klissában kölcsönvett pólyákba most született kislánykáját, Margitot takargatta... s bölcsője fölött Hazáról szóló siralom éneket dúdolt... Azalatt nagy dolog történik Magyarországon... A tatárok 1242 tavaszán hírét vették, hogy Oktai főkáhn Ázsiában meghalt. Miután pedig Batu Oktai utódja kívánt lenni, ezért seregét visszavezette Tatárokföldjére.

Csodálatosak az Isten útjai. Íme egy gyermek születése által szabadság köszöntött Magyarországra.

Margit életének további részét már ismerjük a legendából. 3 éves korában beadják szülei a veszprémi Szent Katalinról nev. dömés apácákhoz, ahol 12 éves korában egyszerű, 18 éves korában ünnepélyes fogadalmat tett. 1270 jan. 18-án, 28 éves korában örök álomra húnyta le szemét, lelkét visszaadván a Teremtőnek.

— Árpádházi Boldog Margit lelkiéletét Isten és Hazája iránti önfeláldozó szeretet jellemzi, párosulva egy különösen bájos, szépséges és jóságos lélek adottságával. Egészen, osztatlanul az Istené, ártatlan szép gyermeksége belenő a Krisztus jegyességbe. Zárdai mindennapi élet keretében éli jegyességét olyan boldogsággal, amely legtöbb és legnagyobb boldogság e földön. Ez istenes boldogság megsokszorozza lelkierejét s olthatatlan vágyat ébreszt benne az engesztelő szenvedés után. Margit nagyon sokat imádkozik és nagyon sokat dolgozik. Istenért égő lelke nagy buzgósággal viseltetik a liturgikus istentiszteletek, a zsolozsmák és a Szent Kereszt előtti magán ájtatosságok közben. Lelke szomját a felebarát szolgálatában oltja... Főz, mos, süt, varr, betegeket ápol, szegényeket lát el szükséges jóval, aranyos miseruhákat

hímez s a Szentírásból himnuszokat s imádságokat ír ki, az ő kedves sororjainak és ismerőseinek megajándékozására. Margit imádsága és munkája mintha még kevés lett volna. Nagy, belső indításból hozzáadja még az önkéntes szenvedést. Elégtételt ő ad azért, akiért föláldoztattatott a Nemzetért, a Nemzet bűneiért. Lányos, fiatal teste súlyos penitenciáktól, ciliciumtól, korbácsolástól vérzik 15 esztendőn át. Ugyanennyi ideig böjtől keményen s éjszakai pihenője is a puszta földre helyezett szalmazsák, gyékény lepedővel és daróc takaróval.

— Sírva-sírt a viszálykodó király — atyja és bátyja bűnei felett.

Az Úristennek pedig kedves volt Margit imádságos, dolgos és vezeklő élete. Ezért elfogadta Őt, az egyet és egyetlent az egész nemzetből, hazája és népe szabadítójául.

...Megismertük tehát Margitot s végezetül mi sem tudunk róla mást érezni és mondani, amit a Margit-legenda írója: „Olyan alázatos és szent volt Margit, hogy szóval nem lehet elmondani."

* * *

Külön értekezést lehetne írni az Árpádházi Boldog Margit szentté-avatását kérő mozgalmakról. Legyen elég pár adat: 1272-ben X. Gergely pápasága alatt kérték először Róma figyelmét ez ügyben. Azóta pedig, a mai napig 54 alkalommal foglalkoztak már fontos egyházi és világi személyek, Margit életének és a neki tulajdonított 84 csodás dolognak kivizsgálásával.

Margit még sincs a római Szentszék által szokásos ünnepélyes módon sem boldoggá, sem szentté avatva. Most így áll az ügy: 1937-ben azt a tanácsot adta Pacelli államtitkár, hogy nyujtsuk be a hivatalos kérvényt a Szentatyánál s kérjük a canonisatio aequipollenst... Ez meg is történt. Azóta XII. Pius néven pápa lett államtitkár-pártfogónk, azért most még teljesebb bizalommal várjuk ennek a régóta húzódó ügynek szerencsés befejezését, Árpádházi Boldog Margitunkat a Világegyház szenjei közé való sorolását.

Addig sokat kell imádkoznunk erre a szándékra. Ügyeinkben is kérjük sokszor Margit pártfogását. Azután terjesszük az ő tiszteletét. Építsünk templomokat, kápolnákat és oltárokat róla elnevezve. Alakítsunk egyesületeket védnöksége alá helyezve... Szóval tudatosítsuk és mélyítsük Árpádházi Boldog Margit tiszteletét, hogy eziránti lelkesedésünkből és buzgóságunkból Róma valóban meggyőződhessen arról, hogy az egész magyar katolikusság óhaja: Árpádházi Boldog Margit szenttéavatása!

Romvári Illés,
II. é.

„Úgy élj, hogy örökké élj! *Szent Leó.*

„Eszményeinknek mindig az lesz a hivatása, hogy belevilágítsanak a világ örvényeibe, de nem az, hogy betemessék azokat s paradicsomkertet varázsoljanak föléjük. Így tesz a csillagfény, így a napsugár is: ragyog, világít, melegít; sáros, poros, fagyos utakon egyaránt." *Prohászka.*

„Szerényen visszavonulni a kötelességek határa közé, kerülni minden fényt és szeretni a magányt a legtökéletesebb erény." *Fénelon.*

A munkáskérdés és a jövő

Nemcsak a talajt érheti földrengés, hanem az emberi társadalomban is keletkezhetik nagy megrendülés. Amint a föld megmozdulásánál, úgy itt is a legalsó rétegek, melyek a nyugalom óráit élték, acélkarjaikon és a terhek alatt megroppanthatlan hátukon hordozták az emberi életet, most felmondják a szolgálatot és felfelé a mélyből a magasba, a sötétségből a világosságra törekszenek. Álmukból felébredve és elégedetlen sorsukból felkelve önmagukra eszmélnek.

A világnak effajta rengései a mélységből jönnek: *a szegénység és a munkásság osztályából.* Ez a földrengés hozzánk is eljutott. Hogy ne rendülne meg a magyar föld is, a magyar nép is, ha megvan ugyan neki a politikai szabadsága, de nincs mit ennie. Mit ér a testvériség, ha a szegényeket a gazdagoktól tátongó mélység választja el. Mit ér az egyenlőség a törvény előtt, ha az emberek egy része többet költhet a felesleges dolgokra, mint a másik része a létminimumra. Korunk nagy betegsége a szegénység. Az önzés pedig, mint féktelen tengeri vihar összesöpri a munka jövedelmét egy nagy hegyhullámmá és a gazdag emberek ölébe dönti. A munka lázasan folyik, millió és millió ember dolgozik és a pénz mégsem a munkásoké, hanem másoké.

És most kérdezem, hol marad Krisztus igéjének a megvalósítása: *„Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol rozsda és moly megemészti . . . , hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben . . .“* (Mát. 6. 19—21.)

Hogy megváltoznának az állapotok, ha az emberiség felocsudna a sötétségből és a világosságnál észrevenné ezen örök szavak nagy fontosságát. Mert hogy mozoghat helyes és jó irányban a világ kereke, ha a folyása csak az egyén önző vágyaira és szenvedélyeire van bízva. Ott soha rend nem, hanem nagy zűrzavar keletkezhetik. Ez okozza és teszi a mai kor hatalmas problémáját, a munkáskérdést. Ennek megoldásáról van szó, ami tökéletesen csak akkor sikerül, ha az ember önzetlen tud lenni és maradni mindig.

Megoldására példát ad az Egyház, mely csodálatosan hívta életre a *„szeretet közösségeit“*, melyben ez a probléma nem okozott egyáltalán nehézséget.

Mily más lenne a jelen élet, ha az első keresztények szelleme sugároznà azt be. Voltak ott is szegények és ezek legnagyobbrészt munkásemberek voltak. Igaz, voltak elnyomatások is, hisz a rabszolgaság korában élt akkor az emberiség egy része. De az is igaz, hogy akik megértették a kereszténység tanát, azok a szerint éltek is. Azok megértették Krisztus akaratát s az általa hírdetett főparancsot és e szerint cselekedtek is.

Ilyen férfiak kellenek most is. Egész más arca volna a mai társadalomnak. Akkor nem volna meg a munkáskérdés annyira kiélezett, mint manapság. Hogy mi teszi oly égetővé ezt a kérdést, XIII. Leó *Rerum Novarum* kezdetü enciklikájában találom meg a feleletet: *„A társadalmi fejlődés ugyanis két osztályra bontotta a polgárokat s nagy űrt támasztott a kettő között. Egyik oldalon a hatalmasok s nagyon gazdagok pártja, amely az ipart és a kereskedelmet egészen a kezében tartja s a termelés eszközeit a saját hasznára és javára fordítja, az állami életben pedig jelentékeny hatalmat képvisel. A másik oldalon a gyöngék tömegei elkeseredett lélekkel és a zendülésre folyton készen.“* Látjuk tehát, hogy a munkáskérdés főoka ebben rejlik. A gazdagok igyekeznek a szegény munkásembert minél jobban kihasználni és a maguk javára fordítani erejüket. Ebből aztán következik, hogy a munkások helyzete különböző szempontokat nézve kedvezőtlenül alakult.

Gazdasági helyzetük. Annak ellenére, hogy különösen mostanában sokat javítottak a munkásságon, mégis nyomasztó maradt az. Ha van is munkájuk, még nem kapják meg a megfelelő fizetést, habár az nehéz, fárasztó, hosszú ideig tartó, sőt sok esetben veszélyes is. Bizonytalan megélhetésük is hozzájárul ehhez. Betegség, szerencsétlenség, az öregkor gyengesége, az ipari válságok, melyek szükségszerűen bocsájtják el a munkásembereket. Mindez azt eredményezi, hogy nemcsak az egyes emberek, hanem embertömegek is mindig félelemmel telten, elviselhetetlen nyugtalansággal tekintenek a jövő elé, hogy hátha elvesztik kenyerüket és az emberek adakozására, alamizsnájára szorulnak majd rá.

Társadalmi helyzetük is kedvezőtlen. Ma a munkaadó nem veszi figyelembe a munkás emberi méltóságát, melyhez joga van, hanem csak munkaerejét. A házitüzhely szeretete sem gyökerezhetik meg szívében, mert az semmi örömöt nem hoz neki, sőt sokszor kénytelen azt megváltoztatni. Nem tud kifejlődni a munkásemberben az a benső melegség, mely jellemzi a családot, mert meglazították azt. Így sem atya, sem anya, sem gyermekek nem élvezhetik eléggé a családi élet boldogságát és örömét.

*Valláserkölcsi szempont*ból is nagyon kedvezőtlen a munkás élete. Baj, hogy sokszor ugyanabban a teremben nők és férfiak dolgoznak együtt. És legtöbbször minden erkölcsi felügyelet nélkül van. Munkásoknak, munkásnőknek, ha munkahelyükön nincs családjuk, korcsmákban kénytelenek étkezni, hol sok veszedelem környezi őket. A családi kötelék meglazulása pedig a gyermeknevelés elhanyagolását eredményezi.

Mikor a munkáskérdés megoldásáról beszélünk, akkor szemünk előtt lebegjen az, amit XIII. Leó a *Rerum Novarum* kezdetü encyklikában juttatott kifejezésre: *„Az államnak ezt a jogot* (a magánbirtokjogot) *védenie kell és törvényei odairányuljanak, hogy lehetőleg sok állampolgárnak módja legyen legalább szerény kis vagyonra szert tenni. Ha ez az állapot bekövetkeznék, rendkívüli áldásai és előnyei el nem maradnának.“* Hogy milyen alakban legyen meg ez a birtok, azt közelebbről így határozza meg: *„Ha az alsóbb néposztálynak kilátása lehetne, hogy szorgalmával és erőmegfeszítésével kis földbirtokot szerezhet, akkor okvetlenül közelednék egymáshoz az állampolgárok két ellentétes tábora; mindinkább tünedeznék a kiáltó ellentét a nyomorúságos szegénység és a dúskálódó gazdagság között.“* Tehát az államra nézve nagyon áldásos dolog lenne, ha az a vagyontalan munkás földhöz jutna. De ez akkor volna lehetséges, ha a munkás munkájával nemcsak a mindennapi kenyerét tudná megszerezni, hanem ha munkabéréből egy bizonyos összeget félre tudna tenni. Ebből a félretett összegből aztán földet venne és így már saját kis földjének gyümölcsét is élvezhetné. Ha ily módon segítenénk a munkásembereken — gondolom — nem lenne az az éles ellentét, mely most fennáll a munkás- és vagyonososztály között.

„A helyes megoldás kulcsa a keresztény munkások kezében van, ha bölcs vezetők irányítása mellett egyesülnek és azt az utat járják, amelyekre elődeik léptek önmaguk és az egész emberi társadalom javára.“ (Rerum Nov.) Tehát a kérdést a keresztény munkások fogják megoldani, mert övék a jövő; ahogyan mi kioktatjuk és neveljük őket, úgy fog alakulni az. Ha ez a nevelés és oktatás az Egyház szolgálatában áll, akkor nyugodtan nézhetünk a jövő elé. Ezért van szükség jó nevelésre és bölcs vezetésre. Ezt legjobban a munkásszervezetekben tudjuk elérni és ott a munkások jövőjét a jó és helyes

útra irányítani. *„Tört lélekkel, megcsigázott testtel sokan áhítják a szabadulást az embertelen rabszolgaságból. De álszégyenből és a nyomortól való félelemből cselekedni nem mernek. Ilyenek számára a menekülés biztos révpartja a katolikus munkásszervezet, amely a kételkedőket és a csalódottakat szeretettel felkarolja, nehézségeiket megoldja és nekik védelmet biztosít.*" (Rerum Nov.) Vallásos szellem kell, hogy áthassa ezeket az egyesületeket, mert csak így számíthatunk vallásos emberekre. Ezeknek a munkásegyesületeknek célja legyen a munkások testi és szellemi helyzetének emelése.

Ha a munkásokban a vallásos érzületet felébresztjük és bennük elmélyítjük, akkor már erős védelmet biztosítottunk magunknak az ellenséges érzülettel szemben. A vallásosság elősegíti a családi életet, a jó gyermeknevelést és nem engedi a következő munkásnemzedék vallástalanságba süllyedését. Az erkölcsiség emelése pedig nagyban elősegíti a takarékosságot, mely aztán maga után hozza a munkások anyagi helyzetének a javulását is.

„Világos, hogy elsősorban a vallás-erkölcsi tökéletesedésre kell tekintettel lenni s a társulatokat főképen ez alapon szervezni. E nélkül ugyanis más irányban fejlődnének s azon társulatoknál, melyek a vallással nem törődnek, nem sokkal lennének jobbak. Végeredményben mit használna a munkásnak, ha a szervezetek folytán anyagi előnyhöz jutna ugyan, de lelkének szükségletei elhanyagolva maradnának és örök üdvössége veszélybe jutna." (Rerum Nov.)

Mindenkinek munkához kell látnia és az ellentéteket a *szeretet* alapján sikerül legjobban megoldanunk. A szeretet mindent magában foglal és kiváló orvosság minden baj és szenvedés gyógyítására. *Felebaráti szeretet nincs meg istenszeretet nélkül.* Akiben megvan igazán a felebaráti szeretet, az nem tud elmenni nyomorgó embertársa mellett, hogy azon ne segítsen. A szeretet hiányzik a mai kor emberének lelkéből. Oda kell hatnunk, hogy újra felépítsük az emberek lelkében a szeretet hajlékát, mert *az igazi élet lüktető ereje a szeretetben gyökerezik.* A szeretet nem engedi az embert rossz útra térni és az önzés örvényébe esni. Mellette az önzés olyan, mint az élet mellett a halál. A szeretet élteti az embert és mindenütt leleményessé teszi, ahol szükség van a segítségre. Amint a halál véget vet életünknek, úgy az önzés is véget vet a szeretetnek az ember lelkében. Amint minden ember ragaszkodik életéhez itt a földön, úgy kell szomjaznia a szeretetet is, ha egyedüli célját az örök boldogságot veszi tekintetbe.

A mai kor égető kérdésére szóló értekezésemet jobban és ünnepélyesebben nem tudom befejezni, hacsak nem hozom XIII. Leó pápa *Rerum Novarum* kezdetű encyklika záró szavait: *„A papok feszítsék meg erejüket s ti — Tisztelendő Testvérek — járjatok elől tanáccsal és jópéldával, hogy az evangélium életigazságait minden társadalmi osztálynak hirdessék, minden eszközzel a népek javáért dolgozzanak s különösen igyekezzenek önmagukban és másokban — a magas és alacsony rangúakban egyaránt — az erények királynőjét — a szeretetet élesszeni. A kívánt megoldást ugyanis leginkább a szeretet bőséges kiáradásától várhatjuk . . ., amely mindig a mások javát keresi s a legbiztosabb orvosság a világ kevélysége és féktelen önzése ellen.*"

Ferkov Mihály,
V. é.

„Ha a világi gondok özöne és vihara ráereszkedik, imádkozz, Amikor az apostolok imádkoztak, elállt a vihar és nagy csendesség lőn."
De Ponte Lajos.

KALOT papi nagytábor

Akarunk-e minden erőnkkel igazi papok és minden papi értékünkkel népünk igazi boldogítói lenni?! E kérdéssel nézünk szembe a KALOT munkabizottság papi nagytáborán mindenrekész elszántsággal, de csorbítatlan katolikus szellemmel. A nagytábor három napjának főmunkája: megbeszélés, kegyelmies lélekszítás, testvéri egymásrautalás. Szelleme: szeretet és fegyelem. Ezek a meghívó szavai, de a tábor végén mindnyájunknak be kellett vallani, hogy a tábor elérte célját, az elgondolás és célkitűzés valóság lett. Egymásra talált itt testvéri, papi szeretetben esperes és újmisés, falusi plébános és városi hitoktató, káplán és teológus, szemináriumi elöljáró és növendék, pedig vezetőink nem kis aggodalommal néztek a tábor elébe. A közös cél, a közös hivatás, az új kürtök harsonája találkozásra hívott bennünket, pedig soknak nagy fizikai távolságot kellett legyőzni. Jöttek az ország minden részéről, távol keletről, a visszacsatolt Felvidékről, róm. kat. és gör. kat. papok egyaránt, pedig a hiányos vonatközlekedések, a válságos percek, amelyek előtt akkor hazánk állt, nem kis mértékben akadályozták megjelenésünket.

A háromnapos tábornak nem volt lelkigyakorlat-jellege, de volt lelki kerete pontos napirenddel. Esténkint közös punkta, reggel elmélkedés, közös szentmise hallgatás, napközben közös lelkiolvasás, hivatásbeli rövid önbírálat és közös litánia. Délelőtt és délután egy-egy előadás. Az első nap tárgya: „A közeljövő beérkezett papjának a lelki alkata (l. Egyh. Lapok 1940. nov. sz.) és lelki élete" volt. E két előadást rövidebb-hosszabb hozzászólások, viták, megbeszélések tették értékessé és tartották ébren a hallgatók lelkében az érdeklődést. Igazán bölcs és okos megjegyzések hangzottak el. Krisztus mai papjainak van küldetése e korhoz, Isten segítségével megoldjuk e kor problémáit. Minél nehezebb, annál több a kegyelem, csak legyek minél alkalmasabb eszköz Isten kezében félretéve minden öncélúságot. A legönfeláldozóbb papok szellemét kell magamban felszítani és korszerűen érvényesíteni.

A második nap anyaga a KALOT évi munkaprogrammjának előadása és megvitatása volt. Szabadidőben pedig a Népfőiskola, a ház épületének részletes megtekintése. Történelmileg megszentelt hely, innen indult II. Lajos a szerencsétlen kimenetelű mohácsi csatába, emléktábla őrzi itt tartózkodását. A kastély alatt sokágú, tekervényes pince, amely a szomszédfalukat is összeköti. Itt-ott nyílás, kivezető, melyet az idő betemetett. Itt a mélységben van egy kis szoba, ahol gr. Szapáry és társai Hamza bég alatt a török rabláncot hordta. Nappal pedig az ekébe fogva a szántóföldet túrta. Végül itt pihen a közelben a szentéletű, a höslelkű vizitációs nővér, Bogner Mária Margit holtteste. Erkély, virágos kert, erdős park, zárt udvarhelyiség mind-mind kellemes hatást gyakorol az itt tartózkodóra. A kilátás a kastélyból gyönyörű, egyik oldalon domb és hegység, a másik oldalon síkság le a Dunáig. A dunai ágon túl pedig a Csepel-sziget a pesti rádió leadó 300 m. antennájával. Maga a kastély tatarozások, átalakítások, javítások alatt állt, hogy minél jobban megfeleljen jövendő céljának. Este pedig a kertben tábortüz volt, sok humor és adoma, kellemes szórakozás. Majd egy kis magyar élet rajzolódott le előttünk, a különböző vidék résztvevői beszámoltak a magyar sorsról, a jelenleg vajudó magyarról.

A harmadik nap programmja: „Papi egység és közös papi megújulások" előadások voltak. Ezen a téren van talán a legtöbb javítani való. Ma mikor minden kivonuláskor, minden megmozduláskor tömegeket vonultatnak

fel, mennyire szükséges volna egy egységes papi front, melyen nem tudna áttörni ellenség. Mit tudnánk tenni, ha Jézus ezen akaratát megértenénk és megvalósítanánk! Komoly, hozzáértő hozzászólások hangzottak el, pap paphoz szólt, oltártestvér oltártestvérét bírálta, dícsérte, ostorozta hibáit és irányította jó útra.

Röviden beszámoltam az első érdi KALOT munkabizottság papi nagytáboráról, nem volt tétlen vagy csak kíváncsi szemlélője és nem tevékeny részese a nagytábornak. Célom volt, hogy felhívjam a figyelmet a KALOT mozgalomra, felszítsam az érdeklődést különösen egyházmegyénkben, mert e nagytáboron nem vett részt pécsegyházmegyei pap. Minden évben, minden nyáron lesz Érden tábor, KALOT tábor, mert „mozdul a föld, ébred a magyar! Szebb jövőn dolgozik minden férfi kar! Ébredjetek, munka vár reánk! Egy erővé egyesültünk s hősi munkán, harcon át! Boldogabb s szebb jövőbe visszük e szent hazát!"

Elm György,
V. é.

Miért kell hivatásrendiség?

Az idei kongresszus mottója volt a *hivatásrendiség.* Az első kérdés, ami az ember elé bukkan: *Miért kell hivatásrendiség?* A felelet tulajdonképpen nagyon egyszerű: Ez hiányzik a mai gazdasági életből.

Az ideális liberális gazdasági rendszerre tulajdonképpen nem is volna szabad rámondanunk, hogy *rendszer,* mert ez tulajdonképen a stabilizált gazdasági rendszertelenség. Ide viszi ugyanis alapelve: a versenyszabadság. Ki mondja ugyanis, hogy a gazdasági életben rendszer, azaz egy rendező elv van akkor, amikor a föld egyik részén éhhalál öl meg milliókat, a másik részén pedig milliárd értékű élelmet pusztítanak el? A gazdasági élet ugyanis a szükséglet ellátására szolgál. Vagy talán a definició helytelen? Lehet ugyanis elképzelni egy alapelvet, ami szerint logikus ez az eljárás, pl. ha ennek a gazdasági *rendszernek* egyetlen irányító elve a minél nagyobb haszon. Ezt az állapotot azonban talán mégsem lehet *rendszernek* nevezni. Kell tehát a hivatásrendiség, mert a mai gazdasági életből hiányzik az ethikailag helyes, egységes rendezési elv: a rend.

Hivatásrendiség kell, mivel ma az emberek lassan teljesen elvesztik érzéküket a való élet értékeitől. Ma a munkahét úgy látszik csak azért van, hogy legyen vasárnap ok a wikkendre. A „hivatalos óra" pedig úgylátszik igyekszik napi pár félórára leredukálni azt az időt, amit még okvetlenül munkában kell tölteni ahhoz, hogy legyen jogcím a fizetést felvenni. A felfogás a munka értékéről teljesen destruktiv. Az új rendiség alapja a munka, eszköze a munka becsületének helyreállítása.

És ha az új rendszer alapja a munka, akkor ez nem lehet a kényszermunka, amit fogcsikorgatva teljesít az ember csak azért, mert a szabotálóknak gyüjtőtáborba jár, vagy pedig azért, mert különben éhenhalna, hanem a munkáról vallott megtisztelő keresztény felfogás: *a hivatás.*

Ezért kell hivatásrendiség.

Vegyünk fel még egy szempontot. A hivatásrendiség az a rendszer, amely meghozza a helyes változtatásokat és megvédi az ember értékeit. Nem kétséges, hogy előbb-utóbb mindenhol meg fog történni a gazdasági élet átalakulása, emberek ugyanis nem tudják többé elviselni a nyomasztó gondot. A

segítés pedig, úgy látszik, igazolni fogja XI. Pius pápa aggodalmait, aki attól félt, hogy az orvosság rosszabb lesz mint maga a betegség. Ugyanis a sok bajban ma mindenért az államot teszik felelőssé nem gondolva arra, hogy az állam minden bajnak az orvoslását a kezébe veszi, ezzel olyan nagy hatalomra fog szert tenni, amivel szemben az egyén szabadsága és jogai elvesznek. Ennek pedig végzetes következményei lehetnek: az egyén lesz az államért, holott az ethikai elvek szerint ennek éppen a fordítottja a helyes.

Igaz, az emberek ma még túlságosan éhesek ahhoz, hogy ezt az igazságot belássák, de ha egyszer tényleg meglesz a kenyér, akkor rá fognak jönni arra az igazságra, hogy van olyan demokrácia, ami nélkül nem érdemes élni. Egy Oroszországban járt író mondja: „Oroszországban győződtem meg legjobban arról, hogy *nemcsak* kenyérből él az ember."

Ezért kell a hivatásrendiség. Kell a más rendszer, hogy mindenki meg tudja becsületes munkával keresni a kenyerét, de ennek a célnak nem szabad elhomályosítani az egyén szabadságjogát. És különösen kell nekünk a hivatásrendiség, mert ez az a rendszer, ami megfelel az emberi természetnek, ezt a természetet érvényesülni hagyja, sőt megerősíti és így biztos és kemény alapot ad a természetfelettinek.

Horváth J. Gyula
IV. é.

MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY

Évi beszámoló

„*Ut omnes gentes cognoscant Te, solum Deum verum et quem misisti Jesum Christum.*" Ezt a jelmondatot írtuk fel idén a misszió kis intenciós táblájára és ez a gondolat a mottója az egész Szakosztály működésének. Úgy éreztük, hogy nem vonhatjuk ki magunkat mi sem Krisztus missziós parancsának teljesítése alól és ennek elvégzésére összevetettük csekély erőinket. A látható eredményről az alábbiakban számolunk be, a lelki eredmények az isteni Küldött kincstárába gyültek össze, aki azokat bizonyára szétosztotta már a rászorulóknak.

Legfontosabbnak a természetfeletti segítséget tartottuk; ezért ajánlottuk fel szentmisehallgatásainkat, imáinkat, jócselekedeteinket a missziókért. Missziós napunk szombat, amire a régi szokás szerint a kápolna ajtajára kifüggesztett teologuspártfogoltunk valamelyikének képe figyelmeztetett. A missziós havi szándékot Spirituális Urunk minden hónap első szombatján reggel ismerteti, ezután a szándékot kis táblán jól látható helyre tesszük. Mindennap legalább két teológus ajánlja fel szentmisehallgatását, szentáldozását, imáját a missziókért. Résztvettünk a Kláver Szent Péter Társulat által indított imahadjáratban és a január 18—25-ig tartó nyolcadban a kereszténység egységéért.

A Szent Pál Társulat gyülésein emelkedett a missziós tárgyú dolgozatok száma, sőt idén először rendeztünk missziós díszgyülést az októberi Missziósvasárnapon. P. Molnárral idén is leveleztünk, úgyszintén fenntartottuk az összeköttetést két teológus pártfogoltunkkal is.

Az 1939. dec. 31-el záródó évben a Szakosztály jövedelme 590 P. Ebből és az előző évi maradékból fizettünk 450 P-t két pártfogoltunk neveltetésére, 50 P-t küldtünk M. Cser kínai hithirdetőnek, 26 P-t P. Molnárnak és 24 P-t fizettünk. P. Molnár kongresszusi kelyhének megaranyoztatására. Az egész év

folyamán missziós kiállításunk rendezésére 64.50 P-t fordítottunk. A missziósvasárnapi gyüjtés eredményét: 13.30 P-t az Egyházmegyei Missziós Tanácsnak szolgáltattuk be. Az Unió Cleri tagsági díjaként 58.20 P folyt be az országos központba. Kegyelmes Püspök Urunktól nagymennyiségü bélyeget kaptunk, amit kellő rendezés után értékesítettünk.

Beszámolónk nem lenne teljes, ha nem említenénk meg, hogy az elért anyagi sikerekhez nagyban hozzájárult a Főtisztelendő egyházmegyei Papság, akik hathatósan támogatták a Szakosztály munkáját. A jó Isten fizesse meg segitségüket. Nagyon kérjük Főtisztelendő Urakat, hogy ilymódon továbbra is támogassák a missziókat.

Felhívjuk továbbá a Főtisztelendő Urak becses figyelmét arra, hogy szemináriumunkról ötféle művészi kivitelü levelezőlapot hoztunk forgalomba igen olcsó áron. Bizonyára nagy közkedveltségnek fognak örvendeni ezek a lapok. A Missziós Szakosztály külön csekkszámlát nyitott a Postatakarékpénztárnál. Száma: **39.473.**

Horváth J. Gyula
főmissziós.

BESZÁMOLÓK

Könyvtárunk

könyvállománya az év elején	3163 kötet
gyarapodás vétel útján 48 mü	48 kötetben
„ ajándék útján 39 mü	47 kötetben
Jelenleg van összesen	3258 kötet
Használatban volt az év folyamán	692 kötet

Itt köszönjük meg a könyvtár gyarapitását előmozditó adományokat: Méltóságos és főtisztelendő dr. Jakab Béla prépost-kanonok úr (10),Méltóságos és főtisztelendő Kiss Lajos apát-kanonok úr (15 P) pénzadománnyal, Nagyságos és főtisztelendő dr. Dőry László teológiai tanár úr, pedig 32 kötet könyv ajándékozásával gyarapította könyvtárunkat.

Az 1939/40. évben ugyanaz a 27 folyóirat járt a társulatunknak, mint az előző évben.

E folyóiratokat részben a Társulat járatja, részben pedig az előljáró uraktól kapjuk, kiknek ezuttal hálás köszönetet mondunk szives támogatásukért.

Medgyesi György,
főkönyvtáros.

Pénztári beszámoló.

Társulatunk müködéséhez szükséges anyagi feltételeket az évi pártolótagdíjakból (2 P), pályadíjakból, szives adakozók felülfizetéseiből gyüjtöttük össze. Az összeg könnyebb kezelhetőségét szolgálja a postatakarékpénztári csekkszámlánk **(49.089).**

Elszámolásunk:

BEVÉTEL:

Tagdíjak, pályadíjak, felülfizetések, csekkszámlánk terhére történt kivételek	891.20 P
Csekkszámlánkon van	232.55 „
Elismervényeken	12.00 „
Bevétel összesen:	1135.75 P

KIADÁS:

Folyóiratokra	100.64 P
Könyvtárunk fejlesztésére	228.12 „
Szemináriumi Élet	203.50 „
Jótákony célokra	30.00 „
Pályadíjakra	90.00 „
A Társulat egyéb kiadásai	12.00 „
Kiadás összesen:	820.70 P

Ezek szerint tehát a Társulat az 1939/40-es müködési évet 315 pengő 5 fillér vagyonnal kezdte meg. Ezt az összeget a tavalyinál jóval drágább Szemináriumi Élet kiadásának költségeire tartjuk fenn.

Itt mondunk köszönetet azoknak, a Főtisztelendő Uraknak, akik tagdíjaik megfizetésével, illetve felülfizetésükkel lehetővé tették azt, hogy Társulatunk rendelkezett a zavartalan müködéshez szükséges anyagi erővel is. Amint a kiadási pár összesített adat is mutatja, ezt az összeget igyekszünk mindenkor olyan célra fordítani, ami a Társulat céljainak közvetlenül megfelel. Ezért kérjük a Főtisztelendő Urakat, hogy ebben a müködési évben se feledkezzenek meg anyagilag is támogatni Társulatunkat.

Külön is hálával teli köszönetünket küldjük azoknak, akik felülfizetéssel, illetve adományozással is segítettek bennünket.

20 P-t küldött *dr. Vargha Damján* S. O. C., egyetemi ny. r. tanár úr

12 P-t *Haug Nándor* plébános úr.

10 P-t *Csernohorszky József* apát-plébános úr, *Fent Gyula* esperes-plébános úr, *dr. Gábriel Pál* igazgató úr, *Iselstőger Lajos* plébános úr, *Komócsy István* prelátus-kanonok úr, *Makay István* ny. polgármester úr, *dr. Mosonyi Dénes* ap. protonotárius, nagyprépost úr, *Püspök Pál* káplán úr.

7 P-t *Gaál János* apát-plébános úr.

5 P-t *dr. Csigi Imre* p. levéltáros úr, *Domosvay Lajos* plébános úr, *dr. Farkas József* p. titkár úr, *Fényes Antal* plébános úr, *Hantos Béla* plébános úr, *dr. Hanuy Ferenc* protonotárius-kanonok, p. általános helynök úr, *Hegedüs József* plébános úr, *Hoffman Kálmán* plébános úr, *dr. Kelemen Andor* apát-plébános úr, *Kiss Lajos* apát-kanonok úr, *Koch Ede* prelátus-kanonok úr, *Magyar Zsigmond* ny. esperes úr, *Mayerhoff Péter* tanf.-plébános úr, *dr. Piliván Mihály* vicerektor úr, *Perr Viktor* igazgató úr, *Putterer Péter* káplán úr, *dr. Sipos István* rektor úr, *Siklósi László* káplán úr, *Szeitz József* esperes-plébános úr, *Szentkirályi István* pápai-prelátus úr.

4 P-t *Angyal Dezső* káplán úr, *Bencze Ernő* plébános úr, *Erdélyi Lajos* káplán úr, *Faust Antal* plébános úr, *Fürész József* hittanár úr, *dr. Heckenberger Konrád* plébános úr, *Hemrich Ferenc* plébános úr, *Kuhl József* ny. esperes úr, *Lajos Gyula* kanonok úr, *Lányi Emil* plébános úr, *vitéz Makray Lajos* pápai kamarás, plébános úr, *dr. Merényi Ferenc* sekrestye-igazgató úr, *Nagy Sándor* káplán úr, *Papp István* plébános úr, *Pitesszer Antal* vikárius úr, *Schlachter Ferenc* esperes-plébános úr, *Szentes Károly* karkáplán úr, *Tillinger Ferenc* plébános úr, *Verhás Géza* káplán úr. *Vucskics Imre* plébános úr.

3 P-t *Bencze János* káplán úr, *Bíró Lajos* káplán úr, *Geosits Lajos* plébános úr, *Nagy Béla* káplán úr, *Reil Antal* plébános úr, *Riedlinger Dezső* plébános úr, *Staub Ádám* hittanár úr, *Sümegi Kálmán* káplán úr.

Dörnyei István,
pénztáros.

„Ahol nincs szeretet, oda vess szeretetet és szeretetet fogsz aratni."
Keresztes Szent János

A ma cserkészete.

CSERKÉSZET

Forró nyári nap tűz a lágyan ringó búzatengerre. A kukorica levelei sápadtan konyulnak le a tikkasztó hőségtől. A határban alig látni egy-egy embert... ezek is jobbára asszonyok, mert a férfiakat a haza követelte magának. Az egyik dűlőúton nagy port ver fel egy robogó kocsi. Észre lehet venni, hogy a lovakat nem avatott kezek irányítják, azért vágtatnak úgy, mintha meg sem akarnának állni. Felnézek a kocsira. Egy-két zöldnyakkendős cserkészfiút látok. Meglep, s kérdezem, mit csináltok, fiúk,... hova mentek?... Megtudom, hogy dolgozni mennek azoknak, akiket a szent kötelesség harcba szólított. Dolgozni... Segíteni...

—

Hát így valósul meg a cserkészet által hirdetett új szellem, mely krisztusibb emberiséget akar. A cserkészfiú így akarja azt az ürt betölteni, ami a „nadrágos" és „proli" között fennáll. Segít. De nemcsak szóval; nem hirdet szociális megváltást: nem áll ki az uccasarkokra s a farizeusok módjára nem doboltat maga körül szociális segítéséről. De *ügyes szemmel észreveszi, hol szorulnak segítségre* és ha kell, a törvényszéki bíró fia is felül zöldnyakkendővel a föld népének kocsijára s dolgozik, verítékezik sokszor csak egy jó szóért is helyettesíti azt, aki a hazát szolgálja. Ha kell, bejárja az egész fővárost, kér, kopogtat s addig nem tágít, míg nem kap, mert adni akar, mert a visszatért magyar testvérnek a könnyét akarja felszárítani. S mindezt miért teszi? — mert tudja, hogy *Krisztus tanítása szerint minden ember testvér;* mert *ő ezt a minden embert testvérnek tekintő, krisztusibb emberséget akarja képviselni.*

Az a cserkész, aki ezt jó szívvel megteszi, nem állhat itt meg. Nem elégedhet meg azzal, hogy a cserkészet által hirdetett új szellem egyik pontját gyakorolja. *Hanem szükségszerűleg a több becsület útját is járja.* Amikor a világ bátran hangoztatja: „hazudj, csak meg ne fogjanak"; „munkád teljesítésében ne törd magad" és megáll a külső látszat, a félmegoldások után, akkor *a magyar cserkész tudja, hogy neki csak annyiban van becsülete, amennyiben „híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának, embertársainak tartozik"*; tudja, hogy *a jellem legmélyebb ösztöne diktálja neki; „a cserkész egyeneslelkű és feltétlen igazat mond." Igy lesz a cserkészet* mindennapi teendők, napi jótettek következetes, becsületes elvégzésével *a több becsület zászlóvivője.*

Mindezzel azonban csak azt rótta le, amivel embertársainak tartozik s ami símává, gördülékennyé teszi az egymással való érintkezést. Azonban a hazának is van szava minden fiához. *A haza komolyabb magyarságot s áldozatos munkát vár.* Azért a cserkész olyan magyart állít szeme elé ideálként, aki tudja, hogy ő magyar s ezt a tudatát nemcsak a névből, anyakönyvikivonatból meríti, hanem *a magyarsággal való együttérzés jogából.* Ez a magyarság nem merül ki frázis-durrogatásban, hanem cselekszik, még pedig a nagy, hős példák után indulva. A mindennapi élet kemény harcosait, hőseit akarja kinevelni, mert tudja, hogy *akkor lesz komoly a magyarsága, ha komoly a mindennapi munkában s erős, kifogyhatatlan az áldozatban.* Ez a magyarság nem riad vissza a honvédszolgálattól, hanem a cserkészeten keresztül is arra törekszik, hogy *a szó legszorosabb értelmében honvéd lehessen.* Ezt a munkát is *önként* vállalja s ez a nagy érdeme. Azért szolgálja minden cserkész példaadással a magyar honvédeszmét s ezen keresztül a komolyabb magyarságot.

Az új szellem ezzel rendezte a cserkésznek az emberhez és a hazájához való viszonyát. Azonban ez még félmunka. A cserkész kötelességei között első helyen szerepelnek azok, melyekkel Istennek tartozik. Azért az a szellem, mely a krisztusibb emberiséget, több becsületet, a komolyabb magyarságot hirdet, nem hagyhatja ki számításából a mélyebb vallásosságot sem. *Igy mint nevelési rendszernek, a cserkészetnek komoly feladata a vallásos nevelés.* A nevelésnél az egyéniség gyökerébe kell behatolni, hogy az eredmény egész ember, egész jellem legyen. *Egész emberek* pedig *csak az Evangélium kenyeren nőnek*, csakis a krisztusi igazságok kristálytiszta forrásaiból meríthetnek. *Azért a cserkészet nagyon komolyan Istenre építi fel nevelési rendszerét.* Mikor Istent mond, nem elvont fogalmakat ért rajta, hanem a háromszemélyű egy Istent, a történelemben konkréten megjelent, Jézus Krisztus személyében testtévált istenséget, a köztünk és bennünk lakó Istent. Önérzetes, becsületes, nemesen büszke ifjúságot akar magának. *Olyan ifjúságot, melynek önérzete két nagy tényezőben: az istenfiúságban és az emberméltóságban gyökerezik.* Lendületet, inspirációt, örök aktivitást akar oltani fiaiba, de ezeket Krisztustól kívánja adni. Azt akarja, hogy az ifjúságnak legyen szívós energiája, számtalanszor újrakezdeni-tudó szent makacssága. Azért *törvényei* nem az emberi értelem új produktumai, hanem *az isteni törvényeken alapuló pozitív életszabályok.* Mindezzel azt akarja a cserkészet, hogy tagjai Krisztus és az Evangélium tanítását éljék; hogy belássák, mennyire életparancs, életprogramm a hit, a vallás. Egyszóval a vallásosságot, a hitet akarja elmélyíteni.

A ma cserkészete tehát abban a szellemben *nevel, mely krisztusibb emberiséget, több becsületet, komolyabb magyarságot és mélyebb vallásosságot jelent számunkra.* Azt mondtam nevel. Valóban. Igaz, hogy még nem is olyan régen elhangzott a vád a cserkészet ellen. „Nem kell cserkészet! A fiú az iskolában megkap mindent, amire szüksége van; a tornatanár gondja a testnevelés; a hittan, a történelem, a magyar órák a vallásos, jó hazafi nevelésére igen alkalmasak. A sport, a túrisztika, a lövőgyakorlatok, a kötelező kirándulások az iskola, tanulmányi életét kiegészítve teljes emberré nevelik a diákot anélkül, hogy szöges bottal böködnék a padlót és kormos katlanokat cipelnének a Zúgligetbe. Az egyenruha, a kalap, a felszerelés, az a sok hü-hó árt a diáknak, megzavarja a fejét." Ez volt akkor a felfogás. *Ma azonban be kell látnunk, hogy az iskola mellett fontos tényező a cserkészet a nevelésben. „Az iskola ugyanis a mai formájában alig nevel, csak tanít"* (*Sík S.*) A cserkészet viszont nem az iskola hiányait akarja foltozgatni; a cserkészet nem részleges munka, hanem életrendezés. „Minthogy az egész fiút veszi kezébe, minden erényével és hibájával, ezért a cserkészet világa olyan gazdag, mint maga az eleven élet."

Ezek a gondolatok foglaltak el, mikor láttam a kocsinülő, poros, izzadt homlokú cserkészfiúkat, akik most már nemcsak könyvből ismerik a „parasztéletet", hanem gyakorlatból is; akik nem fordulnak el ajkbiggyesztve a fáradtarcú munkástól, hanem szeretettel magyar testvérnek szólítják.

Ez a ma cserkészete. Szívesen állunk mi is zászlaja alá, mert eszméje a mi eszménk, szelleme a mi elgondolásunk. Ezeket az eszméket igyekszünk elsajátítani a raj- és csapattisztképző tanfolyamokon és a gyakorlati cserkészélet szépségeit élvezzük a segédtiszti képesítő táborokon. A cserkészélet igazi alapja a nyári tábor, ami nálunk, mint vezetőképző csapat tagjainál, a képesítés megszerzésével van kapcsolatban. *Itt mondunk köszönetet a szemináriumnak, azonkívül egyházmegyénk lelkes cserkész- és cserkész-barát papjainak, kik anyagi támogatásaikkal, táborialap létesítésével lehetővé teszik számunkra a tábor elvégzését.* Köszönjük s egyben biztosítjuk őket, hogy segítségükkel jó munkát végzünk, mert felkészülünk, hogy kialakíthassuk magunk körül az ifjúságból: *„az emberebb embert és a magyarabb magyart."*

Sudár Imre,
helyettesparancsnok.

HALOTTAINK

†

Társulatunk elhúnyt tagjai az 1939—40. évben.

Vörös Kristóf ny. plébános, 1940. február 28-án, 70 éves korában.

Gestettner Konrád bonyhádvarasdi esperes-plébános, 1940. április 15-én, 55 éves korában.

Fehérváry Ferenc ker. tanfelügyelő, koppányszántói plébános, 1940. május 13-án, 58 éves korában.

Dr. Jozgits János p. prelátus, ny. bonyhádi esperes-plébános, 1940. augusztus 31-én, 85 éves korában.

Varga Kálmán tb. kanonok, döbrőközi esperes-plébános, 1940. szepember 28-án, 70 éves korában.

A Társulat elhúnyt tagjaiért minden évben ünnepélyes requiemet mondat.

Pie Jesu Domine, dona eis requiem.

. . . nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animan suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. Si puis mihi ministrat, me sepuatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si puis mihi ministroaverit, honorificabit eum Pater meus . . .

(Io. XII. 24—26.)

OTTHONUNKBÓL

Szeretnénk pár szóval beszámolni a mult évről. Tartozunk ezzel. Kötelességünknek tartjuk, hogy értesítsük szemináriumunk volt növendékeit az édes otthon belső életéről. Szeretnők, ha naplónkban a saját kispapi életüket látnák régi, mégis új formában. Tartozunk magunknak, mert vele az együvétartozás tudatát és a testvéri kapcsolatot csak mélyítjük.

~

NÉLKÜLÖZNÜNK KELLETT építő munkánknál a gondos édesatya és a jóságos elöljáró legfőbb irányítását. Rektor urunk ugyanis a lelkigyakorlatok végén hirtelen megbetegedett.

Fiúi kötelességünknek tartottuk, hogy a hathetes betegség alatt mindennap imánkba foglaljuk. Szorongó lélekkel vártuk a híreket betegágya mellől. Nem szüntünk meg ostromolni az eget még szenteste sem. Végre január első hetében visszatért közénk. Különleges örömmel fogadtuk Őt, akit a jó Isten különös szeretete adott vissza.

~

HAMAROSAN a „Szemináriumi élet" szétküldése után lelkigyakorlatot kezdtünk. Öt nap szent csendjébe temetkeztünk, hogy annál erősebben hallhassuk az eucharisztikus Mester suttogását. Ez alatt a rövid idő alatt készültünk elő arra, hogy a kisebb vagy a nagyobb rend isteni segítségével elkezdhessük az építő munkát. Ennek az építő munkának remek keretet szolgáltatott az Istenvárás szent ideje. Különösen kedvesek voltak az esti énekpróbák. Cantus magisterünk a legszebb darabokat válogatta össze, hogy ismét felejthetetlenné tegye szentesténket.

~

SZEGÉNY GYERMEKEK SZÁMÁRA rendeztünk karácsonyfa-ünnepélyt dec. 24. délután. Már adventben készültünk rá. Lemondtunk a heti 2 dl. borról. Gyüjtöttünk, pumpoltunk. Egyszóval: minden követ megmozgattunk, hogy gazdag karácsonyt varázsoljunk szegény gyermekeink és szüleik számára. Liszt, cukor, kávé, kis oldalas huzódott meg szeretet-csomagjainkban. Alkalmi beszéd, szavalat és karácsonyi mese csalta ki az örömkönnyeket az egybegyültekből. A játéktárgyakat kézhez kapták a Lacik, Józsik. Volt öröm. Csak úgy gurult a sok motor a padlón. Egy-két kíváncsi szerette volna tudni: mi van belül? Talán meg is nézték volna, ha énekbe nem kezdünk. Könnyes búcsuzkodással ért véget a kedves ünnepély.

~

SZENTESTÉNK ismét bensőséges volt. Boldog izgalommal várta mindenki a kis Jézust. Az elsőévesek várakozásába kevés szorongás is vegyült. De hamarosan eloszlott ez is és megindult lélekkel énekeltek ők is. A legszebb énekekkel fogadtuk a kis Jézust. Fuer natus . . . , Az angyal énekel . . . , Kirje, kirje, kisdedecske. Gazdagon ajándékozott meg bennünket a kis Jézus. Sokáig maradtunk együtt a karácsonyfa körül. Engedtük, hogy a karácsonyfa ihlesse kispapi lelkünket. Még nagyobb lélekkel énekeltük a Mór-kápolnában a Matutinumot, Laudest. Ilyen ihletett lélekkel tértünk szeretetteinkhez karácsony délutánján.

~

KOMOLY NAPOK következtek karácsony után. Tudják a régiek, mit jelent ez. A leendő teológusok elől jobb lesz — ameddig csak lehet — rejtegetni egy-egy vizsga mibenlétét. Csak a szent-páli búcsu tartotta az emberben a lelket. Érdemes is volt benne bízni. Tombola soha ilyen még nem volt. Dícséret a missziós szakosztály vezetőjének, köszönet a gazdagon ajándékozó jótevőknek. Egész szünetben hangos volt

a pipa. a kártyázók még valahogy megvoltak, de a biliárdozóknak szűk volt a hely. A dákóval állandóan fenyegették a zongorázót. Róla jobb nem beszélni. Sose tudta, hogy jól játszik-e, mert a meghitt, családi hangulatban egészen elveszett a zongora hangja.

~

PÁLOS TESTVÉREKET szentelt január 25-én a megyéspüspök úr, Ők az a kis csoport, mely három és fél éven keresztül velünk együtt járta a teológia meredekeit. Gyakran köröztünk együtt az udvarban. Amennyire szigorú rendi szabályaik engedték, még a házi ünnepeinken is együtt örvendtek velünk. Isten áldása kísérje őket papi munkájukban és szerzetesi életükben. Vivant sequentes.

~

ISMÉT VISSZATÉRT A SZÜNET a farsang utolsó két napján. A pihenés és szórakozás mellett engeszteléssel is töltöttük az időt.

~

NEMZETI ÜNNEPÜNK alkalmával szépen sikerült ünnepélyt rendeztünk. Tartalmas beszéd és alkalmi énekek csak erősítették bennünk a magyar hazához való hűséget.

~

NAGYHÉTRE KÉSZÜLTÜNK a nagybőjt utolsó heteiben. Ismét sok vesződség mindkét részről. De megérte. Az egész nagyhét mindegyikünk számára élmény és egyuttal elmélyülés volt. A szertartások fennsége elnyomta a fáradság legkisebb jelét is.

~

PÜSPÖKI TANÁCSOSSÁ nevezte ki a Megyéspüspök úr a spirituális urat. Az Az örök Főpap áldása szálljon Reá és úgy engedje a Mindenható, hogy a Szentlélek közreműködésével még igen sok hasonlólelkű papot nevelhessen. Hasonló kitüntetést kapott Mayer Ferenc énekiskolai igazgató úr is. Öröméből mi is részt kértünk, hisz mindig megértő és készséges lélekkel állt rendelkezésünkre és elégítette ki érdeklődésünket.

~

PAPKÖLTŐINK tiszteletére nívós ünnepélyt tartottak gimnazista testvéreink. Szavalóik mélyen átérezték verseiket. Mintha csak a szerzőket hallottuk volna. Az ünnepély külső kerete gondosságot és nagy előkészületet árult el, melyet avatott kezek irányítottak.

~

MÁJUSI ÁJTATOSSÁGAINK régi fényükben tündöklnek. Elődeink Mária-tiszteletét csak fokozzuk. A közös élet terheinek elviselése, vagy önkéntes elhatározás sok áldozatot fakaszt, melyek különös illatot árasztanak Szűzanyánk szobra előtt.

~

KÖKÉNYBEN VOLTUNK május utolsó hetében. A hosszú gyaloglás után jólesett elpihenni az árnyas fák alatt. Hamarosan előkerültek a magunkkal hozott játékok. Délutáni litániánkra falubeliek is jöttek. Pihenten, felfrissült lélekkel énekeltünk Szűzanyánknak. Itt búcsuztattuk ötödéves testvéreinket is, akik két hét mulva csakugyan visszavonultak, hogy egy héten át készüljenek a felszentelésre.

~

MAGAS KITÜNTETÉS érte Dr. Gálos László teol. tanár urat júl. első napjaiban. Tudományos munkásságának elismeréséért az egyetem magántanársággal tüntette ki. A kitüntetés a főiskola tanárainak és növendékeinek is szól, mert tudjuk, hogy az arra érdemesek közül Dr. Gálos László kitüntetése igéret és elismerés szerény külsők között dolgozó főiskolánknak.

JÚNIUS 23-ÁN BÚCSUZTUNK egymástól. Örömmel tértünk haza szeretteink körébe. Előljáróink gondossága és előkészítése után nem mentünk készületlenül haza. Sejtettük, sőt tudtuk, hogy az „Isten veled" búcsuszóban mély tartalom van. Primiciai és más alkalmi találkozások csak mélyítették az összetartás szent kapcsát és az együttörvendezést.

~

UGYANEZEN A NAPON szentelte pappá a megyéspüspök úr tíz végzett testvérünket. Hosszú kispapi éveik törekvéseire a mai napon tette rá a koronát a „Sacerdotium". Hisszük, hogy Isten kegyelme fogja megerősíteni őket, akiket itt közöttünk készített elő a szent papságra.

~

PRODIREKTOR URUNKAT Ap. protonotáriussá nevezte ki a Szentatya. A kitüntetés bennünk a hálás növendék együttérző örömét váltotta ki.

~

AUGUSZTUS VÉGE FELÉ, mikor a vakáció napja lassan leáldozóban volt, örömnapok következtek hazánkra. Erdély visszatérése szent izgalommal töltötte el lelkünket. Igaz; többet vártunk Bécstől. Megindult lélekkel hallgattuk zúgó harangjainkat és még nagyobb megindultsággal hallgattuk ennek az örömhangnak visszhangját erdélyi testvéreink ajkáról. Mint két éve, ismét boldogan tölt el bennünket az a tudat: egy millió magyar hazatért. Hisszük, hogy hazatért testvéreinknek húsz évig gúzsbakötött magyarsága most teljes erejével kibontakozik. Reméljük, hogy áldozatos lélekkel vállalkoznak velünk együtt arra az országépítő munkára, melyre magyarságunk, azaz szentistváni örökségünk kötelez.

~

A GONDVISELŐ ISTEN iránti hálával telt lélekkel adtunk kezet egymásnak szept. 14-én otthonunkban. Hálát adtunk a népek sorsát intéző Istennek, hogy ismét egybejöhettünk, mert megóvott attól, amitől úgy tartottunk. A legutóbbi hetek világosan megmutatták, hogy az Isten tenyerében tart bennünket. Ebben a tudatban megnyugodva kértük a Szentlélek segítségét munkánkra. Azóta már minden rendes mederben folyik.

~

FEKETEREVERENDÁS ELSŐÉVESEK. A háború miatt szakítani kellett a hagyománnyal, a szép kék reverendával. Csak heten vették fel az örök Főpap apostolainak egyenruháját szept. 28-án. Van is tekintélyük. Mindenki diákonusoknak gondolja őket. Ők is örülnének neki, ha túl lennének már az öt év sok küzdelmén. De nem jelenti ez azt, mintha nem állnának készséggel az imádság, önképzés és a theológia szent szolgálatába.

~

ERDÉLY VISSZATÉRÉSE alkalmából díszünnepélyt rendeztünk. Szónokunk az isteni Gondviselés és a magyarok Nagyasszonya hathatós és kézzelfogható segítségét és különös oltalmát magasztalta. Felolvasónk a magyarság történelmi hivatását és a magyar lelkiség termékenységét ismertette jeles történetbölcselőink alapján.

Azóta a „munka hétköznapjait" éljük. Ilyen előzmények után nem kételkedünk, hogy a mi munkánkat és törekvéseinket is Isten áldása kíséri.

Piliván Mihály,
III. é.

Vásárlásainál hivatkozzék a Szent Pál Értesítő hirdetéseire.

SZENT ANTAL BAZÁR

kegytárgy- és papirkereskedés

Pécs, Ferenciek-utca 35/2 szám. **Telefon: 19-42.**

Felhívjuk a főtisztelendő plébános urak figyelmét dúsan felszerelt raktárunkra, ahol úgy a templomi, mint az irodai felszerelések kaphatók és egyházi ruhák készítését és javítását vállaljuk.

Jutányos árak. **Gyors és pontos kiszolgálás.**

Miseruhák, kelyhek, szobrok, cingulusok, gallérok

Oberbauer A. Utóda

Magyarország legrégibb templomberendező és zászlókészítő vállalatnál

Budapest, IV.,

Váci-utca 41.

Alapítási év: 1863.

Telefon: 18-33-44. és 18-36-41.

Gálm Tamás

PAPI ÉS ÚRI SZABÓMESTER PÉCS, SZÉCHENYI-TÉR 9. (Pécsi Takarékpület.)

Készítek reverendát, cimádát, mucétumot, birétumot. Vállalom az összes egyházi, valamint papi, civil ruha elsőrendű és szakszerű készítését.

A papiszabó szakmában közel 40 esztendős gyakorlatom, valamint szemináriumi szállításaim garantálják szakmai tudásomat.

Állandó raktár papi szövetekben. Meghívásra mértékvétel végett vidékre is elutazom.

HITEL OTTHON TAG!

Rákóczi Nyomda, Pécs, Rákóczi-út 35. Telefon: 20-98. Felelős: Keller József cégtulajdonos.

Missalét
Breviariumot

Mindenféle kül- és belföldi

könyvet
Névjegyeket

Legolcsóbban szállít:
Missziós Szakosztály, Pécs, Szeminárium.

SZEMINÁRIUMUNK 5-féle művészi levelezőlapváltozatban: Fényképmásolat: 12 fillér, fényképutánzat és színeslevelezőlap: 8 fillér. Megrendelhető: MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY, Pécs, Szeminárium.

A missziókon segít és önmagának takarékoskodik, ha könyveit a Missziós Szakosztálynál szerzi be.

Csekkszámla: Szent Pál Társulat Missziós Szakosztálya, Pécs, Szeminárium **39.473**

Rákóczi Nyomda, Pécs.

Anton Koch S. J.,

Homiletische Handbuch

A mű felépítése:

I. rész: Homiletikai forrásmű, mely nyolc szervesen összefüggő főtémát tárgyal, ezek mindegyike még száz egyes témát dolgoz fel. I. Kötet: Isten és Krisztus, II. K. Egyház és kegyelem, III. K. Vallás és közösség, IV. K. A tökéletesség sajátos élete.

Mindenegyes beszédtárgyat azonkívül még 9 alcsoportra oszt fel, melyek közül az 1—5 csoport idézeteket, határozatokat és más bizonyítékokat tartalmaz (1. Szentirás, 2. Egyházi döntvények, 3. Egyházatyák, 4. Szentek és boldogok, 5. Bölcselők, költők és kutatók).

A 6—9. csoport főkép példákat hoz a Szentirásból, a szentek életéből, és felhasznál más szemléltető eszközöket: mint legendákat, mondákat, meséket, hasonlatokat, a képzőművészet és költészet körétől kezdve egész a statisztikáig.

Az V. kötet az egész I. rész kiegészítő kötete, s az alkalmazott homiletikát tárgyalja és a neves, klasszikus egyházi szónokok beszédmintái nyomán bő szemelvényeket nyujt a legfontosabb homiletikai és gyakorlati kérdésekre.

II. Rész: Homiletikai tankönyv.

A VI—IX. kötet terjedelemben egyezik az I—IV. kötettel, terveket és beszédvázlatokat közöl az előző kötetek anyaggyűjtése és irodalma felhasználása nyomán. Ez a második rész az első résszel való szoros kapcsolata ellenére is külön művet alkot.

A X. kötet mint a második rész és az egész mű záró kötete az általános tartalomjegyzék mellett bő tervezetet nyujt egész évre szóló, alkalmi és más beszédsorozatok kidolgozásához.

		füzve	kötve
Az egyes kötetek ára:	külföldieknek	6·90 márka,	8·55 márka.
Előjegyzés esetén kötetenként:	„	5·85 „	7·20 „

A fizetés havi részletekben a Cég budapesti csekk-kontójára is történhetik. Kérjük mindig a Cég rendes időközökben megjelenő gazdag könyvjegyzékét, mely teljesen díjtalan. Nagyobb megrendelések esetén kényelmes részletfizetési feltételek! Vegyünk Herder könyvet.

Buchhandlung HERDER & CO.,
Wien, I.,
Wollzeile 33.

Korda KIADÁSÁBAN

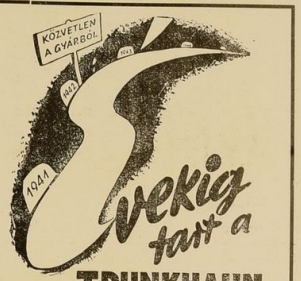
újabban megjelent értékes könyvek:

Plus Raoul S. J., ford. *Uhl Antal:* **Krisztust sugározzuk!** A világi apostolkodás könyve. Szinte páratlanul állnak az aszkétikus irodalomban P. Plus könyvei. Szárnyaló szellemes és bensőségesen mély stílusban ír. E művét különösen a férfiaknak szánta, a katolikus akció zászlóvivőinek, kik nagy kincset találnak benne. Ára kartonkötésben **1·60 P,** kötve **3·10 P.**

Trochu—Árvay—Nagy Bálint: **Az ars-i plébános.** II. kiadás. A plébánosok mintaképének: Vanneyi Szt. Jánosnak életét tartalmazza. A lekötő, mindenki számára érdekes és lelki haszonnal járó hatalmas mű ára kartonkötésben **5·— P,** kötve **7·50 P.**

Dr. Egyed Lajos: **A Szentírás idézettára.** Kitünő reálkonkordancia. Ára: **7.50,** vászonkötésben **9·50 P.**

Fő-üzlet: Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

ELADÁS: IV. PRCHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.
VI. TERÉZ-KRT. 8.
VII. BAROSS-TÉR 15

Az ország egyetlen őskeresztény posztógyára

Közismerten elsőrangú papiszabósággal, valamint kü ön erre a célra készített címáda és reverenda szövetekkel állunk a főtisztelendő Papság rendelkezésére Prohászka Ottokár-u. 8. sz. alatti üzletünkben.

Most jelent meg!

Wimmer Anzelm O. S. M. „ORABO SPIRITU, ORABO MENTE." „Imádkozzunk lélekkel és értelemmel" liturgikus elmélkedése a római Misekönyv alapján az év minden napjára. I. kötete, mely az ádvent első vasárnapjától hetvenedvasárnapig terjedő részét foglalja magában. A II. kötet hetvenedvasárnaptól húsvétig, a III. kötet húsvéttól pünkösdig, a IV. kötet pünkösd és a reákövetkező tíz hét elmélkedési anyagát tartalmazza. Az V. kötet előkészületben, mely pünkösd után 11. vasárnaptól ádvent első vasárnapjáig terjedő időre szól. Ára kötetenkint bordó, vagy zöld vászonkötésben 9.80 P, barna bőrkötésben 16·— P.

PIUS PARSCHNAK magyar nyelven megjelent művei, továbbá más, magyar nyelvű liturgikus művek is kaphatók.

Primiciára alkalmas szentképek, nagyon szép művészi reprodukciók, olcsó kivitelben, 27 változatban.

Miseruhák, zászlók, egyéb könyvek, szobrok (beuroni művésziskola munkái), kegytárgyak nagy választékban.

Hitoktatáshoz szemléltető tábla a szentmiséről és liturgikus képsorozat az egyházi évről, stb

LITURGIA

KEGYTÁRGY ÉS KÖNYVKIADÓ

BUDAPEST, I., KRISZTINA-KÖRÚT 127. SZÁM.

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Könyv, papir, írószer és kegytárgy kereskedése

Pécs, Széchenyi-tér 17. sz.

Mindennemű teológiai mű, hitbuzgalmi újdonság, imakönyvek, breviáriumok, miszszálék állandóan kaphatók. Figyelmes kiszolgálás, méltányos árak! A Főtisztelendő Papságnak folyószámlahitel.

Angster József és Fia
ORGONA- ÉS HARMÓNIUM-GYÁR R.-T. PÉCS

Orgonák, harmóniumok. Javítások, átépítések. Új homlokzatsípok Villamosfujtató berendezések.

A szegedi nagy orgona készítői.
Méltányos árak! Fizetési kedvezmények!

szemüveg, FOTÓ, JÁTÉK
BÁNFAI
KLINIKAI LÁTSZERÉSZ
PÉCS
KASZINÓPALOTA

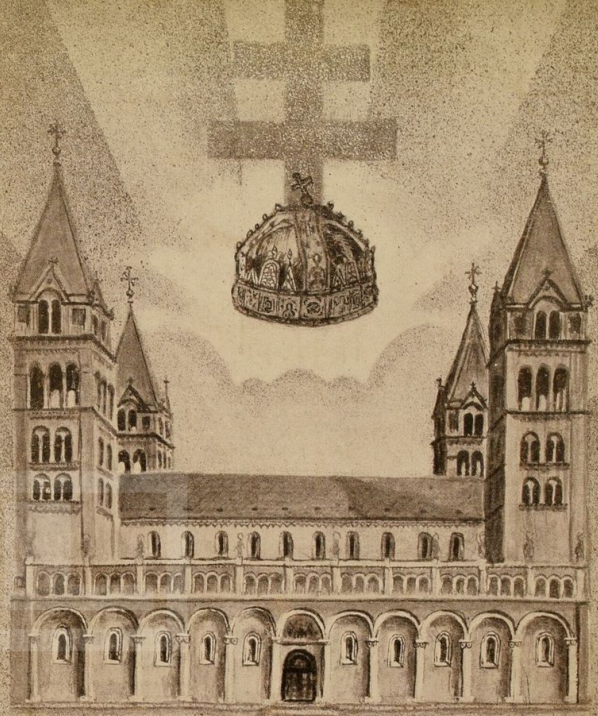
Szemüveg, fotó, pipere és kozmetikai cikkek szolid árakon

Éden
DROGÉRIA
PÉCS
KIRÁLY-UTCA 18. SZÁM
SZINHÁZ MELLETT

Kelyhek, cibériumok
szentségtartók,
egyházi szobrok
Weisz Frigyes
kegyszerüzletében
BUDAPEST, IV. Ferenciek-tere 3-4.

Hermes **írógépek**
Triumph Olympia **számológépek**
PALAI GÉZA
varrógépszaküzlete
Pécs, Széchenyi-tér 2.
Telefon: 37-63 sz.

Rákóczi Nyomda, Pécs, Rákóczi-út 35. Telefon: 20-98. Felelős: Keller József cégtulajdonos

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI PAPNÖVENDÉKEK SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK ÉRTESITŐJE

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI NÖVENDÉKPAPOK
SZENT PÁL
TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE
1941—42

RÁKÓCZI NYOMDA, PÉCS. A NYOMDÁÉRT FELEL KELLER J. CÉGT.

PEL

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI NÖVENDÉKPAPOK

SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK

ÉRTESÍTŐJE 1941–42

RÁKÓCZI NYOMDA, PÉCS, RÁKÓCZI-ÚT 35. NYOMDÁÉRT FELEL: KELLER J. CÉGT.

ELŐSZÓNAK

A szép meleg őszi napsütésnek hirtelen véget vetett a zord novemberi fagyos hó. A fák még zöld levelei egyetlen éjszaka hullottak le, eltemetve a nyár utolsó emlékeit. A természetnek ez a játszi szeszélye valósul meg a világban járó zord időben is. Számunk is kevesebb lett a szokottnál, lapunk is kevesebb oldalon számol be rejtett életünk gazdagságáról. Ahogy a földbe vetett mag a téli dermedtség ellenére is szemmel nem érzékelhető módon őrzi meg és bontogatja ki a benne lévő életgazdagságot, mi is hasonlóképpen majdnem statisztikai egyszerűséggel számolunk be rejtett életünk benső mozgalmasságáról. A zord világidő nem engedi át teljesen a kegyelmi Napnak életet kicsalogató és százszoros gyümölcsöt hozó sugarait. Mégis bízunk nagy Védőszentünk mondásának örök érvényesülésében: Deus (est) qui incrementum dat (I. Kor. 3, 6.). Ezt a benső kegyelmi megújulást, zöldbe szökkenését az Általa elhivatottaknak, és azok beérését kérjük az Úrtól, hogy ismét a kispapok számának és lapunk oldalainak régi bőségét tudjuk majd nyújtani. Fogadják a megvékonyodott formájában is a régi szeretettel a Főtisztelendő Oltártestvérek a Szemináriumi Életet.

IGAZGATÓ.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és főtisztelendő

VIRÁG FERENC

pécsi megyéspüspök.

Igazgatója: *Dr. Grund Béla* teológiai tanár.

Tagjai az 1941/42. évben.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc ap. protonotárius kanonok, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla kanonok, prép., tanügyi főtan., egyh. főtan.
Dr. Vargha Damján egyetemi rektor, maurinumi igazgató.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi plébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár, szentszéki bíró.
P. Galambos Kálmán pálos szerzetes.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gálos László egy. m. tanár, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Gere Gábor esperes, szabadszentkirályi plebános.
Dr. Hajós György tb. kanonok, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Hantos Béla hosszúhetényi plébános.
Dr. Iványi János ap. protonotárius, egyetemi tanár.
Dr. Kelemen Andor belvárosi apát-plébános, kormányfőtanácsos.
Kiss Lajos apát-kanonok, felsőházi tag.
Kocsis László újdombóvári plébános.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Makay István ny. polgármester.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius kanonok, nagyprépost.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor.
Dr. Sipos István apát-kanonok, szem. rektor, kormányfőtanácsos.
Dr. Schaurek Ráfael egyetemi tanár.
Dr. Szentkirályi István pápai prelátus.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.
Várkonyi János spirituális, püspöki tanácsos.
Dr. Vértesi Frigyes teológiai tanár, szentszéki bíró.

Pártoló tagok:

Albert János
Albert József
Ambach Mihály
Angyal Dezső
Arató József
Arányi Géza
Auguszt István
Ágoston János
Árpás Ferenc
Balogh Ferenc
Balogh József
Baranyai Ernő
Barcza Tivadar
Bartinai Ferenc
Bárd Ferenc
Bárka János
Bátai István
Báter Károly
Belázy Ernő
Bencze Ernő
Bencze János
Bencze László dr.
Bende József
Benkő Pál
Bereczk János
Berta Antal
Berta Alajos
Békefi János
Békés Ádám
Biró Lajos
Blandl György
Blazsev Marian
Bock József
Bor Sándor
Bosnyák Mihály
Botz József
Bőbel János
Braun István
Brenner Ferenc
Búcz Emil
Budavári László
Bujdosó Tibor
Csarmasz István
Cseh Ferenc
Cselenkó János
Csernohorszky József
Cserta János
Csertán Ernő

Cserti István
Cséry Dezső
Csigi Imre dr.
Csordás Kálmán
Curilovics Ottokár
Czár Gáspár
Darabos László
Deák István
Dévényi Endre
Diósszy József
Domosvay Lajos
Dreher Arnold
Dubniczky László
Eberhard József
Elm F. Sebestyén
Elm György
Erdélyi Gyula dr.
Erdélyi Károly
Erdélyi Lajos
Faludi Ádám
Farkas József dr.
Faust Antal
Fájt Jenő
Fehér Ferenc
Fejes Károly
Fent Gyula
Ferkov Mihály
Feuerbach Péter
Fényes Antal
Fényi Sándor
Fodor János
Franz József
Frost Péter
Fröschl Gáspár
Fürész József
Gaál János
Gartner Elek
Gasparich György dr.
Gábor Károly
Gábor Pál
Gedeon Sándor
Geosits Lajos
Gergely Antal
Gergye Győző dr.
Gerlai György
Gratzl Gyula
Gyalokai János
Gyenis József
Gyenis Vilmos dr.
Gyimesi László
Gyuk István
Hábel Vince
Hal Pál
Halász Gyula
Hammer János
Handler Ferenc
Hargitai János dr.
Harray Gyula dr.
Haug Nándor
Hauser Imre dr.
Heckenberger K. dr.
Hegedüs Jenő
Hegedüs László
Hemrich Ferenc
Hetényi Alajos
Hérincs Pál
Hidasi János
Himesi Károly
Hirling László
Hoffmann Ádám
Hoffmann Kálmán
Hoffmann Károly
Horényi Kálmán
Horváth Dezső
Horváth János
Horváth József
Horváth József
Horváth Károly
Horváth Lajos
v. Horváth Lajos dr.
Horváth Mihály
Inhof József
Iselstöger Lajos
Juhász Pál
Jung Ádám
Jurányi György dr.
Kadosa Lajos
Kalauz Elemér
Kanizsay Vendel
Kaszás Imre
Kaufmann Ferenc
Kaufmann János
Kápolnai Zsigmond dr.
Káptalan József
Kecskés Károly
Keleti Kálmán
Kemény Andor
Kemény Ferenc
Kéthelyi József dr.
Kiszler Gyula
Kitlinger József
Kletzl Béla
Koch Alajos
Koch Ede
Koch Gyula
Kolbert Bálint
Kondits Lajos
Kosztolányi Pál
Kovács Géza
Kovács János dr.
Kovács József
Kovács Kálmán dr.
Kovács Kálmán
Kovács Pál
Kozáry György
Kőszegi István
Kresz Márton
Kriszt Mátyás
Kuhl József
v. Kun Lajos
Laczky Emil
Lajos Gyula
Lányi Emil
Lehr Ignác
Lerch István
Légár Pál dr.
Lickert József
Lócsi István
Loschert Kázmér
Lukács István
Lovinusz Mihály
Lukács István
Magosföldi Péter
Magyar Béla
Magyar István
Magyar Zsigmond
vitéz Makray Lajos
Marycz Elemér
Martinkovics János
Masson Lipót
Mayer Ferenc
Mayerhof Péter
Márovics Ferenc
Melke Lajos
Merényi Ferenc
Miklósi István
Mindszenti Vilmos
Molnár József
Mózes András
Müller Jakab
Müller József
Müller József
Müller József
Müller József
Nagy Béla
Nagy Ferenc
Nagy Ferenc dr
Nagy György
Nagy István
Nagy Sándor
Nádosi Sándor
Németh László
Nunkovics Gábor
Nyári József
Ollop Ernő
Oszkai Lajos
Örösuri Nándor
Palotai János
Papp István
Patacsi József
Pataki Antal
Patócs József
Patton János dr.
Pásztor Endre
Pelz Árpád
Perr Viktor
Petheő Gyula
Petrovics Ede
Petrovits Ede
Pintz Bálint
Pittesser Antal
Pohly János
Polgár János
Pulay János
Putterer Péter
Püspök Pál
Rákossy Ferenc
Redling János
Regős Gyula
Reif József
Reil Antal
Reining Vendel dr.
Reisz Lajos
Régert József
Rónaky László
Sarlós György
Scharfenberger János
Scheich János
Schlachter Ferenc
Schunk Ferenc
Sebestyén Ferenc
Sebestyén Károly
Sebő Pál
Siklósi László
Simon Lajos
Solti István
Solymár Gábor
Solymár György
Somorjai István
Soós B. Zoltán
Staub Ádám
Sudár Dezső
Sudár Imre
Sümegi Kálmán
Szabó Dezső
Szakály István dr.
Szantner József
Szeitz András
Szeitz József
Szentes Károly
Szentiványi József
Szigethy Béla
Szigethy László
Szijártó Nándor dr.
Szinger József
Szirt István
Szolga István
Szommer Gyula
Taksonyi József dr.
Talabér György
Tandlmayer Lipót
Tasnádi József
Thán Nándor
Tiborcz Benedek
Tihanyi János
Tillinger Ferenc
Tóth Emil
Tóth József
Tóth Lajos
Trinn János
Tuman Károly
Uhl Antal
Ujvári Géza
Varga Nándor
Varga Pál
Vaszari Kálmán
Ventura László
Verhás Géza
Vesztergombi János dr.
Vesztergombi József dr.
Vida István
Vizi János
Vizsy Pál
Vucskits Imre
Wagner Zsigmond
Waszner Ferenc
Weiszenburger József
Weyer Mátyás
Wolf József
Zanyi Ferenc
Zentai Lajos

Tisztikar az 1941—42. évben:

Elnök: Szalay László V. é.
Főjegyző: Stumpf Jakab IV. é.
Szociális szakosztályvezető: Horváth J. Gyula V. é.
Szónoki szakosztályvezető: Medgyesi György V. é.
Pénztáros: Stiasny István IV. é.
Levéltáros: Romvári Illés III. é.
Könyvtárosok: Telkes József IV. é. és Krúg Péter III. é.
Aljegyzők: Gyimesi Vilmos II. é. Klézli János II. é.
Szónoki szakosztály jegyzője: Szalai János I. é.
Főmissziós: Stanitz Ferenc IV. é.
Almissziósok: Mott János III. é. és Szebényi Sándor II. é.
Szindirektor: Havassy Szilárd I. é.

Működő tagok:

V. év:

Buszlauer János
Csányi Imre
Dörnyei István
Ferkov György

IV. év:	III. év:	II. év:	I. év:
Dobó Zoltán	Balatoni Mátyás	Ónodi János	Bogáti László
Isgum József	Fried Vilmos	Pleizler János	Kálmándy Pap László
Mim Imre	Rudasi Henrik	Szücs Ferenc	Palotás József
Miszlai József	Ruppert Péter	Völgyes Oszkár	Pirgi Tivadar
Piliván Mihály	Schreiber Rezső		Prantner János
Ritter János			Ráth Henrik

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja. (8. §.)

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek. (9. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (12. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P 2·—*, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

Ha a Missziós Szakosztálynál rendeli meg misszéléját, breviáriumát, a missziókat támogatja.

~

Óriási kedvezmények a Missziós Szakosztálynál!

A SZENT PÁL TÁRSULAT MUNKÁSSÁGA AZ 1940/41. ÉVBEN

FŐJEGYZŐI BESZÁMOLÓ

Társulatunk ezévi munkássága azoknak a gondolatoknak a jegyében folyt le, melyeket Igazgató Urunk számunkra a Társulat vezetésének átvételekor megjelölt: célunk volt az önképzés elősegítése, a teológiai studiumok intenzívebb művelése és értékítéletalkotás a korunkat mozgató eszmékről a krisztusi világnézet mérlegén, szoros szinthézisbe hozva az örök, állandó evangéliumi szellemet a tűnőmuló, de soha el nem hanyagolható korszellemmel. Nem volt kötött munkaprogram, mindenki tehetségének legjavát igyekezett adni az általa leginkább ismert tárgykörből, hogy mégis a gyűlések során a teológiai témák mellett a nemzeti és társadalomgazdasági problémák tárgyalásai jutottak túlsúlyba, az csak annak a jele, hogy nacionalista eszmékkel és szociális szellemmel átitatott korunktól nem állunk idegenül távol.

Statisztikailag feldolgozva egész évi munkánk a következő képet adja: tartottunk összesen 23 gyűlést, melyek közül 6 díszgyűlés 10 rendes gyűlés, 6 szociális és egy bizottsági gyűlés volt. A műsorszámok tartalmi szempontból felosztva: dogmatikus 1, aszketikus 3, pasztorális 7, szociológia 10, történelmi 5, bölcseleti 1, uniós 3, missziós 6, hazafias 9, szépirodalmi 6, összesen 51 műsorszám.

Az év folyamán egy pályatétel került kidolgozásra, melyet *Méltóságos és Főtisztelendő dr. Sipos István rektor úr* tűzött ki: *A bűnrészesség és annak büntetése a kánonjogban* címmel.

E néhány egyszerű szám mögött lehetetlen nem észrevennünk a sok búzgóságot, fáradozást, tudományos elmélyülést, melynek jegyét magánviselte minden egyes műsorszám. Igy összegezve az egész évi munkát, megállapíthatjuk, hogy a Társulat a következő évekre nagy szellemi fejlődések lehetőségeit hordozza magában.

Szalay László,
főjegyző.

MIT AD ERDÉLY A MAGYAR BIRODALMI CÉLNAK?

Grünwald Béla így határozza meg feladatunkat: „A magyar nemzet missziója s legmagasabb célja fenntartani magát uralkodó elemként az önnálló magyar államban. Ez a mi missziónk, mely nem oly fényes ugyan, mint Európa nagy nemzeteié, de ránk nézve a legnagyobb." Mit ad Erdély nekünk ennek a megvalósítására? Önnálló erdélyi cél nincs. Csak mint a magyar állam része szerepelhet minden gazdasági és szellemi erejével. Lássuk csak, mit tud nyújtani az erdélyi szellem a magyar birodalom keretében, a szentistváni jogar alatt.

Erdély megteremtette a transzilvanizmust. Az erdélyi magyarság, kisebb tévedésekkel ugyan, de nagy vonalakban megvalósította a magyar nemzetfogalmat. Azt a nemzetfogalmat, mely Európában a legkeresztényibb, mely a magyar birodalmi célt legjobban szolgálja és amelyet Deák tömörített az 1868. évi 44. t.-c.-be, „Magyarország összes honpolgárai az alkotmány alapelvei szerint is politikai tekintetben egy nemzetet képeznek, az oszthatatlan egységes magyar nemzetet, melynek a hon minden polgára egyenjogú tagja". Ezt a páratlan magas erkölcsiséget tartalmazó nemzetfogalmat Erdélyben belevitték a társadalomba, irodalomba. Szemünk előtt van, sőt hozzánk tartozik egy kis országrész, mely a mi nemzetfogalmunkat legjobban megközelítette.

Miből fejlődött a transzilvanizmus? Ez nem újkeletű. Erdély népe a történeti adottságok folytán volt leginkább alkalmas arra, hogy önnálló kultúrát és szellemiséget építsen ki. A Királyhágón túl élő magyarság a megszállás alatt minden vonatkozásban az erdélyiséget hangsúlyozta ki, mivel a kisebbségi munkához kellett valami eszmei alap és ami Budapest felé mutatott, tilos volt.

A mai erdélyi lelkiség legmélyebb alapjai a XVII. sz.-ba mennek vissza. Mikor a nagyfejedelmek hatalma leáldozott, a császári tábornokok kemény keze alatt az erdélyiek kezdték visszasírni a multat. A függetlenség elvesztéséért Teleki Mihályt okolták, aki Magyarországgal akarta Erdélyt egyesíteni. A transzilvanizmus a kezdet kezdetén magyarellenes. Cserey Mihály írja: „a magyar csalárd, hízelgő, rossz gazda, aki ingyenvendégséghe jár Erdélybe... Erdélynek minden romlása, pusztulása örökké Magyarországból származott..." Ha ezek az érzelmek a történelem folyamán el is mosódtak, a függetlenségi öntudat sokáig megmaradt.

Bár a XVII. századbeli Erdély koncepciója mást tartalmazott, gondolatvilágukat visszavetítették a multba és a transzilvánizmussal kísérelték megnyerni a többi nemzetiséget is. A hajdani transzilvanizmusból, mely csak függetlenséget és egy kis magyarellenességet tartalmazott, csupán a név maradt meg. Most azt hirdették, hogy Erdély mindíg a legteljesebb lelki függetlenség hazája volt. Minden történeti és kultúrális lehetőséget kiaknáztak ennek szolgálatában. Bethlent, Martinuzzit, Rákóczit és még másokat, sokszor a történelem rovására a türelem, önuralom megvalósulásainak rajzoltak.

A XVII. századból megmaradt fogalom új tartalmat kapott. Az új transzilvanizmus gyakorlatban sokkal sikerültebb, mint teóriájának történeti kiindulása. A magyarság és a többi nemzetiségek részéről jött visszhang. A kinyújtott kéz nem maradt a levegőben. Megindultak a társadalmak és irodalmak egymásfelé. A transzilvanizmus leghamarabb a székelység közt talált talajra. Nem csoda. Hiszen az a nép, mely annyit tépelődik és foglalkozik irodalmában a halállal — a székely népballadákat méltán hasonlíthatjuk össze a világ leghíresebb népballadáival, a skót népballadákkal — meg tudja látni minden honfitársában az embert.

A képzőművészeten, költészeten keresztül keresték egymással a találkozást. Azután ha közös vonásokat találtak, azt átvitték az élet más megnyilatkozásaira is. Az erdélyi katolikus kultúrszemle, a *Vasárnap* állandó rovatot tartott a román folyóiratszemle részére. Ugyanennek a folyóiratnak egyik számában párhuzam jelent meg Kölcsey és a legnagyobb román lírikus, Eminescu közt. Ez a cikk sajnálkozik, hogy magyar részről későn fedezték fel Eminescut. Megállapítja, hogy Kölcsey és Eminescu lelki alkata csodálatosan egyező vonásokat mutat... két magános lélek tekint egymásra idők és népek távolából.

A traszilvanizmus mindíg jobban terjedt, a mélysége pedig nem csökkent. Benedek Elek, aki már hajlott aggastyán volt faluról-falura járt Erdélyben, oktatta a népet, felvilágosította, hogy becsüljék meg, ismerjék meg az irodalmat és írókat.

Deáknak a nemzetfogalma öltött testet, a körülményekhez alkalmazkodva, a transzilvanizmusban. Nem idegen szellemnek nyitunk tehát kaput, ha befogadjuk az egész Magyar Birodalomba. A magyar célt, a Kárpát-medencében való fennmradást és megerősödést mi más szolgálhatná jobban, mint az erdélyi szellem, melyről azt mondják az erdélyiek: ez az ellentétekből született magyar lélek harmóniája.

Csányi Imre
V. é.

Mikor jogos a háború?

Szeptemberben volt két éve annak, hogy a német-lengyel határon megszólaltak az ágyuk és azóta a háború fergetege majdnem minden európai országot végigsepert. A gyors hírszolgáltatások révén képzeletben szinte mi is végigéljük a háborút. — Minden gondolkodóban felmerül a kérdés: miért mindez, mikor hallunk templomok, pótolhatatlan nemzeti értékek pusztulásáról, menekülésekről, családi szentélyek rombadőléséről, szomorú menetekről, melyek a fogolytáborban visznek s arról — amint Prohászka mondja — „hogy a fiatal életek hosszú sora úgy szakad le a földre, mint a suhogó kasza alatt a tegnapnak és a mának nyíló mezei virága". („A háború lelke") Miért ez? — Természetesen a háború másik arcát sem szabad elfeledünnk, amelyben leginkább jut kifejezésre az áldozatkészség, a hősiesség, a lovagiasság, a hazaszeretet s végül a könyörület és kegyelet érzése. De nem szabad szem elől tévesztenünk a háborúnak ugyancsak erkölcsi rombolásait sem, hogy éppen a családatyák távolléte lazítja meg sokszor a családi kapcsolatokat és teszi kérdésessé azok megélhetését. A katonák pedig a frontról rendszerint lélekben lerongyolódva térnek haza. Prohászka i. m. szerint „a háború oly kalapács, mely nem csak követ, de gyöngyöt is zúz, oly kohó, hol a láng salak és arany felett suhog, oly folyam, amelyben minden úszik. A háború hitet ébreszt, de reményeket is tör." S áll ez még fokozottabb mértékben éppen ma, mikor a totális háború révén a nemzet minden egyes tagja érzékenyen tapasztalja saját magán a háború hátrányait s a bombatámadások lehetősége pedig az egész országot harctérré változtatja. Éppen a szenvedések súlya alatt hajlandó az ember ezek okait nagy gonoszságra visszavezetni. Az emberek általában a háborút az emberi gonoszság titáni erejű kitörésének tartják. Ha áll is az, hogy a háborúban mindíg nagy része volt és van is az emberi gonoszságnak mégis ki kell emelkednünk ezekből a nézőpontokból és meg kell kérdeznünk, hogy az embertömegek harcát valóban mindíg csak vad szenvedélyek indították el, vagy pedig szabad keresnünk a háborúban az igazság grandiózus és véres küzdelmét is.

Tehát keressük, hogy lehet-e igazságos háború és melyek az igazságos háború feltételei.

A dolgozat tárgyalásánál szt. Tamás Summa Theologica II—II. qu. 40. a. 1.-át tartom szem előtt. Az ő alapelveihez kapcsoltam a mai korszükségleteknek megfelelő kérdéseket.

A háborút sz. Tamás nem határozza meg. Legjobb meghatározás talán: két vagy több állam közt fennálló fegyveres küzdelem.

Megkülönböztetünk támadó és védekező háborút. Azt a hadviselő felet tartjuk támadó félnek, amely előbb kezdte meg a harci tevékenységet. Védekező félnek pedig, amelyik ezt a támadást visszavetni igyekszik.

Mindenekelőtt vizsgáljuk meg azt, hogy önmagában véve, elvben megengedhető-e a háború. Induljunk ki az egyénből. Minden embernek elvitathatatlan joga, hogy az őt érő jogtalanságok orvoslását kérje. Érheti azonban jogtalanság az egyénekből álló közösséget, az államot s így a fortiori követelheti ez a közület a jogorvoslást. Az egyén vagy él ezzel a jogával s az illetékes bíróságnál indítja meg a pert, vagy pedig lemond a jogáról. Az állam azonban erről a jogáról nem mondhat le, mert akkor éppen a legfontosabb élethivatását, a bonum commume szolgálását nem töltené be. Ezért az állam köteles jogait megvédeni, ha nagy áldozataiba is kerül. sok alattvalója is veszti életét a küzdelemben, épp úgy, ahogy az egyén is megvédheti jogait vagyona és élete veszélyeztetésével is. Ha az állam háborúja azonban az ellenség óriási fölénye miatt céltalannak látszik, úgy nem bocsátkozhatik küzdelembe, mert a háború célja: a jogtalanság megtorlásának lehetősége is kétséges, s így saját alattvalóit csak biztos vérpadra vinné; ami azonban nem engedhető meg. Adott körülmények közt a háború céltalanságát természetesen nehéz eldönteni. Az államnak tehát a jogsértés orvoslását kell követelnie. Azonban hogyan éri ezt el. Az egyén nem lehet önmagának bírája, tilos a megánbosszú is, ezért jogorvoslást csak a bíróságnál követelhet. Az állam azonban milyen magasabb fórumhoz folyamodjon?

Hogy az egyén ügye az arra illetékes bírósághoz tartozik, az az egyénnek abból a helyzetből következik, amelynek révén tagja a societas perfectanak, amely societastól ő függ. Az állam fogalmában viszont bentfoglaltatik a függetlenség, az önállóság fogalma, mint societas perfecta s így nem mondhat le függetlenségéről. Ha tehát elvben alávetné magát teljességgel egy másik hatalomnak, akkor lemondana függetlenségéről, önállóságáról, tehát az államnak lényeges jegyéről. Így elvben nem juthatunk el egy az államok természetéből folyó nemzetközi ítélőszervre. Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy az államok a maguk souverenitásuk kihangsúlyozása mellett ne alakítsanak egy nemzetközi bíróságot. Ennek jurisdictio propriája azonban nem volna, hanem csupán határozathozatalra volna hatalma szorítva, melynek végrehajtása a független államokra tartozna. Tehát az egyes államok vagy mint egyenlő felek intézik el ügyeiket békés tárgyalóasztalnál, vagy pedig fegyverek döntésére bízzák államuk sorsát.

Ezek után felmerülhet a kérdés, ha nincs nemzetek feletti hatalom. akkor miből magyarázzuk a pápaságnak a szerepét a középkorban, amelynek révén ítélkezett nemzetek felett. A pápaságnak ezt a szerencsés helyzetét rendkívülinek kell mondanunk és magyarázható a középkor mély vallásosságából, amellyel a közvélemény az egyházi tekintélyt mindig nagyobbra tartotta a világinál, a pápaság világi hatalmi állásából és az egyes pápák uralkodói tehetségéből. Rendkívülinek kell mondanunk és nem lehet a pápaság fogalmából lekövetkeztetni az Egyház felsőbbségét az államok felett,

mert mindkettő societas perfecta és hatásköre mindkettőnek különböző, bár az Egyházé az elsőrendű. Mindezek ellenére azonban a Szentszéknek a nemzetközi bonyodalmak megelőzésében és békés megoldásában még mindig elsőrendű szerep jut, mivel az Egyház őrzi és fejti ki a feltétlenül helyes erkölcsi normákat úgy az egyesek, mind a nemzeteknek egymásközt való viszonyában. Végeredményben azonban mindig az egyes államokon múlik, hogy ezeket az elveket magukra alkalmazzák vagy nem.

Bölcseletileg tehát a háború megengedett, mivel minden állam souveren s így vitás ügyeik elintézésére arra hivatott nemzetek feletti fórum nincs, ezért bekövetkezhetik az az eset, hogy fegyverek árán szerezzen magának igazságot.

Szent Tamás, mielőtt tárgyalna az igazságos háború feltételeiről, több nehézséget vet fel. Így: A szentírás ama helyéből kiindulva, hogy mindazok, akik fegyvert fognak, fegyver által vesznek el, úgy látszik, mintha minden háború bün lenne, mivel az Úr csak büntettért büntet. Kard által elveszni pedig büntetése a fegyverforgatásnak. Szt. Ágoston szavaival oldja meg a nehézséget, aki azt mondja, hogy csak arra áll az írás szava, aki felettes hatóság engedélye nélkül hadakozik, aki pedig a fejedelem, a bíró vagy pedig az igazság szeretetéből kifolyólag használ fegyvert, az nem maga ragad fegyvert, hanem a mástól elfogadott fegyvert használja.

Másik ellenvetése: Minden, ami az erénnyel ellenkezik, az bün. A háborúskodás pedig ellenkezik a békesség erényével. Megoldja a kérdést azzal, hogy azok is, akik háborút viselnek, a békét keresik.

Conclusiojában pedig Sz. Tamás azt mondja: „Az állam megvédéséért és a közjóért az államfőtől megindított és helyes szándékkal vezetett háború nem bün."

A „Respondeo dicendumban" pedig felsorolja a jogos háború viselésének feltételeit.

Szükséges először „auctoritas principis" „Az államfő izenje meg a háborút, mert nem magánembernek a dolga háborút indítani, mert ez a törvényszéknél keresheti meg a maga igazát. S azért tartozik ez az államfőre, mert őrá van bízva az egész közösség gondja, és az ő kötelessége országát és alattvalóit megvédeni." Ebből következik tehát, hogy egyes alattvalók egymással való hadakozása nem háború, sem pedig különböző államok polgárai közt lefolyó magánjellegü csatározások.

Szt. Tamás „auctoritas principis" kifejezését azonban nem lehet a maga szigorú értelmében használni, hanem a törvényes államhatalmat és annak képviselőit kell alatta érteni, hisz Sz. Tamás állításait azzal okolja meg, „cum cura rei publicae commissa sit principibus" tehát azok értendők alatta, akik az állam gondját viselik, tehát a mai időben az állam felelős kormányzata.

A második követelmény az igazságos háborúhoz „a causa iusta", „azokat, akiket megtámadnak, valami vétség miatt támadják meg". Leginkább ez a pont szokta eldönteni a háború igazságos, vagy igazságtalan voltát. Ha volna is causa iusta a háború megindításához, mivel a háború mindkét félre nézve pótolhatatlan veszteségekkel jár, azért a háború csak „ultima ratio" lehet. A háború azonban csak úgy lesz ultima ratio, ha más eszköz már nem áll rendelkezésre a viszály békés elintézésére. Így mindenekelőtt fel kell szólítani az ellenfelet a jogtalanság jóvátételére. Ha nem hajlandó erre, úgy lehet nyomást gyakorolni másoldalról, mint blokáddal, stb. Ha mindez nem vezet eredményre, akkor lehet mint ultima ratiohoz, a háborúhoz for-

dulni. Erről értesíteni kell az ellenfelet. Ha azonban az ellenség támadási szándéka minden kétséget kizár, úgy nem válik igazságtalanná a másik fél hadviselése, ha nem folytatja le az előző tárgyalásokat az ellenféllel.

Igazságos a védekező háború, ha az ellenfél támadása nyilvánvalóan jogtalan. Azonban a támadó háború sem foglal magában jogtalanságot, mivel jogtalanságok megtorlására, vagy jogtalanul eltulajdonított birtokok visszaszerzésére szolgál.

A következőkben néhány esetet hozok fel, mely oka lehet egy igazságos háborúnak. Így:

1.° Egy jogtalanul elragadott birtok visszaszerzésére indított háború. Csak az a kérdés, hogy melyik birtok tartozik úgy egy állam testéhez, hogy jogos visszaszerzésről lehessen beszélni. Tehát, hogy mire, és milyen hosszú időre terjed ki a történelmi jog. Ez a bonyolult és bizonytalan kérdés azonban nem tartozik a dolgozat körébe.

2.° Jogos az a háború, amely oly jogtalan hátrányok megszüntetésére irányul, melyek egy népet fennmaradásában súlyosan veszélyeztetnek. Így pl. egy kereskedő államot úgy megakadályozni a maga kereskedelmében, hogy ez azt alapjában megrendítené, vagy pedig egy szaporodó népet jogos terjeszkedési lehetőségtől, pl. a gyarmatszerzéstől elzárni. S mindez azért jogos háborús ok, mivel a föld mindenek a megélhetéséért van. Legyen szabad erre vonatkozólag dr. Vértesi rádióelőadását (1940. május 20.) idéznem: „Meg kell valósítania az emberiségnek azt az egyenlőségét, hogy minden nemzet becsületes munkával minden tagjának tisztességes létfenntartást tudjon biztosítani. Ha ezt nem teszi, örökös háborús feszültségben és háborús rombolásban kénytelen élni, hősi erőfeszítéssel megteremtett kultúráját végveszélynek kitenni, mert ahogy az egyén természeti egyenlőségéből következő igényt csak ideiglenesen lehet elnyomni, épp úgy a nemzetté szerveződött tömegét is. Nem lehet tehát egy nemzetnek sem büntetlenül bővelkedni felesleges javakban, míg más nemzetek a szükségesekben is hiányt szenvednek."

3.° Jogos az a háború, melyet egy jogtalanul megtámadott ország védelmére indítanak.

4.° Jogos az a háború, melyet az egész országot ért sértés, pld. államfő meggyilkolása megtorlására indítottak.

Az első pont corollariumaként lehetne felhozni azt az esetet, amikor az utódállam a szomszéd államtól jogtalanul elrabolt birtokán annak nemzetiségeit tervszerűen elnyomja. Ilyen esetben a nemzetiség anyaországa háborút indíthat az utódállam ellen. A jogcím ilyenkor azonban nem a nemzetiségek elnyomása, hanem a terület jogtalan birtoklása, és a nemzetiségek elnyomása csak alkalmat ad a különben már fennálló jogtalanság jóvátételére. A történelmi jogot is figyelembe kell venni.

Az igazságos háború harmadik alapfeltétele „a hadviselő fél helyes szándéka, (intentio recta) amely a jót elő akarja mozdítani és a rosszat megszüntetni. Megengedett az a háború, amelyet azért indítanak, hogy a rosszakat megbüntessék, a jókat megsegítsék. Megeshetik azonban az, ha a törvényes hatalom igazságos okból is indította meg a háborút, mégis a háborús fél aljas szándéka a háborút meg nem engedővé teszi. A minden áron való rombolás szándéka, a boszúállás kegyetlensége, a soha meg nem nyugvó és kiengesztelhetetlen lelkület és a fékezhetetlen uralomvágy s más ehhez hasonlóak, amelyek a háborúban is joggal büntetést érdemelnek", mondja sz. Tamás. Ezzel kapcsolatban nézzünk meg néhány kérdést a hadviseléssel

kapcsolatban. A háborúban meg szabad ölni minden hadban álló ellenfelet, bármily rendhez vagy nemhez tartozzék, mindaddig, amíg ki nem vívták a győzelmet. A védteleneket tehát nem szabad megölni. Ideszámítjuk a gyermekeket, az asszonyokat és öregeket. Az ártalmatlanná tett hadifoglyokat nem szabad megölni. A háború ugyanis államoknak egymással való küzdelme, és ezért az ellenséges viszonyért az egyént önmagában felelőssé tenni nem lehet, még kevésbbé megölni. Különben is fogságba jutásával aktív ellenfél volta megszűnik. — Ugyancsak meg nem engedett dolog a tűszokat kivégezni, ha azok ártatlanok.

Az ellenség anyagi javaiban csak annyi kárt szabad tenni, amennyi a hadviselésből kifolyólag nem kerülhető el. Szándékos rombolás tehát kártérítési kötelezettséget von maga után. Ezzel kapcsolatban kell szólni az ország belsejében történő bombatámadásokról. Legcélravezetőbb abból az elvből kiindulnunk, hogy a mai légiháború révén az egész ország fronttá változik. Így tehát az ország belsejében lévő hadiipari üzemeket elpusztítani feltétlenül megengedett. — Az ország belsejében történő lakóház bombázásoknál szintén a megnagyobbított front elvéből kell kiindulnunk. A fronton levő házak harci cselekmények közben biztosan elpusztíthatók. Csak ne történjék ez tisztán rombolási szándékból. Így megengedhetőnek kell tartani a lakóházak pusztítását is, ha az ellenség ezzel nem rombolni akar, hanem ezzel akarja az ellenséget megadásra bírni. Ha eközben elpusztulnak ártatlanok, éppúgy pusztulnak el, mint a fronton, akik nem menekülnek. — A hazugság a háborúban is hazugság marad. Ezért sem saját katonái felbuzdítására, sem az ellenség demoralizálására nem szabad hamis híreket közölni.

Ha a háború célját elérte: a jogtalanságot megtorolta, vagy a jogtalanul elrabolt birtokot visszafoglalta, köteles a vesztes félnek a tisztességes békeajánlatát elfogadni. Ha ugyanis megszűnik a háború oka, úgy a háborúnak is meg kell szűnnie.

Néhány szót kell szólnunk magáról a békéről is. Mivel a győzelem nem új jogforrás, azért a győzelem csak fizikai képességet ad, hogy a háború előtti jogát valóban érvényesítse a győző fél. A jogtalanul elrabolt területet fennhatósága alá vetheti, megfelelő jóvátételt róhat ki az ellenfélre, sőt ellenséges területet is megszállás alatt tarthat, ha éppen az a területrész volt kiindulópontja az előző és lehet könnyen oka egy jövendő háborúnak. Követelheti az ellenfél leszerelését addig a fokig, amennyi elégséges a belső rend fenntartásához. Mindenben azonban a békefeltételeknek szem előtt kell tartaniok, az emberiesség követelményeit és a győzőnek a győzelem mámorában nem szabad megfeledkeznie az ellenfél emberi méltóságáról. Az igazságosság alapjára kell helyezkedni, mert csak „opus iustitiae pax". (Iz. 32, 17.)

Láttuk tehát, hogy lehetséges igazságos háború és annak feltételei: az auctoritas principis, mely megakadályozza a felelőtlen háboruskodást; a causa iusta pedig valóban a iustitia szolgálatába állítja a háborút; az intentio recta meg magát a hadviselést szorítja az emberiesség korlátai közé. A keresztény ethicában a háború sohasem lesz öncél, hanem mindig csak eszköz marad a iustitia és pax szolgálatában, mert: „bellum geritur ut pax acquiratur". (Szt. Ágoston.)

Stumpf Jakab,
IV. é.

Csak oly mértékben mondhatjuk magunkat az Úr testvéreinek, amennyire embertársainkat tartjuk testvéreinknek.

Lacordaire.

ÚJ EMBERT!

A szocialisták rendszerük megvalósulását egy naiv álomtól várják; attól, hogy a szociális gazdálkodás bevezetésével, a magántulajdon megszüntetésével, majd egészen megváltoznak az emberek. Nem lesz több irigység, versengés, tülekedés, hanem mindenki meg lesz elégedve azzal, ami neki jut, a forrongó kizsákmányolt tömeg helyét elfoglalja a boldog, megelégedett, *kollektív ember*. A kapitalizmus szerint a gazdasági életben egyetlen hasznavehető ember az, akinek nincsenek érzelmei, polgári vágyai, igényei, hanem csak gondolkodó feje, amely csupán a gazdasági élet rezdüléseire érzékeny. Ez az érzelmektől, gátlásoktól mentes számember a gazdasági élet ideálja: *a homo oeconomicus*.

Mikor a Quadragesimo Anno alapján álló szociális megmozdulások gazdasági ujjáéledést hírdetnek, sokan attól félnek, hogy fölöslegesen sokat törődnek a földdel, a kenyérrel, az embert kizárólag földi célokra akarják irányítani és megfeledkeznek a legfontosabbról. A világnézetünkkel és erkölcsi felfogásunkkal ellentétes gazdasági rendszerek már régen meglátták azt, hogy az élet bármilyen vonatkozásában csak *egész emberrel* lehet küzdeni. Csak olyan emberrel, akinek *világos elvei* vannak arról, hogy mit és hogyan akar tenni. Ezért akarják az egész embert átformálni, az egész embert megnyerni maguknak. *Új embertípust* akarnak kialakítani, aki minden életrezdülésével a rendszer szolgálatában áll. Ezért kell nekünk is *egész embert*, egészen *keresztény elvek* szerinti embert állítani a világ átalakulásba. Nekünk is egy olyan *általános* programmal kell fellépnünk, amely igényt tarthat arra, hogy az embernek minden vonatkozásban eligazítást, az élet minden terén pozitív programmot ad. Ezért kell nekünk is új embertípust állítani az életbe, aki világosan látja *egyetlen célját:* az örök életet, *de azokat az elveket is, amelyek ezen a földön irányítják* és amellyel a protoevangélium isteni parancsát teljesíti: *dominamini*. Az emberben ugyanis nincs két különálló rész: az egyik amely az örök célt munkálja, a másik pedig majd itt a földön boldogul. *Az oszthatatlan egy embernek* kell földi életével kiérdemelni az örök életet.

De viszont akkor — teheti föl valaki az ellenvetést — azért nem kell gazdasági rendszereken, szociális megujhodásokon törni a fejünket, mert csak az ember számít, az az ember, aki bármilyen rendszerben élhet Istennek tetsző életet.

Azonban ahhoz, hogy az ember az életben a helyes elvek szerint járjon el, ismernie kell ezeket a *gazdasági életre vonatkozó erkölcsi elveket*. Tudnia kell, hogy mit szabad tennie, mit nem, mi a helyes, mi a helytelen. Ez az eligazítás azonban csak úgy valósulhat meg, ha rendszeresen és tudományosan kidolgozzuk az elveinknek megfelelő gazdasági rendszert. Ugyanis minden normatív tudományból összegyüjthető az az ideális, elérendő állapot, amelyre el akarja vezetni az embereket és amit mint célt mindig maga előtt kell látnia.

Arra az ellenvetésre pedig, hogy nem kell új rendszer, csak az embereknek kell megváltozniok, azt feleljük, hogy azért akarunk új gazdasági rendszert, hogy megváltozzanak az emberek. Az ugyanis kétségtelen, hogy a rendszer *magában véve* még nem megváltó, az emberek jószándéka nélkül csak üres keret, amelytől sokat várni nem lehet. De az is biztos, hogyha egy rendszerben az erkölcstelenség törvényesítve van, vagy legalábbis megtürt, akkor az emberek nagy része sokkal könnyebben fogja magát túltenni az erkölcsi renden, mintha a félrelépőkre büntetés várna. Nekünk mindenáron azon kell lennünk, hogy az emberek *enormisan nagy* akadályok nélkül tudjanak örök boldogságuk felé törekedni. Ez azonban nem valósul meg akkor, ha az emberek nagy részének minden energiáját a kenyérgond emészti fel. XI. Pius maga állapítja meg, hogy az emberek nagy részének ma igen nehéz a keresztény tökéletességre törekedni: „Valóban elborzad az ember a számtalan veszély elgondolásakor, amelynek a munkások, különösen az ifjúmunkások erkölcse, a fiatal leányok és általában a nők becsülete a munkahelyeken ki van téve. Elijesztő sok akadályt gördít a mai gazdasági rendszer és különösen a szerencsétlenül fejlődött lakásviszonyok a házasság és a családi élet elé."

Eltávolítjuk tehát az akadályokat, amelyek a nyomortól földregörnyedt emberek látását meggátolják az ég felé nézésben. Nem akarjuk másért a gazdasági élet megujhodását, mint *azért*, hogy a *teremtmények Istentől kapott hivatásukat teljesíthessék: az embert közelebb vezetni Istenhez*. Mert nekünk is van egy emberideálunk, aki a gazdasági élet irányítója, a földi javak birtokosa lehet. Csak ezt eddig ki akarták zárni a gazdasági életből, ki akarták zárni a földi javak élvezéséből, el akarták hitetni, hogy másodrangú, a gazdasági életben hasznavehetetlen ember. Mi pedig a föld összes javait, a kultúra és civilizáció minden haladását az ő szolgálatába akarjuk állítani, hogy Isten tervei szerint fejlődhessék, tökéletes, diadalmas emberré válhasson. Hogy átvehesse a természetellenessé nyomorított kollektív embertől és a szellemi vérszegény, csak pénztláto szánalmas homo oeconomicustól a világ uralmát a mi emberideálunk: *a homo christianus, a krisztusi, az evangéliumi ember*.

Horváth J. Gyula,
szakosztályvezető.

Régi misszéléja, breviáriuma helyett rendeljen újat a Missziós Szakosztálynál!

~

Óriási kedvezmények a Missziós Szakosztálynál!

~

Ha a Missziós Szakosztálynál rendeli meg misszéléját, breviáriumát, a missziókat támogatja.

~

Liturgikus könyvekre, teológiai, pasztorációs szakkönyvekre kérjen ajánlatot a Missziós Szakosztálytól!

Évi beszámoló

A világon még mindig 1050 millió körül áll a pogányok száma, akik semmit sem tudnak az egy Istenről, Úr Jézusról, Egyházáról. A megváltás után 19 évszázaddal az emberiségnek több mint a fele még mindig nagyon távol áll az Úr Jézustól. És az emberiségnek több, mint kétharmad része még nem is ismeri, nevét sem tudja annak, Aki eljött, hogy minden ember számára meghozza Evangéliumát, egyetemes örömhírét. Pedig az Úr Jézus földi életének utolsó perceiben is ezekre a pusztuló lelkekre gondolt, amikor Apostolainak kiadta a parancsot: „Elmenvén az egész világra..." Szakosztályi munkánkban ezek a gondolatok tartották ébren buzgóságunkat, sürgették munkánkat.

Jól tudtuk, hogy a missziós munkának nagyon széles területe van. Ezen a területen azonban mindig a legelső az imádság. A missziósmunka nem a pénzen fordul meg, nem üzleti vállalkozás, hanem lélekmentés, nevelés, segítés. A lelkekhez pedig nem pénzzel lehet hozzáférni, hanem kegyelemmel. A kegyelmet pedig a jó Isten imádságért, Érte viselt szenvedésért, jócselekedetekért adja. Ezt mindenki megteheti, ezt mindenkinek kötelessége is megtenni. Ezért elsősorban mi is az imádságra helyeztük a hangsúlyt. Mindennap legalább két teológus ajánlotta fel szentmisehallgatását és szentáldozását a missziókért. Résztvettünk az afrikai pogányok megtéréséért végzett imahadjáratban és a kereszténység egységéért végzett imanyolcadban.

A Társulat gyülésein több misszióstárgyú dolgozat hangzott el. Főleg a pápai missziósegyesületek szervezetéről, megalapításáról és vezetéséről volt szó ezekben az előadásokban, de szóbakerültek a mai missziósproblémák, a missziók mai helyzete is. Az októberi missziós vasárnapon ünnepi díszgyüléssel kapcsolódtunk be a világegyház nagy missziós napjába.

Anyagiakban az 1940. december 31-ével záródó évben a Missziós Szakosztály jövedelme 940'62 P volt. Ebből fizettük két benszülött teológuspártfogoltunk neveltetési költségeit, 450'— P-t, P. Molnár kínai misszionárius szétbombázott házának restaurálására 50'— P-t, Unio Clerinek 69'50 P-t, Kláver Társulatnak 3'— P-t, Szegénykakióra 10'— P-t, kiállítási anyagunkat rendeztük és gazdagítottuk 15'18 P költséggel, missziósvasárnapi gyüjtésünk pedig 9'50 P-t tett ki, amit az Egyházm. Missz. Tanácsnak szolgáltattunk be.

Munkánk eredményességéhez nagyban hozzásegített a főtisztelendő egyházmegyei Papság szives támogatásával, amiért ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. Nagyon kérjük a Főtisztelendő Urakat a további támogatásra, hiszen a missziók nagy ügyének érdekében dolgozunk. Ha mindnyájan összefogunk, akkor egy lépéssel mi is közelebb vihetjük az Úr Jézus nagy gondolatát a megvalósuláshoz.

Stanitz Ferenc
főmissziós.

Jószívüség a farkasok felé, igazságtalanság a jókkal szemben.

~

Az alázatosság abban áll, hogy észrevesszük hiányainkat és nem becsüljük túl értékeinket.

Lacordaire.

Könyvtárunk

könyvállománya az év elején	3258 kötet
gyarapodása vétel útján	15 kötet
gyarapodása ajándékozás útján	30 kötet
Jelenleg van összesen	3303 kötet
Használatban volt az év folyamán	749 kötet

Munkánk a rendszeres könyvtárórákon kívül és a szükséges elfoglaltságok mellett a cédula-katalógus üriapjainak részben való kitöltését ölelte fel.

Itt mondunk hálás köszönetet könyvtárunk gyarapítását előmozdító ajándékokért. Különös köszönetünk *Ngs. és Főtiszt. Dr. Vértesi Frigyes sztszéki bíró, teológiai tanár úré*, aki volt szives közbenjárásával könyvtárunk számára több szociologiai munkát beszerezni.

Az 1940/41. évben ugyanazok a folyóiratok jártak a Társulatnak, mint az előző évben.

Ezeket a folyóiratokat részben a Társulat járatja, másrészt pedig a Ngs. és Főtiszt. Elöljáró Uraktól kapjuk, kiknek ezúttal legőszintébb hálával fejezzük ki köszönetünket szives támogatásukért.

Telkes József,
főkönyvtáros.

~

Pénztári beszámoló.

Társulatunk a működéséhez szükséges anyagi feltételeket az évi pártoló-tagdíjakból (2 P), pályadíjakból és szives adakozók felülfizetéséből gyüjtötte össze. Az összeg könnyebb kezelhetőségét szolgálja a postatakarékpénztári csekkszámlánk (49.089).

Elszámolásunk:

BEVÉTEL:

Tagdíjak, pályadíjak, felülfizetések, csekkszámlánk terhére történt kivételek	764'80 P
Csekkszámlán van	450'04 P
Bevétel összesen:	1214'84 P

KIADÁS:

Folyóiratok	115'21 P
Szemináriumi Élet	437'74 P
Jótékony célok	50'— P
Pályadíjak	70'— P
A Társulat egyéb kiadásai	50'99 P
Kiadás összesen:	723'94 P

Társulatunk tehát az 1941/42-es működési évet 490.90 P vagyonnal kezdte meg, mely összeget a rendkívüli drágaságra való tekintettel a Szemináriumi Élet kiadásainak fedezésére tartottuk fenn.

Itt mondunk köszönetet mindazoknak a Főtisztelendő Uraknak, akik tagdíjaik befizetésével, illetve felülfizetéseikkel lehetővé tették, hogy Társu-

latunk mindazokkal az anyagi feltételekkel rendelkezett, melyek zavartalan működéséhez szüségesek voltak. Amint elszámolásunk rövid adatai is bizonyítják, igyekeztünk és a jövőben is igyekezni fogunk mindenkor úgy felhasználni, hogy az a Társulat céljainak minél jobban megfeleljen. Ezért kérjük a Főtisztelendő Urakat, hogy ebben a működési évben is szíveskedjenek támogatni anyagilag is Társulatunkat.

Ez úton is hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik felülfizetéseikkel, illetve adományaikkal támogattak bennünket:

20 P-t küldött dr. Erdélyi Gyula p. titkár úr és dr. Varga Damján S. O. C., egyetemi rektor úr.

15 P-t Nyári József ny. plébános úr.

11 P-t Haug Nándor plébános úr.

10 P-t Bujdosó Tibor plébános úr, Gaál János apát-plébános úr, dr. Gábriel Pál igazgató úr, dr. Hanuy Ferenc protonotárius kanonok, p. általános helynök úr, † Hegedüs József plébános úr, dr. Jakab Béla kanonok, egyh. főtanfelügyelő úr, Komócsy István prelátus kanonok úr, dr. Kovács János karkáplán úr, dr. Mosonyi Dénes protonotárius kanonok, nagyprépost úr.

8 P-t Müller József káplán úr.

7 P-t Pohly János káplán úr, Schunk Ferenc plébános úr, Tillinger Ferenc plébános úr.

6 P-t Hemrich Ferenc plébános úr, Rónaky László káplán úr.

5 P-t Bauer József plébános úr, Bőbel János plébános úr, dr. Csigi Imre p. levéltáros úr, Csernohorszky József apát-plébános úr, Domosvay Lajos plébános úr, dr. Farkas József p. irodaigazgató úr, Fényes Antal plébános úr, Gyuk István káplán úr, Hantos Béla plébános úr, dr. Hargitai János prefektus úr, Hoffmann Kálmán plébános úr, dr. Kelemen Andor apát-plébános úr, Kiss Lajos apát-kanonok úr, Koch Ede prelátus kanonok úr, Lajos Gyula kanonok úr, Lehr Ignác káplán úr, Magyar Zsigmond ny. esperes úr, † Palkó József plébános úr, Petheő Gyula plébános úr, dr. Piliván Mihály vicerektor úr, Pittesser Antal vikárius úr, Putterer Péter káplán úr, Schlachter Ferenc plébános úr, dr. Sipos István rektor úr, Szeitz József esp. plébános úr, Szentkirályi István pápai prelátus úr, Tandlmayer Lipót plébános úr, Tasnádi József káplán úr, Vizi János plébános úr.

4 P-t Bartinai Ferenc esperes úr, Bárd Ferenc plébános úr, Bíró Lajos káplán úr, Botz József plébános úr, Bucz Emil plébános úr, Erdélyi Lajos plébános úr, Feuerbach Péter adminisztrátor úr, Fürész József hittanár úr, dr. Hauser Imre plébános úr, Hoffmann Ádám káplán úr, Horváth János adminisztrátor úr, Kaufmann János plébános úr, dr. Légár Pál káplán úr, vitéz Makray Lajos prépost, plébános úr, Mayerhof Péter plébános úr, Nagy György plébános úr, Papp István plébános úr, Perr Viktor igazgató úr, Petrovics Ede hittanár úr, Pintz Bálint plébános úr, Solymár Gábor plébános úr, Szirt István káplán úr, Tuman Károly káplán úr, Verhás Géza káplán úr, Vucskits Imre plébános úr, Weiszenburger József adminisztrátor úr.

3 P-t Faust Antal plébános úr, Gratzl Gyula plébános úr, Horváth Károly esperes plébános úr, Horváth Lajos plébános úr, Laczfy Emil plébános úr, Lócsi István káplán úr, Mayer Ferenc igazgató úr, Nagy Béla káplán úr, Palotai János káplán úr, Reil Antal plébános úr, Sümegi Kálmán káplán úr, Ujvári Géza plébános úr, dr. Vesztergombi János káplán úr.

Stiaszny István,
pénztáros.

Nincs biztosabb út az istenszeretet felé, mint a felebarátaink szeretete.
Szent Ágoston.

CSERKÉSZETÜNK

Nem sokkal ezelőtt cserkészszemünk aggódva figyelte az események folyását. Ereztük, hogy létharcot vív a mozgalom. A leventetörvény azt tűzte ki célul, amit mi csináltunk eddig önkéntes, kisebb keretben. Az elhallgattatás veszélye fenyegetett. Azonban eloszlott aggodalmunk; nem kellett elhallgatnia a cserkészetnek, mert van újabb, a mozgalomhoz méltó feladat: a magyar ifjúság elitjét, vezetőgárdáját fogja nevelni a cserkészet ezután.

A magyar cserkészet megindulásakor a harmonikus ifjút tűzte ki nevelése céljául. Olyan fiút akart adni a társadalomnak, kiben a lélek uralma domborodik ki, kiben a vallásosság és a fegyelmezettség párosul a tudással, életrevalósággal és jellemzője harmoniájának a víg kedély, vidámság. Kiváló természetes alapot adott ez a nevelés. Papjaink pedig helyet kértek és kaptak, hogy a természetes harmóniát a kegyelemmel kialakított természetfeletttivé emeljék fel. — Pár évvel ezelőtt új feladatot kapott a cserkészet: a nemzeti erő fokozottabb megnyilvánulását kellett kitermelni a honvédcserkészben. Papi szempontból ez csak azt a kis változást hozta a cserkészetben, hogy az előbbihez hozzá kellett tenni erősen kihangsúlyozva: az igazi hazaszeretet és hazát védő elv az, hogy pontosan adjuk meg Istennek, ami Istené, a császárnak, ami a császáré. Így képeztünk még önzetlenebb, még önfeláldozóbb fiúkat. Az így nevelt honvédcserkészt kipróbálta az élet és a próba sikerült.

A leventeintézmény minden ifjúra kötelezővé tette körülbelül azt a nevelést, amit a honvédcserkésznek adott a cserkészet. Mi most a magyar ifjúság élgárdáját vagyunk hivatva adni a magyar ifjúság jól képzett soraihoz. Nemes és fontos feladat ez: a cserkészet kezébe teszi le tulajdonképen az egész magyar ifjúság jövőjét, mert ha jók a vezetők, erős az elit, ez fogja emelni a vezetetteket és az átlagot. Itt kapcsolódik bele a pap munkája az új cserkészprogrammba. Erős elitet, vezetőgárdát csak Krisztustól lerakott alapokon lehet nevelni. A krisztusi szellem kialakítása másokban is, elsőrendű papi feladat. Ezért akarunk mi is elmenni a cserkészethez, így is akarjuk szolgálni a mindenkinek mindenévé szentpáli elvet. Nem öncélt látunk tehát mi a cserkészmozgalomban, hanem eszközt, melyet fel tudunk használni lelkipásztorkodásunkban. Ez adja kezünkbe a tettre kész, fogékony lelkű és szépért lelkesedni tudó ifjúság javát, kiket az Evangélium szent tanításával és életbölcseségével kovássza akarunk alakítani, hogy belekeverve a magyar ifjúság lisztjébe társaikat krisztusibb magyarokká erjesszék át.

Ez ma cserkészetünk alapgondolata.

Dörnyei István,
h. parancsnok.

„Csak azt érdemes tenni, ami nehéz!"

†

Társulatunk elhúnyt tagjai az 1940/41. évben.

Fehérváry József ker. tanfelügyelő, koppányszántói plébános 1941 január 1-én.
Schäfer József párii esperes plébános, 1941 március 2.-án.
Csáky Benjamin kővágószőllősi plébános, 1941 május 24.-én.
Riedlinger Dezső pápai kamarás, majsi esperesplébános, 1941 május 31.-én.
Palkó József tb. esperes, pincehelyi plébános, 1941 junius 2.-án.
Hegedűs József ker. tanfelügyelő, berkesdi plébános, 1941 julius 7.-én.
Péhm Kristóf ny. pélmonostori plébános, 1941 augusztus 4.-én.
Rudolf Mátyás pápai kamarás, ny. szászvári esperesplébános, 1941 november 7.-én.
Marton Sándor ny. szentlőrinci plébános, 1941 november 7.-én.

Pie Jesu Domine, dona eis requiem!

Társulatunk elhúnyt tagjaiért minden évben ünnepélyes requimet mondatunk.

. . . nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. Si quis ministrat, me sequatur; et ubi sum ego, illic et minister meus erit, si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

Krónika

LELKIGYAKORLATUNK az Isten-közelség, az önmegismerés s a magunkkal való „kibéküles“ megszentelt napjai voltak. Dr. P. Horváth Sándor O. P. tudós tanár tartotta az elmélkedéseket teljesen a Summa szellemében. Mesterien alakítgatta lelkünket s a súlyos igazságok megvilágítása mellett nagyon sok gyakorlati tudással is gazdagított bennünket. A lelkiélet legfontosabb természetfeletti tényéről, a kegyelemről és a vele szemben tanusítandó helyes magatartásról, a „digitus Dei“, a Szentlélekistennek bennünk való munkásságáról elmélkedtünk. Elénk tárta jövendő papi életünk komolyságát, küzdelmeit, de egyben magasztos szépségét is. Hisszük, hogy amint most egy év után, ugyanolyan frissen fogunk emlékezni P. Horváth szavaira még sok év múlva is.

~

KEGYELMES PÜSPÖK URUNK december 1-én osztotta ki kápolnánkban a szent rendeket.

~

MIKULÁS ESTÜNKET a gimnazista kistestvérekkel együtt tartottuk. Nagy örömmel vettük a jó „Mikulásbácsi“ ajándékait is.

~

JÉZUS NEVÉBEN szeretett-csomagokkal fölpakkolva, kettesével vágtunk neki a hólepte „koldús“-Pécsnek, dec. 24-én délelőtt. Családonként osztottuk ki az összegyüjtött tárgyakat s a megspórolt filléreken vett lisztet, cukrot, zsírt, lekvárt, sütemény-féléket, ruhát, cipőt s a magunk gyártotta játékokat. El-elbeszélgettünk s karácsonyi énekeket énekelgettünk a szülőkkel és gyerekekkel, amit szemmelláthatóan jó szívvel fogadtak. — Szeretnők, ha ez a jó szokás, gyakorlattá, jogszokássá válnék. Mi kész örömmel tennénk ezt.

~

ITTHON, A KARÁCSONYFA ALATT jöttünk össze, hogy a testvéri szeretet jegyében töltsük el a Szentestét. Mintha valamennyien újra gyermekek lettünk volna, mindannyian, mint egy nagy család tagjai. Ftl. Előljáróinkkal együtt, elfeledve hétköznapok szürkeségét, örömtől csillogó szemmel ünnepeltünk s énekeltünk a betlehemes karácsonyfa alatt s fogadtuk hálás szívvel Ftl. Előljáróinktól a kapott Jézuska-ajándékokat.

~

A SZILVESZTER-ESTET jó kedéllyel s hangos tarokk-csatával füszereztük.

~

PRAEPERÁCIÓK foglalták le januárban minden időnket. Fagyos idő ellenére ugyancsak jól izzadtunk a periculumok napjain.

~

KÁPOLNÁNK BÚCSÚJA hagyományos ünnepünk. Magas röptü latin beszédet mondott főductorunk Szent Pál apostol megtéréséről. Ebéd után pedig megejtették a missziósok a „pipában“ a sokaktól izgatottan várt sorsjegy kihuzást.

~

KELETI NAPOT tartottuńk febr. 9-én Ftl. Előljáróink résztvételével.

~

CARNEVAL ŐFELSÉGE nálunk is illő fogadtatásban és ünneplésben részesült a febr. 25-én, este 8 órakor tartott farsangi-kabaré-est keretében.

Nemcsak a nézőközönség, hanem még a szereplők is gyakran mulattak a kulisszák mögött.

~

MÁRCIUS IDUSÁN hazafias díszgyülést tartottunk a tatárjárás 700 éves évfordulója alkalmából.

~

LÉGVÉDELMI KÉSZÜLTSÉGET állított fel Prefectus Urunk az esetleges éjjeli légi támadások esetére. Esténkint lázas sürgés-forgás indult meg: lepedők, abroszok, pokrócok lobogtak mindenfelé. Nagy szakértelemmel igyekezett a társaság valamiképpen ráapplikálni az ablakokra e „fényfogókat". Érdekes volt látni a gyenge világítású folyosókon a fal mellett motoszkálókat.

~

ELLENSÉGES REPÜLŐK is érkeztek Pécsre, amelyek közül 2-t le is lőttek.

~

PROHÁSZKA-EMLÉKÉNEK áldoztunk egy tartalmas gyülés keretében.

~

A NYÁRI IDŐSZÁMÍTÁST bevezették a Szemináriumba is. Ez időtől kezdve tulajdonképpen reggel 4 órakor kelünk föl.

~

NAGYHETI SZERTARTÁSAINKAT szünös-szüntelen az ellenséges repülőket jelző sziréna-búgás zavarta meg.

~

BÁCSKA, BARANYA ÉS MURAKÖZ elrabolt részei tértek vissza az Anya-országhoz rabságukból Husvét szent ünnepére.

~

KÖKÉNY AZ IDÉN SEM MARADHATOTT EL. Gyermeki szeretettel kerestük föl a kedves kökényi Mária kápolnát. Nagy volt a jókedvünk, de még nagyobb volt a melegünk. Virágos hangulatban búcsúztattuk V. éves testvéreinket.

~

„ACCIPE SPIRITUM SANCTUM" — kapta 9 ötödéves testvérünk Kegyelmes Püspök Urunktól a szentségi papi pecsétet örök életre.

~

SZÉKESEGYHÁZUNK 50 ÉVES restaurálásának jubileumát triudummal ünnepeltük amelynek keretében 3 napon át Rektor Urunk ünnepi beszédeket tartott.

~

VIVAT VACATIO! Minden jó, ha vége jó. Utolsó vizsgáink is elmultak már. Nyári programmokkal ellátva repültünk haza.

~

A KATONASÁG is elküldte meghívóját 10 stramm kiállású testvérünknek. Kilencen a pécsi Zrinyiben, 1 pedig Szegeden teljesített 2 hónapos szolgálatot. Hasonlóképen 2 fiatal pap testvérünk is a Zrinyiben volt.

~

AZ ESZTERGOMI NYÁRI EGYETEMEN 6-an képviselték a pécsi teológiát. Mindannyian a legteljesebb megelégedéssel jöttek vissza.

~

A NYÁRON gyakran találkoztunk össze, aminek igazi jó testvérek módjára örültünk. Prefectus Urunk Erdélyben táborozott sőt a Hargitáról „emléket" is hozott magával. Igen sok hasznos tapasztalatra tettek szert azok, akik más egyházmegyés teológusokkal jöttek össze a nyáron. A Szemináriumban pedig nagy fölforgatás, meszelés és takarítás van ez időben.

~

VENI SANCTE SPIRITUS! — Add Szentlélek Istenünk a bölcsesség, az értelem s a tudomány ajándékát! — imádkoztunk az új tanévnyitáskor, szeptember 13.-án. Minden jónak, ami múlandó vége szakad egyszer! Vakációnk is nem kis bánatunkra már véget ért. Még csak a „honvédség" hiányzik. Ők ú. i. 2 hét vakációpótlékot kaptak.

~

REVERENDA-ÁLDÁST várva térdelt 8 elsőéves az oltár elé. Spirituális Urunk a Krisztuskatona-egyenruháról beszélt, amelyet mindig szívesen vegyünk föl s minden fölvevésnél és levetésnél Prohászka módjára csókkal illessünk.

~

KŐLYUKNÁL voltunk kirándulni Prefectus Urunk paracsnoksága alatt. A gyönyörű, színpompás, rozsda-vörös hegyoldalú Mecsek s a kis csali-patakok felejthetetlen emlékek.

~

SZŐLŐHEGYEN SZÜRETELNEK. Vidáman, boldogan élveztük a szőlőt és a hegy zavaros levét.

~

SZENT MÓR TISZTELETÉRE tartott áldásokon az idén is buzgólélekkel vettünk részt.

~

MISSZIÓS-VASÁRNAPUNKAT Flt. Elöljáróink megjelenése és Spirituális Urunk előadása tették ünnepélyesebbé.

~

UNIÓS-DÍSZGYŰLÉSÜNKNEK az idén vendégszónoka is volt. Hálásan köszönjük ezúton is az előadó Ftl. Gyulai Gábor görögkatolikus lelkész úrnak igen hasznos előadását.

Romvári Illés III. é.

Nem könnyű dolog, sokat tenni és keveset gondolni magunkról!

Páduai szent Antal.

~

Aki egy keresztet el akar kerülni, ezer másra bukkan.

Szent Teréz.

~

Igazi alázatosság: ha valaki meggondolja, hogy ő a semmiből teremtett valaki.

Eckehardt.

Szemináriumi Élet

18. szám. 1941. December.

SZERKESZTI ÉS KIADJA: A PÉCSI NÖVENDÉKPAPSÁG SZENT PÁL TÁRSULATA

1. Előszónak. Igazgató. — — — — — — — 3
2. A Szent Pál Társulat névsora — — — — 4
3. Kivonat alapszabályainkból — — — — — 6

A SZENT PÁL TÁRSULAT MUNKÁSSÁGA AZ 1940/41. ÉVBEN

4. Főjegyzői beszámoló. Szalay László főjegyző 7
5. Mit ad Erdély a magyar birodalmi célnak? Csányi Imre V. é. — — — — — — — — 7
6. Mikor jogos a háború? Stumpf Jakab IV. é. 9

SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLY

7. Új embert! Horváth J. Gyula szakosztályvezető — — — — — — — — — — — — 14

MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY

8. Évi beszámoló. Stanitz Ferenc főmissziós — 16

BESZÁMOLÓK

9. Könyvtárunk. Telkes József főkönyvtáros — 17
10. Pénztári beszámoló. Stiasny István pénztáros 17
11. Cserkészetünk. Dörnyei István h. parancsnok 19
12. HALOTTAINK — — — — — — — — — — 20
13. KRÓNIKA. Romvári Illés III. é. — — — — 21

KÉZIRAT GYANÁNT

FELELŐS KIADÓ: SZALAY LÁSZLÓ

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI NÖVENDÉKPAPOK
SZENT PÁL
TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE
1941—42

RÁKÓCZI NYOMDA, PÉCS. A NYOMDÁÉRT FELEL KELLER J. CÉGT.

PEL

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI PAPNÖVENDÉKEK
SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

HALADÁS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, PÉCS

SZEMINÁRIUMI ÉLET

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

A PÉCSI NÖVENDÉKPAPSÁG SZENT PÁL TÁRSULATA.

KÉZIRAT GYANÁNT.

FELELŐS KIADÓ: STIASNY ISTVÁN.

TARTALOM:

	Oldal
Az aranymisés főpásztor	3
A Társulat védője, igazgatója, alapító és tiszteletbeli tagjai	4
Őrségváltás	5
Mit dolgoztunk a Szt. Pál Társulatban?	6
A világegyház püspöke. *Medgyesi György*	10
Sorozatos előadásainkból:	
A bűn és megváltás tana. *Stumpf Jakab*	11
Szent Páltól ered-e a megváltás tana? *Stiasny István*	13
Rabszolga és úri erkölcs. *Schreiber Rudolf*	14
Cserkészetünk. *Telkes József* h. parancsnok	16
Leventesor. *Egy levente*	16
A kispap-egységről	17
Apostolok Iskolája	18
Így vártuk a Kis Jézust. *Horváth J. Gyula*	20
Besorozták már az új regrutákat... *Egy obsitos*	21
Halottaink	22
Naplótöredékek. *Gyímesi Vilmos*	23

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja. (8. §.)

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitűntek (9. §.);
2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (12. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint *P* 2.—, azaz *két pengő* tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk.

19. SZÁM 1942 DECEMBER

SZEMINÁRIUMI ÉLET

DR. VIRÁG FERENC

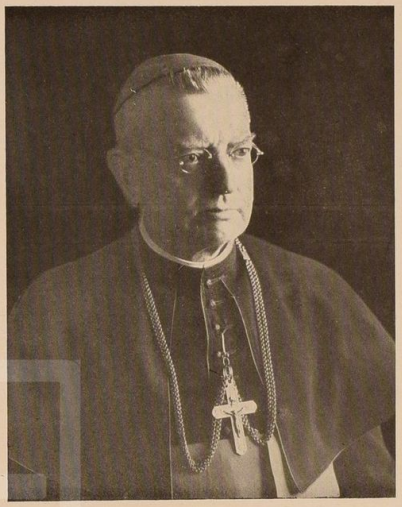
MEGYÉSPÜSPÖK ÚRNAK

ARANYMISÉJE ALKALMÁBÓL

MÉLY HÓDOLATTAL AJÁNLJÁK

KISPAPJAI

Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs, Király- és Szent Mór-utca sarok (A nyomdáért felel: Dvorszky Lőrinc igazgató)

AZ ARANYMISÉS FŐPÁSZTOR

Szentséges Atyánknak, valamint hazánk Kormányzójának és a budapesti tudományegyetemnek kitüntetései után, egyházmegyénk káptalanának, papságának, híveinek, a testvérületeknek, egyesületeknek és intézményeknek hódoló köszöntései nyomában járul a „Szemináriumi Élet" aranymisés Főpásztorunk elé, hogy a legkisebb gyermek legnagyobb bizalmával mutassa be háláját és tárja fel ígéretét.

A szemináriumi élet hordozói immár a legfiatalabb kispaptól kezdve a rektorig boldog örökösei aranymisés főpásztorunk szellemi hagyatékának, mert hisz' mindnyájan a volt lelkiigazgatónak első-, másod-, harmadfokon lelki leszármazottjai vagyunk.

Mélységes hálával köszönjük aranymisés főpásztorunknak a mult és jelen minden ajándékát, rendületlen hűséggel ígérjük állhatatos kitartásunkat a Püspök Atyánktól jelzett uton és állandó imádságban kérünk a Mindenhatótól áldást és békét, erőt és kegyelmet.

Dr. HAJÓS GYÖRGY
szemináriumi rektor.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

Dr. VIRÁG FERENC

pápai trónálló, pécsi megyéspüspök.

Igazgatója:

Dr. Nagy Ferenc teológiai tanár.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc ap. protonotárius, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla prépost-kanonok, tanügyi főtan., egyhm. főtanf.
Dr. Vargha Damján S. O. C., egyetemi tanár, prorektor.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József bonyhádi apátplébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár, szentszéki bíró.
P. Galambos Kálmán O. S. P., pécsi alperjel.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gálos László egy. m. tanár, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Gere Gábor esperes, szabadszentkirályi plébános.
Dr. Grund Béla teológiai tanár.
Dr. Hajós György tb. kanonok, szem. rektor, szentszéki bíró.
Hantos Béla hosszúhetényi plébános.
Dr. Iványi János ap. protonotárius, egyetemi tanár.
Dr. Kelemen Andor pécs-belvárosi apátplébános, kormányfőtanácsos.
Kiss Lajos apátkanonok, felsőházi tag, kormányfőtanácsos.
Koch Ede prelátus-kanonok.
Kocsis László püspöki tanácsos, újdombóvári plébános.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius, nagyprépost.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor, szentsz. bíró.
Dr. Sipos István apátkanonok, kormányfőtanácsos, prodirektor.
Dr. Schaurek Ráfael egyetemi rektor.
Szentkirályi István pápai prelátus.
Dr. Taksonyi János mecsekszabolcsi plébános.
Várkonyi János spirituális, püspöki tanácsos.

Pártoló tagok: Az egyházmegye papsága.

Tisztikar az 1941—42. évben:

Elnök: Szalay László V. é.
Főjegyző: Stumpf Jakab IV. é.
Szociális szakosztályvezető: Horváth J. Gyula V. é.
Szónoki szakosztályvezető: Medgyesi György V. é.
Missziós szakosztályvezető: Stanitz Ferenc IV. é.
Pénztáros: Stiasny István IV. é.
Levéltáros: Romvári Illés III. é.
Könyvtárosok: Telkes József IV., Krúg Péter III. é.
Aljegyzők: Gyimesi Vilmos II., Klézli János II. é.

az 1942—43. évben:

Stiasny István V. é.
Rudasi Henrik IV. é.
Telkes József V. é.
Mim Imre V. é.
Mott János IV. é.
Schreiber Rudolf IV. é.
Klézli János III. é.
Krúg Péter IV. é., Havassy Szilárd II. é.
Palotás József II. é., Szalai János II. é.

ŐRSÉGVÁLTÁS

Dr. SIPOS ISTVÁN

Mint atyánktól búcsúzunk volt Rektor Urunktól, aki 1906 óta mint tanár, spirituális és rektor állt a papnevelés komoly és felelősségteljes munkájának szolgálatában. Megköszönjük a kapott jókat, köszönjük, hogy csendes, imádságos életével példát adott jövendő papi életünkre. Imádkozó lélekkel nézünk utána azzal az igaz óhajtással, hogy a jó Isten segítse és áldja meg sokszorosan élete további folyamán. Kérjük, hogy továbbra is őrizzen meg bennünket meleg papi szívében.

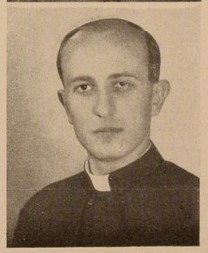
Dr. HAJÓS GYÖRGY

E helyen is szeretettel köszöntjük új Rektor Urunkat. Új csupán rektori minőségében nekünk, mert valójában rég ismerjük lelkes óráiról s ezért tudjuk, hogy Ő is atyánk lesz. Osztatlan bizalommal tekintünk föl Reá, Aki biztos kézzel, szeretettel, odaadással irányít bennünket szent célunk elérésében, hogy buzgó és jó papokká legyünk. Magunk részéről azon leszünk, hogy amennyiben rajtunk múlik, megkönnyítsük rektorságát.

Dr. GRUND BÉLA

Hálás szívvel mondunk köszönetet volt Prefektus Urunknak azért a mindig szíves odaadásért, melylyel bármily ügyünkben rendelkezésünkre állt. Mint a Társulat Igazgatója is fáradhatatlanul segített bennünket, hogy a teológiai tudományok intenziv művelése mellett, helyes értékítéletet alkossunk a korunkat mozgató eszmékről és meglássuk az evangélium örökérvényű szelleme és a tűnő, de el nem hanyagolható korszellem találkozó pontjait. Viszonzásul fogadja el imáinkat és szeretetünket.

Dr. NAGY FERENC

Bizakodó szeretettel köszöntjük új Prefektus Urunkat és Társulatunk új Igazgatóját. Érezzük már most is, hogy a legjobban fog irányítani bennünket; tudásával, tapasztalataival egyrészt az önnevelést, másrészt a Társulat keretein belül az önképzést eredményesen fogja elősegíteni. Készséggel bizzuk rá magunkat vezetésére.

Változtak a személyek, de nem a régi igaz szellem, a szent szolgálat, mely a jövő papságának lelki emelését célozza, hiszen... csak őrségváltás volt.

MIT DOLGOZTUNK A SZENT PÁL TÁRSULATBAN?

Munkaévünket a Társulat elnöke a Széchenyi jubileumi esztendőben Széchenyi István szellemében nyitotta meg. Kérte, hogy Széchenyi munkás lelkületének szellemében mindenki adja tehetsége legjavát.

Az első félévben változatos témák szerepeltek műsoron. Mivel azonban sok tagnál gondot okozott a tárgyválasztás, másrészt, hogy korunk fontosabb kérdéseivel behatóbban foglalkozhasunk, az elnök a második félévre két kötött témasorozatot tűzött ki. Közelebbi tárgyat mindenki ennek keretén belül választott. Így A. Rosenberg: „Der Mythus des XX. Jahrhunderts" műve alapján a faji vallással foglalkoztunk. Majd ismertettük és cáfoltuk a hazánkban elterjedt szektákat. Az újítást mindenki örömmel fogadta, mivel a sorozatos előadások mélyebb betekintést nyujtanak egy-egy kérdésbe. Ezt bizonyította az előadások alaposssága és az állandó érdeklődés.

Munkánk közelebbről.

November 6-án volt a Társulat úniós díszgyűlése, amelyen *Gyulai Gábor* gör. kat. tábori lelkész úr az orosz lélek vallásosságáról beszélt.

December 14-én emlékeztünk meg ünnepi gyűlésen a leghívebb magyarról Széchenyi Istvánról.

Március 15-iki ünnepélyünkön Boldog Margit és Széchenyi hazafiasságáról emlékeztünk meg.

Május 10-én a Szentatya püspökké szentelésének 25 éves jubileumán ünnepélyt rendeztünk. A megjelent előkelőségek sorában üdvözölhettük Püspök Atyánkat, a Székeskáptalan tagjait, az Egyetem rektorát, a város h. polgármesterét és még számos kedves vendéget.

Összesen 19 gyűlést tartottunk. Ezeken elhangzott 10 beszéd, 24 felolvasás, 3 szabadelőadás, 6 szavalat. — Tartalmi szempontból 3 aszketikus, 10 dogmatikus, 3 erkölcsbölcseleti, 4 missziós, 4 uniós, 4 hazafias, 1 történelmi és 8 egyéb tárgyú mű.

A Szent István Társulat felkérésére a Társulat átjavította szalézi sz. Ferenc Theotimus c. munkájának fordítását. Az első fordítás munkáját is a mi Társulatunk végezte.

Az elmult év munkáját mérlegelve, különösen kiemelkedik az a szokatlan tény, hogy a nehéz tárgyú dogmatika köréből tíz előadás hangzott el.

A jól végzett munka megnyugvással tölt el bennünket a multra nézve, de egyúttal biztatást is jelent a jövőre vonatkozólag.

Irodalmi Társulatunk ezévi működő tagjai voltak:

V. évf.:
Buszlauer János
Csányi Imre
Dörnyei István
Ferkov György
Horváth J. Gyula
Medgyesi György
Szalay László

IV. évf.:
Dobó Zoltán
Isgum József
Mim Imre
Miszlai József
Piliván Mihály
Ritter János
Stanitz Ferenc
Stiasny István
Stumpf Jakab
Telkes József

III. évf.:
Balatoni Mátyás
Fried Vilmos
Krúg Péter
Mott János
Romvári Illés
Rudasi Henrik
Ruppert Péter
Schreiber Rudolf

II. évf.:
Gyimesi Vilmos
Klézli János
Onodi János
Pleizler János
Szebényi Sándor
Szücs Ferenc
Völgyes Oszkár

I. évf.:
Bogáthy László
Havassy Szilárd
Kálmándy Pap László
Palotás József
Pirgi Tivadar
Prantner János
Ráth Henrik
Szalai János

Stumpf Jakab
főjegyző.

Pénztári jelentés:

A pártoló-tagsági díj az általános drágulás ellenére még mindig 2 P. Nagyon kérjük a Főtisztelendő Urakat, hogy ezt a csekély összeget lehetőleg pontosan küldjék meg.

Elszámolásunk:

BEVÉTEL:

Tagdíjak, pályadíjak, fejülfizetések, csekkszámlánk terhére történt kivételek —	762.— P
Csekkszámlánkon van — — — — — —	553.79 „
Egész évi bevétel:	1315.79 P

KIADÁS:

Folyóiratokra — — — — — — — —	132.47 P
Szemináriumi Életre — — — — — —	306.72 „
Pályadíjakra — — — — — — — —	70.— „
Új könyvek beszerzésére és könyvkötésre —	112.50 „
Társulatunk egyéb kiadásai — — — —	58.09 „
Egész évi kiadás:	679.78 P

Társulatunk vagyona az 1942—43. tanév elején 636.01 P volt.

Ez úton is hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik felülfizetéseikkel, ill. adományaikkal támogattak bennünket.

60 P-t küldött: Koch Ede prelátus-kanonok.

24 P-t: Fröschl Gáspár plébános.

20 P-t: Miklósi István adminisztrátor.

16 P-t: Molnár József plébános.

10 P-t: Asiku Leó adminisztrátor, Benkő Pál káplán, Csernohorszky József apátplébános, Fájth Jenő apátplébános, dr. Hanuy Ferenc ap. protonotárius, p. általános helynök, dr. Jakab Béla prépost-kanonok, Komócsy István prelátus-kanonok, dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius, nagyprépost és dr. Sipos István apátkanonok.

8 P-t: Haug Nándor plébános.

7 P-t: Pohly János káplán és Szeitz József plébános.

6 P-t: Barcza Tivadar káplán, Horényi Kálmán plébános, Nagy Sándor adminisztrátor, Vucskits Imre plébános.

5 P-t: Bende József plébános, Botz József plébános, Ciszterci Rendház, dr. Csigi Imre p. levéltáros, Csordás Kálmán káplán, Curilovic Ottokár plébános, Domosvay Lajos plébános, dr. Erdélyi Gyula p. titkár, Erdélyi Lajos plébános, dr. Farkas József p. irodaigazgató, Faust Antal plébános, Fényes Antal plébános, Gaál Lajos apátplébános, Gyuk István káplán, Hoffmann Károly plébános, Kadosa Lajos plébános, dr. Kelemen Andor apátplébános, Kiss Lajos apátkanonok, dr. Kovács János karkáplán, Magyar Béla prépost, esperesplébános, Magyar Zsigmond ny. esperes, Papp István plébános, Perr Viktor igazgató, dr. Piliván Mihály vicerektor, Pittesser Antal vikárius, Putterer Péter káplán, Sebestyén Károly plébános, Sümegi Kálmán káplán, Szentes Károly karkáplán, Szentkirályi István pápai prelátus, Tillinger Ferenc plébános, Tóth Lajos plébános, Vízi János plébános.

4 P-t: Baranyai Ernő káplán, Bárka János káplán, Bátay István lelkész, Bátor Károly káplán, Bencze János subsidiarius, Csertán Ernő káplán, Fejes Károly plébános, Feuerbach Péter adminisztrátor, Fényi Sándor káplán, Fürész József hittanár, Gergely Antal káplán, Gyenis József káplán, Hal Pál hittanár, dr. Hargitai János prefektus, † dr. Hauser Imre esperesplébános, Hegedüs László plébános, Horváth János adminisztrátor, Jung Ádám plébános, Kiszler Gyula káplán, † Kletzl Béla plébános, Lajos Gyula kanonok, v. Makray Lajos prépost-plébános, Mayerhof Péter plébános, Merényi Ferenc sekrestyeigazgató, Örösüri Nándor plébános, Reif József plébános, Reil Antal adminisztrátor, Siklósi László káplán, Szinger József plébános, Tuman Károly káplán, Verhás Géza káplán, Weiszenburger József adminisztrátor.

3 P-t: Bíró Lajos káplán, Cserti István esperesplébános, Gratzl Gyula plébános, dr. Gyenis Vilmos plébános, Himesi Károly adminisztrátor, Horváth Károly esperesplébános, dr. Horváth Lajos plébános, dr. Jurányi György lelkész, Kemény Andor plébános, Kuhl József ny. plébános, Magosföldi Péter plébános, dr. Nagy Ferenc teol. tanár, Nagy Béla káplán, Palotai János káplán, Petrovits Ede hittanár, Pulay János plébános, Staub Ádám hittanár, Szabó Dezső esperesplébános, Ujvári Géza plébános, Vizsy Pál plébános.

Schreiber Rudolf
pénztáros.

Könyvtárunk

könyvállománya az év elején — — —	3303	kötet
gyarapodása vétel útján — — — —	14	„
gyarapodása ajándékozás útján — — —	81	„
Jelenleg van összesen — — — — —	3398	„
Használatban volt az év folyamán — —	495	„

Köszönjük Méltóságos és Főtisztelendő *dr. Sipos István* prodirektor úr ajándékát, aki ismételten értékes könyvekkel gazdagította könyvtárunkat.

Az elmult évben ugyanazok a folyóiratok jártak a Társulatnak, mint az előző években.

Krúg Péter
főkönyvtáros.

SZOCIÁLIS SZAKOSZTÁLY

A szakosztály feladatát *Horváth J. Gyula* vezető a következőkben tüzte ki: Vizsgáljuk a mai társadalmat pozitív oldalról. Tehát ne elégedjünk meg annak megállapításával, hogy a mai társadalmi és gazdasági rend rossz, hanem a pápák nagy szociális körlevelei (Rerum Novarum, Quadragesimo Anno, Divini Redemptoris) nyomán mutassunk rá a pozitív és éltető rendre. Kidolgoztuk a következő előadásokat:

1. A gazdasági rendszerek fejlődésükben és a Qu. A. gazdasági rendjének alapvonalai. 2. Gazdasági élet és erkölcsi alapelvek. 3. A laborizmus társadalombölcseleti alapjai. 4. Demokrácia és hivatásrendiség. 5. A gazdasági élet önkormányzata a laborizmusban. 6. Alkotmányosság és hivatásrendiség. 7. A munkából élők fölénye a jövedelemelosztásban. 8. Árak, áralakulás szerepe a jövedelemelosztásban. 9. Munkáskérdés és hivatásrendiség. A nagy érdeklődésnek örvendő *ciklust az idei tanévben folytatjuk,* hogy tiszta képet nyerjünk arról a társadalmi és gazdasági rendről, melyet a f. e. encyklikák hirdetnek. Ezzel örömmel teszünk eleget a Qu. A. óhajának, hogy a papnövendékek alapos társadalomtudományi képzésben kellően felkészüljenek. Ma ugyanis jól fejlődött jogérzéket, férfias bátorságot tanusító Krisztus-katonákra van szükség, akik erejükkel megvédik az emberiség családját attól a társadalmi és gazdasági rendtől, mely Isten és a természet törvényeit lábbal tapodja. Viszont a dúló küzdelemből segítjük diadalra juttatni azt a társadalmi és gazdasági rendet, melynek célja, hogy evangéliumi szociális embert termeljen.

Gyakorlati téren: Az utóbbi években megrendezi a szakosztály az ú. n. karácsonyi caritas-akciót. Ezzel kapcsolatos adományainkkal (liszt, zsír, lekvár . . ., cipő, játék) *35 nincstelen családot* hoztunk közelebb a *Béke Fejedelméhez.*

Telkes József
szakosztályvezető.

MISSZIÓS SZAKOSZTÁLY

Megértettük a zsoltáros szavait: „Hasztalan néktek hajnal előtt kelni, fönn fáradozni késő éjszakáig és verejtékkel enni kenyeret: Pihentében is megad minden áldást annak az Úr, akit szeret." (126. Zs.) Ezeknek a szavaknak megfelelően mindennap két teológus ajánlotta föl szentmisehallgatását és szentáldozását a missziókért. Természetesen résztvettünk minden egyéb imádságos megmozdulásban is, mely a missziók nagy és általános érdekét szolgálta.

Missziós ismereteink bővítésére jövedelmünkből 100 pengőt irányoztunk elő a missziókat és a missziókkal kapcsolatos problémákat ismertető könyvekre. A Szent Pál Társulat 1942—43. munkaévének első felét missziós előadássorozat tölti ki, amelyben a missziók dogmatikai alapjait, jogi és történeti kérdéseit ismertetjük. Az októberi missziós vasárnapot a már szokássá vált missziós díszgyűléssel ünnepeltük meg, amelyen *Várkonyi János* spirituális úr, az Egyházmegyei Missziós Tanács elnöke a missziók mai különleges helyzetéről tartott előadást.

Anyagiakban az elmult év 1066.65 P-t eredményezett. Ebből két teológus pártfogoltunk neveltetésére 450.— P-t, Unio Cleri tagdíjra 70.— P-t, egyéb missziós célokra 95.55 P-t fordítottunk.

Munkánk eredményességéért itt mondunk köszönetet a főtisztelendő egyházmegyei Papság szíves támogatásáért és kérjük, hogy a jövőben is járuljon hozzá megkezdett munkánk sikeres folytatásához. Jól tudjuk ugyanis, hogy közös erővel sokkal nagyobb eredményt érhetünk el Krisztus földi országának terjesztésében.

Mott János
főmissziós.

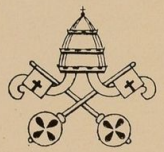
SZÓNOKI SZAKOSZTÁLY

A gondterhes, nehéz idők mindig nagy akarást és tetterőt váltanak ki. Így született meg a szakosztály 1910 okt. 6-án, amikor a liberalizmus virágkorát élte. A világháború vihara a szakosztályt sajnos már 1915-ben elnémította és azóta napjainkig szünetelt. Az elmult esztendőben azonban, az újabb világháború ellenére is, újra életre szólítottuk, mert úgy éreztük, nem nélkülözhetjük tovább. A mi feladatunk: üdvözíteni az embereket bármily áldozatok árán is, minden lehetséges eszközt megragadva. De mert tudjuk, hogy — bár a krisztusi igazságok ugyanazok ma is mint 2000 évvel ezelőtt — a keretek és az igények változhatnak, igyekszünk e téren is eleget tenni. Örök emberi vonás, hogy a szép vonz, nem mondhatunk le erről a lehetőségről sem. Fontos tehát, hogy legyen mondani valónk — s az hála Istennek mindig és minden kor embere számára van —, de fontos az is, hogy hogyan mondjuk. Legyen az egyházi beszéd mély, tartalmas, de legyen lekötő, művészi és fordulatos is, hogy hasson hallgatóink értelmére, de megragadja azok szívét-lelkét is. Ha csak kis részben is sikerül elsajátítanunk a szónoklás művészetét, érdemes volt életre hívnunk a szakosztályt.

A szakosztály nov. 11-én tartotta alakuló gyűlését, amely első vezetőjének *Medgyesi Györgyöt* választotta meg, akinek rendkívüli érdemei voltak a szakosztály életrehívásában. A szakosztály önkéntes tagokból áll, kik az elmult évben 9 gyűlésen vettek részt. Gyűléseinken elméleti és gyakorlati szónoklat egyaránt szerepelt.

Mim Imre
szakosztályvezető.

A világegyház püspöke

Két jubileum találkozik ebben az évben. Két római püspök jubilál: Szent Péter és XII. Pius. Az első 1900 esztendeje érkezett Róma városába, most uralkodó Szentatyánk pedig 25 éve kapta meg a rendi hatalom teljességét.

Eugenio Pacelli, a pápai udvar 41 éves, nagytehetségű diplomatája 1917 április 24.-én müncheni nuntius lett, majd két nappal később Sardi-i címzetes érsek és május 13.-án XV. Benedek pápa személyesen adta fel az új nuntiusnak a püspöki rendet a Capella Sistinában. Püspök és érsek lett tehát az, akinek 1939 március 2. óta a pápai hármas korona övezi homlokát és az 1900 éves Egyház gondjai nehezednek vállára. Azóta püspöke, *episcoposa* a szó szoros értelmében az egész világegyháznak.

Igen, a pápa a világegyház püspöke; a püspökök püspöke, — ahogy Tertullián nevezte. Ez az episcopos ott áll az Egyház hajójának kormányánál és néz, figyel, felügyel, vezet már 1900 év óta. Nézi, figyeli a történelem vizének sodrát, fel-feltornyosuló hullámait; hallgatja a titokzatos, ismeretlen mélységű örvények zúgását. Szemében ott tükröződik az esendő, mulandó ember szomorúsága, öröme. Fülét nem egyszer szívesen befogná, hogy ne hallja a történelem viharainak szívet remegtető süvöltését. De szemét mégsem hunyja le, fülét mégsem zárja el. Szeme a legnagyobb nyugalommal és biztos határozottsággal tekint a vizre, hiszen tekintetét az irányítja, aki a Genezáret-tó halászának szemét is képesítette a nagyobb, zavarosabb, örvénylőbb vizek biztos és pontos megfigyelésére. Fülében minden hullámverésen, minden viharon át hangzik, most is állandóan hangzik: „Te Péter vagy és erre a kősziklára építem egyházamat... Legeltesd bárányaimat... Én veletek vagyok... A pokol kapui nem vesznek erőt..."

Ezért győzi le a pápa az emberi félelmet, a kistávlatú emberi szempontokat, s néz, gondoskodik emberfeletti biztonsággal világtávlatokban, sőt világfeletti, másvilági távlatokban.

Szeme mindig nyílt, figyelme mindig éber, cselekvése gyors, határozott; méltó az ügy fontosságához. Soha nem kapkod, de nem is húzza az időt. Mintha csak symbolumnak szánta volna az isteni Mester azt, hogy első pápának egy gyakorlott halászt választott. Hiszen a halászatban is a higgadt és pontos megfigyelés, meg a határozott, gyors cselekvés a legfontosabb. Róma püspökének tevékenysége azt mutatja, hogy Szent Péter mesterségbeli jó tulajdonságai a történelem folyamán végigkísérték a lelkek halászát valami magasabb értelemben.

Az Egyház hajója soha zátonyra nem futott, soha nem szenvedett hajótörést, hanem minden válságból mintegy restaurált állapotban, megújult lendülettel úszott a változatlan, örök beteljesedés kikötője felé. S ez a hajó most is örök-ifjú szépségben és erőben halad tovább, míg Szent Péter székében egymást váltják a pápák. Mellette elmaradoznak trónok, birodalmak, eszmék és mozgalmak. Ügyét nem köti sorsukhoz, ha azok le is akarnák láncolni maguk mellé. Azt feleli nekik, amit felelt a zsidóknak, rómaiaknak, hűbériségnek és a mult minden jelenségének. A holtak eltemetését a holtakra bízva új erőkkel köt szövetséget.

Szent Péter és XII. Pius jubileumi esztendeje eszünkbe juttatja a mult dicső küzdelmeit, melyeket ez a két név határol, de biztat és bátorít is az a tudat, hogy ezek a küzdelmek mindig győzelemmel végződtek.

A pápa hármas koronája manapság különösen nagy felelősséget, súlyos terhet jelent. Ezért azt kívánjuk jubiláló szentatyánknak, hogy emberi erőkkel is bírja ezt a harcot, amelyben a végső győzelmet már ezerkilencszáz esztendeje biztosította az isteni Mester.

Medgyesi György

Rosenberg: „DER MYTHUS DES XX. JAHRHUNDERTS"

című művének ismertetése és cáfolata képezte második félévi munkánk túlnyomó részét. Az elhangzott előadásokból rövidített alakban közöljük a következőket:

A BŰN ÉS MEGVÁLTÁS TANA

Minden életbölcseleti rendszer szükségszerűen foglalkozik a bűnnel és megváltással. Így Rosenberg is a maga Mythusában. Mivel a bűn és megváltás feltételezi Istennek és az embernek egymással való kapcsolatát, azért először boncolgassuk ezt a két fogalmat, s a kettő összetevéseiből könnyen jutunk el a bűn és a megváltás tanának fogalmára úgy Rosenberg rendszerében, mint a katolikus teológiában.

Rosenberg szerint személyes Istenről beszélni, akivel az embernek kapcsolata lehetne, ez a kereszténységnek zsidó-szir eredetű alaptévedése. Ez az Istennel való kapcsolat egyenesen azért lehetetlen, mert az Isten nem valóság, nincs Isten. Isten csak idea, amelyet az ember termel ki magából azért, hogy a benne rejlő metafizikai valóságot kifejezhesse. Rosenberg szerint van az emberben valami metafizikai, ami a dolgok felett van, ami nincs alávetve mulandóságnak, valami, ami különbözik a földi jelenségektől, sőt érzi, hogy ez különbözik magában az emberben lefolyó változásoktól is. Rosenberg szerint ezt a tudatot, mely szerint az ember mindenek felett áll, s felette álló magasabb létrendet nem ismer el, öntudattá kell kialakítani. Mivel ezt az öntudatot általában nem sikerül kialakítania az embernek, azért ezt a metafizikai érzést és valóságot nem magában keresi, hanem kivetíti magából. Ez az idea az isten. Ennek az ideának azonban valós értéke nincs, mert csak világosabb kifejezése az emberben bennlakozó metafizikai tudatnak. Hasonlóan a művész eljárásához, aki a benne megfogamzott gondolatot írásban, szoborban akarja megörökíteni. Nyilvánvaló, hogy a külső kifejezési formának a létokát nem az alkotásban, hanem alkotójának lelkében kell keresnünk.

A keresztény tan szerint Isten létokát semmiképen sem lehet az emberben keresni, hisz Isten fogalma magában zárja a mindentől való függetlenséget és az önmagától-valóságot.

Az előzőkből könnyűszerrel következtethetünk az ember fogalmára a rosenbergi rendszerben. Szerinte az ember önmagában lezárt, Istennel azonos (Gottgleich) szép, nemes lélek. Az ember eredetére csak indirecte következtethetünk. Isten nem lehet az ember teremtője, hisz isten az ember kivetítése, tehát létében függ az embertől. Végeredményben felveszi a fajnak az örökkévalóságát. Ennek az embernek a legfőbb értéke a becsület és a szabadság (Ehre, Freiheit), mely két érték nem választható el egymástól s mindkettő önmagában megálló érték (Wert an sich). Tehát nem az erkölcsi rend okolja meg a becsületességet, hanem a becsület önönmaga megokolása. A szabadság sem azért érték, mert ez teszi lehetővé az ember személyes erkölcsi és szellemi értékeinek kifejlődését, hanem azért, mert ez önmagában hordozza értékének az okát.

A keresztény tan épen istenfogalmából kifolyólag nem mondhatja Istennel egyenlő és önmagában lezárt lénynek az embert. S viszont az embernek teremtmény fogalmából következik, hogy létezésének alapokát rajta kívül kell keresnünk. Éppen ezért személyi értékvonatkozásban sem szabad ezt a lényeges függést figyelmen kívül hagyni. Tehát Rosenberggel szemben állítjuk, hogy az embernek legfőbb értékei éppen azok, melyek az embernek a rajta kívül álló céllal, vagyis Istennel vannak kapcsolatban (kegyelem, erény).

Az előzőek összetevéséből önként következik, amit Rosenberg a bűnről mond: „Az ősetruszk előázsiai satanismussal... összekötött keresztény egy fogalmat hozott magával, amely elsősorban teszi érthetővé az ő győzelmét: a világ bűnösségéről szóló tanítást és az ezzel összefüggésben álló predikációt a kegyelemről. Egy töretlen faji karakterrel bíró nép számára az eredeti bűn érthetetlen dolog lett volna, mert az ilyen népben él a határozott bizalom önmagához és a saját sorsaként felfogott akaratához. Homeros hősei éppoly kevéssé ismerik a „bűnt", mint az ősi hinduk és a Tacitusnál, meg a Dietrich-mondában szereplő germánok. Ezzel szemben az állandó bűnérzés a fizikai elkorcsosodás kísérőjelensége. Az eredeti bűn (Rassenschande) meghasonlott jellemeket nemz, a gondolkodás- és irányvesztettséget, belső határozatlanságot, azt az érzést, hogy az egész földi élet

a „bűn zsoldja" és nem az önnevelés titokteljes szükségképeni feladata." (Idézve: Klemm K.: Kereszténység vagy faji vallás. 171. o.)

Rosenberg elgondolásában más következtetésre jutni lehetetlen is. A bűn számára érthetetlen, hiszen Isten nincs s így isteni akaratot sem lehet áthágni. A német élet legfőbb normája ugyanis a becsület és a szabadság. Ezek ellen lehetne egyedül vétení. Ezzel a bűnnel azonban nem a germánság vétett önmaga ellen, hanem a kereszténység, mely a két említett legfőbb norma helyébe más értékeket igyekezett a germánságnál meghonosítani. Rosenberg a bűnt és ennek megfelelően a kegyelmet a biológiai, vagy legfeljebb a pszichikai élet keretébe állítja és tanítja, hogy a bűn, nevezetesen az eredeti bűn a heroikus faji életfelfogás ellen irányul, mert megingatja annak önbizalmát és állandó rabszolgamagatartást követel tőle.

A keresztény tan szerint a bűn Istentől való elfordulás azáltal, hogy a szabad akaratnal megáldott ember Isten törvényét áthágja. Eredményeképen az ember elveszti a megszentelő kegyelmet, halál esetén pedig Istentől való elfordulása örök érvényt nyer a pokolban. Külön helyet foglal el az eredeti bűn, melynek még az a különleges következménye volt, hogy az emberiség elvesztette kiváló ajándékait: a testi halhatatlanságot, rendetlen kívánságoktól való mentességét. Szomorú következményei miatt nem zúgolódhatunk, mert az ajándékozó Isten csak ajándékát vonta vissza a bűn kapcsán, amely ajándék sohasem járt meg nekünk.

Ezekután Rosenbergnek az eredeti bűnről vallott felfogására azt válaszoljuk, hogy az eredeti bűn nyomában fellépő változás nem volt érthetetlen egy nép előtt sem, mert egyszerűen nép még nem volt, amikor ez a változás beállott. A változást csak az első emberpár tudta felmérni, amely élvezte az előző boldog álapotot is. Az utódok számára már nem volt érthetetlen, hiszen ilyen állapotban születtek. A bűn következményét ők is terhes nyügnek érezték, de érthetővé vált sorsuk a kinyilatkoztatás fényénél.

Az eredeti bűn ellen felhozott történelmi érveire csak annyit felelünk, hogy nemcsak a sémi népeknél, hanem a világ minden népénél élt a bűntudat következtében szükségképen beálló engeszteles gondolata. Sőt a germánoknál sem volt ismeretlen az emberáldozat. (Tacitus: Germ. XL. Ann. I. 61, XIII. 57.) A szászoknál még a IX. sz.-ban is találunk emberáldozatokat. (Capitulare de part. Sax. c. 6, 9. Idézve: Klemm i. m.)

Rosenberg azt állítja, hogy a bűn gondolata meghasonlott jellemeket szül, belső határozatlanságot, gondolkodás- és cselekvés-irányvesztettséget eredményez. Szent Pál is mondja, hogy más törvényt látok tagjaimban és ez küzd az értelem törvénye ellen. (Rom. 8, 23.) A bűn következtében a test és a lélek küzdelme sohasem szünik meg. De ez a küzdelem még nem eredményez meghasonlott jellemet. Isten és megváltás nélkül meg engedjük. De a kinyilatkoztatás fényénél minden kétely és homály eloszlik. Természetesen ennek belátása után is küzdelem marad az ember élete, de a küzdésnek a kegyelem és az örök élet fenséges értelmet ad.

A kegyelemtanra áttérve Rosenberg azt mondja, hogy a bűn következtében beálló elvetettség-érzésünk szükségszerűen előhívja a kegyelem és megváltás utáni vágyat, mint egyedüli reményt a bűnös léttől való megszabadulásra. Ha eltekintünk gúnyos beállításától, még igazat is mond. Mert valóban csak a megváltás eredményeképen belénkáradó kegyelem szabadít meg a bűntől. A kegyelem révén válnak jócselekedeteink természetfeletti kké és érdemszerzőkké. S valóban a kegyelem nyitja ki a halálban az örök élet kapuját, hogy végleg megszabaduljunk a bűnös léttől. Csakhogy Rosenberg nem így értelmezi a bűntől való megszabadulást és a kegyelmet. A kegyelmet azért igényli az ember, hogy ezzel megszünjék a biológiai elkorcsosodása. Ennek megfelelően a keresztény megváltást sem fogadja el. Krisztust azonban nem meri elvetni, hanem az első árjává avatja, akiben az elérendő Istennel való egyenlőség tudata Rosenberg kívánalmai szerint először valósult meg.

A keresztény megváltástan helyébe az árja önmegváltást állítja, mely a germán vér kimeríthetetlen gazdagságából táplálkozik és az egyén öntevékenységében, önnevelésében, faji öntudatának kialakításában áll. Rosenberg megváltástana tehát újból csak a földi élet keretében mozog, mint egész rendszere. Hamisan gondolja, hogy a keresztény kegyelemtan az egyéni megváltástanban az embert teljes paszivitásra ítéli, melyben nincs önnevelés, öntevékenység. Bizonyára nem ismeri Szt. Ágoston mondását: „Qui te creavit sine te, non te salvabit sine te."

Összefoglalva Rosenberg tanát, azt kell mondanunk, hogy földi, emberszabta istenfogalmával és nietzschei Übermensch-fogalmával eleve letagadja a természetfeletti rendet. Ily körülmények közt bűnről, megváltásról beszélni nem lehet, miért is ezt a két fogalmat a biológiai vagy pszichikai élet keretébe szorítja le. Aki Istent elveti, annak számára Rosenberg rendszere nem épen utolsó megoldás a földi életre, mely nézet azonban épen a lehető legnagyobb igazságot és valóságot tagadja le: Istent.

Stumpf Jakab.

SZENT PÁLTÓL ERED-E A MEGVÁLTÁS TANA?

Ha dogmatika könyvet lapozunk, hamarosan feltűnik, hogy alig van tétel — különösképen a megváltás- és kegyelemtanban —, ahol ne találkoznánk szt. Pál nevével. Misem természetesebb tehát, hogy az, aki a kereszténység tanait szeretné szétzúzni, igyekezni fog bármi módon szt. Pál tekintélyét aláásni, tanait lopott jószágnak becsmérelni s ezzel közvetve a keresztény dogmatikát cáfolni, vagy legalább is nevetségessé tenni.

Így csinálták már a racionalisták is, s az eredetiségéről hírhedt Rosenberg sem tesz másként. — A racionalisták nyomán különbséget tesz a történelem és a hit Jézusa között. Tagadja, hogy Jézus tudatában lett volna megváltói hivatásának és azt mondja, hogy Jézus jellemképét és tanítását elsősorban szt. Pál hamisította meg és tette azzá, amivé a hit által lett. De hallgassuk meg magát Rosenberget: „Jézus nagy személyiségére nyomban az ő elhunyta után az előázsiai, zsidó és afrikai élet minden salakja rárakódott s vele egybeolvadt. Ez a folyamat elsősorban a farizeus Pál műve volt, aki számító ravasz fondorlattal kereszténnyé lett . . . Márk még semmit sem tud Jézusról, mint a zsidó messiásgondolatnak a beteljesítőjéről, amellyel Máté és Pál ajándékoztak meg bennünket, szerencsétlenségére az egész nyugati kultúrvilágnak."

Bár a logika megkívánja, hogy a személyes Isten és a bűn tagadása után Jézus Megváltó voltát is tagadja Rosenberg, de hacsak felületesen is átolvasta volna az evangeliumokat, vagy csak azt tudná, hogy a Krisztus szó a zsidó Messiás szónak görög alakja és fogalmilag egyet jelent, — nem kockáztatta volna meg ezt a kijelentését, annyira világos azokból, hogy Jézus magát Messiásnak, Krisztusnak vallotta.

Így épen a görögül író szt. János ev.-ának 4. fejezetében Jézus kifejezetten a Messiás szót alkalmazza magára. A szamariai asszonyal beszélgetve, amikor az imádság helyéről tárgyalnak, ezeket mondja az asszony az Úrnak: „Tudom, hogy eljön a Messiás (ki Krisztusnak mondatik); mikor tehát eljön, majd kijelent nekünk mindent. Mondá neki Jézus: Én vagyok az, Ki veled beszélek." (Ján. 4, 25—26.) — Tanítványai előtt így ismerteti meg kilétét Jézus: „Hát ti kinek mondotok engem? Felelvén Simon Péter mondá: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia." És Jézus igazat adva tanítványának megdícséri őt: „Boldog vagy Simon Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én Atyám, Ki a mennyekben vagyon." (Mt. 16, 15—17.) — A templomban köréje sereglő zsidók előtt a következő párbeszédben jelenti ki magát Jézus: „Körülvevék őt a zsidók és mondák neki: Meddig tartod függőben lelkünket? Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyiltan. Felelé nekik Jézus: Mondtam nektek és nem hisztek. A cselekedetek, amelyeket én teszek Atyám nevében, azok tesznek bizonyságot rólam." (Ján. 10, 24—25.)

Tehát Jézus nemcsak az egyesekkel való meghitt beszélgetésben, vagy bizalmasainak, tanítványainak a körében hirdette Messiás voltát, hanem a nagy nyilvánosság előtt is megvallotta. Sőt! Ünnepélyesen, eskü alatt is tett tanuságot Jézus Megváltó voltáról: „És mondá neki a főpap: megesketlek téged az élő Istenre, hogy te vagy-e a Krisztus, az élő Isten fia? Felelé neki Jézus: Te mondád." (Mt. 26, 63—64.) Emberileg ennél erősebb bizonyságot szerezni nem lehet! — Mert mindezeket Jézus nem tévedésből, elszólásból, ámításból mondotta, hanem belső meggyőződésből, hisz meghalt ezért a vallomásáért.

Elmondhatjuk tehát, hogy merő rágalom az, hogy Jézus nem tudott megváltói hivatásáról, hogy más a történelem és a hit Jézusa, vagy rosenbergi nyelvre lefordítva: merő rágalom az, hogy Jézus nagy személyiségére halála után mint a zsidó, előázsiai és afrikai élet salakja rakódott rá és olvadt vele egybe a megváltás tana. Hogy pedig Márk is tud Jézusról, mint a zsidó messiásgondolat beteljesítőjéről, legyen elég megemlítenem, hogy nála is megtaláljuk mind szt. Péter vallomását, mind Jézus önvallomását. (Mk. 8, 29 és 14, 61—62.)

Rosenberg tovább megy vádjával. Ha már meg kell engednie, hogy Jézus Megváltónak vallotta magát, legalább annyit akar bizonyítani, hogy Jézus élete és tanítása jelenti a megváltást számunkra, nem pedig keresztha lála, vagy amint Rosenbergnél olvassuk: Jézus kétségkívül az Istennel való eggyélevést, mint megváltást és célt hirdette csupán.

A Szentírás ez alkalommal is megvédi szt. Pált Rosenberg vádjával szemben. Hisz számos textusunk van, amelyekből kitűnik, hogy Jézus szégyenteljes keresztha lála és nem pedig az élete a megváltás eszköze. Így egyenesen a világ váltságdíjának nevezi magát az Úr, amikor a Zebedius fiakra haragvó apostolait alázatosságra intve, így fejezi be szavait: „. . . az Emberfia nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon és váltságul adja életét sokakért" (Mt. 20, 28). Vagy mindnyájan ismerjük azt a jelenetet, amikor az Úr megjövendöli szenvedését és az őt lebeszélni akaró Pétert igen erős szóval kísértőnek bélyegzi. Érthetetlen e kemény szó azzal a Péterrel szemben, ki őt Krisztusnak, Isten Fiának mondotta, ha Jézus nem tekinti halálát a megváltás eszközének (Mt. 16, 21—23).

Vagy gondoljunk csak az Oltáriszentséget szerző szavakra: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az újszövetségé, mely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára" (Mt. 26, 28). (A sokakért szó helyén a görögben *οἱ πολλοί* áll, mely az egész emberiséget fejezi ki.) — Végül szabadjon hivatkoznom az ószövetségi jövendölésekre, melyek nemcsak a Messiás születésének helyét, idejét, módját, stb.-t mondják előre, hanem elmondják azt is, hogy mily szörnyű halált kell érnie a Messiásnak, és pedig azért, hogy bennünket megváltson. A rövidség kedvéért csak Izaiás 53, 5-re hivatkozom, bár az egész fejezet a Messiás megváltó halálának a megjövendölése: „Ő a mi gonoszságainkért sebesíttetett meg, a mi bűneinkért töretett össze; a mi békességeinkért van rajta a fenyíték, s az ő kék foltjai által gyógyultunk meg." Ilyen jövendölések és az Úr fentebbi szavai után kétségtelen, hogy Jézus a világmegváltás eszközének tekintette kereszthalálát és nem szt. Pál találta azt ki.

Egyébként is történelmi lehetetlenség, hogy szt. Pál valami új dogmát hirdetett volna anélkül, hogy ennek valami nyoma ne maradt volna. Hisz szt. Pál levelei Kr. u. 50—67 között keletkeztek. Ekkor viszont egyrészt már az apostolok csaknem kivétel nélkül Palesztina határán túl hirdették Krisztus tanait, másrészt az id. Jakab kivételével még éltek mind az apostolok. Ha tehát szt. Pál a depositum fideitől eltért volna tanításával, feltétlenül heves vitákra adott volna okot, melyeknek vagy az Ap. Csel.-ben, vagy a szt.-páli és a többi apostoli levelekben feltétlenül nyoma maradt volna, mint ahogy pl. nyoma maradt az Ap. Csel. 15. fej.-ében szt. Pálnak a zsidózókkal vivott küzdelmének és győzelmének. Hasonlóképp lélektani lehetetlenség, hogy a megváltás tana szt. Páltól ered. Attól a szt. Páltól, ki megrója a korinthusi híveket, mert Péterének, Pálénak, Apollóénak és nem Krisztusénak mondották magukat, attól a szt. Páltól, aki élete végén számadást tartva, el merte mondani önmagáról: „jó harcot harcoltam, . . . a hitet megtartottam, készen vár már reám az igazság koszorúja, melyet megad nekem azon a napon az Úr, az igazságos Bíró" (II. Tim. 4, 7—8). Már pedig, hogy várhatná ezt szt. Pál Jézustól, mint bírájától, ha megtoldotta és meghamisította az ő tanítását? Egyébként is ha igaz ez a vád, úgy minden apostol felelős érte és róluk is elmondható. Ugyanis az apostolok elismerték, hogy Pál tanítása Krisztus tanítása, melynek megerősítésére a három oszlopos apostol Jakab, János és Kéfás baráti jobbot nyujtottak neki. (Gal. 1—2 f.) Viszont lélektani lehetetlenség, hogy az apostolok, kik életüket áldozták Krisztusért, annyira sem becsülték Őt, hogy tanait sértetlenül megőrizték volna.

Ami pedig azt illeti, hogy szt. Pál levelei jobban kiemelik Jézus megváltó halálát, mint az újszöv. többi szt. könyvei, az nagyon is érthető. Az evangelisták — ha más mellékes cél is lebegett előttük — mégis csak életrajzot írtak, míg szt. Pál pasztorális leveleket írt. Mi sem természetesebb tehát, minthogy a kereszténység legnagyobb örömhírét, a megváltást és ennek körülményeit hangsúlyozza ki. De mert ez a tanítás a világ történetében példa nélkül álló, csodás hír, azért egyrészt sokat kellett hangsúlyozni, másrészt ép szokatlan és szinte emberileg elképzelhetetlen volta miatt a szt. Pál által útbaejtett zsidóknak botránynak, a görögöknek és rómaiaknak ostobaságnak látszott Jézus kereszthalála. A Népek Apostola érezte át az apostolok között a legintenzívebben e nagy problémát, — hisz munkássága az egész római birodalomra kiterjedt — ezért látta oly szükségesnek, hogy Krisztus halálát, mint az Isten akarata szerint bekövetkezett megváltóhalált hirdesse.

Stiasny István.

RABSZOLGA ÉS ÚRI ERKÖLCS

Rosenberg szerint a keleti gondolkodás világon kívülálló teremtő Istent vesz fel; Isten tehát rajtunk kívül van és velünk szemben áll. A nyugati filozófiában másképp van: az Isten nem kívülünk, hanem bennünk van („Der Gott im Busen"). Ezért az ember annak az istennek engedelmeskedik, amelyik belőle szól. Így tulajdonképpen autonóm az ember. És egyedül ez méltó hozzá, egyedül ez képesíti nagy tettekre („In deiner Brust trägst du deines Schicksals Sterne"). A klasszikus ókor legkultúráltabb népe, a görög ki is fejlesztett egy életigénytől és harmóniától, erőtől és szépségtől duzzadó világnézetet; a dóroknak sikerült kialakítaniok a „beseelte Körperlichkeit"-et, a lélektől átizzított testet. Ebbe a derűs, örömteljes világba durván beletaposott a keleti barbárságból kinőtt kereszténység a maga felfogásával, amely nem méltó szabad úri emberekhez, csak rabszolgákhoz. Az úri erkölcs szerint u. i. az ember az erényt magáért az erényért gyakorolja, úgy, ahogyan jónak látja, ill. ahogyan a benne lakozó istenség parancsolja. A rabszolgaerkölcs szerint ellenben vagy a jutalom reményében teszi az ember a jót, vagy még inkább a büntetéstől való félelemből kerüli a rosszat. Különösen méltatlan és erkölcstelen a pokol borzalmainak kiszinezésével és ecsetelésével hajszolni értelmes, szabadakaratú embereket. Dehát a római varázslónak („Medizinmann") szüksége van kétségbeesett, önmagukkal meghasonlott emberekre, hogy uralkodhasson rajtuk. Nietzsche nyomán le is vonja a kereszténységről megsemmisítő véleményét: „Man wird zum Christentume nicht bekehrt, man muss krank genug dazu sein".

Ezekután térjünk át a cáfolatra.

Rosenberg „rendszer"-ének alapja a személyes Isten tagadása. Márpedig ez nyilvánvalóan téves. Mivel tehát megdőlt az alap, levegőben lóg az egész rendszer. Mert ha van a világtól független és rajta kívülálló Isten, aminthogy van, akkor Ő teremtette a világot és minket is. Akkor pedig joga van parancsokat adni. Ha Istennek joga van parancsokat adni, akkor épen az Ő akaratával való megegyezés vagy az attól való különbözés tesz minden cselekedetet erkölcsileg jóvá ill. rosszá; hisz épen abban áll egy cselekedet erkölcsisége, hogy az élet legfőbb irányítójával, ami a teremtésből kifolyólag Isten, megegyezik ill. attól különbözik. Önmagában nézve sohasem lehet erkölcsileg jó vagy rossz egy cselekedet; ez már viszonyt fejez ki a cselekedet és a legfőbb norma között. Az ember sohasem lehet önmagának törvényhozója. Az emberi természet és annak szava: a lelkiismeret ugyan norma manifestativa-ja cselekedeteinknek, vagyis az a tükör, amelyben megnézhetjük, hogy egy cselekedet jó-e vagy rossz; de sohasem norma constitutiva-ja, mert cselekedeteink ilyen normája az ordo ad finem ultimum, életünk végső célja pedig az Isten. Tehát az emberi természet, ill. a lelkiismeret nem csinálja az erkölcsi törvényeket, hanem csak mutatja, mi jó és mi rossz; azaz, ami valóban megfelel az ember eszes természetének, az jó is; ezzel szemben minden, ami embertelen, szükségképpen istentelen, erkölcstelen is. A keresztény erkölcs tehát nem vét az emberi természet ellen, amikor Istent mint végső célt teszi meg normává.

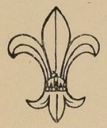
Az ellen pedig egyenesen tiltakozunk, hogy rabszolgáknak nevezzenek bennünket azért, mert világon kívülálló Istent fogadunk el normául és boldogságunkat Tőle várjuk. Egyenesen hazugság és rágalom azt állítani, hogy mi kereszténynek egyszerűen üzletet kötünk Istennel; nem igaz, hogy a keresztények profitért dolgoznak. A mennyország egyetlen boldogságául az Isten bírását jelöljük meg; ez az egyetlen jutalmunk. A pokol gondolata sem méltatlan szabad emberhez, mert hiszen csak véglegesítése az Istentől való elfordultságnak, melyet az ember szabadon választott. Másrészt nem a fizikai kínok a legnagyobbak ott sem, hanem az Isten-nélküliség kínzó tudata. Tehát nem igaz, hogy a jutalom reménye és a büntetéstől való félelem játsza a főszerepet a keresztény aszkézisben, hanem az Isten szeretete. De szerepe azért van ennek is! De miért? Miért nem gyakoroljuk az erényt önmagáért? Nem lenne sokkal nagyszerűbb jónak lenni akkor is, ha nem volna pokol és mennyország? Erre azt feleljük: szép lenne önmagáért szeretni az erényt, nagyon is szép, csak lehetne! De nem lehet, mert az ember annyira gyarló, annyira érzékeinek hatása alatt áll, hogy az érzékek által hangoztatott jó elnyomja a lélek sóhajtását és az ember letér az erény útjáról, ha nincs egy nagy gondolat, ami visszatartsa. Ilyenkor nem segít más, mint hogy élénken magunk elé állítjuk a mennyei boldogságot, vagy ha ez sem segít, akkor jön az örök kárhozat, a pokol gondolata. Ez nem felesleges, nem is értéktelen, ha így kényszerítjük ki magunkból az erényt.

De nemcsak hasznos a jutalomra való gondolás, hanem méltányos is. Tessék csak elgondolni, mennyi mindenről mond le egy erényes ember, mennyi küzdelmébe kerül egy hibáról leszokni, vagy egy erényt elsajátítani. És mindezért egy rideg szó: az erény a jutalma? Ugye ez ellen tiltakozik igazságérzetünk? Kell, hogy az erényes ember elnyerje jutalmát. És most még egy lépéssel tovább megyek: Nemcsak hasznos és méltányos a jutalom, hanem szükséges is. Miért? Azért mert az erény épen azért jó, mert a boldogságra visz, nem pedig önmagában. Az erény nem cél, csak eszköz, út, mely az Istenhez vezet. Jónak lenni mindig nehéz, mindig szenvedéssel, lemondással jár; a szenvedés pedig önmagában nézve rossz. Szenvedni magáért a szenvedésért nem észszerű dolog; csak magasabb célért érdemes szenvedni. A keresztet csak Krisztus tette elfogadhatóvá, sőt kívánatossá.

Az meg szintén nem igaz, hogy a kereszténység kerékkötője az önérzetes, öntudatos cselekvésnek, mert a keresztény Istenre bíz mindent. Nem igaz ez azért, mert nekünk igenis dolgoznunk kell az örök boldogságért. Nem úgy kapjuk a mennyországot, mint a koldus a maga két krajcárját. Ezt szégyelnénk még az örökkévalóságban is (Bangha: Welt und Überwelt). De így mi érdemeljük ki a mennyországot; legalább is részben. Isten kegyelme csak az egyik összetevő, a mi munkásságunk a másik, és ebből a kettőből jön ki az eredő: az örök boldogság. Ez a felemelő tudat adott erőt a keresztény halhatatlanjainak és névtelen hőseinek azokra a nagyszerű alkotásokra, amelyekről beszél 20 évszázad történelme; és ez mondatta Goethevel az emlékezetes szavakat: „A jelen élet számára is halott az, akiben meghalt a másik reménye".

Schreiber Rudolf.

Cserkészetünk

Dr. Grund Béla parancsnok elnökletével 1941 szeptember 22-én tisztigyülésen határoztunk a csapat évi programmját illetőleg. Röviden így foglalnám össze a programmot: Tegyünk szert azokra az ügyes *gyakorlati fogásokra,* melyeket a jó cserkészvezetőnek az elméleti képzés mellett — tavaly rendeztünk ugyanis tisztjelölti és rajtiszti tanfolyamokat — tudnia kell.

A második félévben a *gyakorlati irányzat mellett* nagy szerephez jutott csapatunk keretén belül a *szociális irányú képzés.* A Bácskai Cserkészvezetőség ugyanis felkért bennünket, hogy a most visszatért részeken intenziv KALOT-propagandát fejtsünk ki. Erre a nemzeti szempontból is igen fontos munkára törhetetlen idealizmussal, komoly elmélyüléssel készültünk, hogy *kiváló KALOT-agitátorként jó munkát* végezhessünk. — A Don folyónál dicsőségesen küzd a *honvéd.* Hősies magatartása mindenütt megbecsülést vált ki. De ezzel mi nem elégedhetünk meg. Ezért „A cserkész, ahol tud segít" — gondolattal üdvözöltük a „Hangya" szövetkezését a bácskai cserkészekkel, hogy *hős katonáink számára* az erdélyi hegyekben szamócát gyüjtsenek lekvár feldolgozás céljából. Mivel vezetőhiány mutatkozott bácskai cserkésztestvéreinknél, örömmel jelentkeztünk; *önként* vállaltuk a gondot és a felelőséget, amellyel az ilyen 3—4 hetes portyázás jár. — Előkészületeink serényen folytak, de a haza mást kívánt tőlünk: összes tisztjeink és tisztjelölteink tábori lelkészi tanfolyamra vonultak be. Tervünket így — megvalósítani nem tudtuk, de a munka nem volt hiába. A komoly képzés, lelkiismeretes előkészület eredményeként még — sok más alkalommal, ha előbb nem, hát a pasztorációban — fogunk végezni jó munkát!

Telkes József
h. parancsnok.

Leventesor

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis." Pár évvel ezelőtt ki gondolt volna arra, hogy mi, teológusok is beállunk a levente-intézmény keretébe s egy-kettő, bal-jobb . . . „masirozunk oktatónk szavára." Mosolyogva hallgattuk prefektus úr hirdetését: . . . . számú honvédelmi miniszteri rendelet értelmében a teológusok is résztvesznek levente-kiképzésben. Bizony derültkeltő volt, mikor reverenda nélkül gyülekezett a kertben a sok „teológusnadrágú" kispap. Különösen öregebb testvéreink arattak sok — mosolyt, kik gimnazista korukban még nem érték meg a leventeoktatás szigorú óráit . . .

De mulott az idő . . . A felszín mögött hamarosan megláttuk a komoly hátteret. A papságnak minden téren kifejtett nagy tevékenysége elismert. Az ország első hivatalaitól kezdve a legegyszerűbb falusi egyesületig mindenütt ott a munkás papi kéz. Önkéntelenül is Tertullián mondása jut eszembe, ha kissé megszorítva is: „. . . Vestra omnia implevimus, urbes, insulas, consiliabula, . . . senatum, forum . . ." De itt még hiányoztunk. Hát eljöttünk. És elmegyünk leventeoktatói kiképzésre is; és ott szerepelünk a katonai kiképzésen is. Nem érhet bennünket vád, hogy csak hangoztatjuk a hazafiságot, de a munka alól kihuzzuk magunkat. Nem huztuk ki magunkat eddig sem és nem fogjuk ezután sem. Eljöttünk, hogy ezen a téren is megmutassuk, hogy tudunk dolgozni, küzdeni, s ha kell életünket is odaadni hazánkért és magyarságunkért.

Egy levente.

A kispapi egységről

1941 nyarán beszéltek először az esztergomi nyári egyetemen. Azóta a kalocsai testvérek tartják ébren a gondolatot a szemináriumokban körleveleik révén. Az első komolyabb megbeszélésre pedig a máriabesnyői Mária-kongregációs kispap-tábor adott alkalmat az elmult vakációban.

A kapucinus atyák a tábor rendelkezésére bocsájtották gondozott, nagy kertjüket. Egy szép magaslati tisztáson gyülekeztünk össze, hogy meghallgassuk *P. Perényi József* S. J. előadását. Mindenekelőtt alaposan, bölcseletileg is kifejtette az egység szükségességét, azután a kispapi egység különleges kérdéseit kezdte tárgyalni. A kispapság átmeneti állapot és célja a papság előkészítése és elérése. Hasonlóképen a kispapi egység sem lehet öncélú, hanem a nagy papi egységnek előkészítő, fontos része. Amint a kispapság előkészít a papságra, ép úgy kell bennünket a kispapi egységnek a papi egységre előkészítenie. Közvetlen célnak pedig a ft. Páter a jobb papságot, következőleg a papi kegyelmek kiesdését jelölte meg. —

A papi egység gondolata nem új. Az Úr Jézus szavaitól kezdve „Ut omnes unum sint", végigvonul Szent Ágostonon, a különféle papi kongregációkon és összejöveteleken keresztül az Unio Apostolica-ig. Most csupán a nagyobbszabású megalapozásról, a szélesítés és mélyítés munkájáról van szó.

Az előadás után komoly megbeszélés következett. A legnagyobb eredményt talán az jelenti, hogy a Papi Lelkiség új kispap-rovata különlenyomatban már meg is jelent a kispap-újság ideiglenes formájaként. Ennek a folyóiratnak az lenne az idei főcélja, hogy konkrét tervek lássanak benne napvilágot a kispap-egység gyakorlati megvalósításáról. Így reméljük, hogy alapjaiban kész és azonos elgondolással jöhetünk össze a jövő nyáron újabb megbeszélésre.

Összefoglalva: Az egység lényegét a kölcsönös szeretetben és egymás segítésében látjuk. Segítenünk kell egymást kegyelmi és minden más téren is, hogy jobbak, méltóbbak legyünk szent hivatásunkban. A szeretet elmélyítése pedig, hogy ismerje egymást a kispapság és a papság, s érdeklődjék egymás problémái iránt. Ehhez a kispap-újság az első és igen fontos lépés.

A kispap-egységet mindenki korszerű és sürgős feladatnak tartja. Imádkozzunk tehát, hogy minél előbb és minél jobban megvalósuljon!

Apostolok Iskolája...

Apostolszobrok állnak Szemináriumunk udvarán. Valamikor a Székesegyház homlokzatát ékesítették. Akkor az egész egyházmegyéhez szóltak, hiszen az egész egyházmegye büszkeségét díszítették. Elérhetetlen magasságból prédikáltak Istenről, Egyházról, hitről. Ma udvarunkon állnak, mint vonzó példák. És ma is az egész Egyházmegyéhez szólnak: az ő tanításukat viszik ki az új papok, akik naponta felnéztek rájuk, akik naponta próbáltak az apostolok iskolájában valamit tanulni tőlük buzgóságról, kitartásról, hitről, Istenről.

Kápolnánk csendes meghittségében érnek ezek a tanítások életté. Mert a betű lélek nélkül öl, a nagy példa lélek nélkül csak a nehézségeket láttatja meg, a tudomány szentség nélkül, ami betűit átmelegítené, hideg és rideg ismeret marad és soha sem lesz belőle vonzó, magávalragadó élet. Pedig a papnak inkább erre van szüksége. Sokat tudnának beszélni ezek a néma falak, ezek a melegtekintetű szentek azokról a meghitt percekről, amelyekben a kispapból kinő a pap és az Úr életének ismerőjéből követője lesz. Mert ez a Szeminárium igazi célja.

Auditorium. A szent tudományok magunkbagyűjtésének helye. Elmélyedő órák, nagy meglátások és aprólékos gonddal történő gyűjtések kedves színhelye. Itt hallgatjuk tanárainktól azt, amit ők is gyűjtöttek, de itt hallgatjuk azt is, amit gazdag papi életük tapasztalataiból átadnak a jövő papi nemzedéknek, hogy tudós papok legyenek, akik minden körülmények között el tudják igazítani azokat a lelkeket, akiket az Úr majd rájuk fog bízni, hű munkásaira.

Muzeumnak nevezzük tantermeinket, amelyekben az órákon gyűjtött anyagot a magunk számára elraktározzuk, emlékezetünkbe véssük. Itt töltjük délutánjaink nagy részét csendes munkában, szorgalmas elmélyedésben. Itt olvassuk a Szentírást naponta kétszer is, hogy megismerjük annak a Könyvnek a szellemét, amelyet majd hirdetnünk, terjesztenünk kell az emberek között. Itt hatnak lelkünkre is a szent tudományok, itt lesz igazán a miénk az, ami majd egykor híveinket fogja tanítani, vigasztalni, megszentelni.

A „pipában" töltjük szabadidőnk egy részét. A kispap nem besavanyított, lógóorrú diák, hanem vidám, daloslelkű és daloskedvű szolgája az Úrnak. Tud szépen szórakozni, jókedvvel dalolni, játszani. Billiárdasztal, zongora, ping-pong játék teszik változatossá a szabadidőket. Azok, akik szellemibb sportok után vágyódnak, a sakk mellé ülnek le. Jókedv, vidámság jellemzik a pipát. Egy-egy komolyabb kolloquium, vagy nehezebb studium után itt szerzi vissza ruganyos szellemi frisseségét a fáradt teológus.

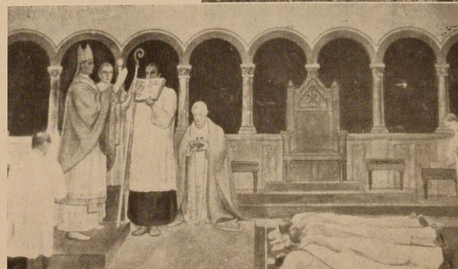

A football nemes sportját is szorgalmasan űzzük a kertben. Nagy izgalommal várt mérkőzések teszik változatossá kerti sétáinkat. Hetenként háromszor repül a labda egyik teológus lábáról a másikéra és onnan a kapuba. Izgalmas percek zajlanak le, különösen a nagy szüreti mérkőzésen, amikor a teológia a gimnazista testvérekkel méri össze erejét. Képünk épen egy izgalmas, kapu előtti pillanatot fogott el.

Sétáink a vadregényes Mecsek hegyei közé visznek el, ahol bőven van alkalmunk a természet szépségeit élvezni. Különösen ősszel szép az erdő. Az ezerszínű hulló falevelek színpompája még a legprózaibb embert is megragadja, hogyne ragadná meg a minden szépért, jóért lelkesedni tudó kispapsereget. A teremtett szépségek a teremtetlen Szépséget idézik fel lelkünkben: sétáink is közelebb segítenek célunkhoz: Istenhez. A távolbanéző kispapszemek keresik azt a kis fehér templomot, ahol majd egy, két, négy év mulva fogják Isten igéjét hirdetni, az emberek lelkét Istenhez emelni.

Mindez egyért van: a boldog beteljesülésért, *a papszentelés* boldog pillanatáért. Ezért járunk az Apostolok iskolájába, ezért töltekezünk a kápolnában lélekkel, ezért tanulunk és mélyedünk el az elmélkedésen keresztül az Úr Jézus szellemében, ennek a célnak az érdekében szórakozunk és pihenünk. Mi egykor mindenkinek mindene akarunk lenni, mindenkit el akarunk vezetni céljához: Istenhez. Ez a célja a pécsi Szemináriumnak: *Apostolok Iskolájának.*

Így vártuk a kis Jézust

Rorate caeli desuper et nubes pluant iustum. Várunk, újra várunk és újra Téged várunk, Aki a mennyből szállott igazság vagy, Aki igazzá teszel bennünket. A gőgös vágy, hogy Istenhez akartunk hasonlók lenni, tönkretett bennünket. Ádám vétke tönkretette csodálatos állapotunkat. Tudjuk, nem volt semmi igényünk, semmi jogunk hozzá. És mi mégis nem hogy megbecsültük volna helyzetünket, Ellened fordultunk, le akartunk taszítani Trónodról. De a Te terveid kifürkészhetetlenek. Isteni jóságod túlszárnyal minden elképzelést.

Te Isten Fia, magad jöttél közénk, hogy hatalmat adjál, hogy újra Isten fiaivá legyünk. Mi ugyan egészen másképen gondoltuk, mi egészen másképen képzeltük el az ember apotheozisát, de hát ezek csak emberi gondolatok voltak. Mi azt hittük, hogy a gőg több mint az alázatosság, azt hittük, hogy az erőszak több mint a szelídség, azt hittük, hogy a gyűlölet több mint a szeretet. Te pedig isteni értékelést hoztál közénk és Betlehemben, istállóban, gyermekként születtél megváltónknak.

Ha Isten csak azt kívánta volna Tőled, hogy megválts, de módját nem határozta volna meg, akkor nem kellett volna ilyen sokat tenned, ha csak a haragvó Istent akartad volna megengesztelni, ahhoz sokkal kevesebb is elég lett volna. Ahhoz, hogy az eredeti bűn borzasztó következményeit megállítsad, nem kellett volna ilyen nehéz sorsban lenned emberré. Lehettél volna császár, király és egy pillanat alatt egy imádságos fohásszal megmenthetted volna az emberiséget. De Te tudtad, hogy akkor nagyon, nagyon távol maradtak volna Tőled az emberi szívek. Te tudtad, hogy az a pillanat az emberiség legnagyobb ünnepe lett volna, de Te nem egy ünnep akartál lenni, hanem Élet, Akiből és Akiben élünk.

Gyermekként kellett születned. De többet tettél: hideg istállóban születtél gyermeknek. Ha palotában laktál volna, akkor csak egy pár ember mehetett volna Hozzád, ha palotában laktál volna, akkor olyan távol lettél volna tőlünk, mint a királyok és a császárok. De Te istállóban születtél, ahova kilincselés és protekció nélkül elmehettek a pásztorok is, a szegény, kifosztott emberek is. Ott az istállóban, ott a Te szegénységedben megértettük, hogy Te a mienk vagy, hogy Te mindenkié vagy.

Köszönjük Neked betlehemi kis Jézus, hogy így jöttél közénk, hogy ilyen közel jöttél hozzánk. Ebből ismertük meg a szeretet óriási hatalmát. És nézd, ez a szeretet megigézett bennünket és mi eljöttünk Hozzád, mi csak Neked akarunk élni. Tudjuk, hogy sokan, nagyon sokan, nem akarják megérteni ezt a szeretetet, tudjuk, hogy igen sok embernek még mindig olyan fagyos, olyan hideg a szíve, mint azon az első karácsonyon. Künn a világban hideg van, zizegve, fagyosan hull a hó. Mi pedig eljöttünk jászolod köré, hogy szívünk melegét Neked adjuk. Nézd, mi otthagytunk mindent és ha nem is volt sok, amit otthagytunk, de mindent otthagytunk szívesen és örömmel, hogy egészmagunkat adjuk Neked. Eljöttünk meleg családi fészkünkből, hogy egymás szívét melegítsük. Mi odaadjuk Neked égő kispapi szívünket, hiszen Te emberszív-melegnél akarsz melegedni, Te pedig fölmelegíted a mi földi szeretetkötelékekből kitépett szívünket. Légy hát a mienk betlehemi édes, kicsi Jézus, hiszen Te azért jöttél közénk, mert a mienk akartál lenni . . .

Horváth J. Gyula.

Besorozták már az új regrutákat...

Július 1-én furcsa tömeg gyülekezett a katonakórház udvarán: csupa pap; még pedig annyi, hogy Pécsett ritkán láttak annyit együtt. Még hozzá mennyi féle: kékek, feketék, barna karmeliták, ferencesek, premontreiek, meg fekete-fehér ciszterciták, bajuszos protestánsok, meg még egynéhány fajta. Csodálkoztak is a járókelők, hogy mit akarhat itt ennyi pap. Bizonyára sokfélét gondoltak, csak azt nem, hogy katonák akarnak lenni. Pedig azok lettünk. Rövid orvosi vizsgálat után be is vonultunk. A felszerelés még érdekesebb volt! Az egyik szerzetes-bajtársnak csak az ezredraktárban találtak nagysokára megfelelő bakancsot. Addig katonanadrágban és saruban járt.

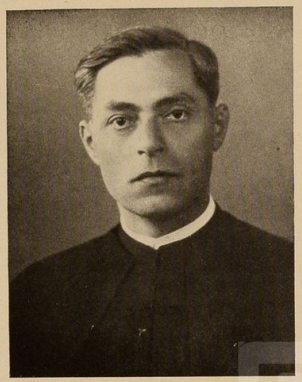
Miután a felszerelést befejeztük, a névsor összeállítására került a sor, ami tekintve, hogy a létszám száz körül mozgott, nem volt könnyű „ügyködés". Mikor aztán evvel is végeztünk, megkezdődött az „igazi" katonaélet. Mindenekelőtte kijelentette az alesperes úr, négy tábori lelkész úr, egy százados úr, egy főhadnagy úr és egy törzsőrmester úr, hogy kemény katonákat akarnak belőlünk nevelni és hogy ilyen meg olyan bajtársias szellemet akarnak belénk súlykolni és hogy ez a néha talán durva bajtársiasság meleg szívet takar; ezért senkinek sem szabad megsértődnie, mert a katonaruha mindent elvisel. Nem azért mondom, mintha a keménységre nem lett volna szükség, mert megesett, hogy még a napostiszt úr (Cs . . . i) is sapka nélkül tisztelgett. Ez még csak furcsa volt, de az már bosszantott is némelyeket (T . . . i), hogy csak azok a katonák tisztelegtek nekik az utcán, akik őrvezető uraknak nézték őket; merthogy a keresztes vitéz messziről csontcsillagos őrvezető benyomását kelti. Mivelhogy tanfolyamon voltunk, természetes, hogy tanítás is folyt, mégpedig délelőtt elméleti, délután gyakorlati. Egész délelőtt magyarázták a különféle „szolgálati utakat" és hogyan kell és hogyan kellene „ügyködni", mik a „hadi cikkek" (nem robbanóanyagok!), miért harangoznak délben és hogy a táltosok voltak a tábori lelkészek elődjei. Délután aztán a törzsőrmester úr súlykolta belénk a fegyelmet. Szép, zengő baritonja volt! Mintha most is hallanám: „Mejjet ki! Hasat be! Tekintély előre!" Azután tisztelgés, díszlépés meg más efféle regruta-büsítő és őrmester-vadító dolgok kerültek műsorra. A gyakorlat után aztán jött a hagyományos katonaeledel: a forró gulyás. Én ugyan forrón szeretem a gulyást, de akkor mégis inkább egy pohár sör mellett szavaztam volna. Hát ilyen szép a katonaélet! Még romantikus is tud lenni! Pl. amikor előző este kikönyörögtük a 6-os felkelést és 5-kor bejön B . . . s János honvéd és harsány hangon, de azért alázatosan jelenti a szobaparancsnok úrnak, hogy ébresztő. Érthető, hogy ilyenkor még a bakancsok is légi útra keltek.

„Egymást értve, boldogítva" aztán kihúztuk a két hónapot. A tisztivizsga sikeres letétele után érzékeny búcsút vettünk egymástól; csendes estéken pedig sóhajtva emlegetjük, milyen „szép élet a katonaélet!"

Egy obsitos.

GYÁSZUNK

Dr. VÉRTESI FRIGYES (1896—1942)

Június 3-án este váratlan és szomorú hír ért bennünket pécsi kispapokat. Váratlan — mert még néhány órával előtte velünk foglalkozott, másnapi vizsgánkkal törődött. Szomorú — mert szeretett tanárunk eltávozott körünkből, a halál törölte nevét az élők sorából. De alakja, egész egyénisége most is szinte töretlen frisseségben áll lelki szemeink előtt. Szívünket egészen megnyerte magának s az is megtartotta emlékét.

A munka emberének láttuk Őt, aki lángoló lelkesedéssel, nagy akaraterővel, sokszor igen erős testi szenvedések közepette is fáradhatatlanul dolgozott eszmények megvalósulásáért. S e munkába beleállította meggyőződését és minden tehetségét. Hite, önzetlen munkaereje, lelkes iparkodása és odaadása sokat tudott volna még adni, ha nem ily korán, a férfikor erőteljében vet véget életének a halál.

Eltávozott körünkből, de a rá való emlékezés, a hála és fiúi részvét érzete nem szűnik szívünkben . . . Forró imáinkat hallgassa meg az Úr, segítse és vigye örök világosságába.

Nyári József ny. bakonyai plébános, 1941 nov. 21-én.
Braun István paksi apátplébános, 1941 dec. 3-án.
Makay István ny. polgármester, 1941 dec. 28-án.
Kletzl Béla nagybicsérdi plébános 1942 ápr. 1-én.
Dr. Hauser Imre tb. esp. bátaszéki plébános, 1942 aug. 19-én.
Dr. Harray Gyula dombóvári gimn. hittanár, 1942 aug. 21-én.

Pie Jesu Domine, dona eis requiem !

zichi és vásonkeői

Gróf ZICHY GYULA dr.

kalocsai és bácsi érsek.

Meghalt 1942. május 20.-án.

Jogi kötelék már nem füzte a pécsi egyházmegyéhez és Társulatunkhoz, eltávozása mégis a mi veszteségünk is. A pécsi püspöki székben eltöltött 20 év alatt annyira szívébe zárta minden hívét, különösen pedig papjait és kispapjait, hogy a vinculum caritatis révén most is a mienk volt.

Emlékét kegyelettel őrizzük mint az eucharisztikus papi lelkület és a fáradhatatlan apostoli tevékenység ragyogó példáját.

Requiescat in pace !

Naplótöredékek

Bevonulás. *Kívülről a szeminárium ismét a régi komoly, nehéz, nagy ház, de ijedten visszhangzik, ha belépünk, vagy rákacagunk szürke falaira. Holt testében velünk indul meg a vérkeringés: szemünkkel lát, szívünkkel dobog és lábunkkal lejt.*

Október 6. *Kőlyuk. Micsoda pompája az ősznek, az özönlő napfénynek; a mélyben szaladó patak, miként porzik, csörömpöl a sziklákon; árja miként siet az apró kis medren! A természet legkevésbbé sem hirdeti az elmulást: erős így is. Semmikor sem lázítóbb, mint ilyenkor: minden lehulló levél szíven üti az embert: nem igaz, hazugság minden, ami elmulást hirdet: eljön a tavasz, a virágzás, a gazdagodás, az igazi élet ideje. Él a fa: csak most új erőket gyüjt; van ideje a gyüjtésnek és van a virágzásnak: csirából kifejteni a szépséget, erőt, teljességet: ez az élet célja.*

November 24. *Itt vagyunk a lelkigyakorlat előtt. Nemsokára elbúcsúzunk egymástól, épp úgy, mint aki messze földre készül. Messze megyünk: a lelkünk mélyébe. Sokszor az van tőlünk legtávolabb, ami leginkább a miénk. Mintha a szeretetet gyakran nem mi sugároznók, hanem úgy várjuk azt kívülről: nem napok vagyunk, hanem bolygók. Most tehát gazdagodni, tüzesedni, boldogabbak és önállóbbak akarunk lenni.*

December 24. *Ádám - Éva napja a mi kispapkarácsonyunk: örömet viszünk másokhoz. Érdekel a sorsuk, elhagyatottságuk, rongyos örömeik. Hány helyre kellene balzsam, hány helyre békesség! Vallis lacrimarum ez a föld: sok az elpuskázott élet, sok a szenvedésekből kitanult ember!*

— Este a karácsonyfa kis fényei eszünkbe juttatják az apróságok csillogó tekintetét. Olyan fényes, meleg a karácsonyunk. Felsokszorozódik az örömünk, mert sokan vagyunk. De egyben olyan tiszta is, mert abból minden a Kis Jézusé. Földi ragaszkodások nem foglalnak helyet a szívünkben; úgy fogadjuk, amint hozzánk jött: szegényen. Csak a jászolt hozzuk magunkkal, ahol nyugodalmat talál az isteni kis Vendég.

Csikorog lábunk alatt a hó: megyünk az éjféli misére.

Február 1. *Az óesztendő utolsó perceit s az új kezdetét a kápolnában töltjük. Arra gondolunk, hogy elröpül az idő, megváltozunk mi és környezetünk, csak egyedül Isten kísér mindig s Ő marad velünk.*

Február 2. *Csodás, szép ünnep; a katedrális csupa fény; ragyogása bennmarad az emlékezetben: mintha sejtetné a mennyország szépségét. — Mindegyikünk világosság: fogjuk a fényt, induljunk, világítsunk.*

Február 8. *Kivesszük részünket a tél örömeiből. Az udvart az embermagas hótorlaszok labirintusa csatatérré változtatja el. A fejét ilyenkor legjobb mindenkinek zsebrevágni. Százéves apostolaink csúcsos hósipkájuk alatt szelíden türik a csikorgó hideget.*

Március 4. *Az udvar hatalmas hótorlaszai helyén sár, víz, hólé: a földi mulandóság megkapó képe.*

Március. *Madárdal fogad bennünket, mikor kijövünk a kápolnából. Legyőzhetetlenül, csattogva, csicseregve megjött a tavasz: körülöttünk az ébredés misztériumai. Valójában mégsem az a világ szép, ami kint van, nem az fog meg, ami ott van: a szépség belülről jön. Ha belülről jön a tavasz, akkor van tavasz! Ha az a belső természet születik újjá, akkor énekel a lélek új éneket. Akkor van tavasz, ha megárad az isteni mélységek lélektava, ha több lesz a lélekben az isteni. Frissüljön hát a lélekföld és teremje az élet gazdagságát! Hajtson a ciprus, nőjjön a fű, lengjen a szellő; az Istent vágyjuk vadvizek zúgása mellett, sekélyes habokon túl: tengerre vágyunk; csepp, patak, kényelmes folyó meg nem tévészt, meg ne tévesszen; mind oda megyünk! Igaz, hogy a mélység vágyai sokáig vágyak, bimbók maradnak, csak aztán fejlünk virágba . . . odaát.*

Április 3. *Nagypéntek zsolozsmája a szíveket járja. A Miserere bűnbánó, könyörgő hangjai körülölelik a szent keresztet . . . Felszakadt felhőkön átragyog a lenyugvó nap aranyos fénye, sugarai megtörnek a székesegyház remek festményein. A liturgia kétezer év tragikus, de istenien fönséges tárlatába állít bele. Örökszép liturgia: végigviharzik rajtunk a bánat és simogat; az öröm felgyújt, a nagyság megaláz — csak az érzéketlenség, hidegség idegen nálunk.*

A keresztjáró napokon *imádságaink megszentelik a vidéket, az utcát, erdőt, mezőt. — „Exaudi, exaudi, exaudi Domine, preces nostras!" Leng az öreg templomi lobogó a hajnali szellőben, a pirosruhás énekesek gallérjába belekapaszkodik a szél . . .*

Május 24: *a Szentlélek-Isten ünnepe. A Veni Creator tisztán csengő dallamánál megérezzük ihletését annak, aki Lélek, megfoghatatlan s mindenütt jelenlévő, mindenütt növesztő, erőt adó s teremtő valóság: a Szentlélekét. Valóban nevét csak olyan piros ruhában kellene énekelni, mint a székesegyház énekkara énekli.*

Május 31-én *„Neked ajánljuk Szűz Anyánk a legszebb hónap alkonyát . . ." énekeljük. Elhervadtak, lehullottak és elsöpörték az udvarból a sok fehér gesztenyevirágot.*

Június 6-án *nehéz szívvel, összeszorult torokkal nézünk Vértesi tanár úr koporsója után . . .*

Június 20-án *megkezdődik a szünet. A vakáció nem pihenés, csak másirányú elfoglaltság. Abban a napszámban, amelybe beleálltunk, nincs pihenő, nincs megállás. Programunk: példa legyen az életünk az emberek előtt. Érezzék, hogy fekete ruhánkból meleg árad ki. Ilyen melegre még augusztusban is szükségünk van . . .*

Gyimesi Vilmos.

PÉCSEGYHÁZMEGYEI MISSZIÓS KÖZPONT

Pécs, Szeminárium

Azzal a céllal alakult, hogy a Főtisztelendő Papság egy helyen szerezhessen be mindent, ami a missziós tevékenységhez szükséges vagy hasznos és a missziós propagandához segítő eszközöket nyujtson.

Ennek megfelelően állandóan raktáron tartja a missziós irodalom minden termékét vagy beszerzi azokat rendelés esetén.

Különösen kiemeljük és ajánljuk a következőket:

1. **Missziós egyesületi nyomtatványok.** Gyüjtőív a Hitterjesztés Műve és Jézus Szent Gyermeksége Műve részére; felvételi kép az előbbiek és Szent Péter Műve részére. Ezek kaphatók magyar és német nyelven díjtalanul.

2. **Tudományos missziós irodalom.**

Fischer—Faust: Jézus végső akarata. 2.— P.
P. König: A keresztény egyházak egysége. 4.— P.
Marianov—Szántay-Széman: Hogy mindnyájan egyek legyünk. Uniós kézikönyv. 2.— P.
Miklósi: Magyar hősök öt világrészen. 3.50 P.
Waigand: Ismerd meg, dolgozzál érte! Missziós enciklopédia. 1.— P.
Wolkenberg: Missziós előadások és szentbeszédek vademecuma. 8.— P.
„ A katolikus világmisszió könyve. 20.— P.

3. **Missziós ismertetések, életrajzok, regények, elbeszélések nagy választékban.**

4. **Egyéb missziós anyag.**

Magyar stílusú missziós szentképek darabja 5 f.
Eredeti kínai szentképek darabja 8 f.
Missziós képes levelezőlapok darabja 4 f, tucatja 40 f.
Jézus Szent Gyermekségi érem darabja 6 f.
Missziós versek gyüjteménye 30 f.
Missziós énekek gyüjteménye 40 f.

5. **Missziós vándorkiállítás.** Könnyen szállítható és elhelyezhető missziós propagandaanyag, amellyel egy nagyobb termet vagy több kisebb helyiséget lehet betölteni. Bárhová szívesen rendelkezésre bocsátjuk. A szállítási költség megtérítését kérjük csak; ha a kiállítás alkalmával missziós adományok is folynak be, ezeknek egy tetszésszerinti részét kérjük a kiállítás anyagának fenntartására és fejlesztésére.

Missziós vásárokhoz elszámolásra szívesen küldünk anyagot.

Missziós folyóiratok rendelését és terjesztését nem vállaljuk; ilyen ügyben a kiadóhivatalhoz kell fordulni.

Kegytárgyak beszerzésénél ajánljuk a „Pro Missionibus" kegytárgykereskedést (Szent Imre Missziós szeminárium, Kőszeg.) Ezzel is támogatjuk a missziókat.

Keresztelési ajándékokat (8—10 P) szívesen közvetítünk.

Missziós pénzek a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatalban fizetendők be. (Csekkszámla száma: 38.504.) Hat missziós folyószámla van: Vízkereszti gyüjtés, Missziósvasárnapi gyüjtés, Unio Cleri, Szent Péter Műve, Jézus Szent Gyermeksége Műve és Hitterjesztés Műve. Az utóbbi számlára kerülnek a Hitterjesztés Műve tagsági díjai és az előző számlák alá nem eső missziós adományok.

Vetítettképes előadások megtartásához ajánljuk a kalocsai Pál Mátyás missziós központ álló diapozitiv sorozatait. Csekély kölcsöndíj ellenében szívesen küldi a nevezett missziós központ. (Címe: Kalocsa, Zárda.)

SZEMINÁRIUMI ÉLET

A PÉCSI PAPNÖVENDÉKEK
SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

HALADÁS NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, PÉCS

PEL

Szeminárium Élet

A pécsi papnövendékek
SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

20. SZ. 1943. december

Haladás Nyomda Részvénytársaság, Pécsett

Szemináriumi Élet

SZERKESZTI ÉS KIADJA:
A PÉCSI NÖVENDÉKPAPSÁG SZENT PÁL TÁRSULATA.

KÉZIRAT GYANÁNT.

SZERKESZTI: **ROMVÁRI ILLÉS.**

Fried Vilmos, Krúg Péter, Mott János, Ruppert Péter, Schreiber Rezső, Gyimesi Vilmos, Pleizler János, Kálmándy-Pap László, Ráth Henrik, Szalai János, Soroncz Ferenc, Bruckner Károly, fr. Bolváry Pál, Bojtár János és Ádám János munkatársak közreműködésével.

TARTALOM:

	Oldal
Pro Domo	1
A Szent Pál Társulat tagjainak névsora	2
Főiskolánk előljárói, tanárai és tanmenete	3
Beszámoló a Szent Pál Társulat működéséről	4
A pápa követe a Szemináriumban	7
Visszhang Krisztus hívó szavára	8
Szélcsend a tengeren (vers)	9
Érdi emlékek (1943. júl. 1.—21.)	11
„Boldog Mór nevében"	11
Szemináriumi mozaikok	12
Megemlékezés dr. Vértesi Frigyesről	15
A törvény és lelkiismeret mint az emberi cselekvés rugói	16
A schematismus olvasása	18
Hogy jobban megismerhessük egyházmegyénket	18
80 éves a Szent Pál Társulat	18
Búcsúzás Armatowski Leótól	19
A teológusok megbizatásai	19
Reggeli tornáról	20
Cserkészet	20
Kispapegységi beszámoló	21
Az infirmárius tünődése	22
Katona-élet	22
Kisszeminaristák	23
A mi fehér barátaink	23
Halottaink	24

Kivonat alapszabályainkból:

Alapító tag lehet az, aki ezt a szándékát az elnöknek bejelenti; egyszer és mindenkorra száz (100) pengő alapító tagsági díjat fizet s a Szent Pál Társulat őt ilyennek elfogadja. (8. §.)

Tiszteletbeli tagokká a Társulat azokat választja, akik:

1. a Társulatot hosszabb ideig akár anyagilag, akár szellemileg támogatták, vagy a kat. irodalom terén kitüntek (9. §.);

2. akik a Társulatot a választás elfogadásáról értesítik. (12. §.)

Pártoló tag lehet az, aki szándékát az elnöknek bejelenti és a Társulat pénztárába évenkint **P 2.—**, azaz **két pengő** tagsági díjat fizet.

A Társulat az alapító, tiszteletbeli és pártoló tagokkal az összeköttetést a körülményeknek megfelelően fenntartja és őket mindenkori kiadványaiban részesíti.

A tagdíjak befizetésére csekklapot mellékeltünk. (Csekkszámlánk címe és száma: A pécsi növendékpapság Szent Pál Társulata 49.089 sz.)

PRO DOMO

Ismét üzen az Alma Mater. Miniatür tükörképet akar nyujtani jelenlegi levitái szelleméről és életéről. Ez az élet kereteiben keveset változott évszázadok alatt. A szellem is lényegében ugyanaz az imádságos, belső elmélyedést célzó és a hittudomány szellemét magábaolvasztó munka, amely annyi nemes, hivatástudattól átszellemült papi arcélt formált már ki. Ezért van talán, hogy sokan olyan meghatódott lélekkel veszik kezükbe ezt az egyszerű kis füzetet. Magukra ismernek benne. Az adatszerű beszámolók és töredékesen közölt cikkek mögött megéreznek valamit. Azt a mohó vágyat, amely őket is fűtötte, hogy mi módon lehet bevilágítani a „scientiae perennes" reflektoraival a modern problémák útvesztőit. A problémák talán változtak, a fontolgató szellem ugyanaz. És ezért van ennek a kis beszámolónak jelentősége, sőt hivatása. A benne mozaikszerűen vázolt szemináriumi élet hagyományokat ápol, emlékeket ébreszt. Ezek az emlékek pedig erőforrássá válhatnak mindazok számára, akik ugyanezen hagyományok talajából nőttek ki.

De az emlékek élesztésén és a hagyományok őrzésén túl a kapocs szerepét is betölti ez a beszámoló. Az Úr szőlőjében munkálkodó papság ennek a füzetnek hasábjairól ismeri meg azoknak nevét, gondolatvilágát és problémakörét, akik röviden munkatársai lesznek az Úr aratásában. Így remélhető, hogy nem támad szakadék az egymást követő nemzedékek között. A kispapok pedig, akik lelkük egész melegét belefektették ezekbe a sorokba, felcsillanó szemmel olvasgatják a válaszként érkező reflexiókat, megjegyzéseket, elismerést. Nem egyszer pályatételek kitűzése érkezik viszonzásul. Ezeket úgy nézik a teológusok, mint az „élet" egy-egy hullámának begyűrűzését a „hortus conclusus"-ba. Lelki tekintetük ilyenkor áthat a vastag falakon és boltíveken. Lélekben ott állnak az Úr szántóföldjén és tünődnek, hogyan fognak majd ők hozzá a nagy aratáshoz. És jó, hogy így eltünődnek néha. Hiszen a teológiai évek — bár döntő fontosságúak — mégiscsak átmeneti jellegüek. Hivogató, szent vízióként mindig ott kell, hogy lebegjen minden teológus előtt a papság ígéretföldje: vinea Domini.

Legsajátosabb hivatása a „Szemináriumi élet"-nek azonban kétségtelenül immanens gyökérben keresendő itt, ezekben az irodalmi zsengékben bontogatják szárnyaikat a jövendő egyházirodalmának művelésére hivatottak. Csak aki bele tudja magát élni mások lelkületébe, az érti meg, hogy mit jelent egy fiatal levita számára a nyilvánosság elé kerülő első irodalmi termék. Hiszen a megindulás mindig a legfontosabb és egyben legnehezebb. Ez a kis szárnypróbálgatás átlendíti őket a bátortalanság alkotta holtponton. Pedig a könyv századában egyre nagyobb szükségünk lesz írókra, akik a toll páratlan fegyverét gyakorlott kézzel forgatják, ha szükség van rá.

Ezektől a gondolatoktól és reménységtől indíttatva bocsátjuk útjára a „Szemináriumi élet"-et, hogy irodalmi zsengéivel a hagyomány emlékeit élessze és szent kapcsolatokat ápoljon, fakasszon.

IGAZGATÓ.

A Szent Pál Társulat Védője:

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

Dr. VIRÁG FERENC

pápai trónálló, pécsi megyéspüspök.

Igazgatója:

Dr. Nagy Ferenc teológiai tanár.

Alapító tagok:

Dr. Gebauer Miklós apát-kanonok, káptalani kormányzó.
Dr. Hanuy Ferenc ap. protonotárius, püspöki helynök.
Dr. Jakab Béla prépost-kanonok, tanügyi főtanácsos.
Dr. Mosonyi Dénes ap. protonotárius, nagyprépost.
Dr. Vargha Damján S. O. Cist., egyetemi tanár.
Vitéz Várady Géza Viktor ny. tábori vezéresperes.

Tiszteletbeli tagok:

Bauer József apátplébános, tb. szentszéki ülnök.
Dr. Dőry László teológiai tanár, szentszéki bíró.
P. Galambos Kálmán O. S. P.
Dr. Gábriel Pál tanítóképző-intézeti igazgató.
Dr. Gálos László egy. m. tanár, teológiai tanár, szentszéki bíró.
Dr. Gere Gábor esperes-plébános.
Dr. Grund Béla teológiai tanár.
Dr. Hajós György tb. kanonok, szem. rektor, szentszéki bíró.
Hantos Béla plébános.
Dr. Iványi János ap. protonotárius, egyetemi tanár.
Dr. Kelemen Andor apátplébános, kormányfőtanácsos.
Kiss Lajos apátkanonok, felsőházi tag, kormányfőtanácsos.
Koch Ede prelátus-kanonok.
Kocsis László püspöki tanácsos, plébános.
Komócsy István prelátus-kanonok.
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor, szentszéki bíró.
Dr. Sipos István apátkanonok, kormányfőtanácsos, prodirektor.
Dr. Schaurek Ráfael egyetemi tanár, prorektor.
Dr. Taksonyi János plébános.
Várkonyi János spirituális, püspöki tanácsos.

Pártoló tagok: Az egyházmegye papsága.

Tisztikar az 1942—43. évben:

Elnök: Nécsey (Stiasny) István V. é.
Főjegyző: Rudasi Henrik IV. é.

Missziós szakosztályvezető: Mott János IV. é.
Szociális szakosztályvezető: Telkes József V. é.
Pénztáros: Schreiber Rezső IV. é.
Levéltáros: Klézli János III. é.
Könyvtárosok: Krúg Péter IV. é., Havassy Szilárd II. é.
Aljegyzők: Palotás József II., Szalai János II. é.

az 1943—44. évben:

Romvári Illés V. é.
Klézli János IV. é., akit betegsége idején Pleizler János IV. é. helyettesít.
Szebényi Sándor IV. é.
Schreiber Rezső V. é.
Gyimesi Vilmos IV. é.
Szalai János III. é.
Ónodi János IV., Hell György II. é.
Kersák Pál II. é., Várnagy Antal II. é.

Főiskolánk előljárói, tanárai és tanmenete.

Dr. Sipos István apátkanonok, kormányfőtanácsos, prodirektor;
Szentkirályi István pápai prelátus, h. prodirektor;
Dr. Hajós György tb. kanonok, szem. rektor, szentszéki bíró, az erkölcstan, lelkipásztorkodástan és szertartástan tanára;
Dr. Piliván Mihály pápai káplán, szem. vicerektor, szentszéki bíró, a nevelés- és tanítástan, a társadalomtudomány és gazdaságtan tanára;
Dr. Dőry László szentszéki bíró, az alapvető és ágazatos hittan tanára;
Dr. Gálos László egy. m. tanár, szentszéki bíró, a jog, egyháztörténet, ókeresztény irodalomtörténet és művészettörténet tanára;
Várkonyi János spirituális, püspöki tanácsos, az aszkétika, misztika, a gyakorlati szertartástan és a német nyelv tanára;
Mayer Ferenc püspöki tanácsos, énekiskolai igazgató, az ének tanára;
Dr. Grund Béla a szentírástudomány, a héber és latin nyelv tanára, s a leventecsapat oktatója;
Dr. Nagy Ferenc prefektus, a bölcselet, egyházi szónoklattan, bölcselettörténet és gyakorlati szónoklattan tanára;
Dr. Hargitai János kisszem. prefektus, a hitelemzéstan tanára;
Dr. Hal József Baranya vm. tiszti főorvosa, az egészségtan tanára.

Tanulmányi rend.

Az **alsó-kurzuson** (I—II. év):

Bölcselet	heti 6 óra
Bölcselettörténet	„ 2 „
Szentírástudomány	„ 6 „
Héber nyelv (2 féléven át)	„ 1 „
Alapvető hittan	„ 3 „
Nevelés- és tanítástan	„ 1 „
Egyházi szónoklattan	„ 1 „
Gyakorlati szónoklattan	„ 1 „
Aszkétika	„ 1 „
Társadalomtudomány	„ 1 „
Ének	„ 2 „
Német nyelv	„ 1 „
Ének (külön az I. év számára)	„ 1 „
Latin nyelv	„ 1 „
Gyakorlati szertartástan	„ 1 „

A **felső-kurzuson** (III—IV. év):

Ágazatos hittan	heti 7 óra
Erkölcstan	„ 6 „
(Ebből 4 jut a IV. évre, 2 a III. évre)	
Egyházjog	„ 4 „
Egyháztörténet	„ 4 „
Ókeresztény irodalomtörténet (2 féléven át)	„ 1 „
Művészettörténet (1 féléven át)	heti 1 óra
Szentírásmagyarázat	„ 3 „
Szertartástan	„ 1 „
Hitelemzéstan	„ 1 „
Gazdaságtan	„ 1 „
Egészségtan	„ 1 „
Ének	„ 1 „
Német nyelv	„ 1 „
Neveléstörténet (Csak a III. év számára)	„ 1 „

Az **V. éven:**

Lelkipásztorkodástan	heti 4 óra
Erkölcstan	„ 4 „
Szentírásmagyarázat	„ 3 „
Házasságjog	„ 2 „
Világi jog	„ 1 „
Gyakorlati szertartástan	„ 2 „
Szertartástan	„ 1 „
Misztika	„ 1 „
Hitelemzéstan	„ 1 „
Gyakorlati hitelemzés	„ 1 „
Német nyelv	„ 1 „
Ének	„ 1 „
Gazdaságtan	„ 1 „

Van ezenkívül évente egyszer mindenki számára kötelező, ú. n. próbaprédikáció és a két kurzus (I—IV. év) számára az ú. n. versenyprédikáció. A felső-kurzusból kiegészített V. év számára pedig május minden második estéjén Mária-prédikáció a kápolnában. — Az alsó-kurzuson kéthetente skolasztikus bölcseleti vita. — Leventeoktatóképző csapatunkban pedig a leventeoktató szükséges ismereteit sajátítjuk el. — Vizsgáink minden félév végén vannak.

Beszámoló a Szent Pál Társulat működéséről

Az idei munkaévünk első felét kötött programm szerint missziós témák feldolgozásával töltöttük ki. A missziós témakörrel való behatóbb foglalkozást a missziók ügyének a mai háborúban való különleges időszerűsége tette előttünk indokolttá. A missziók a háborútól egyrészt sokat szenvednek és így fokozottabb támogatásra szorulnak, másrészt még egyelőre beláthatatlan lehetőségek körvonalai bontakoznak ki a háború alakulása folyamán.

Ami a szorosan vett munkarendet illeti: minden gyűlésen szerepelt egy dogmatikus fejtegetés és egy ismertető jellegű missziós dolgozat. Megállapíthatjuk ezzel kapcsolatban, hogy rengeteg új szempontot kaptunk a komoly és tartalmas előadások folyamán és így még fokozódott bennünk a missziós lelkesedés, amely eddig is jellegzetes vonása volt szemináriumunknak.

A második félévben erkölcsbölcseleti témák szerepeltek ciklusszerűen munkarendünkben. Ebben az előadás-sorozatban is sok tartalmas és szép előadást hallottunk.

Részletekbe bocsátkozva így festett évi munkásságunk: Az év folyamán volt 9 rendes, 6 szociális és 2 rendkívüli gyűlés, összesen tehát 17. Ehhez járul még 5 díszgyűlés. Ezeken a gyűléseken elhangzott 7 szónoklat, 6 szabadelőadás, 27 felolvasás és 5 szavalat. Tartalom szerint így oszlottak meg az előadások: 5 dogmatikus, 4 erkölcsbölcseleti, 5 missziós, 2 jogi, 2 aszketikus, 1 művészeti, 9 szociológiai, 2 hazafias, 4 pasztorális, 1 katechetikai, 2 uniós és 8 egyéb tárgyú előadás.

Díszgyűléseink a szokásos évi díszgyűlések voltak, kivéve azt, amellyel szeretett elhúnyt tanárunk: *Dr. Vértesi Frigyes* emlékének áldoztunk.

Az év folyamán több előadás hangzott el a Társulat tiszteletbeli tagjai részéről is. Ezek időrendben a következők:

Várkonyi János lelkiigazgató úr, az Egyházmegyei Missziós Tanács igazgatója hasznos és gyakorlati tárgyú előadásával zárta be a missziós előadás-sorozatot.

Dr. Patton János két ízben tartott előadást egész közvetlen formában az ifjúsági egyesületekről és azok korszerű vezetéséről.

Dr. Grund Béla teológiai tanár úr Wagner Richárdról tartott rendkívül érdekes előadást.

Dr. Nagy Ferenc, a Társulat igazgatója a fasiszta rendszerről tartott rendkívül sok új szempontot nyujtó előadást.

Lukács István Ágoston-téri káplán a szociális kérdésről tartott két előadást.

Az év folyamán két pályatétel került kidolgozásra, éspedig egyik egyházjogi téma: „A joghézag szerepe a kánonjogban" címmel (Méltóságos *dr. Sipos István* prodirektor úr pályatétele), a másik pasztorális téma, melynek kitűzője: *Dr. Gergye Győző* belv. káplán úr volt. Az előbbit *Ónodi János* III. é. nyerte (15 P), az utóbbi nyertese *Rudasi Henrik* IV. é. (20 P).

A Társulat keretén belül működő **Missziós Szakosztály** munkáját az Isten és a halhatatlan lelkek iránti szeretetnek a gyakorlása, tettekben való beváltása képezte.

Elsősorban is természetfeletti segítségre törekedtünk. Ezért naponkint

2 teológus ajánlotta fel szentmiséjét és szentáldozását erre a célra. Majd közös imában is kértük az Úr kegyelmét a hős missziónáriusok fáradozására és áldásos munkájára s azoknak „qui in tenebris et in umbra mortis sedent." Ezenkívül egyéni kis áldozatainkkal és a missziók ügyéért folytatott imahadjáratban való részvételünkkel is igyekeztünk szolgálni a nagy lélekmentés ügyét.

Anyagi téren is igyekeztünk áldozatot hozni, kínai és néger-teológusunk neveltetési költségeit 450.— P-vel fedeztük. Az új kiskúnfélegyházai S. V. D. missziósházra 80.— P-t, Unio Cleri tagdíjként 51.— P-t, egyéb missziós célra pedig 97.— P-t fordítottunk. Könyvtárunk missziós-polcát 70.30 P értékben gyarapítottuk. A szakosztály összvagyona évzártakor 2.620.95 P volt.

A **Szociális Szakosztály** folytatta az előző évben megkezdett ismertető előadásait a hivatásrendiségről. Az idei évben inkább a részletkérdések tárgyalása volt a főszempont az egyes előadásokban. A minden évben szokásos karácsonyi akciót — a beszerzési nehézségek ellenére is — nagy sikerrel oldotta meg.

A **Szónoklati Szakosztály** összesen 12 gyűlést tartott. A gyűléseken elsősorban gyakorlati szónoklat szerepelt. Elhangzott 32 beszéd. A szónoki versenyen minden tag résztvett. A verseny sikere — a bíráló elöljáró urak szavai szerint — amellett, hogy szép eredményről tanuskodik, a szakosztály fontosságát is mutatja.

Mindent összegezve megállapíthatjuk, hogy az elmult évben komoly és tartalmas munka folyt a Társulat keretén belül és reméljük, hogy jövendő munkánk sikeréhez nagyban hozzá fog járulni.

Könyvtárunk helyzete.

Tekintettel arra, hogy könyvtárunk ismét rendezés alatt áll, amelyet a *Braun* apát úrtól hagyatékilag kapott könyvek elhelyezése, új könyvállványok beállítása és az idejétmult könyvek selejtezése tett szükségessé, a könyvtár állományát jelenleg csak hozzávetőlegesen tudjuk megállapítani. Ezekszerint

tanév elején volt — — — — — —	3398 kötet
Braun apát úr hagyatékából kaptunk —	350 kötetet
Jelenleg van összesen — — — — —	3748 kötet

Pénztári elszámolás:

BEVÉTEL:

Tagdíjak, pályadíjak stb. — — — —	1.004.52 P
Csekkszámlánkon van — — — — —	858.36 „
Egész évi bevétel:	1.862.88 P

KIADÁS:

Folyóiratokra, újságokra — — — —	84.12 P
Szemináriumi Életre — — — — —	439.20 „
Jótékonycélra — — — — — —	30.— „
Pályadíjakra — — — — — — —	35.— „
Új könyvek beszerzésére — — — —	56.22 „
Egyéb kiadásaink — — — — —	248.32 „
Egész évi kiadás:	892.86 P

Társulatunk vagyona az 1942/43. tanév végén 970.02 P volt.

Adományok és felülfizetések:

100 P: Dr. Mosonyi Dénes.
50 P: Witz Béla dr.
20 P: Kaufmann János, Komócsy István, dr. Vargha Damján, Ventura László.
11 P: Ambach Mihály.
10 P: Berta Antal, Csernohorszky József, Czár Gáspár, Farkas József dr., Gábor Károly, Gábriel Pál dr., Gálos László dr., Gonczlik Kálmán dr., Hantos Béla, Hanuy Ferenc dr., Haug Nándor, Jakab Béla dr., Koch Ede, Kondits Lajos, Melke Lajos, Perr Viktor, Sipos István dr., Szentes Károly, Tiborcz Benő, Wolf József.
7 P: Szeitz József.
6 P: Scharfenberger János, Taksonyi János dr., Vesztergombi József dr., Vucskits Imre.
5 P: Balogh Ferenc, Bárd Ferenc, Böbel János, Bucz Emil, Domosvay Lajos, Dubniczky László, Erdélyi Lajos, Fejes Károly, Fényes Antal, Gál János, Geosits Lajos, Gyimesi László, Gyuk István, Hammer János, Hargitai János dr., Heckenberger Konrád dr., Himesi Károly, Hoffmann Kálmán, Horváth Károly, Kápolnai Zsigmond dr., Kelemen Andor dr., Kemény Ferenc, Kiss Lajos, Kolbert Bálint, Kovács János dr., Kovács Kálmán, Lányi Emil, Lócsi István, Magyar Zsigmond, Oszkay Lajos, Papp István, Patton János dr., Piliván Mihály dr., Pitesszer Antal, Pohly János, Putterer Péter, Rónaky László, Sarlós György, Schlachter Ferenc, Sebestyén Károly, Siklósi László, Staub Ádám, Szabó Dezső, Szalay László, Szentkirályi István, Tihanyi János, Tillinger Ferenc, Tóth József, Vizi János, Vizsy Pál, Weiszenburger József, Zentai Lajos.
4 P: Bartinai Ferenc, Bátay István, Bátor Károly, Bende József, Blazsev Marin, Cserti István, Dévényi Endre, Dréher Arnold, Feuerbach Péter, Gartner Elek, Gedeon Sándor, Gere Gábor dr., Gratzl Gyula, Gyenis Vilmos dr., Hal Pál, Hemrich Ferenc, Hoffmann Ádám, Horváth János, Horváth Lajos, Jung Ádám, Jurányi György dr., Légár Pál dr., Lukács István, Magosföldy Péter, vitéz Makray Lajos, Mayer Ferenc, Mayerhof Péter, Merényi Ferenc, Molnár József, Nagy György, Pintz Bálint, Reil Antal, Scheicl János, Solti István, Sümegi Kálmán, Szantner József, Szinger József, Szirt István, Tuman Károly, Ujváry Géza, Wágner Zsigmond.
3 P: Albert János, Biró Lajos, Éberhard József, Elm György, Ferkov Mihály, Fényi Sándor, Gergye György dr., Horváth Dezső, Kosztolányi Pál, id. Kovács Kálmán, Kresz Márton, Lajos Gyula, Lovinusz Mihály, Magyar Béla, Müller Jakab, Palotai János, Pulay János Régert József, Petrovics Ede, Solymár Gábor, † Vesztergombi János dr.

Ezenkívül még sokan támogatták a Szent Pál Társulatot a tagdíj befizetésével. Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik az elmult tanévben sem feledkeztek meg rólunk.

Deus retribuat!

A Társulat 1942—43. évi működő tagjai:

V. évf.:
Csertő (Stanitz) Ferenc
Isgum József
Mim Imre
Miszlai József
Nécsey (Stiasny) István
Piliván Mihály
Ritter János
Stumpf Jakab
Telkes József

IV. évf.:
Fried Vilmos
Krúg Péter
Mott János
Romvári Illés
Rudasi Henrik
Ruppert Péter
Schreiber Rezső

III. évf.:
Gyimesi Vilmos
Klézli János
Onodi János
Pleizler János
Puhán Márton
Szebényi Sándor
Szücs Ferenc
Völgyes Oszkár

II. évf.:
Bogáthy László
Havassy Szilárd
Kálmándy-Pap László
Pirgi Tivadar
Prantner János
Ráth Henrik
Szalai János

I. évf.:
Aszmann György
Bencsik József
Hell György
Horváth-Militicsi István
Kersák Pál
Kiss Gyula
Rozs László
Soroncz Ferenc
Várnagy Antal

A pápa követe a szemináriumban

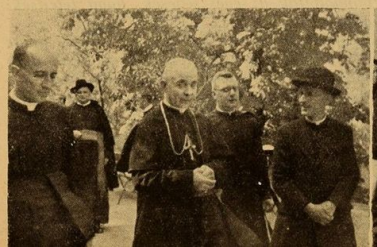
Angelo Rotta c. érsek Őnagyméltóságát fiúi szeretettel és ragaszkodással vettük körül nálunkjártában. Talán életünk legszebb, felejthetetlen szakasza kapcsolódott 1943 június 6-án a pápai nuncius Őnagyméltóságával s azokkal a lelket emelő eseményekkel, amik városunk Jézus Szentséges Szívének történt felajánlását körülvették.

Még most is felderülnek az arcok, mikor előkerül a szó a sárga-fehér lobogót lengető árvaházi gyermekseregről, akik mint virágos lánc, vették körül őt a püspöki palota előtti téren való fogadtatáskor.

Mi a püspöki palota lépcsőházában vártuk; „Theologi", mutatott be Püspök Atyánk a pálmák közt álló teológusaira tekintve. A városfelajánlás felejthetetlen ünnepségei közt körülöttе voltunk, mint kisebb asszistensei, majd szemináriumunkat is kitüntette látogatásával. Tiszteletére díszgyűlést rendeztünk, amelynek végén latinul meleg, közvetlenhangú beszédet intézett hozzánk. Jóságos arca nemcsak emlékezetünkbe, de szívünkbe is beleíródott.

Közel éreztük magunkhoz azért is, mert életének nagy részét töltötte el a fiatal papság nevelésében. A Szentatya helyettesét kettőről biztosíthattuk: az egyik a buzgó, állandóan végzett imádságunk Őszentségéért; a másik a gyermeki ragaszkodás azokhoz az elvekhez, amiket életünkben megvalósítandónak tűzött ki.

A pápa követét meleg tekintettel követték a pécsi kispapok, amint lassan, kedvesen mosolyogva haladt el udvarunk apostolszobrai alatt.

Újmiséseink

Visszhang Krisztus hívó szavára...

Uram! Alázatos szívvel jelentem, hogy parancsodra bevonultam ujoncaid közé. Készen állok, hogy teljesítsem akaratodat! . . .

Istenem . . . ismét újabb oltár előtt állok. Életem minden fordulópontján oltár áll. Az elején az, amely előtt gyermekeddé fogadtál a keresztségben. Aztán az, amelyről Fiad először lépett szívembe. Amelynél, felserdülve, a Szentlélek lovagja lettem. Amelyik előtt először hallottam meg hívó szavadat. S most ahhoz közelítek, amely előtt majd arcraborulva a Szentlélek eljövetelét várom, s amelyen először érintik majd kezeim a Titkot.

Évek hosszú, kanyargós útja vezetett attól a Mária-oltártól, ahol meghallottam hívásodat — a Szeminárium oltáráig . . .

Mennyit töprengtem, kételkedtem: csakugyan igaz lenne, hogy Neked rám van szükséged, aki olyan gyenge és bukdácsoló vagyok . . .

Te pedig újra és újra és mind erősebben szóltál lelkemben és hívtál. És megadtad a kegyelmet, hogy kövessem hívásodat.

Nehéz volt.

Neki kellett állnom, hogy rendet teremtsek lelkem bozótosában, mert i g y tényleg nem szolgálhatlak. Küzdelem kellett.

De eljutottam idáig.

Hogyan sajnálkoztak rajtam: „még nem is ismeri az életet, nem tudja mitől fosztja meg magát!"

— Nem ismerem az életet! . . . Istenem, az utolsó években, amikor már tudtam, hogy Te leszel a sorsom, megengedted nyitott szemmel bejárnom és látnom mindazt, amit az emberek életnek neveznek, minden fényével és nyomorával, de azt is, ami az igazi élet. Jártam luxusszállodában, melynek ragyogó termeiben társadalmi kulissza-mosollyal, agyonfinomult mozdulatokkal és festett fiatalság-álarccal hurcolják ürességüket és nyomorúságukat a „szerencsések". És jártam nyomortanyán, ahol a falak tuberkulózist lehelnek és a Fehér Halál könyörtelenül mélyeszti csontos kezét sorban, feltarthatatlanul az apa csontjába, az anya velejébe, a gyermekek tüdejébe. És nem volt segítség.

Zúgott körülöttem egy világváros bűnkirakatos utcájának őrjítő ritmusú orgonája, és muzsikált már, fülembe áhítatot lehelő kolostori falak közt a csend zenéje és zsolozsmázhattam együtt Belédolvadó órákban daloló szívű szerzetesekkel.

Jártam karbolszagú kórházban sápadt, kintől vonagló betegek közt. Álltam műtőterem haláltitkú ajtaja előtt, míg benn csatáját vívta a kis sebészkés. De jártam csillogóan kivilágított táncteremben is, ahol vértkorbácsoló néger vágy-zenére vonaglottak az egészségesek, hogy felejtsék: egyszer, valahol mindennek vége lesz.

Beszéltem apácákkal, akiket az Istenszeretet szenvedélye odaűz éjente virrasztani a Legszentebb elé, és találkoztam szerencsejátékosokkal, akik kidülledt szemmel lesik cigarettafüstös éjtszakában a Pénz gurulását.

Rámbíztál csillogószemű, tisztaszívű gyermekeket, akiket taníthattam Téged szeretni. És elszorult a szívem kis proligyerekek láttán, akiket csak az utca „nevelt" és imádság helyett káromlásodra tanított.

Beszéltem volt szociáldemokrata párttitkárral és beszéltem Belédfelejtkezett szerzetessel. Láttam nyomorúságot, tapasztalhattam a pénz mindenfeletti hatalmát. Láttam tudatlanságot, láttam az élet elesettjeit és elnyomottjait, hazám elmaradottságát és kiszolgáltatottságát — az egész életet.

. . . Eljött az idő, hogy meg kellett állnom a Nagy Útkereszteződésnél: most merre?

És jöttek az egyik útról és elémálltak a szenvedők, gennyes sebeiket mutatták és kértek: Orvost várunk!

És a másik útról is jöttek és belémkapaszkodtak a kisgyermekek és húztak maguk után: legyek tanítójuk, nevelőjük.

A harmadik útról a kifosztottak könyörögtek: nincs aki megvédje jogainkat!

És hívtak a negyedik útról a nyomorultak: jöjj, légy vezérünk a hatalmasokkal szemben!

Hívott hazám elmaradottsága és kifosztottsága: mérnökök kellenek nekem és katonák.

És Te is szóltál újra: kövess!

Elindultam a szoros és kanyargós ösvényen. Pap leszek: rajtam keresztül folyik majd a csodálatos szeretet-áram emberszívektől Szivedig — Szívedtől az emberszívekig. Pap leszek, mindenkinek mindene leszek.

Orvos leszek. Szavaim által könnyeket törölsz le és gennyező lelkeket gyógyítsz.

Tanító leszek. Ártatlan gyermekszemek és sokattudó felnőttszemek fognak rámtapadni, amikor általam szólsz.

Ügyvéd leszek. Ítélőszéked előtt mondom védőbeszédeimet a bűnösökért.

Forradalmár is leszek. Ítéletet kell hirdetnem a hatalmasoknak, örömhírt az elnyomottaknak.

Katona leszek. Harcolok országodért a földön és az emberek élén megostromlom és elfoglalom égi országodat.

Mérnök is leszek. A hatalmas betoncsodáknál csodálatosabb hidakat fogok építeni a föld és az Ég közé.

Művész leszek. A Te képmásodat dolgozom ki a lehető legtökéletesebben magamban és másokon.

. . . Hívtál — követtelek. Kegyelmed ide vezetett a Szemináriumba. Az oltár lépcsőjénél alázatos szívvel készen állok, hogy megtegyem akaratodat!

SZÉLCSEND A TENGEREN . . .

Szélesend a tengeren . . .
Az Úr hajón velem.

A tenger oly sima . . .
Alszik az ég Úra.

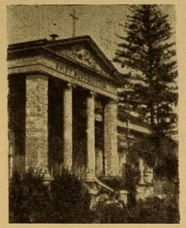
Most kitör az orkán . . .
S elborít a hullám.

Vágy tombol lelkemben . . .
Ments meg, mert elveszem!

„A tenger gyönyörű! . . .
Mit félsz, kicsinyhitű?"
Szélcsend a tengeren . . .
Az Úr hajón velem.

Az Úr hajón velem . . .
Béke a lelkemben.

FENYŐ L.

Érdi emlékek (1943. júl. 1.—21.)

Annyit hallottunk már Érdről, annyi szépet történelmének dicső és szomorú napjairól, annyi felemelőt és nagyot jelenéről, annyira tudtuk, hogy történelmi és szent a hely, ahova megyünk, hogy mindenki megértheti, hogy várakozásteli lélekkel indultunk útnak.

Napsugaras júliusi reggelen érkeztünk meg. A táj szépsége mindjárt megkapott. A dombok lankáin szerényen meghúzódó falu, a Duna ezüstös csíkja, a folyón túl a zöld Csepelsziget, a domb oldalán a fenyők közül kikandikáló Népfőiskola első pillanatra megragadta az ember lelkét. Valami megnyugtató, pihentető volt az egész képben. Szinte meglepte az embert a főváros közvetlen közelében ez a csendes, kedves hely. Méginkább megéreztük a történelmi levegőt, amikor a nagymultú Népfőiskola területére léptünk. Megtaláltuk a II. Lajos király-emléktáblát, Bogner Mária Margit nővér sírját; és várakozásteli izgalommal léptünk az épületbe.

Nagy vendégszeretettel fogadtak bennünket. Az előadások már folytak. Reggeli után a második előadást már mi is meghallgattuk. És azután egymás után jött a többi; mind színes, fordulatos, mai és modern. Mind nagyon lekötötte a figyelmünket, hisz életbevágóan fontos és lélekbemarkoló élmény volt valamennyi. Annyira belefelejtkeztünk a problémák és sorskérdések kutatásába, hogy nem is vettük észre a napok és hetek mulását.

Szociális tárgyú előadás csak dr. Farkasé volt a magyar parasztság helyzetéről és a Hivatásszervezet agrár-tagozatának feladatairól és működéséről; és Ijjas Antalé a magyar parasztság történetéről.

A népi kultúra vonalán először P. Kerkai adta meg az elvi megalapozást. Kezdte a kultúra meghatározásával, amely szerinte: az embernek olyan külső és belső életformája, amely magasabbrendű, mint a természetes állapot. Azután skolasztikus módszerrel bölcseletileg és teológiailag is bizonyította, hogy a kultúrának haladnia kell; továbbá, hogy nem lehet és nem szabad az egész emberiségre egységes kultúrát rákényszeríteni, mert Isten akarata az, hogy minden nép fejtse ki tehetségét és így mindegyik tükröztesse vissza az Ő végtelen szépségének valamely vonását. Egészen megdöbbentett bennünket, hogy Istennek minden gondolatát félreértették az emberek és hogy mennyi szenvedést és nyomorúságot okoztak ezáltal.

Miután láttuk, hogy az Isten akarta, hogy kultúránk népi alapokra legyen felépítve, most már bátran jöhetett a magyar népi kultúra gyakorlati ismertetése. És jöttek annak legkiválóbb ismerői és művelői: Molnár István, Muharay Elemér, Illésy Péter és többen mások. Különösen hálásak vagyunk a KALÓT-nak azért, hogy minden téren az országban talán a legkiválóbb szakembereket szólaltatta meg előttünk és így valóban élmény volt valamennyi gyakorlati óra. Ismét csodálkozhattunk, hogy az emberi lélek mennyiféleképpen meg tud nyilatkozni, mennyire ösztönös, hogy az ember érzelmeit kifejezze és hogy épen a magyar nép milyen magasan áll ezen a téren. Soha nem gondoltam volna, hogy ennyi melegség, ennyi mélység van a magyar nép lelkében. Milyen kár, hogy letértünk kultúránk fejlődésében erről az útról, eladtuk őseink kincseit és kaptunk érte értéktelen sláger-kultúrát. Mit lehetne kihozni ebből a kincsestárból, ha avatottkezű és ihletettlelkű művészek merítenének belőle és kiépítenének egy népi gyökerekből táplálkozó, igazán magyar magas-kultúrát. Nem vallanánk szégyent vele!

Meg kell még említenem Drahos esztergomi érseki helynök Őméltósága látogatását, aki előtt bemutattuk, amit tanultunk és aki közöttünk újra fiatalnak érezte magát. Szerencséseknek mondott minket, mert nyílt úton járhatunk; nekünk már világosan megmutatják a problémák megoldását, amelyet az ő fiatalkorában még csak sejtettek, de világosan senki sem látott.

Befejezésül még csak annyit, hogy annyira megszerettük ott egymást, annyira összemelegedtünk, hogy amikor utolsó este a sápadt hold világánál körüljártunk minden termet és elbúcsúztunk egymástól, miközben dudoltuk azt a bús nótát: „Élmegyek, elmegyek", valóban úgy éreztük: kár, hogy vége van ennek a szép három hétnek, ennek a szép tanfolyamnak; kár, hogy elmult. És bánatos szívvel hajtottuk le fejünket utoljára az emeletes ágyban.

„Boldog Mór nevében"

A cenákulum szeretettől túlfűtött légkörében nem hiába hangzottak el a lélekbemarkoló krisztusi szavak: „Arról ismernek meg benneteket az emberek, hogy az én tanitványaim vagytok, hogy szeretettel lesztek egymás iránt." Visszacsengett ez a szózat minden idők papságának lelkében. Néha gyengébben, néha erősebben lobbant fel ennek a paptestvéri szeretetnek a parazsa, de ki nem aludt — hisz nem is szabad kialudnia — soha. A mi kis szemináriumi életünkbe is besugárzik évről-évre ennek a szeretetnek melege. Az életbe kilépni készülő újmiséseink szíve viszontszeretetre gerjed ennek a tűznek hatása alatt. Sok-sok értük bemutatott szentmise és imafelajánlás jelzi, hogy a pécsi papság számára a cenákulum szelleme élő valóság. És hogy ez a lelkület őszinte és áldozatos, mi sem bizonyítja jobban, minthogy többen kérés nélkül arra is gondoltak, hogy anyagi támogatásban is részesítsék az életbe kilépő szegénysorsú újmiséseket. A szeretet találékony. És ez a találékony szeretet megérezte, hogy a lelki eszközök mellett — amelyek a legfontosabbak — némi anyagi áldozatra is szükség van. Hiszen minden esztendőben akadnak olyan szegény körülmények közt élő kispapok, akik a maguk erejéből és szüleik támogatásából nem tudják beszerezni azokat a legfontosabb könyveket és azt a néhány darab fehérnemüt, ami nélkül nem indulhatnak el mint kezdő káplánok az életben. Ez mindenütt és mindig nagy probléma volt, de talán kevés helyen és ritkán olyan égető mint most a háború negyedik évében.

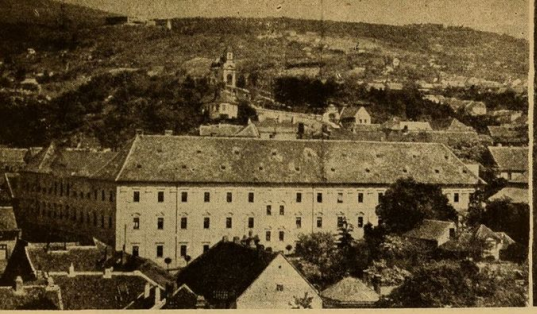
A lelkes külföldi példák hatása alatt több magyar egyházmegyében próbálkoznak újabban az újmisések megsegítésével. Volt község, amelynek lakói szülőfalujuk újmisését ellátták a hiányzó ruhafélékkel. Hallottunk arról is, hogy egyhelyütt az A. C. ilyen ruházati és más szükséges tárggyal ajándékozta meg az odakerülő szegénysorsú új káplánt. Vannak egyházmegyék, ahol elterjedt a szép szokás, hogy plébánosok s mások felszentelésük emlékére tehetségükhöz mérten az az évi újmiséseket segítik meg. Olvastunk főpásztorokról, akik melegen ajánlanak olyan mozgalmat, amely intézményesen és konkrét célkitűzéssel szegénysorsú kispapok felsegélyezésére alakult.

Büszkeséggel és örömmel könyveljük el, hogy ebbe az önkéntes szeretetszolgálatba a pécsi papság elsők között kapcsolódott bele. Sőt ez a nemes szándékú szórványos törekvés egyre szélesebb hullámokat ver és „mozgalom" jellegét kezdi ölteni. Vannak olyan Ft. urak, akik megszívlelték b. e. XI. Pius pápa buzdítását s egymásközött beosztva, havonként szentmisét mutatnak be a szemináriumi növendékeiért és tehetségükhöz képest pengőikkel segítik az életbe kikerülő szegénysorsú újmiséseket. 1943 júniusában indult el e „mozgalom", azóta már újabb „tagokat" toboroztak a kezdeményezők e nemes eszmének.

Kötelességünknek érezzük, hogy köszönetet nyilvánítsunk mindazoknak, akik ilyen áldozatos szeretettel gondoltak az újmisésekre és főleg ezen gondolat apostolainak, akik a lelkükből fakadó szeretetáramba másokat is igyekszenek bekapcsolni.

Hogy miképen mindehhez Boldog Mórnak? Annyi, hogy az egyik adakozó ezt a mondatot írta a Szent Pál Társulat-i csekkbefizetési lapra: „Boldog Mór nevében." Keresve sem találhatnánk e szép mozgalomnak alkalmasabb mennyei pártfogót egyházmegyénk szent püspökénél, Boldog Mórnál.

Bárcsak sokakat buzdítana Boldog Mór kispapjainak pártfogó szeretetére!

Szemináriumi mozaikok

A bevonulás reggelén vörösen, tompa rózsaszínben állnak a hegyek: szívünkben nagy vágyakat keltenek. Ablakunk alatt a kis Ker. Szent János kútjából vidáman isznak a galambok, a medence szélén végzik reggeli tornájukat.

Elsőéveseink karjukon reverendájukkal szívdobogva állnak az oltár előtt. Azon az összetürt reverendán új világ születik: egyenlőre csak a lelkesedés, nagy akarások és tervek világa, hogy később minden elképzelést felülmúlva csodás valósággá váljon. — Lelkemben, amint végignézem őket, nagy, szent tavaszok ígérete bodroz: mi lesz, ha egyszer kezük nyomán az Úr virágos kertje napsugaras díszét felölti!?

Szent Mór áldásaink áhítatos szelleme átlengi a zörgő levelű, ezer színben álló pécsi őszt. Apostolaink is felöltik a rájuk kapaszkodó vadszőlő bíborát, hatalmas talpazatukon teológusok tanulják buzgón a dogmatikát. Egyszerű halász-emberek késő unokái: íme a mester és tanítvány meghitt viszonya. Amit ők befejeztek életük remekművében, azt mi áhítatos csodálattal műveljük a magunk életében. Minden percünk egy tégla a nagyszerű építményben, amit egykor Isten fog értékelni, megbecsülni. Egyszer elkészülünk s már szebbek nem lehetünk. Most még ezt, még azt, mert jól kell éreznünk magunkat most épülő jövendőségünk palotájában!

A lelkigyakorlat csendjében számot vetünk magunkkal. P. Polgár a tabernákulum elől beszélt hozzánk: megmarkolta szívünket, rendet teremtett életünkben. Búgott, harsogott ezekben a napokban az örökkévalóság hangszórója; ez akkor harsog és zúg leginkább, amikor mi elcsendesedünk.

Puer natus est nobis ... Kisfiú ... Valaki, Aki a miénk. Mit is szoríthatnánk a szívünkhöz itt a földön Rajta kívül? Nincs senki, akinek az öleléséből azután ki ne kellene bontakozni. A világ lelki nyomora belehörög a Puer natusba: mi lesz, ha elveszti ezt az egyetlent is? — Ezek gondolataink, amikor *külvárosaink szegényeinél* kopogtatunk, hogy áldozatainkból karácsonyi örömet vigyünk hozzájuk. Liszt, zsír enyhíti a test nyomorát, csak a lelkek nyomorúságát nem lehet ily egyszerűen orvosolni. Megtalálni a külvárosok viskói közt, de befészkeli magát az előkelő palotákba is.

Téli sétáinkon zuzmarával csipkézett hóruhás mecseki fák közt bandukolunk. A hóparádé minden várakozást felülmúl. Így nem is kell csodálni, hogy olykor jut belőle szembe, fülbe és télikabátra is.

A fehér hó ragyogása bejön a folyosóra a didergő hideggel; valami csendes, nagy ünnepélyesség költözik be hozzánk karácsony körül.

Az éjféli misén fényben áll a székesegyház. A falak, mint remek aranyívek ezer finom csipkétől befuttatva nemcsak a tetőzetet, de a lelket is felemelik. Az oltárnál megmegcsillan a miséző pap ruhájának nehéz aranya. Pillanat, míg a fény beletűz, már el is tűnik a sok ragyogás között; elsimul, mint fodor a vizen.

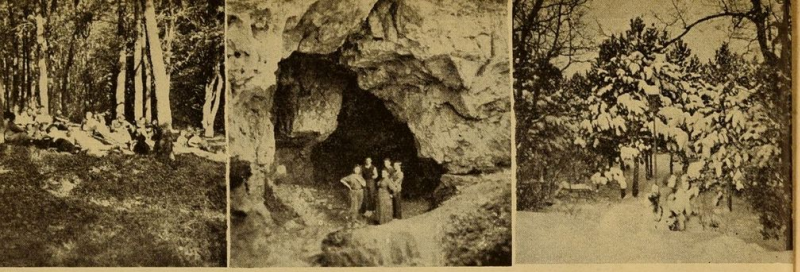
Magasan, a négy, nehéz torony felett az égen, mint tündöklő király fénylik az éji világító; egy nagy, fehér átlátszó felhő puha gyapja, mint könnyű köpeny úszik el alatta. Körülötte — mint réti virágok — nyiltak a csillagok.

Farsangunk hatalmas csindadratta kíséretében bokázott végig vörösfüggönyös háziszínpadunk „pádimentomán". Milyen érdekes volna, ha egyszer olyan színdarabot adnának, ahol a szereplők például tudnák a szerepüket is! Különben az élet is azért olyan színtelen, mert mindig kevesebb ember játsza jól a szerepét.

Április szörnyű szélfúvással kezdődik. Visító krescendója a folyosón fájdalmas sírássá változik. A hatalmas, nehéz felhők alatt, mint a réti fűvek, olyanok a virágzó fák. Olyan ez, mint a háború pusztító réme rajtunk: véresen hömpölygő árja várjuk, mikor kap hátára bennünket is és sodor el, söpör el minden virágunkkal, levelünkkel együtt.

Zajló életünkben semmi sem biztos azonkívül, hogy harcon, vérpatakokon túl, Isten tartja kezében végső győzelmét. — Változik az erdők színe: nem kívülről, hanem a mélységekből. Az Ő ujjai festik, növesztik fáit. Isten mindig belülről győz, mindig belülről kezdi az új életet.

Április 19. Jakabhegy. A barackfavirágos ürögi völgyön át kapaszkodtunk fel a fenyőkoszorús hegytetőre. Nem tesz semmit, hogy az út köves, s cserkészeink ejtőernyős „ellenségre" vadásznak. Nyolc század óta az önmegtagadás és imádság helye: a lélek e hegy igazi gazdája. A messziségben csillog a

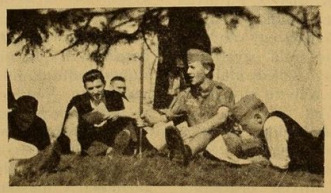
pellérdi tó tükre, a kilátás lenyügöző. Szépsége belefest a lélekbe: a lélek kis virágszirmán a mulandóságból átevez az örökkévalóságba. E remekbekészült aranycsónakon át az élet kristályhabjain a múlhatatlanság énekes, smaragdos tengerére. Millió szirom úszik a vizen, ezer fénytörés ring a csillámló habokon: e pompa mind Istené. A partokon drágaköves homokban gyémánthorgonyon, mint rengő csillagok horgonyoznak a kis virághajók: pompájukon boldogan simul végig a jó Isten tekintete. Boldogan néz rájuk: az Ő szépségét hozzák mélyükön; amit ő szétszórt, ők megkeresték: tengerfenéken, tövisek közt, elhagyott, lélektelen ürességekben; ők örültek a kincsnek, Isten örült tükröző, sugárzó, szikrázó gazdagságán, örült teremtése változatos szépségén; ezer darabra tört tükörlapon; ismétlődő, felújuló, megsokszorozódó gondolatának, önmagának.

Nagyhét. A katedrálisban komoran borong a gyász: „Ti majd elszaladtok—én meg elmegyek, hogy értetek feláldozzanak," — énekli a gyermekkórus.

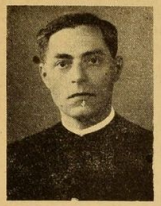
Májusban csillagfényes koszorút fonunk a Szent Szűz feje köré. Lelkes szentbeszédek, buzgó imádság, csengő ének vannak e koszorúba fonva. Voltunk Kökényben.

Utoljára gesztenyefáink zöld kupolája alatt ültünk együtt búcsúzó ***V. é. testvéreinkkel.*** „Intrate in conspectu eius . . ." — énekeltük búcsúztatóul. — Elszakadni bizony nem nagy öröm, s a szakadás mégis világtermészet. Ez a természet rothasztja el a csodás búzaszemet, amiben benne nyugszik jövendő búzatáblák ringó érettsége. Ez a természet az, amelyik pazar pompával ruház fel tavasszal fát és rétet, de aztán el is szórja szirmát, elviszi a szél, elnyeli a sár; azt, ami külsőleg vonzott, gyönyörködtetett, de ami csak lenge, könnyed, szálló, puszta, bőkezűen tékozolt csecsebecséje volt egy nagy, Istentől kapott erőnek, hatalomnak, gazdagságnak.

Krisztus kinyilatkoztatását rájuk bízta az Egyház. A világ tőlük vár alakot, várja a megújulás Lelkét s követik őket szent vággyal.

A Mecsek vörösen izzik, nyugatról a ködös hegyormot napsugár tüzi. Tüzünket szítsuk fel: erőt az életbe, életünket Krisztusba!

Ahogyan én láttam Őt...

Halála évfordulóján kegyeletes lélekkel emlékezett meg a Társulat egykori igazgatójáról s volt filozófia tanáráról . . .

Ha hosszú évek multán találkozik két testvér, rég nem látott jóbarát, a boldog viszontlátás pillanatának elmúltával sietve idézik fel emlékeiket. Először egy-egy szó buggyan ki az ajkukon: emlékszel erre pajtás? Mond csak, hogy is volt az? Lassan feloldódnak a szívek és eleven erővel ömlik a mult. Arcok és alakok elevenednek fel, események és epizódok egymást kergetik, minden-minden újra történik. Ugyanaz és mégis egészen más! Más, mert nincs ott az élet kemény realitása; a küzdelem, a feltornyosuló probléma nincs többé, csak eleven színjáték, lélekelevenítés az egész.

Mi is most a multat idézzük, találkozunk a rég nem látott atyával, testvérrel és jóbaráttal, emlékezünk arról, aki oly közel állott hozzánk s ma már csak emlékünkben él.

* * *

. Pár napja voltam még csak a szeminárium lakója. Félve, csendesen lépkedtem a folyóson, amikor egy csupaizom, szélesvállú pap jött velem szemben. Csontos arcából mélyenülő, fekete szemek villogtak elő. Félénken köszöntem: Laudetur . . . és érces férfihang keményen felelt: In aeternum. — Megtudtam, hogy ez csak a Vértesi tanár úr lehetett, a filozófia tanár.

A magas teológia minden hire lejutott hozzánk is, gimnazistákhoz. Róla ezt tartotta a közvélemény: szigorú ember; úgy beszél latinul, mint a vízfolyás; nagyon kell tudni nála! — Mondhatom, kellő tisztelettel is néztünk rája.

A kék reverenda felöltésével eljött az ideje a filozófiának is. Az első órákban csak hallgattunk, figyeltünk, de óra után sem tudtunk többet . . ., csak a fejünk fájdult meg. Egy alkalommal saját érvét diktálta le s közben ezeket mondotta: „intra parentesim". Egymásra néztünk lesve, hogy a másik mit csinál. Volt, aki a szó értelmét fel nem fogva, leírta azt, amit hallott, nálam viszont 3—4 cm-es fehér folt hirdette, hogy semmit sem értettem belőle, pedig egyszerűen csak egy zárójelet kellett volna írni. Az első colloquiumon, amikor rámmutatott: Na domine! — mert még nem tudta a nevünket — bizony szívem dobogását a torkomban éreztem.

Az első napok multával eltünt a mi félelmünk is. A kemény, határozott külső alatt megláttuk az akarat emberét; a tüzes, lobogó szemekben a kor problémái iránt oly fogékony lelket s megcsodáltuk a remek előadással párosult sokoldalú felkészültségét.

Előadására egyszerűen nem tudtunk nem figyelni, magával ragadta hallgatóit. Tudását saját bőrünkön is megtapasztaltuk. Minden szerdán a második óra vita volt. Ilyenkor fel-alá sétált a teremben. Kopogós cipője minthacsak az óra lassú tik-takját verte volna, mert sokszor mind a támadónak, mind a védőnek ólomlábon járt az idő. Sohasem lehetett tudni milyen megoldást hoz a következő perc. Vajjon a katedra magasságától is szédülő védőt biztatja-e: csapja agyon egy csapásra, de végkép!, vagy pedig a támadót intézi-e el: látva, hol akar kilukadni: áh! olvassa a harmadik syllogismusát! — Pedig szegény támadó egy hétig furta-faragta objekcióit. De dicsérő szava is volt: ügyes vita volt urak! Mindig ilyet kérek!

Órák alatt rövid percekre ki-kitért. Ezekből ismertük meg őt igazán. A szíve mélyéből kipattant gondolatát oltotta ekkor a miénkbe. Ilyenkor láttuk, hogy a komoly éles vonások melegen érző szívet takarnak.

Mindig érdekelte az emberek sorsa. Élő statisztika volt. Kínozta a gondolat, hogy 3 millió magyar él emberi nívó alatt, hogy pusztul a magyar, mert a nemzet fenntartásához négy gyermek és nem egyke vagy kettőke kell. Soha nem volt nyugta. Írt, számított, cikkezett, szónokolt. Meg is tapsolták, igazat is adtak neki, de minden ugyanúgy ment tovább. Illetve egy esetről tudok, amikor volt foganatja szavának! De ehhez is tragikus halála kellett. Hősök napján, három nappal a halála előtt az egyetemi szószékről a hazaszeretetről beszélt, mely nem merülhet ki abban, hogy pár száll virágot teszünk a Hősök-szobrára. Halálát követő napokban többször olvashattuk az újságban, hogy dr. V. F. ravatalára szánt koszorú-megváltásként X. Y. ennyit és ennyit adott a Vöröskereszt, a hadbavonultak javára. — Koporsójáról hiányzott talán néhány koszorú, nagyobb lett volna a pompa, a fény, de az elpihent önzetlen harcos bizonnyal boldogan látta az égből, hogy halálában győzött az eszme.

Mindezek közelebb hozták őt hozzánk, de ami a legjobban tetszett nekünk, az a roppant akaratereje volt. Hisz fiatalemberek vagyunk, az élet harca áll előttünk és viszont feszülő energiák duzzadnak bennünk. Tudjuk, hogy a fiatal darú tapasztalatlansága ez, de valahogy csak a küzdelem, a férfi roppant harca és győzelme ragadják magával a tenni, küzdeni vágyó ifjút.

Erre pedig szinte minden óráján láttunk példát. Tudtuk, hogy csaknem állandóan fejgörcsök kínozzák. Sokszor órák alatt volt kénytelen orvosságot bevenni. A fájdalom szinte eltorzította az arcát, szemei karikásak voltak, arca beesett, — de az előadás nem sínylette meg! Ép oly hévvel és lendülettel magyarázott, mint máskor. Megtörtént, hogy a szenvedés és fájdalom annyira elcsigázta, hogy karjaira támaszkodva tudott csak felkelni, de felegyenesedett és érces hangon mondotta el az órát befejező imát.

Nem tagadjuk, nekünk is imponált!

Halála után tudtuk meg, honnan merítette az erőt. P. Polgár mesélte, hogy mint vakációzó teológus sohasem mulasztotta el, hogy a több mint félórányi távolságra lévő templomban meg ne látogassa az erények Hősét, az Úr Jézust. Így már nem csodálkozunk azon sem, hogy boldog öntudattal mondotta: Urak! Isten kegyelméből elmondhatom, hogy ma is úgy misézem, mint újmisés koromban.

Halála igazolta életét. Azon a tragikus estén, mint betegért imádkoztunk érte. Úgy éreztem akkor, tévedtem elgondolásomban, hogy derékban fog kettétörni, mint a villám sújtotta fa. S most úgy látszik, hogy élete lassan ellobban, mint a mécs, amelyen az olaj elfogyott. S bárcsak tévedtem volna! Mert valójában a haldoklóért imádkoztunk. Pár perccel az esti ima után már mindnyájan tudtuk, hogy halott, derékben tört ketté, mint a villámsújtotta fa. Nem sokat agonizált. Kemény volt a harc, de rövid; amíg a test bírta, addig akarata uralta, s mikor a halál ereje nagyobb volt, kettétörött a súly alatt.

Halála órájáig állta őrhelyét. A filozófia-tételekkel foglalkozott még aznap is. S mintha csak halála közelségét érezte volna, halála napjával dátumozta a hozzája küldött tételeket. El is búcsúzott tőlünk. Szellemi kincsein felül szeretetét hagyta örökségül reánk, mert ez volt utolsó kezeírása: „Szeretettel: Vértesi."

* * *

A napokban a temetőben jártunk. S amikor néhány pillanatra betértünk a kápolnába, eszembe jutott, hogy pár méterrel alattam pihen ő, négy betonfal közé bezárva. Az akarat embere volt — illik hozzá a beton keménysége. Szeretett bennünket s most maga a Szeretet, a szentségi Jézus virraszt felette . . .

Nécsey (Stiasny) István.

A törvény és a lelkiismeret, mint az emberi cselekvés rugói

Kezdjük ott, hogy vagyunk. Egyszerűen vagyunk. Értelemmel és szabad akarattal felruházott lényekként benn állunk egy csodálatosan szép világban. Nagy, csodálkozó gyermekszemünk tágranyílik, és alig győzzük nézni azt a rengeteg szépséget, ami körülöttünk van. Mikor szemünk már belefáradt a sok nézésbe, akkor keresni kezdjük helyünket a nagy világban. Feltör bennünk a kérdés: mit keresek én itt?, mi az én feladatom?, mi az én célom? Ez a kérdés felmerül minden emberben, ott izzik a lélekben mindaddig, amíg kielégítő választ nem kap. Amíg ez meg nem történik, addig nem tudjuk mit csináljunk, mihez kezdjünk, mit is akarjunk? Nem tudjuk, hova kell törekednünk, nincs célunk. Ha viszont ismerjük a célt, ha tudjuk, hova kell törekednünk, akkor minden cselekedetünket erre a célra fogjuk beállítani. Minden cselekedetünket — mondom —, mert a végső célunkról van szó.

Ott kezdtük, hogy vagyunk. Ellenben néhány esztendővel ezelőtt még nem voltunk, és még néhány esztendővel később már nem leszünk. Elhettünk volna előbb is, később is, esetleg egyáltalán nem. A létünk tehát okot követel. Az okot pedig Abban kell keresnünk, Aki önmaga létének alapja. Ilyen pedig csak egy van: az önmagától való Isten, Aki mindenki és minden teremtője, alkotója. Ő hozott létre minket is a semmiből. Ha azonban létünk Tőle függ, minden cselekedetünkben Tőle kell függenünk, mert: operatio sequitur esse. Nélküle tehát semmit nem tehetünk. Annyira függünk Tőle, hogy ennél szorosabb kapcsolatot el sem lehet képzelni. Minden szívdobbanásunkban, minden csak felvillanó gondolatunkban Istentől függünk. Ép ezért vezet, irányít bennünket. Ha nem hozná tudtunkra, mit akar, hogy cselekedjünk, nem tehetnénk meg szent akaratát. De most az a kérdés, mik azok a tényezők, melyek cselekvésünket irányítják? Ha ilyen

szoros a függésünk Istentől, neki egész valónk felett korlátlan rendelkezési joga van. Sokkal korlátlanabb, mint a fazekasnak a munkája felett. Ezért az ő akarata parancs számunkra. Csak azt kell megtudnunk, mit akar az Isten. De Isten az akaratát nem mindig nyilvánítja ki közvetlenül. Adott azonban mellénk két nagyszerű vezetőt. Ezek kísérnek bennünket egész életünkön keresztül. Ez a két vezető: törvény és lelkiismeret. Lássuk most már közelebbről mindkettőt.

Mit értünk törvény alatt? Törvény alatt olyan észszerű, kötelező erejű rendelkezést értünk, melyet egy tökéletes társaságban a főhatalom birtokosa a közjó érdekében hozott és kellőleg kihirdetett.

Honnan a törvény kötelező ereje és mi az a kötelező erő? A kötelesség megkötöttséget, leláncoltságot jelent. Sokszor érezzük, hogy valami nagyon is akaratunk ellenére van, de mert kötelességünk, megtesszük. De honnan a kötelező erő? Nem elképzelés csak ennek a szoros lekötöttségnek az érzése? Ki mondhatja meg nekem, hogy ezt kell tennem, azt pedig elhagynom? Mégpedig annyira ezt kell tennem, hogy inkább az életemet kell adnom, minthogy a törvényt megszegjem. Kinek van ehhez joga? Csak a Teremtőnek. Tőle való ez a minden törvénnyel szemben való kötelezettség, mert minden törvény mögött az Isten tekintélye áll. Ő kötelez annak a megtartására.

A kötelesség jelenti azt a szükségszerűséget, hogy a jót tennünk, a rosszat pedig kerülnünk kell. Így lehet csak megérteni a kötelező erőt, mely a törvény minden áron való teljesítését követeli.

A keresztény világnézetben a törvény kötelező ereje az Isten teremtő voltának eredménye. De mi lesz azokkal, akik nem fogadják el Isten létét? Milyen törvényük van azoknak? Egyik azt mondja: az ember mindig saját érzéseivel összhangban cselekedjék, a másik: fő a becsület; a harmadik: a kultúra haladása a fontos; a negyedik: fontos, hogy az emberiség jobb megélhetését biztosítsuk a technika fejlesztésével; az ötödik: nemzetünk, fajunk jövőjének, az elkövetkező nemzedék életének biztosítása. stb.

Ez mind szép, de hol itt a kötelező erő?

Fő a becsület? De mikor Rotschild maga mondja, hogy lehetetlen milliomossá lenni anélkül, hogy az ember egy kissé ne súrolja a börtön falait. Rászorul ő a többi ember véleményére? Szerinte a becsület fizetőképesség. Ein Mann ohne Geld ist ein toter Mann. A technika, a túlságos gépkultúra pedig kiüti a szegény ember kezéből a kenyeret. Az eljövendő nemzedékért küzdjek? Úgysem fogják tudni még a nevemet sem! Avagy talán fog csak egy is gondolni arra, hogy én segítettem kiküzdeni a szebb jövőt? Isten nélkül tehát schogy sem lehet erkölcsöt létrehozni, törvényt alkotni, mert kötelező erő csak Nála van.

A törvény maga azonban nem elégséges ahhoz, hogy életünk vezetője legyen. Megmondja ugyan az általános alapelvet, pl.: lopni nem szabad. De hogy az, amit én most tenni, vagy mondani akarok, jó-e, azt magából a törvényből nem tudhatom meg. Ennek következtében nem tudom biztosan, ezt vagy azt megtehetem-e?

A szabad elhatározást mindig megelőzi egy legalább is virtualiter végiggondolt syllogizmus, melynek, főtétele a törvényben kimondott alapelv; altétele egy konkrét esetre vonatkozó felmerülő vagy elmaraszta1ó ítélet; kb. így: a hazugság bűn, márpedig az, amit mondani akarok hazugság; tehát amit mondani akarok bűn. A főtételt szolgáltatja a törvény. De honnan tudjam meg az altételt? Honnan tudjam, hogy ez a dolog a jelen körülmények közt rám vonatkoztatva bűn-e, vagy nem?

Milyen jó az Isten! Ő gondoskodott róla, hogy ebben a tekintetben is legyen megbízható vezetőnk, amire nyugodtan rábízhatjuk magunkat. Ez a vezető pedig lelkiismeretünk. Lelkiismeretnek nevezzük eszünknek telteink erkölcsi értékéről alkotott ítéletét. Ilyen ítélő szót hall minden ember a lelkében, éspedig úgy a tett előtt, mint utána. A tett előtt biztatja az embert a jóra és visszatartja rossztól; a tett után pedig dícséri vagy korholja aszerint, hogy jót vagy rosszat tett. Ez tulajdonképen az ész szava, de az Úristen különleges vésőjének a nyomát lehet rajta felfedezni. Az ész általában u. i. logikai síkon mozog és arra vonatkozólag dönt, hogy ez vagy az igaz-e, vagy sem. Cselekedeteinkre vonatkozólag azonban megállapítja azoknak erkölcsi értékét. Ez a léleknek egy külön tehetsége, mert Isten intő szava talál visszhangra ilyenkor a lelkünkben. Külön hálásak lehetünk Istennek, hogy mindig megszólal mikor kell. Mégha nem akarjuk, akkor is. Olyan ez a szó, mint a monda szerint elsüllyedt harang szava, mely viharos éjszakákon felzúg a hegyi tó mélyéből és nyugtalanítja Istentől elrugaszkodott gazdájának álmát. Hogy milyen nagy ajándéka Istennek a lelkiismeret vádló szava, azt csak az értheti meg, aki látott már a gyóntatószékben zokogó embert, aki visszakívánkozott az égi Atya tárt karjaiba.

Schreiber Rezső

A schematismus olvasása

közben jöttem rá, hogy mennyire nem ismerem az egyházmegyét, s hogy milyen lenyügöző olvasmány ez a könyv.

Megtudtam belőle, hogy az egyházmegye területén 687.857 lélek él, akik közül 540.210 katolikus, 147.647 pedig más vallású. A katolikusok lelkigondozását 168 plébániában, 10 lelkészségben és 840 filiában 360 világi pap és 85 szerzetespap végzi. Amíg így minden plébániára 3.215.5 lélek jut, addig egy református templomhoz csak 943.4, egy evangélikus templomhoz csak 612.2 hívő jut. Sok mamut plébániánk van. Nem hinné az ember, ha nem olvasná, hogy létezhet plébánia 45, 32, 28 stb. filiával, ill. szórvánnyal. Számtalan olyan katolikus hely van, ahol a katolikus hívek száma 5—6—700, s sem templomuk, sem állandó papjuk nincsen. Ugyanekkor nem ritka a 40—50—60 lelkes ref. gyülekezet templommal. Micsoda aránytalanság! Nézzünk meg egy ilyen esperesi kerületet és hasonlítsuk össze az ottani reformátusok helyzetével. A németi esperesi kerület híveinek száma: 18.648, akiket 7 plébániai és ugyanennyi filiai templommal pastorál 9 pap. A kerület 7.900 református temploma van! Még súlyosbítja a helyzetet hogy e filiák átlag 6—15 km. távolságban vannak a plébániáktól.

Megtudtam a schematizmusból, hogy az egyházmegye nesztora az 1854-ben született Magyar Zsigmond ny. esperes-plébános. A papság közül hárman gyémántmisések, 14-en pedig aranymisések. Az egyházmegyének 30 teológiai doktora van. A 39 katolikus egyesületnek 305.206 tagja van. Az egyházmegyei hívek évi szentáldozásainak száma: *1,793.446*, így tehát egy lélekre 1.4 áldozás jut.

1926 óta, amióta Virág Ferenc az egyházmegye püspöke, épült 15 új templom, 19 új kápolna, megnagyobbítva megújíttatott 12 templom és fölépült 1934-ben az Egyházmegyei Papi Otthon.

Hogy jobban megismerhessük egyházmegyénket,

folytatni szeretnők az 1937-ben Spirituális úr irányításával elkezdett pécs-egyházmegyei plébánia- és filiatemplomok képeinek összegyüjtését. Tervünk szerint egy-egy esperes-kerület templomainak képei egy-egy képkeretbe kerülnek. A képek alá írnók a templom és a község legfontosabb adatait és a kép beküldőjének nevét. Majd a folyósó falaira függesztjük ki e képeket, hogy így azok gyakori látása és szövegeinek olvasása által előre megismerjük és megszeressük a majdani működésünk helyeit.

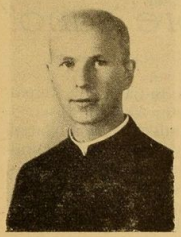
Kitűzött célunk érdekében szeretettel fölkérünk minden Ft. Plébános és Káplán urat, szíveskedjenek templomaikról akár levelezőlapot, akár saját v. más által készített fényképet a Társulat címére beküldeni.

A Szent Pál Társulat.

80 éves a Szent Pál Társulat

Egész évi társulati munkánkat jubileumi hangulatban végezzük. Tavaszszal díszgyűlést szándékozunk rendezni a volt Szent Pál Társulat-i tagok meghívásával. A Társulat 80 éves multjának és jubileumi jelenének életéről szól majd a Szemináriumi Élet 1944 júniusában megjelenő ünnepi száma is.

Búcsúzás Armatowski Leótól

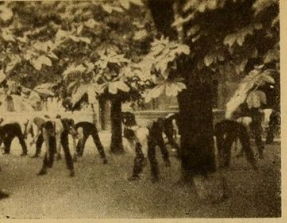
Körülbelül két évvel ezelőtt hallottuk a hírt, hogy egy lengyel teológus testvér akarja a mégotthon elkezdett tanulmányait nálunk befejezni. Nagyon örültünk, mikor ezt megtudtuk. Örültünk, hogy egy hontalan kispap-testvérünknek hajlékot adhatunk, hogy megoszthatjuk vele azt, amit már olyan régóta nélkülözött, a kispapi szívek szeretetét. A várt nap hamarosan el is jött . . .

— Jól esik visszagondolni, Leó, azokra a percekre, mikor először szorítottunk Veled kezet. Olyan kicsinyeknek éreztük magunkat Hozzád képest; hiszen Te akkor már annyit szenvedtél, de hivatásod mellett mégis kitartottál . . . Hamarosan megszoktad körünket. Egy-kettőre pécsi teológus lettél. Egészen elfelejtettük, hogy szíved azért máshová húz, mert külsőleg ebből sohasem árultál el semmit sem, hogyha szeretsz is itt lenni köztünk, mégis még inkább szeretnél valahol messze lenni, jó szüleid közelében. — Sokszor panaszkodtál, hogy milyen „néhéz á mágyár nyëlv". De azért mégis szerettél magyarul beszélni. Te is megszerettél bennünket. — Nem régen szentelt pappá a Nuncius úr Ónagyméltósága. Szívből örülünk, hogy amire már oly régóta vágyakoztál, elérted. Örülünk, hogy nálunk következett be „életed egyik nagy fordulatja", ahogyan mondtad, mikor elbúcsúztál tőlünk.

— Ne felejtkezzél meg rólunk akkor sem, mikor már majd otthon fogsz szolgálni az Úrnak. Jussanak majd eszedbe a pécsi kispapok és velük együtt egész hazánk, melyről míg otthon voltál olyan keveset hallottál, de melyet most mégis megkedveltél, mert letörölhetetlen jegy fűz hozzá: az ordo sacerdotalis. Utolsó kézszorításunkban benne volt minden melegségünk, résztvevő szeretetünk és reményünk, hogy rövidesen ismét meg fogod látni otthonodat. Az Úr Jézus sem fogja elhagyni azokat, akik kitartottak Ő mellette. Isten Veled!

A teológusok megbizatása az 1943/44. tanévben.

Főductor: Mott János V. é. *Helyettese:* Rudasi Henrik. V. é. *Segéd-ductorok:* Fried Vilmos V. é. és Ruppert Péter V. é. *Kisszemináriumi ductorok:* Krúg Péter V. é., Schreiber Rezső V. é., Romvári Illés V. é. és Szebényi Sándor IV. é. *Főcekrestyés:* Ónodi János IV. é. *Helyettese:* Bogáthy László III. é. *„Confessarius":* Kersák Pál II. é. *Ablakos:* Gábor Péter I. é. *Cantus magister:* Hell György II. é. *Kántorok:* Várnagy Antal II. é. és Bruckner Károly I. é. *Antifónáriusok:* Krúg Péter és Mott János. *Infirmáriusok:* Ráth Henrik III. é. és Soroncz Ferenc II. é. *Háznagy:* Szücs Ferenc IV. é. *Missziós boltosok:* Rozs László II. é. és Kiss Gyula II. é. *Trafikosok:* Soroncz Ferenc II. é. és Pálos László I. é. *Ujságos:* Pirgi Tivadar II. é.

„Mens sana in corpore sano"

Régi igazság, de mennyire igaz, mondják most már a pécsi teológusok is.

Az udvarunkon álló öreg gesztenyefák alatt ez új tanévben furcsa vezényszavak hallatszanak reggelenkint. „Vigyázz! Jobbra át! Futás rajta!" Mi lehet itt suttogják egymáshoz az öreg fák? Mit nem érünk még meg?

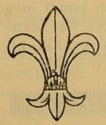
Új élet! Új világ! Az életre készülő ép lelkű, ép testű kispapok 10 perces tornát végeznek minden reggel. Egymást követik a vezényszavak: „törzshajlítás előre egy, hátra kettő. Egy-kettő... Karkörzés... Vízszintes kaszálás... Bokafogás..."

— Valahol megszólal egy kis harang. Mindenki tudja $^3/_4$8. „Alapállás! Oszolj!" Befejeződött a torna. — „De hamar elmult" — mondogatják egymásnak. Így jobban ízlik mindjárt a reggeli és utána a munka is, mert nem álmos, lehangolt és kedélytelen az ember, hanem az ép testből sugárzik az ép lélek.

A leventék ezenkívül minden héten egy délután a ciszterciek tornatermében edzhetik magukat.

Lelkesít bennünket Szentséges Atyánk példája is: „aki még bíboros korában sem hagyta el napi tornáját. Fiatalos magatartása, óriási munkaképessége legfőképen ennek tulajdonítható." (Egyh. Lapok 1943. jún. 160. old.)

„Főtornász."

Jó munkát!

Az országszerte megújuló cserkészmozgalom szolgálatába új lendülettel álltunk valamennyien. Az új próbarendszer megérkezése nagy kilátásokat nyujtott, de megvoltak nehézségei is. Az átállítás egyetlen módozata lehetett: minél többen vegyenek részt a nyári tisztitáborokon. Kiképzésünkben megtettünk mindent, amivel ezt a célt elérhetjük. Így Koszter Atya táborán a pécsiek szép számban vettek részt, alaposan felkészülve jöttek haza s álltak a csapat benső reformjának szolgálatába.

Szép erkölcsi és anyagi sikerrel rendeztük meg Fehérvasárnap cserkészkönyvkiállításunkat a ciszterciták gimnáziumában. Már nagyobb nehézségekkel kellett megküzdenünk a tanfolyamok és tábor megrendezésében.

Tanulságos esztendő volt az 1942—43-as munkaév; tanulságain fogjuk továbbépíteni a jövőt. Számot vetünk lehetőségeinkkel és kihasználjuk azokat.

Végül szeretnők elmélyíteni kapcsolatainkat csapatunk összes, az életbe kikerült tagjaival. Sikereik, tapasztalataik bennünket is érdekelnek! Gondolunk rájuk és szeretnők, ha ők is ugyanezt tennék! Jó munkát!

Helyettes parancsnok.

Kispapegységi beszámoló

Szemináriumunkból 3-an vettek részt nyáron a máriabesnyói kispapmegbeszélésen, amelyet *Pétery József* váci püspök úr nyitott meg és *Mihalovics Zsigmond* pápai prelátus, az A. C. országos igazgatója zárt be.

Végigvettük ott a szemináriumi közösségek képviselőivel mindazt a sok komoly gondolatot, tervet, ami két év alatt a kispapegységgel kapcsolatban kitermelődött. Beszéltünk a célról, szükségességről, eszközökről és a megvalósulás lehetőségéről, módjairól.

Megállapítottuk, hogy az elmult évek az előkészület, alapvetés ideje voltak. Abban állt az egész kispapság általános feladata, hogy *kutassa a helyes irányt és a helyes eszközöket.* Másrészt *a kispapi közösségeket közelebb kellett hozni egymáshoz,* mert ez a közös munka első feltétele s első lépés a szeretet-egység felé.

Ezeket a feladatokat főleg a *„Kispapegység felé"* c. lap és a *Testvérszeminárium-mozgalom* igyekezett megvalósítani. — Mindkettőben mi is kivettük részünket. A folyóiratban megjelent egy cikkünk, a Testvérszeminárium körleveleit pedig mi szerkesztettük. — Abban áll ez a mozgalom, hogy minden hónapban másik két szeminárium fogadja egymást testvérévé, levéllel keresik föl egymást és imádkoznak egymásért. Nálunk külön *hirdetőtáblát* készítettek, melyen föltüntették a testvérszeminárium nevét, ismertették rövid történetét és mai helyzetét, sőt képét is kifüggesztették. — Leveleztünk az ország legtöbb kispapi közösségével s a havi körlevélben közöltük a *szentelési híreket,* hogy mindenütt imádkozzanak az új ordináltakért.

Így figyelemmel tudtuk kísérni csaknem az összes kispapegységi megmozdulást s a fontosabb eseményekről *hetenkint beszámoltunk* a Szent Pál Társulat gyűlésein.

Többször megbeszélésre jöttünk össze s kidolgoztunk egy *tervezetet* főként arról, hogy a papi egységet hogyan szándékozunk majd a mi jövő életünkben kialakítani.

Az idei tanévben a kispapegység adminisztrációs munkáját végezzük. Szerkesztjük és megjelentetjük a Kispapegység-mozgalom Közös Körlevelét.

De nem szabad elfelejtkeznünk a belső teendőkről sem. Az országos szeretet-egységnek a szemináriumok belső egységén kell fölépülnie. Itt vár igen nagy munka a kispapegységre. Olyan feladat ez, melyet egyének nem végezhetnek el, hanem csakis a közösség. Itt van a kispapegység hatalmas közelebbi célja: *önnevelés közösségi összefogással, vagyis a közösségi szellem emelése az önnevelés sikerének előmozdítására.*

Tehát örömmel jelenthetjük, hogy a kispapegység-mozgalom és vele a mi szemináriumunk is közeledik lassan a céltudatos munkák és így a komoly eredmények felé. Két éven keresztül folyt a tapogatózó, előkészítő munka: most már eljutottunk a konkrét tennivalókig.

A kispapegység célkitűzései mindenfelé helyesléssel találkoztak, de úgy gondoljuk: az eredményei még inkább fogják igazolni, hogy komoly, — sőt Isten akarata szerinti elgondolással állunk szemben.

AZ INFIRMÁRIUS TUNÓDÉSE

Alig, hogy elfoglaltam hivatalomat, máris két beteg jelentkezett. Nagy étvágytalanságról panaszkodtak. Ennek ellenére (az infirmáriai „betegség megállapító" szakkönyvek elolvasása után) gyomortúlterhelést voltam kénytelen megállapítani. Ennek jó ismertetőjele: a gyomor rosszul perisztáltikázik. *Valóban!* Az ebédidő utánra halasztottam a diagnozis végleges megállapítását. A magam részéről egész természetesnek tartottam, hogy az „étvágytalanságban" szenvedő páciensek nem ebédelhetnek, sőt azt is szükségesnek tartottam, hogy az egyik beteget a legszigorúbban eltiltsam az aznap érkezett „hazainak" élvezésétől is. Ez a páciens 4 óra felé már jó „közérzetéről" dícsekedve elhagyta a beteg-termet. Közben tudtam meg, hogy filozófia kollókvium is volt a kurzuson. Ekkor kezdett bennem derengeni a kór nemének és „súlyosságának" ismerete. Következett a munka neheze: a kórokozó felderítése. Kerestem mindenütt. Mikroszkóp alatt és felett, betegen és rajta kívül. Micsoda meglepetés várt rám. Nem mikrobák, mint gondoltam, hanem makrobák! De még mekkorák! „Besúgta" valaki hogy 2. számú betegem leverte őt a tegnapi gombócevési versenyben. A beteg 17 szilvásával szemben ő lett a vesztes. Most már beláttam, hogy mily hiábavaló volt az én keserűső-szérumos kezelésem. Gondoltam, jól járok el, ha 3 napig csak a szabadalmazott szeminárium hársfateával kúrálom betegemet. Az eredmény meglepő volt. Mire a főorvos úr jött: ez a páciens is kereket oldott az infirmáriából.

Még egy érdekes „ragály" háborgatja az egészségi életet. Ez azonban csak a gimnazista testvérek körében szedi „áldozatait". Jellemző tünete: egyszerre csak egy osztályban lép föl és a „betegeket" mindig kiveri a hideg veríték. Gyors lefolyású. Általában egy napig tart. A kórokozókat nyomozás útján derítettem föl: az algebra és latin dolgozatok. Sok testvérben olyan nagy a hajlam eziránt, hogy kigyógyításának módjára consiliumot leszek kénytelen összehívni. Kérem ezúton is szíveskedjenek volt infirmáriusok ilyen betegség gyógyítása közben bevált receptjeiket címemre beküldeni.

fr. med. univ.

„Jobb lábat a balláb után!"

A háború ötödik évében csak 7 pécsi kispapnál aktuálódott a hajdani sorozásnál tett ígéret: „Mától fogva büszkén néz rátok — anyátok." Hej, ha tényleg meglátott volna bennünket a beöltözés napján! Az angyalbőr, amit ránk akasztottak, bizony a „snájdig" fogalomnak még az illuzióját sem kelthette. Szabvány ruhaosztás az elegancia igényeket nem elégíthette ki. „Egy pár bakancs, kettő kapca . . ." — tekintet nélkül az illető „beöltöző" méreteire. Lett erre „csencselés." Az egyik „ircí" két gyönyörű példányra tett szert . . . kár, hogy mindkettő ballábas volt. Egy civil figyelmeztetett bennünket, bele ne nézzünk tükörbe . . . — Ezzel megtörtént az uniformizálódás.

Égtünk a tett-vágytól. Nemsokára elhangzott a törzs-úr főhadiszállásáról az ukáz: hétfőn megkezdődik a „hivatás". Egyenlőre elég volt megtanulni a lépcsőn-járást, u. i. a bakancs kemény szára eléggé akadályozta a boka mozgását, a talpbavert Jancsi-szegek pedig „siettették" menésünket.

A többi azután már az előző évek mintájára történt — sok olyan epizóddal bővülvén, amit azonban csak a „beavatottak" élveznének most ez irásból. Mindezekre visszagondolva, 30 arc jelenül meg előttem: nyári katonaéletem 30 bajtársának vidám arca.

EGY„ HONVÉD".

Kisszemináristák

A nyáron csendhez szokott termek, folyosók és terrasz az iskolaév kezdetével testben-lélekben fölfrissült kispapszivek vidám csengésétől visszhangzanak. Az első összetalálkozáskor egymással vetekedve igyekszünk a kisszeminárium új „Benjáminjaival" megismerkedni. Majd kifogyhatatlan jó kedvvel meséljük el egymásnak vakációs élményeinket. Ilyenkor érezzük át a zsoltáros szavainak igazságát: „ó mily jó, mily gyönyörűséges, ha a testvérek együtt vannak."

A bevonulás utáni közeli napokban máris bizalmas megbeszélésekre gyüjt maga köré az isteni Mester: lelkigyakorlatozunk. Három napra elvonulunk lelkünk magányába, hogy új lelki-programmot készítsünk magunknak.

Studiumainkba szent komolysággal mélyedünk el. Tanulmányainkban, amelyeket a ciszterci- és a Pius-gimnáziumban folytatunk, áthat bennünket a tudat, hogy nagyon komolyan kell végeznünk ebbeli kötelességünket, mivel a mai papnak különösen kimüvelt fővel kell rendelkeznie. — Az iskolán kívül a kisszeminariumi Prohászka Ottokár Önképzőkör gyüléseín gyakoroljuk magunkat a szónoklásban és szavalásban, élesítjük tollunkat dolgozatok megirása közben és próbáljuk elsajátítani a szép és gördülékeny stilust. Missziós szakosztályunkban a külföldi hitterjesztés ügyéért apostolkodunk. Az olvasnivágyók rendelkezésére áll szerény könyvtárunk.

Jóleső megpihenést nyujtanak a szabad idők. Van ilyenkor vidám csevegés, lelket üditő harmóniumozás, izgalmas ping-pongmérkőzés, stb. Nagy gondot visel a szeminárium egészségünkre. Minden másnap fölsétálunk a Mecsekre. A virágos, illatos, színes szép természet élvezése közben lelkünk az ég madarainak dalos karával egyesülten Istent-dicsérő himnuszt zeng . . . Amig az időjárás engedi, a magaslati kertben bajnoki football-mecceseket játszunk; amikor pedig beköszönt a mindent fehérbe öltöztető tél, vérpezsdítő hógolyó-csatákat rögtönzünk séták alkalmával.

A szürke hétköznapokat családias ünnepélyeink teszik színessé. Hagyományosan jól sikerültek az általunk az egész szeminárium részére rendezett Mikulás-estek. Dec. 8-án, a kisszeminárium búcsújának napján, díszgyülés keretében hódolunk a kispapok Édesanyja, a Szeplőtelenül Fogantatott Szűz előtt. Mindnyájunk szivét erősen megdobbantják a teológus testvérek tanévközi szentelései. Az évvégi szenteléskor boldog örömmel állapítjuk meg, hogy ismét fogyott eggyel az évek száma odáig . . . S amikor a pappászentelendőkért imádkozunk, bizalommal kérjük a magunk számára is a hivatást őrző Szentlélekisten kegyelmét.

Igy élünk mi a kisszeminariumban, mindennap várva azt az időt, amikor mi is bekapcsolódhatunk a Nagyszeminárium életébe.

*

A Kisszeminárium ezévi lakói: Praefectus: Hargitai János dr. — VIII. o.: Bojtár János, Éry József, Halmai György. Hoffmann Ottó, Hopp Ferenc, Lauly László, Renner Ádám. — VII. o.: Ádám János, Bárány József, Fekete Sándor, Járányi László, Kanovics Tibor, Pataki István, Prettl Ádám, Sonner Ádám, Szegedi Imre, Weber János. — VI. o.: Imhof József, Marosy Jenő, Strasszer Kálmán, Szieber János. — V. o.: Ballér Endre, Bischof Vilmos, Brantner Antal, Glück Péter, Grábics István, Hartmann Antal, Márton Dénes, Matos Antal, Petrás Gyula, Schwáb György.

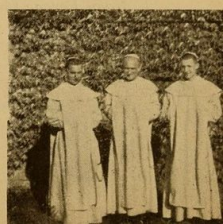
A mi fehér barátaink

Sok évi kisérletezés után végre megvalósult b. e. Zichy érsek úr vágya: 1934 május 12-én 150 évi szamüzetés után megérkeztek a Nagyasszony fehérruhás fiai Budapestre. Két magyar novicius kispap is jött velük, akik az újoncév egy részét Lesna-Podlaskában töltötték már le.

1934 szeptember elején két teológus kispap jött Pécsre, ugyanis Virág Ferenc püspök úr nagylelkű engedélyéből a Rend teológusai a mi szemináriumunkban végezhetik tanulmányaikat. Kezdetben a ferences-rendházból jártak be órákra.

1934 október 28-án Pécsre is bevonultak a fehér barátok. 29-én mutatta be az első Szentmisét a kolostor házikápolnájában b. e. Zichy érsek úr és szentelte meg a házat.

A pálos rendet történelmi szálak fűzik a pécsi egyházmegyéhez. Egyik legjelentősebb kolostora a baranyameggyei Patacson volt. Bertalan pécsi püspök alapította a Mecsek rengetegében a híres Jakab-kolostort, amely nagy hatással volt az akkor alakulóban lévő pálos-remeték rendjére.

. . . Azóta, hogy ismét köztünk lehetnek, meleg kispapi szeretettel tekintünk a dicső magyar szerzet sarjaira.

* * *

Oremus pro iis, qui dormiunt in somno pacis

„. . . mikor szemfedő borul a testre, akkor lepel hull le a lélekről. S hogyha ez a lélek nagy hitnek és nagy szeretetnek vonásait hordozta magán, akkor ez a temetés voltaképen ünnep, hiszen szobor — azaz lélekleleplezés.“ (Prohászka.)

* * *

vitéz Mándoky Sándor tábori főesperes. Született 1864-ben Nagyváradon, meghalt 1942. október 27-én, 78. évében Budapesten.

Erdélyi Károly tb. kanonok, apát, ny. lakócsai plébános. Született 1863-ban, meghalt 1943. február 3-án 80. évében Pécsett.

Tóth Lajos szakcsi plébános. Született 1877-ben Somogyszilen, meghalt 1943. április 27-én 66. évében Szakcson.

Glück István dárdai esperes, bellyei plébános. Született 1876-ban Pécsett, meghalt 1943. május 20-án 67. évében Bellyén.

Schunk Ferenc pápai kamarás, kiérd. simontornyai esperes, felsőnyéki plébános. Született 1871-ben Pécsett, meghalt 1943. augusztus 14-én 72. évében Felsőnyéken.

Koch Gyula alsómocsoládi plébános. Született 1875-ben Teklafalun, meghalt 1943. szeptember 27-én 68. évében Balatomáriafürdőn.

Dr. Vesztergombi János Pécs-Ágoston-téri káplán. Született 1909-ben Lánycsókon, meghalt 1943. október 10-én 34. évében Siklóson.

Pie Jesu Domine, dona eis requiem!

* * *

A Szent Pál Társulat elhúnyt tagjaiért az engesztelő gyászmisét *dr. Nagy Ferenc* társulati igazgató mutatta be.

Felelős kiadó: Romvári Illés.
Haladás Nyomda Részvénytársaság Pécs. (A nyomdáért felel: Dvorszky Lőrinc, igazgató.)

Szeminárium Élet

A pécsi papnövendékek
SZENT PÁL TÁRSULATÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

20. sz. 1943. december

Haladás Nyomda Részvénytársaság, Pécsett